

მსოფლიო დიკონარსტრუქტურის
ჭიჭღნიმთქქ

უილიამ შექსპირი 822.
7564

ტრაგედია

წიგნი
II

მსოფლიო ლიტერატურის
ბიბლიოთეკის სარედაქციო საბჭო

ბრიგოლ აბაშიძე
მზია ბაძრაძე
ბაჩანა ბრეგვაძე
თენგიზ ბუაჩიძე
ალექსი გომიაშვილი
დავით დუდუა
თამარ ერისთავი
მაგალი თოდუა
ციალა თოფურიძე
დავით ლაშქარაძე
კონსტანტინე ლორთქიფანიძე
ელგუჯა მადრაძე
გივი მელაძე
გიორგი ნატროშვილი
შოთა სულაბერიძე
ბურაბ ჯანჯიკიძე
იორაბ ქვემერტელიძე
ნიკო ყიასაშვილი
ოთარ ჩხეიძე
გიორგი ციციშვილი
გივი ციციშვილი
პასტანო ჭელიძე
პასტანო ჯავახაძე

— 215192

ინგლისურიდან თარგმნილი
ივანე მაჩაბლის მიერ

რედაქცია და
კომენტარები ნიკო ყიასაშვილისა

ბოლოსიტყვაობა პასტანო ჭელიძისა

მხატვარი ლადო ბრიგოლია

ილუსტრაცია სუპერზე ს. ქობულაძისა

გეგმა ლირი

სუთმობადაზიანი გრაგულია

ინგლისურიდან გადმოღებული
ივ. შაჩაბლისა და ილ. ჭავჭავაძის მიერ

ლირი, მეფე ბრიტანიისა.

მეფე საფრანგეთისა.

მთავარი ბურგუნდიისა

მთავარი კორნვალისა.

მთავარი ალბანიისა.

გრაფი კენტი.

გრაფი გლოსტერი.

ედგარი, გლოსტერის შვილი.

ედმუნდი, გლოსტერის ბუში.

კურან, ჯარისკაცი.

ბერიკაცი, გლოსტერის მამულზედ მდგომი ხიზანი.

ეჭიმი.

ხუმარა.

ოსვალდი, გონერილას მსახურთ უფროსი.

ასისტავი, ედმუნდის ზელქვეითი.

აუნაური, კორდელის თანამხლებელი.

კარის გზირი.

გონერილა,

რეგანა,

კორდელია.

} ლირის ასულნი.

რაინდნი, ლირის თანამხლებელნი, ასისტავნი,

შიკრიკები, მხედარნი და მეფის ამალა.

ასპარეზი მოქმედებათა არის ბრიტანიაში

მ ო ქ მ ე ლ ე ბ ა ჰ ი რ ვ ე ლ ი

ს უ რ ა თ ი I

მდიდრულად მორთული ოთახი მეფე ლიონის სასახლეში.

შემოდინ კენტი, გლოსტერი და ედმუნდი.

კ ე ნ ტ ი

მე მეგონა, რომ მეფეს ალბანიის მთავარი უფრო მეტად უყვარს, ვიდრე კორნვალი.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ყველას ეგრე გვეგონა. მაგრამ ეხლა, როცა მათ გაუნაწილა სამეფო, გამოჩნდა, რომ ერთი მეორეზედ მეტად არ მიაჩნია: მათს შორის სამეფო ისეთის სისწორით არის გაყოფილი, რომ კაცი ერთს წილს მეორეს ვერ დაამჯობინებს.

კ ე ნ ტ ი

ეს ყმაწვილი კაცი თქვენი შვილი ხომ არ გახლავთ?

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ღიად, ბატონო, იგი ჩემის შრომითა და ღვაწლით გაჩენილია. მაგის ჩემს შვილად ხსენებაზედ ისე ხშირად წამოეწითლებულვარ, რომ ეხლა სიწითლეც აღარ მეკიდება.

კ ე ნ ტ ი

მე, ბატონო, თქვენი საუბარი არ მესმის.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ამ ყმაწვილკაცის დედას კი ძალიან კარგად ესმოდა... და

დაუსხვილდა წელი კიდევ ისე, რომ ჩვეულებრივი სარტყელი აღარა ჰსწვდებოდა. ბოლოს ასეთი საქმეც დაემართა, რომ ჯერ ქმარი საწოლში არა ჰყოლოდა და შვილს კი აკვანში რწევა დაუწყო. ეხლა ნომ მიმიხვდით, რა ცოდვაცა მდევს?

კ ე ნ ტ ი

თუ ცოდვას ამისთანა მშვენიერი ნაყოფი მოსდევს, მაშ კაცთა უცოდველობა აღარ უნდა იყოს სანატრელი.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მე, ჩემო ბატონო, კანონიერი შვილიცა მყავს, ამაზედ ცოტა უფროსია, მაგრამ ორივე ერთნაირად მიყვარს. მართალია, ამ თავლაფიანმა მაშინ გამოჰყო ქვეყანაზედ ურცხვად თავი, როცა არავინ ეპატიებოდა, მაგრამ მაინც და მაინც უნდა ვჰსთქვა, რომ ამისი დედა მშვენიერი რამ იყო... მაგის ჩასახვაში მე ბევრი სიამოვნება მიმიღია. ცოდვაც არის, რომ ეგ ცოდვის შვილობით დავიწუნო. — ედმუნდ! შენ ამ კეთილშობილს პირს არ იცნობ?

ე დ მ უ ნ დ ი

არა, ბატონო!

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

გრადი კენტი ბრძანდება. დაიხსომე, რომ ეგ ჩემი უკეთესი მეგობარია.

ე დ მ უ ნ დ ი

მიგულებთ მე, თქვენო ბრწყინვალეზავ, ყოველთვის მზად თქვენის სამსახურისათვის.

კ ე ნ ტ ი

მე ყოველთვის შეყვარებით და ვეცდები უკედ გაგიცნოთ.

ე დ მ უ ნ დ ი

მეც ვეცდები, რომ თქვენი სიყვარულის ღირსი გავხდე.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ეგ ცხრა წელიწადი იყო სამზღვართ გარედ და ეხლაც იქით აპირობს წასვლას. — აგერ ჩვენი ხელმწიფეც მობრძანდება.

(საყვირის ხმა ისმის. შემოდინა ლ ი რ ი, კ ო რ ნ ვ ა ლ ი, ა ლ ბ ა ნ ი, გ ო ნ ე - რ ი ლ ა, რ ე გ ა ნ ა, კ ო რ დ ე ლ ი ა და მ ე ფ ე ს ა მ ა ლ ა).

ლ ი რ ი

იახელ, გლოსტერ, ფრანგთა მეფეს და ბურგუნდთ მთავარს, ჰსთხოვე მობრძანდენ!

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

აღვასრულებ ბრძანებას თქვენსას!
(გადის).

ლ ი რ ი

ვიდრემდე მოვლენ, ჩვენს დაფარულს განზრახვას ვიტყვით. მომართვით მე აქ სამეფოსი ჩვენისა რუკა. — ისმინეთ ჩემი: მე სამეფოს სამ ნაწილად ვყოფ, რათა ყოველი მასზედ ზრუნვა, ფიქრი, ნაღველი სიბერის ჟამსა ჩვენსა თავსა ჩვენ მოვაშოროთ და კისრად დავსდვათ უფრო ჭაბუქს ძალსა და ღონეს. ჩვენ კი მოხუცნი, ტვირთახსნილი, ნელ-ნელა გოგვით ვივლით, ვიდრემდე ქვეყნის ჟამთცვლა სიკვდილს შეგვყრიდეს. შენ, საყვარელო შვილო კორნვალ და შენც ალბანი, არა კორნვალზედ ნაკლებ ჩვენგან შეთვისებულო! გიცხადებთ მე დღეს უცვალებელს ჩემს მტკიცე ნებას მასზედ, რაზომსა მზითევსაცა მე ჩემთ ქალთ ვაძლევე, რომ მით მოგისპოთ მომავალში უშულის მიზეზნი. საფრანგეთისა ხელმწიფე და ბურგუნდთ მთავარი, ჩვენის უმცროსის ქალის თხოვად ჩვენად მოსულნი, დიდნი რაყიფნი ურთიერთის და მოცილენი ჩვენს სასახლეში ბედს უცდიან დიდი ხანია, — დღეს მიიღებენ იგინიცა ჩვენგანა პასუხს. ასულნო ჩემნო! იცოდეთ, რომ დღეს ავიხადეთ სუფევა ჩვენი, გამგებლობა, ჩვენი უფლება, — და აწ მითხარით, — რომელს თქვენგანს მეტად ვუყვარვართ,

რომ სიყვარულის კვალობაზედ მეც განვიწილოთ
დიდება ჩვენი და მოგიწყოთ ზომა-ზომაზედ.
შენ, გონერია, უფროსი ხარ და შენ დაიწყე.

გონერია

ბატონო ჩემო! მე მიყვარხართ ესდენ ძლიერად,
რომ კაცთა ენას არა ძალუძს გამოთქმა მისი.
თქვენ ჩემთვის მეტ-ხარტ, ვიდრე თვალთა ჩემთა ნათელი,
ვიდრე სამყარო, ჟამი სივრცე, თავისუფლება.
თქვენ ჩემთვის მეტ-ხარტ ყოველს მასზედ, რაც კი კაცთათვის
ღირებულა, ძვირფასი და სანატრელია, —
და არა ნაკლებ ძვირფასი ხარტ იმ სიცოცხლეზედ,
რომელ სავსეა ნეტარებით, მშვენიერებით,
დიდებულებით, დიდებით და სიტკბოებითა!..
მე თქვენ მიყვარხართ, ჰე მალალო ხელმწიფევე ჩემო,
ისე რომ სხვა შეილს მამა თვისი არ ჰყვარებია!
მოზღვავებულა სიყვარული თქვენი ჩემს გულში
ესდენ, რომ ნიჭი მეტყველების უქმადა მრჩება
და ხმაც არ მომდევს აღმოქმენად სიტყვათა ჩემთა.

კორდელია

(თავის თავს ეუბნება)

მე რაღა მშთება? მხოლოდ ის, რომ უნდა მიყვარდეს
და ბაგეთ ჩემთა ვერ აღმოსთქვან ეს სიყვარული...

ლირი

ამა მიჯნიდამ აქამომდე სრულ მთა და ბარი,
თავისის წყლითა, ტყუთა, მინდვრით და საძოვრებით
გვიბოძებია, და შენ გხადით დღეს მათ მფლობელად.
იყოსმცა იგი კუთვნილ შენი და აღბანისა
საშვილიშვილოდ. — აწ რას იტყვის ჩვენი ძვირფასი
მეორე ქალი რეგანაი, კორნვალის ცოლი?
რიგი შენია.

რეგანა

მე იმავე ნაკვეთისა ვარ,
რისაც და ჩემი; ფასი დამსდეთ მისდა კვალად.

მხოლოდ კი ვიტყვი გულწრფელადა, რომე ჩემს გულში
მისგან გამოთქმულს სიყვარულზედ უფრო მეტსა ვგრძნობ:
უთქვენოდ არ მრწამს სიხარულნი ამა სოფლისა,
არ მრწამს ყველა ის, რაც კი გრძნობას განატკბილებდეს
და ცხოვრებისა ჩემის სვესა მე ვხედავ მხოლოდ
თქვენს სიყვარულში, დიდებულო ჩემო ხელმწიფევ!

კორდელია

(თავის თავს ეუბნება)

ვაი სიტყვით ღარიბს კორდელიას!.. მაგრამ რა ვაი!
მე ვარ მდიდარი გულწრფელითა სიყვარულითა,
რომელიც სიტყვით კმაზულს გრძნობას გარდემატების.

ლირი

შენა და შენთა მემკვიდრეთა ჩვენ გიწყალობებთ
მესამედს ჩვენის მშვენიერის სამეფოისას.
ეს მესამედიც სიდიდით თუ შემკულობითა
გონერლიის წილად-ხდომილს არ შთამოშთება.
ეხლა შენ, ჩემო სიხარულო, უმცროსო შვილო,
არა უმცროსო სხვათა შორის მამის გულშია,
შენ, რომლის წინაც ბურგუნდიის და საფრანგეთის
გვირგვინოსნები ტრფიალებით თავსა იხრიან,
აბა რას იტყვი ისეთს, რომე შენსა დებზედა
დღეს უკეთესი წილი ჩემგან დაიმსახურო?

კორდელია

მე? არარასა.

ლირი

არარასა?

კორდელია

დიაღ, არარას.

ლირი

არარაისგან არ იქმნების არარაიცა!..
ჰსთქვი რამე მეთქი!

კორდელია

ვამე ბედკრულს?!. რა ვსთქვა? არ ძალუძთ
ბაგეთა ჩემთა გული ჩემი ზე აღმობეჭდონ.
მე თქვენ მიყვარხართ ისე, როგორც მე ეგ ვალად მდევს,
მასზედ არც მეტად, ხელმწიფეო, და არცა ნაკლებ.

ლირი

რას ამბობ, რასა, კორდელიავ, კილო შეჰსცვალე,
თუ რომ არ გინდა ბედსა შენსა გამოესაღმო.

კორდელია

ჩემო ხელმწიფევ! ეს სიცოცხლე მე თქვენგანა მაქვს,
თქვენ გაგიზრდივართ, გყვარებივართ მამაშვილურად, —
და ვალსა ამას გიხდით ისე, როგორც რიგია,
პატივისცემით, სიყვარულით და მორჩილებით.
თუ ჩემს დებს მხოლოდ თქვენ უყვარხართ, როგორც ამბობენ,
რად თხოვდებოდნენ, რად ირთავდნენ იგინი ქმრებსა?
თუ გავთხოვდები, ქმარი ჩემი უეჭველია
თანა წარიღებს ნახევარსა ჩემსა თქვენდამი
გულისტკივილსა, სიყვარულსა, მოვალეობას.
მე რომ მართო თქვენ მყვარებოლით, მხოლოდ მართო თქვენ,
არ ოდეს ქმარსა ჩემს დებსავით არ შევირთავდი.

ლირი

მაშ რასაც ამბობ, სწორედ ამბობ, წრფელის გულითა?

კორდელია

სწორედ, ხელმწიფევ.

ლირი

ჰმ, ასე ნორჩი და ასე გულქეა!..

კორდელია

ასე ნორჩი და ასე გულწრფელ.

ლირი

მაშ ეგრე იყოს!

მზითვად გეყოს შენ ამას იქით ეგ გულწრფელობა.

ვფიცავ მე ღვთიურს მზის შარავანდთ სხივოსნობასა,
ვფიცავ წყვილიადასა და ჰეკათის საიდუმლოებს,
სიკვდილ-სიცოცხლის მომვლინებელს სფერათა ბრუნვას,
რომ ღღეის იქით აგვიყრია შენზედა გული.
განგდებულ იქმენ საუკუნოდ ჩემის გულიდგან!
ბარბაროზ სკვითი, ან თვისთ შვილთა ხორცის მჭამელი
იქმნეს ჩემ მიერ უფრო მეტად შეთვისტომებულ,
დაახლოებულ, შეწყნარებულ და შეყვარებულ,
ვიდრე შენ, ჩემო უწინდელო, ყოფილო შვილო!

კ ე ნ ტ ი

მეფეო ჩემო...

ლირი

ჩუმაღ, კენტო! სუ! ნუ ჩასდგები
ვეშაპისა და მის რისხვის შუა! — მე ეგ მიყვარდა
ყველაზედ მეტად, მსურდა ჩემნი ნაშთენნი ღღენი
მაგისა შვილის აკვანზედა მე დამელია.

(კორდელიას)

წარვედ, მომშორდი, თვალით ნუღარ დამენახებები!
საფლავისა ქვა ნეტა ისე გამიმსუბუქდეს,
როგორც ადვილად გულით ჩემით შენ განგარინე.
ვინა ხართ, მანდა? გიბრძანებთ თქვენ აწ მოიწვიოთ
საფრანგეთისა ხელმწიფე და ბურგუნდთ მთავარი.
კორნვალ და ალბან, თქვენთა ცოლთა უხვსა მზითევსა
ეს წართმეული მესამედიც ზედ დაუმატეთ.
ამპარტავნობა, რომელიც მას გულწრფელობად სწამს,
ეყოსმცა მაგას მზითვად და მით იგი გათხოვდეს.
გარდმომიცია თქვენთვის ყველა უფლება ჩემი,
ყველა სიმართლე მეფეთანი, მეფეთ მთავრობა.
ხოლო ვიახლებთ ჩვენ ასს რაინდს, რომელთაც თქვენა
მე შემინახავთ თქვენის ხარჯით ღირსებისამებრ,
თვისა და თვის თავს საცხოვრებლად თვითოს გეწვევით.
მე ვიშთენ მხოლოდ მეფის სახელს, მეფის ღირსებას,
სხვა კი ყოველი: ქვეყნის მართვა, შემოსავალი

თქვენ მოგანიჭეთ, საყვარელნო სიძენო ჩემნო!
დასამტკიცებლად ყოველ ამის აჰა გვირგვინიც!..

(აძლევს გვირგვინსა).

კ ე ნ ტ ი

ჰოი მაღალო, დიდებულო, ჩემო ხელმწიფევი!
როგორც ხელმწიფეს მე ყოველთვის შენ თაყვანს გცემდი,
როგორც მამასა დაგზაროდი, თავს გვევლებოდი,
როგორც მფლობელსა გმორჩილებდი ვით ერთგული ყმა,
გისხენიებდი ჩემს ლოცვებში ვით ჩემს მეოხეს...

ლ ი რ ი

მოზიდულია მშვილდი, კენტო, უფროხილდი ისარს!

კ ე ნ ტ ი

მსტყორცნე ისარი! სჯობს განაპოს მან მკერდი ჩემი,
ვიდრე მლიქვნობამ ღრღნა დაუწყოს ჩემს სინიდისსა,
კვადნიერდები, მაგრამ ეგე მე მომეტევოს
იქ, საცა მეფეს გზას უკვალავს უგუნურება.
ნეტა რას ჩადი, ბერო კაცო? ნუ თუ გგონია,
რომ იქ დადუმდეს ერთგულება, სადც მეფის ძალი
პირფერობამ და მლიქვნელობამ დაიმორჩილა?
როდესაც მეფეს აერევა მის გზა და კვალი,
ყმის ერთგულება მაშინ უნდა იქ ლაღადებდეს.
უარჰყავ შენი განაჩენი და დამჯდარის ჭკვით
ეგ უსამართლო გულსწრაფობა უკუირიდე.
მე ჩემს თავს დავსდებ სასიკვდილოდ, თუ ამ უმცროსს ქალს
სხვაზედა ნაკლებ შენ უყვარდე. მეფევი, მერწმუნე,
არ არის სრულად ის უგულო, ვისიც წყნარი ხმა
ვერ სძლებს აღმოსთქვას თავისის გულის შემსჭვალულება.

ლ ი რ ი

სუ! ხმა გაკმინდე, თუ გინდა, რომ სიცოცხლე შეგრჩეს!

კ ე ნ ტ ი

ჩემს სიცოცხლესა ჩალად ვხადი ოდეს შენს მტერთან

მე ვიბრძვი ხოლმე. არ მალონებს მე მის დაკარგვა,
როდესაც შენი სიკეთე მე წინ მიმიძღვება.

ლირი

გა, გამეცალე, მიმეფარე თვალთა ჩემთაგან!

კენტი

აღახვენ თვალნი!.. ლირო, ლირო, მიმოიხედენ
და თვალთაგანა ნუ იშორებ შენს ერთგულს ყმასა.

ლირი

აპოლონს ვფიცავ...

კენტი

მეცა ვფიცავ იმავ აპოლონს,
რომე ამაოდ იხსენიებ შენ ღმერთთა შენთა.

ლირი (ხმაღედ ხელს იწვდენს)

პოი, ორგულო!..

აღბანი და კორნვალი

ხელმწიფეო, გთხოვთ რომ დამშვიდდეთ.

კენტი

განმგმირე აწ მე! მოჰკალ, მოჰკალ, შენი მკურნალი
და საზაროსა სენსა შენსა მიმეცი საზრდოდ.
უკუფე-უქციე, რაც წაართვი შენს უმცროსს ქალსა,
თვარემ ვიდრემდე მე, კენტს, პირში სული მიდგია,
ვიტყვი ყოველთვის, რომ დღეს შენ ჰქმენ უსამართლობა.

ლირი

ისმინე ჩემი, განდგომილო და მოღალატე!
მეუფებისა სახელითა შენ, ყმას, ვიბრძანებ:
მისთვის, რომ სცდილობ აღთქმა ჩვენი დაგვარღვევინო;
მით გვაქმნევინო ის, რაც ჩვენთვის უკადრისია;
მისთვის, რომ გსურს შენ სამარცხვინო ამპარტავნობით
ჩვენის ნების და განჩინების შუა ჩამოსდგე,
მით შეურაცხყო ხარისხი და დიდება ჩვენი, —

შენ აწ გინიშნავს სათნოება სუფევის ჩემის
ხუთ დღეს პაემნად, რომ მომზადდე განსაცდელთათვის,
მეექვსე დღეს კი განერიხო ჩვენის ქვეყნიდგან.
თუ მეათე დღეს სახე შენი კვლავ აქ ვიხილეთ,
წამსვე რისხვამან ჩვენმან შენი სიცოცხლე მოსპოს.
გა!.. ვფიცავ ზევსსა, არ გადიდოქვას ეს სიტყვა ჩვენი!

კ ე ნ ტ ი

მშვიდობით მეფევ! დღეს გვაჩვენე, რომ შენსა ახლოს
თავისუფლება და სიმართლე ვერ ისადგურებს!

(კორდელიას)

მეფის ასულო, გულმართლობით აღმომეტყველო!
იყოსმცა ღმერთი ჩვენი მფარველ და მეოხ შენი!

(გონერილას და რევანას)

მსურს გრძელს საუბარს თქვენსას მოჰყვეს

სულგრძელებაცა

და ტკბილთა სიტყვათ ზედ ჩაერთვას სათნო საქმენი.

ბატონის შვილნო, გეტხოვებათ თქვენ ყველას კენტი, —
უცხო ქვეყნადაც ის დაშთების იმავე კენტად!

(გადის).

(შემოდინ გ ლ ო ს ტ ე რ ი, ხ ე ლ მ წ ი ფ ე სა ფ რ ა ნ გ ე თ ი ს ა, მ თ ა ვ ა -
რ ი ბ უ რ გ უ ნ დ ი ი ს ა და ა მ ა ლ ა).

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

საფრანგეთისა ხელმწიფე და ბურგუნდთ მთავარი
მობრძანდნენ თქვენთან, დიდებულო ჩემო ხელმწიფევ.

ლ ი რ ი

ბურგუნდთ მთავარო! ჩემსა სიტყვას ჯერ თქვენ

მოგმართავთ.

თქვენ ეცილებით ფრანგთა მეფეს ჩემს უმცროსს ქალსა.
და აწ მიბრძანეთ, გასურსთ თუ არა თქვენ მისი შერთვა
და ან რაოდენს მზითევსაცა თქვენ ჩემგან ითხოვთ?

ბ უ რ გ უ ნ დ თ მ თ ა ვ ა რ ი

მაღალო მეფევ! მე არ ვითხოვ იმაზედ მეტსა,

რაც აღუთქვა თქვენს ქალს თქვენმა დიდებულებამ
და მასზედ ნაკლებ ბოძებასა არც თვით ინებებთ.

ლირი

კეთილშობილო, სვე მაღალო ბურგუნდთ მთავარო!
ოდეს ასული ეგე იყო ჩვენთვის ძვირფასი,
ძვირფასადაცა მას ვხადოდი. წარვიდა ის ღროც...
ეხლა მის ფასი ჩვენ თვალთა წინ შემცირებულა.
აგერ თვით იგიც. თუ თქვენ იგი მოგეწონებათ
მარტო მისისა გარეგანის ჰაეროვნებით,
რომელსაც წყრომა ჩვენი ზედა დაემატების
და სხვა არარა, წაიყვანეთ, იგი თქვენია.

ბურგუნდთ მთავარი

მე არ ვიცი რა გიბასუხოთ.

ლირი

ჩემო ხელმწიფევ!

თუ გსურსთ თქვენ ცოლად იგი ყოველ იმა ბიწითა,
რომელიცა მას ეგრე უხვად მინიჭებია,
იგი, რომელსაც არ ჰყავს ტოლი, არც მეგობარი,
იგი, რომელსაც მზითვად ვაძლევთ ჩვენს მძულვარებას
და რომელიცა წყევლით ჩვენგან განდევნილია, —
აგერ შეირთეთ, თუ არა და უარი-ჰყავით.

ბურგუნდთ მთავარი

მომიტევეთ მე, ხელმწიფეო, მაგ წყრომის შემდეგ
არ შეიძლება ქალი თქვენი ცოლად ვითხოვო.

ლირი

მაშ უარჰყავით. ვფიცავ ძალთა, ჩემთა გამჩენელთ,
რომ ყოველივე მის სიმდიდრე ჩამოგითვალეთ.

(საფრანგეთის ხელმწიფეს)

თქვენ კი, მეფეო, ამას გეტყვით: მე არ მსუროდა,
რომ სიყვარული თქვენი იქა შთანერგილიყო,
სად მძულვარებამ ჩემმა ფესვი თვისი გაიდგა.

2. უ. შექსპირი, წ. II

არ ვიციანდომებ თქვენთვის ესეთს ქორწინებასა
და ამისთვის გთხოვთ, სიყვარული თქვენი მიჰმართოთ
უფრო ღირსეულს არსებასა, ვიდრე ამ ბედკარულს,
რომლისაც ცნობა თვით ბუნებას ეთაკილება.

ს ა ფ რ ა ნ გ ე თ ი ს ხ ე ლ მ წ ი ფ ე

მაოცებს მე ეგ!.. იგი, ვინცა დღეს აქამომდე
იყო თქვენისა სიყვარულის პირველ საგანი,
საგანი თქვენის სიქადულის და სასოების,
ნუგეში თქვენის სიბერისა, თქვენი საუნჯე, —
ნუ თუ იქმოდა იმისთანას საზაროს რასმეს,
რომ ერთს წუთზედა შეეცვალა მას გული თქვენი
და მოწყალება მრისხანებად გარდაექცია?
ან ბრალი მისი უნდა იყოს ესდენ საშინელ,
ესდენ დამრღვევი ბუნებისა წესის და რიგის,
რომ ქალი თქვენი მისგან იქმნეს შემაზრზენებელ,
ან უწინდელი სიყვარული თქვენი მისადმი
ყოფილა მხოლოდ მარტო ერთი თვალთ-მაქციობა.
მაგრამ გონებას და გულს ჩემსას ვერ ურწმენია,
რომ თქვენს უმცროსს ჭალს ბრალი დიდი რამ მოეხდინოს.

კ ო რ დ ე ლ ი ა

დიდებულებას თქვენსას ერთს ვსთხოვ: თუმც ენა ჩემი
არ არს გაქლესილ და გაპოხილ პირფერობითა
და ვრჩევობ ჯერედ საქმე იყოს და მერე სიტყვა, —
მაგრამ მაინც გთხოვთ აღიაროთ, ჩემო ხელმწიფევე,
რომე მიზეზი თქვენის შრომის და გულის აყრის
არ არის არცა ბიწიერი ქცევა რამ ჩემი,
არცა კაცის კვლა, ავსულობა, ნამუს-დამხობა,
არც ქალწულების ჩემის რითმე შეურაცხყოფა
და არცა სხვა სამარცხვინო რამ საქციელი, —
არა, არც ერთი საზიზღარი უწმინდურება
ვერ გაბედავს ჩემს ყოფაქცევას მოაცხოს რამე.
თუმც რაც მაკლია, მე იმით ვარ მხოლოდ მდიდარი,
მაგრამ ეგ ნაკლი მე გამიხდა წყრომის მიზეზად:
მე არ მაქვს თვალნი მათხოვარნი და ენა მლიქვნი

და არ ქონვა ეგ მე მახარებს და მასულმდგმარებს,
თუმც მაგ არ ქონვამ მამის გული დამაქარგენა.

ლირი

თუ არ მაამებ, ის ჰსჯობდა, რომ არ შობილიყავ.

ს ა ფ რ ა ნ გ ე თ ი ს ხ ე ლ მ წ ი ფ ე

მისთვის უწყრებით? ეგ ხომ მხოლოდ კრძალულებაა,
რომელიც ხშირად კაცს წადილსა ვერ ათქმევინებს.
ბურგუნდთ მთავარო, თქვენ რას ეტყვით პასუხად ამ ქალს?
ის სიყვარული სიყვარულად არ იხსენება,
როს ანგარება, ანგარიში მას ზედ დაერთვის;
თუ სიყვარულში სიყვარულზედ მეტს რასმეს გავრევთ,
მაშინ დაბლდება სიყვარული და უკუდგება.
გსურთ იგი თუ არ? თვის მზითვევი ეგ თვითონ არის.

ბ უ რ გ უ ნ დ თ მ თ ა ვ ა რ ი

გვირგვინოსანო, დიდებულო ხელმწიფევე ლირო!
რაც აღუთქვით თქვენ, თუ კვლავ მისცემთ ასულსა
მე ვირთავ მას და აღვიარებ ბურგუნდთ დედოფლად. თქვენსა,

ლირი

არა რას მივცემ! ფიცი მითქვამს და არ გავსტეხავ.

ბ უ რ გ უ ნ დ თ მ თ ა ვ ა რ ი

მე დიდად ვწუხვარ, რომ მამასთან საქმროც დაჰკარგეთ.

კ ო რ დ ე ლ ი ა

ნადლობელი ვარ! ნუ სწუხდებით, ბურგუნდთ მთავარო.
მას, ვისაც გულში ჰქონდა მხოლოდ მზითვისა შოვნა.
თვით კორდელიაც თავის ღღეში ქმრად არ ინდომებს.

ს ა ფ რ ა ნ გ ე თ ი ს ხ ე ლ მ წ ი ფ ე

სიტურფით სავსევე, კორდელიავ, რა კარგი რამ ხარ!
შენ ხარ მდიდარი თვითონ ემაგ სიღარიბითა.
განგდევნეს შენა და უარგყვეს, — მე აღვირჩიე,

შეგიძულეს შენ, და უფრორეს მე შეგიყვარე.
შენა და შენმა სათნოებამ შემიპყრა მე დღეს, —
და შენ, სხვათაგან უარყოფილს, მე ცოლად გხადი.
ოჰ, ღმერთნო ჩემნო! საოცარ და საკვირველია,
რომე რაც მეტად იგი ამათ აითვალწუნეს,
მით უფრო მეტი სიყვარული ჩემს გულს ეგზნების.
მეფევ, უმზითვო ქალი შენი ბედმა მარგუნა,
იყოსმცა იგი დღეს მფლობელად და მბრძანებელად
ჩემი და ჩემის მშვენიერის საფრანგეთისა.
მრავალწყლიანმა ბურგუნდიამ და მის მთავართა
ესე ობოლი მარგალიტი ვეღარ იყიდონ,
ეს, რომელიცა უფასოა და ვერ აფასებთ.
თუმცა სასტიკად, უღმობელად შენ აქ მოგეპყრენ,
მინც მათ ყველას, კორდელიავ, გამოეთხოვე,
დასტოვე ყველა, რომ უკეთესს ბედსა შეგყარო.

ლირი

ნაშ ეგ შენ მიგყავს, ხელმწიფეო საფრანგეთისავ?
ძალიან კარგი, წაიყვანე, იყოს ეგ შენი!
ჩვენ კი მას შვილად დღეის იქით აღარა ვხადით
და მაგის სახეს აღარას დროს არ ვინახულებთ.
წარვედით ჩემგან უმოწყალოდ, უსიყვარულოდ
და დაულოცველ! — წამობრძანდით, ბურგუნდთ მთავარო.

(საყვირის ხმა. გადიან ლირი, ბურგუნდთ მთავარი,
კორნვალი, ალბანი, გლოსტერი და ამაღა).

საფრანგეთის ხელმწიფე
გამოეთხოვე, კორდელიავ, შენსა დებსაცა.

კორდელია

თვალცრემლიანი კორდელია გეთხოვებათ თქვენ,
მამისა ჩემის საუნჯენო! ვიცი რაცა ხართ,
მაგრამ ვით დასა გამხილება თქვენი მე მიმძიმს.
გემუდარებით მამაჩვენსა თქვენ უპატრონოთ.
მსურს არ გამტყუნდეს სიტყვა თქვენი სიყვარულისა
და რაც სიტყვით სთქვით, იგი საქმით თქვენ აღასრულოთ.

ვაი, რომ მე არ დამაშთინა მამამ თავისთან, —
მასთან მე ჭირსა ვირჩევნიდი, ვიდრე სხვაგან ლხინს.
მშვიდობით დანო.

გონერილა

შენ თავს მიეც ეგ დარიგება.

რეგანა

ის ჰსჯობს ეცადო, რომ აამო შენ შენსა ქმარსა,
რომელსაც ეგრე სამადლოდა დღეს თან მიჰყევხარ.
შენ მორჩილება არა გქონდა და ჩამოგერთვა
იგი ყოველი, რისაც ღირსი შენ არ იყავი.

კორდელია

რა ორპირობაც, ცბიერობაც აქ თავს იმაღავს,
ღრო გამოაჩენს; ბოროტება არ დადუმდება,
და თვით სირცხვილი ფარდას ახდის მზაკვარებასა.
მშვიდობით დანო! მსურს მე თქვენთვის ბედნიერება!

საფრანგეთის ხელმწიფე

ეხლა კი, ჩემო კორდელიავ, დროა წავიდეთ.

(გაღიან საფრანგეთის ხელმწიფე და კორდელია).

გონერილა

მე მსურს, ჩემო დაო, მოგელაპარაკო ისეთს საქმეზედ,
რომელიც ორივეს დიდად შეგვეხება. ვგონებ, მამაჩვენი ამა-
ლამ აქედან მიდის.

რეგანა

მართალია. ჯერ შენთან მოდის და მეორე თვეს კი მე მე-
წვევა.

გონერილა

ხედავ ამ სიბერეში რა დაუდგრომელი ხასიათი დაიჭირა?
ჩვენი უმცროსი და ხომ ჩვენზედ მომეტებულად უყვარდა,
მაგრამ ნახე რა ცუდ-უბრალოზედ შემოსწყრა და აითვალწუ-
ნა? ეს ყურადღების ღირსია.

რეგახა

მაგ გვარი სენი სიბერეში აუცილებელია. ეგეც რომ არ იყოს, სწორე გითხრა მამაჩვენს თავისი თავი მის დღეში რიგიანად არა ჰსჭერია.

გონერილა

ჯერ როცა უფრო უკეთესი დრო ჰქონდა, მაშინაც კი თავს ვერ იმაგრებდა და ეხლა, როცა წელთა სიმრავლემ განუმტკიცა მას ავზნეობა, არამც თუ ბევრი მოთმინება დაგვჭირდება, არამედ ბევრს ტანჯვასაც მოგვაყენებს ის მოუსვენარი გულის აფეთქება, რომელიც მოსდევს ხოლმე უძლურს, დაღვრემილს და ზაფრა მორეულს მოხუცებულებას.

რეგანა

მაგის ჭირვეულობისაგან რატომ ჩვენ კი არ უნდა მოველოდეთ კენტის გაგდების მზგავსს რასმეს.

გონერილა

ან კიდევ იმას, რაც ყოფა დააწია დღეს საფრანგეთის ხელმწიფეს გამოთხოვების დროს. ჩვენ, ჩემო დაო, ერთს პირზედ უნდა ვიდგეთ, თვარემ თუ მაგ სიანჩხლესთან ძალაც შერჩება, რა ხელსაყრელი იქნება ჩვენთვის ის, რაც დღეს მოგვცა?

რეგანა

მაგაზედ მერეც ვიფიქრებთ.

გონერილა

ჰსჯობს, ვიდრე არ დაგვიანებულა, მოვაგვაროთ რამე.

(გადიან).

ოთახი გრაფი გლოსტერის ციხე-დარბაზში.

(შემოდის ე დ მ უ ნ დ ი, ხელში ბარათი უჭირავს).

ე დ მ უ ნ დ ი

შენ, ბუნებაო, მე ჩემს ღმერთად მიწამებიხარ,
 მე გმონებ მხოლოდ კანონს შენსას და თაყვანსა ვცემ.
 რად მოუხრი თავს უსამართლოს კაცთ-ჩვეულებას
 და კაცთ კანონის ცთომილებას მუხლს რად მოუდრეკ?
 ნუ თუ მად, რომე თორმეტის თუ თოთხმეტის თვითა
 ჩემს ძმაზედ გვიან დავიბადე? უკანონო?!
 რითა ვარ აბა უკანონო? რა მაკლია მე?
 ჭკვის სითამამე, ძალღონე, თუ ჰაეროვნება?
 ყოველ ამითი მდიდარი და შემეკული მე ვარ
 ისე, ვით შვენის პატიოსნის დედისგან შობილს.
 მაშ რაღად გვძრახვენ და გვარქმევენ ურცხვთა სახელთა?
 უკანონო! ღლაპო! ბუშო! ნაბიჭვარო!
 რაში შემფერის მე ამგვარი სახელთწოდება,
 მე, ვინც ჩამსახა უტკბოესმა ვნებათ ღელვამა
 და საიდუმლო ტრფიალებამ შთამბერა სული,
 მე, რომლისთვისაც თვით ბუნებას კრძალვით წარსტაცეს
 სულისა ღონე და სიტურფე თვალ-ტანადობის?
 ესრედ ნაყოფის გამოღება ნუ თუ არ სჯობდეს
 ჩვეულებრივის გაცვეთილის გრძნობით გაჩენას,
 რომელიც კანონთ ნებადართვით, თვლემით, მთქნარებით
 ბადავს ამ ქვეყნად ამდენ ტუტუცთ და სულელთ გროვას?
 მაშ კარგი, ედგარ, კაცთ კანონით კანონიერო,
 იმედია, რომ მე ბუშს დამრჩეს ქონება შენი.
 ორნივ ერთ რიგად მივაჩნივართ მამასა ჩვენსა
 მე უკანონო და შენ შვილი კანონიერი.
 კანონიერი!... ვიშ რა სიტყვა მოუგონიათ!...
 ჰო, კარგი ჩემო ბედნიერო კანონიერო,
 თუ ამ წერილმა არ მიმტყუნა და გაიმარჯვა,
 თუ მოგონილი მანქანება არ გამიცუდდა,

მაშინ ამ ბუშის უკანონოს ედმუნდის ხვედრი
კანონიერის ედგარის ხვედრს გადააჭარბებს,
მაშინ გავკეთდე, ავმალდე და გავბედნიერდე!
ოჰ, ღმერთო ჩემო, შეგვეწიეთ უკანონოებს.

(შემოდის გ ლ ო ს ტ ე რ ი).

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

კენტი განდევნეს!.. ფრანგთა მეფე გულნაკლ წავიდა!..
ხელმწიფე ჩვენიც წუხელისვე გზად განემგზავრა!..
თვისი უფლება სხვას გადასცა... სხვის კერძად დარჩა...
ყოველი ესე უცნაურად, უცბად არ მოხდა?!

ოჰ ედმუნდ, აქა ხარ, ახალი ამბავი რა იცი?

ე დ მ უ ნ დ ი (ვითომც ბარათსა მალავს)

მე ახალი ამბავი არა ვიცი რა, თქვენო ბრწყინვალეებავ.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

რატო აგრე ძალიანა ცდილობ მაგ წერილის დამალვას?

ე დ მ უ ნ დ ი

მე ბატონო ჩემო, ახალი ამბავი არა ვიცი რა.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ეგ რა წერილსა კითხულობდი?

ე დ მ უ ნ დ ი

მე? არაფერსა.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

როგორ არაფერსა? მაშ ეგრე სწრაფად რად უკარ თავი
ჯიბეში, თუ არაფერსა? არაფერს დამალვა არა სჭირია. აქ მა-
ჩვენე, მოიტა. თუ მართლა არაფერია, სათვალეებიც აღარ და-
მჭირდება.

ე დ მ უ ნ დ ი

მომიტვეთ, ბატონო ჩემო, ეს წერილი ჩემის ძმისგან არის
და თუმცა ჯერ ბოლომდინ არ გადამიკითხავს, მაგრამ რის წა-

კითხვაც მოვასწარ, იქიდან ვსცან, რომ იგი თქვენი წასაკითხი არ არის.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მოწყალეო ხელმწიფევ, აქ მომეც-მეთქი.

ე დ მ უ ნ დ ი

მოგართვათ თუ არ მოგართვათ, ორივე თქვენთვის ერთნაირად საწყენი იქნება. რაოდენადაც მე ეგ წერილი წავიკითხე, ვსცან, რომ რაც მასში სწერია, არაფრად მოსაწონი გახლავთ.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მაჩვენე, მაჩვენე-მეთქი ეგ წერილი.

ე დ მ უ ნ დ ი

ჩემის ძმის გასამართლებლად ეს კი უნდა მოგახსენოთ, რომ, ვგონებ, ეს წერილი იმას ჩემის ერთგულების გამო-საცდელად მოუგონია.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი (კითხულობს წერილს)

„ამ გვარი მორჩილება და ერთგულება მოხუცებულობისადმი ჩვენს უკეთეს ცხოვრების დროს გვიმწარებს. მაგ მორჩილების და კრძალულების გამო ხელიდამ გვეცლება ქონება და მხოლოდ სიბერის დროს მოგვეცემა, ესე იგი, მაშინ, როდესაც ცხოვრებით დატკბობა აღარ შეგვეძლება. მე ესლა მიეხვდი, რომ სულელობა და უხეირობა ყოფილა, კაცმა თავი შეივიწროოს და ექვემდებაროს გამოჩერჩეტებულს სიბერის მძლავრობასა, რომელიცა მეფობს არა თვისის ძლიერებითა, არამედ კაცთა ჩვეულების ძალითა. მოდი ჩემთან, რომ ამ საგანზედ უფრო დაწვრილებით მოგელაპარაკო. თუ მამა ჩვენი ისეთის ძილით დაიძინებს, რომ აღარ გაიღვიძოს, ვიდრე მე არ გავაღვიძებდე, მაშინ შენც სამუდამოდ გერგება ნახევარი მისის შემოსავლისა და იქნები საყვარელ ძმად შენის ძმის ედგარისა“. რაო?! არ გაიღვიძოს, ვიდრე მე არ გავაღვიძებდეო? შენ ნახევარი გერგებო? ედგარ, ჩემო სისხლო და ხორცო, ნუ თუ ეს შენმა ხელმა დასწერა? ნუ თუ ეს ფიქრები

შენმა ტვინმა და გულმა გამოზარდა? როდის მოგივიდა ეს წერილი? ვინ მოგიტანა?

ე დ მ უ ნ დ ი

ეს, ბატონო, არავის მოუტანია, აქ სხვა ხერხი უხმარიათ. ეს ჩემის ოთახის ფანჯარაზედ დაეგლოთ და იქ ვიპოვე.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მერე შენ იცი, რომ ეს სწორედ შენის ძმის ხელია?

ე დ მ უ ნ დ ი

ამ წიგნში რომ კარგი რამ ეწეროს, მე თავს დავსდებდი, რომ ეს სწორედ ჩემის ძმის ხელია, მაგრამ ეხლა კი დიდის სიამოვნებით დავებრმავდებოდი, რომ იმის ხელი არ მეცნო.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მაშ სწორედ იმის ხელია?

ე დ მ უ ნ დ ი

დიად, ბატონო, სწორედ იმის ხელია, მაგრამ მე დარწმუნებული ვარ, რომ ამ წიგნის წერაში იმის გულს მონაწილეობა არ მიუღია.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მაშ აქამდინ შენთვის იმას ამ საგანზედ არა გაუხსენებია რა?

ე დ მ უ ნ დ ი

ხმაც არ ამოუღია. მხოლოდ ეს კი ხშირად გამიგია იმისაგან, რომ როცა მამა ბერდება და შვილი ასაკში შედის, უმჯობესი იქნებაო, რომ მამამ შვილს დაუთმოს თავისი ქონება და კისრად დასდვას თავისის მოვლისა და შენახვის მზრუნველობაო.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ოჰ, შე არამო, გველის წიწილო! ეგვე აზრია ამ წერილში გამოთქმული. ჰოი საზიზღარო არამზადავ! შე ბუნების შემარ-

ყველო, ფლიდო, გაქნილო, მხეცო და მხეცზედ უარესო! წა-
დი, მონახე! მე იმას საპყრობილეში სულს ამოვართმევ! სად
არის ეხლა ის ბოროტი არამზადა?

ე დ მ უ ნ დ ი

რა მოგახსენოთ, ბატონო. გავკადნიერდები და ვიტყვი,
რომ ურიგო არ იქნებოდა თქვენი რისხვა მცირეს ხანს შე-
გეკავათ, ვიდრე ჩემის ძმის განზრახვას კარგად არ გამო-
იკვლევდეთ. ვინ იცის, იქნება უბრალოც იყოს და მაშინ
თქვენი ეხლავე სასტიკად მოპყრობა ცუდად ჩამოგერთმევათ
და იმის მორჩილს გულსაც განგლეჯს და შეზარავს. მე ჩემს
თავს თავდებად გაძლევთ, რომ ჩემმა ძმამ ეს ბარათი მომწერა
ჩემის თქვენდამი ერთგულების და სიყვარულის გამოსაცდე-
ლად და არა სხვა რაიმე ბოროტის განზრახვითა.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მაშ შენ ეგრე გგონია?

ე დ მ უ ნ დ ი

თუ თქვენის ბრწყინვალეებისათვის სათაკილო არ იქნება,
მე დაგმაღავთ თქვენ იმისთანა ადგილს, საიღამაც შეგეძლე-
ბათ მოისმინოთ ჩემი და ედგარის ამაზედ საუბარი. მაშინ
თქვენ თქვენის საკუთარის ყურით ნამდვილსა ჰსცნობთ. თუ
მიბრძანებთ, ამას დაუყოვნებლივ დღეს საღამოზედვე მო-
ვახდენ.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

არა, ის ამისთანა გველი არ იქნება.

ე დ მ უ ნ დ ი

სწორედ რომ არ უნდა იყოს.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მე უნდა მღალატობდეს? მე, რომელსაც ისე სათუთობით
და ისე განუსაზღვრელად მიყვარდა. — ჰოი, ძალნო ცისა და
ქვეყნისანო! — ედმუნდ, მონახე იგი, ერთი იმის გული გამა-
ქეჩინე, ერთი იმის სულში ჩამაძვრინე! გეხვეწები ამას. ისე
მოახერხე ეს საქმე, როგორც შენის ჭკუისაგან ვიცოდე.

ოლონდ კი მართალი შევიტყო და თუნდა ხელს ავიღებ ყვე-
ლაფერზედ, რაც კი მახადია.

ე დ მ უ ნ დ ი

მე ეხლავ გიახლებით და მოვნახავ. ვეცდები შეძლებისა-
მებრ საქმე ისე მოვაგვარო, რომ თქვენ ყველაფერი მართალი
ჰსცნოთ.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ეს უკანასკნელი მზისა და მთოვარის დაბნელება კარგს
არას მოასწავებდა. მართალია, ამ მოვლინებას ბუნებისმეტყვე-
ლება ხან ასე ხსნის, ხან ისე, მაგრამ მაინცა და მაინც აშკარაა,
რომ კანონნი ბუნებისანი ირღვევიან: სიყვარული განქრა, მე-
გობრობა დაემხო, ძმა ძმაზედ აღსდგა, ქალაქებში შფოთია და
არეულობა, სოფლებში განხეთქილება, მეფეთა სასახლეში და-
ლატი, მამასა და შვილს შუა სწყდება მამაშვილური კავშირი
და ჩემი უკეთური შვილიც ამართლებს წინასწარმეტყველების
სიტყვას: შვილი აღსდგეს მამასა ზედაო. ხელმწიფემაც და-
ივიწყა ბუნებითი მიდრეკილება და უარპყო საკუთარი შვილი
თვისი და აჰა ესეც გამართლდა: მამა აღსდგეს შვილსა ზედაო.
აიგავა ჩვენი უკეთესი დრო და მოისპო; მზაკვარობა, ფლიდო-
ბა, ღალატი და ყოველი დამამხობელი უწესობა განუწყვეტ-
ლად მოგვდევენ ჩვენ საფლავის კარამდინა. — მონახე,
ედმუნდ, ის ავაზაკი, გულმოდგინედ მოეკიდე შენ ამ საქმეს
და წაგებაში არ იქნები! — კეთილშობილი და ერთგული კენ-
ტი განდევნეს! მისი ბრალი მხოლოდ პატიოსნება იყო! —
მიკვირს, მაოცებს!

(გაღის).

ე დ მ უ ნ დ ი

სასაცილოა კაცთა სულელობა! როდესაც უბედურება გვე-
წვევა რამე, მაშინ ჩვენს უბედურებას, — თუნდ რომ
ჩვენი ბრალიც იყოს, — გადავაბრალებთ ხოლმე მზეს,
მთოვარეს და ვარსკვლავებს. თითქოს ჩვენ ვიყვნეთ გულ-
მურტალნი მარტო იმისათვის, რომ ეგ ეგრე გვაქვს დანიშნუ-
ლი, ვიყვნეთ სულელნი ზენარის ძალდატანებით, — ფლიდნი,

ქურდნი, ავაზაკნი სფერათა ბრუნვისა გამო, ლოთნი, ცრუნი, მლიქვნი ვარსკვლავთა ზედმოქმედებისაგან და თითქოს ყოველივე ბოროტება ზენარის განგებისაგან წარმოსდგებოდეს. ძალიან ოსტატური თავის გამართლება არ იქნება მეძავე-მრუშე კაცისაგან, რომ თავისი ძაღლური მსუნაგობა ვარსკვლავებს გადააბრალოს?! აქაო და ესა და ეს ვარსკვლავი იყო ცაზედ, როცა დედაჩემმა მამაჩემთან შესცოდაო და ამა და ამ ვარსკვლავზედ დავიბადეო, — ამისთვის უსათუოდ მხეცი და მრუში უნდა ვიყოო.* მე კი ასე მგონია, რომ თუნდ თვით უქალწულის ვარსკვლავს განებრწყინებინა ჩემი უკანონო ჩასახვა, მე მაინც ის ვიქნებოდი, რაცა ვარ. (ე დ გ ა რ ი შემოდი!) აი ედგარიც! სწორედ მოსწრებაზედ არ მოვიდა! ეს ამბავი ძველ კომედიას მომაგონებს. ეხლა მე თომა ბეთლემელსავით თავი ძალად უნდა მოვიწყინო, ოხრვას და კვნესას მოვყვე. — ოჰ, ეს დაბნელება ამ შფოთებს მოასწავებდა! ფა, სოლ, ლა, მი.**

ე დ გ ა რ ი

რა ამბავია, ძმაო, რატომ აგრე ოცნებას წაუღიხარ?

ე დ მ უ ნ დ ი

მე იმაზედ ვფიქრობდი, რაც ამ დღეებში წავეკითხე: დაბნელება კარგს არაფერს მოასწავებსო.

ე დ გ ა რ ი

განა უენ მაგისტანებიცა გჯერა?

ე დ მ უ ნ დ ი

მე გარწმუნებ, რომ რაც წამიკითხავს, ჩემდა სამწუხაროდ, სულ მართლდება. მაშ რა არის ეს სიძულვილი მამისა და შვილის შუა, ეს ჭირიანობა, ეს შიმშილი, ეს ძველი და მტკიცე მეგობრობის დარღვევა, სახელმწიფოში ამბოხი, დიდებულთა

---

* აქ დედანში დასახელებულია ვარსკვლავები: მრავალი და ვეშაპის ბოლო.

** ევროპული სამუზიკო ხმების ნიშნებია. (ორივე შენიშვნა მთარგმნელებს ეკუთვნის. — რედ.).

და მეფეთა ავად-ხსენება და მუქარა, უმიზეზო მიუხდობლობა, მეგობართა განდევნა, ავკაცობის გამრავლება, ცოლქმართა შუა შფოთი და განხეთქილება და ათასი სხვა ამისთანა.

ე დ გ ა რ ი

როდის აქედ მიჰყავ შენ ვარსკვლავთმრიცხველობას ხელი?

ე დ მ უ ნ დ ი

ეჰ, რა დროს ეგ არის? ერთი ეს მითხარ, უკანასკნელად როდისა ნახე მამა ჩვენი?

ე დ გ ა რ ი

მერე რაო?.. წუხელისა ვნახე.

ე დ მ უ ნ დ ი

ელაპარაკე კიდევ?

ე დ გ ა რ ი

მთელი ორი საათი.

ე დ მ უ ნ დ ი

მერე მშვიდობიანად მოსცილდით ერთმანეთსა? ხომ უკმაყოფილობა რამ არა შეგიმცნევია რა, ან სახეზედ, ან ლაპარაკში?

ე დ გ ა რ ი

სრულიად არაფერი.

ე დ მ უ ნ დ ი

აბა კარგად ჩაფიქრდი, ხომ არ გიწყენინებია რა? თუ გიყვარდე, ცოტა ხანს მოერიდე და ნუ დაენახვები, ვიდრე ბრაზი არ გადუვლის. ეხლა ის შენზედ ისე გაჯავრებულია, რომ ნოგკლას კიდევ გული არ დაუშოშმინდება.

ე დ გ ა რ ი

ეს რა მესმის! სწორედ ერთს უმზგავსოს ვისმე დაუბეზღებივარ!

ე დ მ უ ნ დ ი

მეც მაგისი ფიქრი მაქვს. გთხოვ, ძმაო, პატარა ხანს მოერიდო, ვიდრე იმას რისხვის ცოფი გადუვლიდეს. ჩემს ოთახში წამომყევ. მე იქ ისე მოვანერხებ, რომ შენის ყურითვე გაიგებ, რასაც მამაჩენი ილაპარაკებს. გეთაყვა ჩემს ოთახში შედი. აი გასაღებიც. თუ შინიღგან კარში გამოხვიდე, უიარალოდ ფეხი არ მოიცივალო.

ე დ გ ა რ ი

უიარალოდღაო?! რაო, რას ამბობ, ედმუნდ?

ე დ მ უ ნ დ ი

მე, ჩემო ძმაო, რასაც გეუბნები, შენის სიკეთისათვის გეუბნები. ფეხს ნუ მოიცვლი-მეთქი უიარალოდ, დამიჯერე. შერცხვენილი ვიყო, თუ აქ ბოროტი რამ განზრახვა არ იყოს. მე მარტო ის გითხარ, რაც ვნახე და გავიგონე, მაგრამ ეს იმის ჩრდილიც არ არის, რაც მოსალოდნელია. გთხოვ, რომ აქედგან წახვიდე.

ე დ გ ა რ ი

როდისღა ამიხსნი ამ გამოცანას?

ე დ მ უ ნ დ ი

მე ერთის სიტყვით კარგად წავიყვან ამ საქმეს.

(ედგარი გადის)

მამა ასე გულდამჯერი, ძმა გულმართალი,
ისეა იგი უბოროტო, გულწრფელ უბრალო,
რომ სხვის ბოროტსაც ვერ მიმხვდარა, ვერ მიუგნია.
იგი თავისის სულელურის პატიოსნებით
მალე მოხვდება ჩემს ბადესა და თავს გაიბავს.
ეხლა ცხადია: თუ არ მოდგმით, ჭკუით მაინცა,
გბოვებ ქონებას და სიმდიდრეს ხელში ჩავიგდებ.
ყველას ვიკადრებ, რაიც კი მე ხელსა შემიწყობს.

(გადის).

ოთახი აღბანის სასახლეში.

(შემოდინა გონერილა და მის მსახურთუფროსი ოსვალდი).

გონერილა

მართლა მამა ჩემმა ჩემი აზნაური გალახა იმისათვის, რომ ხუმარა გაულანძღა?

ოსვალდი

დიად, ბატონო.

გონერილა

დღე და ღამისა ერთი წუთიც ისე არ გავა,
რომ რამე წყენა მამა ჩემმან არ მომაყენოს.
მან გაგვიწვრილა ყველას გული, აბეზარსა ვართ.
ხან იქ მოახდენს და ხან აქა ერთს რასმეს შფოთსა,
ამდენს ვავლახსა, უზომობას ვეღარ მოვითმენთ!
მისნი მხლებელნი ურცხვად სრულსა გარყვნას მიეცნენ
და თვითონც მოჰყვა წყრომას, სტუქსევას ცუდუბრალოზედ.
როს მოვა იგი ნადირობით, არ ვინახულებ;
უთხარი, რომ მე შეუძლოდ ვარ და თვითც კარგს იზამ,
რომ სამსახური შენი იმას ცოტად მოუკლო.
თუ გიწყინოს რამ, ნუ გეშინის, მე გავცემ პასუხს.

ოსვალდი

აგერ თვით იგიც გაიხლებათ! მგონი ხმაც ისმის.

(საყვირის ხმა).

გონერილა

შენცა და სხვათა ჩემთა მხლებელთ მე დღეს გიბრძანებთ,
რომ, რაც შეგეძლოთ, უზრდელადა მას მოექეცით,
ნეტა არ მინდა ამაზედა მან მითხრას რამე
და მით ყოველი, რაც გულში მაქვს, სულ მათქმევინოს.
თუ წუნი დამდვა, მიბრძანდეს და ჩემს დასთან დარჩეს.
მაგრამ ჩემი დაც ჩემს აზრს ადგა ამ შემთხვევაში,

არც იმას უყვარს ჩემსავითა სხვის ბატონობა.
ეგ ბებრუცანა და ჩერჩეტი თავს არ ანებებს
იმ დიდებასა, რომელიცა მან სხვას გადასცა.
სწორედ რომ უჭკო ბავშვსა ჰგვანან მოხუცებულნი,
თუ გაიბუტვენ და ალერსით ვერას უშველი,
გაწყრომა უნდა. — რაც გითხარი, არ დაივიწყო.

ო ს ვ ა ლ დ ი

არა, ბატონო.

გ ო ნ ე რ ი ლ ა

მის რაინდთაც ყურს ნუ ათხოვებთ,
რაც უნდა იმათ დაემართოს, არას ვინაღვლი;
სხვებსაც უთხარ შენ, რომ ყველანი ცუდად მოეპყრნენ.
მიზეზს ვეძებ, რომ რაც ეხლა ვსთქვი, ის შევასრულო.
ჩემს დასაც მივსწერ, რომ იგიცა ჩემებრ მოიქცეს.
ეხლა კი წადი და სადილი მოგვიმზადე ჩვენ.
(გაღიან).

ს უ რ ა თ ი IV

სხვა ოთახი იმავე სასახლეში.

(შემოდის კ ე ნ ტ ი სხვარიგად ჩაცმული).

კ ე ნ ტ ი

თუ მოვახერხე ხმის და კილოს ჩემისა შეცვლა,
რომ საუბარი ჩემი სხვისას ემზგავსებოდეს,
მაშინ აღსრულდეს ის კეთილი ჩემი სურვილი,
რომლისათვისაც სახე ეგრედ გამოვიცვალე.
მაშინ მივხვდები მეც ჩემს წადილს. — განდევნილ კენტო!
თუ სამსახური გავგივიდა იმა ადგილსა,
სადაც დაგსაჯეს, მაშინ მეფე, რომელიც გიყვარს,
გულს დააჯერებს, რომ შენ მხოლოდ მისთვის
ჰსცდილობდი.

(საყვირის ხმა. შემოდიან ლ ი რ ი, რ ა ი ნ დ ნ ი და თ ა ნ ა მ ხ ლ ე ბ ე ლ ნ ი).

ლირი

სადილი, ჩქარა სადილი! მე ცდა არ მიყვარს!
(მხლებელი გადის) შენ ვინღა ხარ?

კენტი

ადამიანი, ჩემო ბატონო!

ლირი

რა ხელობის პატრონი ხარ? რას ითხოვ ჩვენგან?

კენტი

მე იგი ვარ, რასაც მხედავთ, არც მეტი და არც ნაკლები. ვინც მომენდობა, მას ვემსახურები; ვინც პატიოსანია, მას შევიყვარებ; ვინც გონიერია და ცოტას ლაპარაკობს, იმას მეგობრობას ვაუწყებ; სამსჯავროს შიში მაქვს, ჩხუბიც ვიცი, როდესაც სხვა გზა არ არის და თევზს კი, სწორედ მოგახსენოთ, არ ვიახლებით.

ლირი

მაინც ვინა ხარ?

კენტი

პატიოსანი გულის კაცი და ისე ღარიბი, როგორც მეფე.

ლირი

თუ როგორც მეფეა ღარიბი მეფობის კვალობაზედ, შენც ისე ხარ — გლეხობის კვალობაზედ, მაშინ მართლა რომ ღარიბი ყოფილხარ. ჰსთქვი რა გინდა?

კენტი

სამსახური.

ლირი

ვისთანა გსურს სამსახური?

კენტი

თქვენთან.

ლირი

მერე იცი მე ვინა ვარ?

კენტი

არა. მაგრამ ისეთი სახის მეტყველება გაქვთ, რომ სასიამოვნო იქნება ჩემთვის თქვენისთანა ბატონის ყოლა.

ლირი

მერე იმისთანა რა იპოვე ჩემს სახის მეტყველებაში?

კენტი

მეუფების ნიშანი.

ლირი

რა სამსახური შეგიძლიან?

კენტი

შემიძლიან რიგიანი რჩევა მოგცეთ, ქვეითად აქეთ-იქით გირბინო და ცხენით გავქანდე და გამოვქანდე; საამური ამბავი უგემურად გიამბოთ, წვრილმანი საქმე რიგიანად შევასრულო, ერთის სიტყვით რაც ერთს საწყალს კაცს შეუძლიან, მეც შემიძლიან. ჩემში კარგი კიდევ ის არის, რომ ყველაფერში გულმოდგინე და ხალისიანი ვარ.

ლირი

რა ხნისა ხარ?

კენტი

არც ისე ყმაწვილი ვარ, რომ დედაკაცი მარტო სიმღერისა გამო შევიყვარო, არც ისე ხნიერი, რომ ყველაფერზედ სიყვარულით ავაილპილდე. მე ზურგთა მკიდეა ორმოცდა რვა წელიწადი.

ლირი

მაშ კარგი, ჩემთან დარჩი და მემსახურე. თუ სადილს შემდეგაც ეგრე მომაწონებ თავს, მაშინ ჩემგან არ მოგიშორებ. — ეი, სადილი-მეტქი! არ გეყურებათ? — სად არის ჩემი

მახვილაკი ხუმარა? აქ დამიძახეთ. (შემოდის ოსვალდი) ეი, ბრიყვო, ჩემი ქალი სად არის?

ოსვალდი

ნურას უკაცრავად... (გაღის)

ლირი

ეგ რა მიჰქარა! ერთი აქ დამიძახეთ ეგ უზრდელი! — სად არის ჩემი ხუმარა? ეს რა ამბავია, თითქო ყველასა სძინავსო? რაო? რა იქმნა ის გაცვეთილი?

რაინდი

იგი მოგახსენებთ, რომ თქვენი ქალი შეუძლოდ ბრძანდებო.

ლირი

თვითონ რატომ აღარ იკადრა მობრუნება, როცა მას ვუხმე?

რაინდი

ხელმწიფეო, მან პირდაპირ მითხრა, რომ ჩემი ნება იყო და არ მოგბრუნდით.

ლირი

ჩემი ნება იყოო?!

რაინდი

ხელმწიფეო, მე არ მესმის ეს რა ამბავია, მხოლოდ მე ვგონებ, რომ თქვენს დიდებულებას პატივისცემით აღარ ეპყრობიან. არც მოსამსახურეები, არც თვითონ მთავარი და არც თქვენი ქალი უწინდებერ მოწიწებით აღარ იქცევიან.

ლირი

ჰმ, შენც მაგას ამბობ?!

რაინდი

მომიტევეთ, ხელმწიფეო ჩემო, თუ ამაში მე ვცდებოდე. მოვალეობა ჩემი არ მაძლევს ნებას დავდუმდე მაშინ, როდესაც მე ვხედავ, რომ თქვენ უკადრისად გექცევიან!

ლირი

რასაც შენ ანბობ, ის მეც თვითონ შემინიშნავს. ამ უკანასკნელს უამს მეც თვითონ შევამჩნიე, რომ მე აქ ყურს აღარ მათხოვებენ, მაგრამ ეგ ცუდი მოქცევა ჩემდამი მათს ბოროტს განზრახვას კი არა, ჩემს საკუთარს იჭვენულებას შეეწამე. მაინც და მაინც ვნახავ კიდევ რა იქნება. — ნეტა სად არის ჩემი მასხარა? ეს ორი ღლეა, რაც თვალით აღარ დამინახავს.

რაინდი

მას შემდეგ, რაც ჩვენი უმცროსი ბატონიშვილი საფრანგეთში წაბრძანდა, იგი მეტად დაღონებული და გულჩათუთქვილია.

ლირი

მაგას ნულარ მომაგონებ... ეგ მეც თვითონ შევნიშნე... წადი და უთხარი ჩემს ქალს, რომ მე მასთან ლაპარაკი მსურს. ჩემს მასხარასაც აქ დამიძახეთ. (შემოდის ოსვალდი). ოჰ, ბატონს ჩემს გაუმარჯოს! ერთი აქეთ მობრძანდი, ერთი მიბრძანე, მე ვინა ვარ?

ოსვალდი

თქვენ ჩემის ქალბატონის მამა ხართ.

ლირი

მამაო! მარტო მამა და სხვა არაფერი! აი, შე მურტალო! შე ძუენა ძაღლო! შე ყურმოჭრილო მონავ! შე ქოფაკო!

ოსვალდი

უკაცრავოდ, მე არც ერთი ვარ, არც მეორე და არც მესამე.

ლირი

სიტყვასაც მიბრუნებ მე? როგორ ბედავ მაგას შე წუწკო, წუწკის შვილო!

(ცემას დაუწყებს).

რეგანა

პატარა არის ეს სასახლე და მე არ ვიცი, —
ამ ჩვენს ბებერს და მის ამაღას როგორ დაიტევს?

გონერილა

მისი ბრალია. ნეტა აქედ რისთვის მორბოდა?
რად გამოექცა კმა-საყოფელს ჩემსა სახლ-კარსა?
დეე თვითონვე თავის თავსა პასუხი გასცეს.

რეგანა

სიამოვნებით მივიღებდი მარტო მამა ჩემს
და ამაღით კი მის მიღება სწორედ ძნელია.

გონერილა

მეც მაგ აზრის ვარ. — გრაფი გლოსტერ ნეტა რა გვექმნა?

კორნვალი

ბებერს თან გაჰყვა... აგერ იგიც, უკანვე მოდის.

(გლოსტერი შემობრუნდება).

გლოსტერი

ხელმწიფე მეტად გამწყრალია...

კორნვალი

ნეტა რას შერება?

გლოსტერი

ცხენები ბძანა და არ ვიცი სად მიბძანდება.

კორნვალი

საცა ნებავდეს, იქ წაბრძანდეს, — გზას თვით გაიგნებს.

გონერილა (გლოსტერს)

თქვენც ნულარა ჰსთხოვთ აქ დარჩენას, — რა საჭიროა.

გლოსტერი

ღამე იბურვის, ცივი ქარიც ასტყდა და სუსხავს...

ჯაგიც არ არის ახლომანლო თავშესაფარი...

რეგანა

რასაც თავის-თავს ცუდს დამართავს თვითრჯული კაცი
მისთვის ახია, ჭკვას ისწავლის, მეორედ არ იქმს.
უბრძანეთ, — თქვენი ციხის კარი ეხლავ ჩაკეტონ.
იმას ისეთი დამთხვეული ამაღა ახლავს,
რომ საკვირველიც არ იქნება შემოგვბედონ რამ.
მაგისტანებში მამაჩემს ხომ ცოტა რამ უნდა,
მაგვეარს ბნედიანს ხალხს ყოველთვის უნდა
უფროთხილდეს.

კორნელი

ჩემი რეგანა მართალს ამბობს, — კარი დაჭკეტეთ,
ლამე რამ მოდის საშინელი, შევიდეთ შინა
და შევეფარნეთ, თვარემ ლამის ავდარმა გვისწროს.
(გაღიან).

მოქმედება მესამე

სურათი I

ტრიალი შინდორი. გრიგალი ჰქრის, ჭეჭა და ქუხილია.
(კენტი და აზნაური ერთმანეთს შეეყრებიან).

კენტი

ვინა ხარ ემანდ ამ საშინელს ვაი-ვაგლასში!

აზნაური

იგი ვინც გულში ჰგრძნობს უფრო მეტს ვაი-ვაგლასს.

კენტი

ჩვენი ყოფილხარ... სად ბრძანდება ჩვენი ხელმწიფე?

აზნაური

იგი აწ ებრძვის გულგამწყრალოთა ბუნების კავშირთ,
გრიგალს შეჰბლავის, — აღგავეო ეს დედამიწა,

მიიტანე და ჩაღუპეო ზღვისა სიღრმეში;
ან წამოღვარე თვითონ ზღვაო დედამიწაზედ,
რომ ეს ქვეყანა ან დაინთქას, ან ჩაირეცხოს.
თავზედ თმას იგლეჯს და ხელიდამ სტაცებს მას ქარი
და თვალთ უმაღლეს სისწრაფითა, ვინ უწყს, სად ჰკარგავს;
ადამიანის სუსტის ღონით წინ დაჰსდგომია
ერთად მოსეულს მასზედ გრიგალს, წვიმას, ავდარსა.
ამ დროს, როს დათვიც შიმშილითა ძუძუგამშრალი,
ლომი და მგელი შიმშილითვე ფერდ-ფერდზედ მცემნი
წვანან და ძრწიან და ვერ ბედვენ გარედ გამოსვლას, —
ამ დროს ის-მეთქი თავშიშველი ცის-ქვეშე დარბის
და სიკვდილს იწვევს ეს ქვეყანა წარღვნას, წარწყმიდოს.

კ ე ნ ტ ი

მარტოკაა თუ?

ა ზ ნ ა უ რ ი

მას თან ახლავს მარტო ხუმარა.
საწყალი ცდილობს განუქარვოს ის გულის ქენჯნა,
რომელიც ესე უღმობელად მას მიაყენეს.

კ ე ნ ტ ი

შენ უცხო არ ხარ და მიცვნიხარ სანდო კაცადაც,
გაგენდობი შენ და მოგანდობ ერთს მძიმე საქმეს:
კორნვალს და ალბანს რალაც მტრობა ჩამოვარდნიათ,
მაგრამ ჯერ ხანად ეშმაკობით ამასა ჰფარვენ.
მათი მსახურნი, — ზომ შენც იცნობ დიდკაცთა მსახურთ, —
თვის ბატონებზედ არ არიან ნაკლებ ეშმაკნი,
ისინი ფრანგთა ხელმწიფესა ენას უზიდვენ,
ისიცი აცნობეს, რომ მთავარნი ერთმანეთს მტრობენ,
რომ ესეთს სასტიკს ტანჯვას მისცეს მათ მეფე ჩვენი
და სხვაც ბევრი რამ, რაც ამბოხს და შფოთს შეუდგება.
ეს კი სწორეა, რომ ლაშქარი საფრანგეთისა
ჩვენსა განხეთქილს სამეფოსა კიდეც მოადგა,
შემოპარულა, დაუპყრია ნავთა სადგურნი
და საცა არის დროშას გაშლის და ომსაც ასტეხს.
მაშუ გამიგონე: თუ გჯერა შენ ეს ჩემი სიტყვა,

ეხლავ დუვრს წადი, იქ შეხვდები იმ გვართა პირთა
რომელნიც დიდსა მადლობასაც გადაგიხდიან,
თუ მიუტან მათ სწორეს ამბავს მასზედ, რაც მეფეს
ჰკვის შემარყევი ბოროტება გულსა უჯიჯგნის.
კეთილშობილის სისხლისა და გვარისა მეც ვარ, —
შენც კეთილშობილს მისთვის განდობ ამ მძიმე საქმეს.

აზნაური

ცუდს არ იზამდი, რომ ზოგი რამ უფრო ვრცლად გეთქვა.

კენტი

ვრცლად თქმა რად გინდა? თუ არ გჯერა რაც ჩემს
- თავზედ ვჰსთქვი,
აჰა, გახსენი შენ ეს ქისა და რაც შიგ არის
ამოიღევი და ვინცა ვარ მაშინ შეიტყობ.
ვეჭვ კორდელიას უსათუოდ შენ იახლები;
იმას მიართვი ეს ბეჭედი და ის გიბრძანებს
ვინ არის იგი, ვინც ამ ჟამად გესაუბრება.
უჰ, რა ქარია!.. ჩვენს ხელმწიფეს წავალ მოვნახავ.

აზნაური

მაშ მშვიდობითა. ხომ სათქმელი აღარა გაქვს რა?

კენტი

-
ცოტა ვსთქვი, მაგრამ ბევრი საქმე კისრად დაგდე მე...
დროა წავიდეთ და ხელმწიფე ჩვენი მოვნახოთ.
აი ორი გზა: შენ იქიდ და მე აქედ წავალ
და ხმა მივცეთ ჩვენ ერთმანეთსა, თუ შევხვდეთ მეფეს.

(სხვადასხვა მხრივ გადიან).

სხვა მხარე იმავე ტრიალის მინდვრისა, კიდევე ჭეჭა და ქუხილია.

(შემოდინა ლირი და ხუმარა).

ლირი

იზუზუნე და იქროლე შენ, ქარო მსუსხავო,
 უბერე, ვიდრე ლაწვნი ზედ არ დაგასკდებიან!
 გარდმონთხიეთ წყლისა ღვარნო და შენც, გრიგალო,
 წამოუბერე. წამოღვარე ზვირთნი ზღვისანი
 და სრულად შთანთქე ეს ქვეყანა ძირით თხემამდე!
 თქვენც, ელდაზედა უმაღესნო ელვისა ცეცხლნო,
 წინა მორბედნო. ყოვლთ-შემმუსკრელთ მეხთა კვეთების,
 ზედ მოესიეთ ამ ჩემს მოხუცს ჭალარა თავსა!..
 და შენც, ყოველთა შემარყევო ჭეჭა-ქუხილო,
 რისხვით და გრგვინვით ქვე-ეკვეთე, დაიგრიალე
 და განაპრტყელე ბურთებრ მრგვალი ეს დედამიწა!..
 მილეწ-მოლეწე და შეშალე ამ ქვეყნის სახე,
 გაანადგურე, განაბნივე და მტკრად აღგავე
 თესლნი უმადურთ ადამიანთ დამბადებელნი!..

ხუმარა

ნათლი, ანათლი! ეხლა რა ჰსჯობია: მშრალს ჭერ ქვეშ
 წოლა, თუ ამ ავდარში დგომა? ვეჭობ მშრალს ოთახში აიაზ-
 მის წყალით სსურება სჯობდეს ტრიალ მინდორზედ წვიმის
 წყალით თავიდამ ფეხამდე გაბანებასა. დამიჯერე, წადი-მეთქი
 შენ ქალებთან, კურთხევა და ბოდში ჰსთხოვე-მეთქი, თვა-
 რემ ხო ხეღამ, ეს ასეთი ბაიყუში ღამეა, რომ არც შენისთა-
 ნას ჭკვიანს ინდობს და არც ჩემისთანა სულელსა.

ლირი

იჭეჭ-იქუხე, წვიმა ღვარნე, ცეცხლი აფრქვიე!..
 წვიმა, გრიგალი, ქარი, ცეცხლი, ჭეჭა, ქუხილი
 ჩემი სისხლ-ხორცნი, ჩემი შვილნი როდი არიან!
 თქვენ სტიქიონნო, მე არ გწამებთ ულმობელობას,
 სამეფო ჩემი მე ხომ თქვენთვის არ მომიცია, .

ხომ ჩემს შვილებათ არ ოდეს არ მიწოდებხართ!..
ჩემგან არა რა გემადლისთ რა!.. რაღა ნება მაქვს,
რომ მორჩილებას, შებრალებას თქვენგან ველოდდე!
მაშ ეგ საზარო რისხვა თქვენი დამეციო თავსა!..
აჰა, აქ ვდგევარ თქვენს წინაშე ქედმოდრეკილი,
ლონემიხდილი, შესაბრალო, მოძულეზული,
მე, — ბერიკაცი განდევნილი შვილთა ჩემთაგან!
მაგრამ ფუ თქვენს თავს!.. თქვენ მიჰკერძეთ ჩემ
წარწყმედილთ შვილთ!..

ფუ!.. თქვენ გაუხდით მოზიარე იმ ორ ბაიყუსს
და ყურმოჭრილის მონის მზგავსად ნებას უსრულებთ
მათთან შეთქმულნი თქვენ ზემოდამ მე, — ბერიკაცს
მებრძვით!
სირცხვილი თქვენსა ძლიერებას!.. ფუ, ძალთა თქვენთა!..

ხ უ მ ა რ ა

იცი, ბიძიავ? ვისაც ეხლა თავშესაფარებელი აქვს, იმას
თავიცა ჰქონია და იმ თავში ცოტაოდენი ტვინიცა.

თუ კაცი თავს არას დასდევს
და მარტო ფეხებს აჰყვება,

მაშინ თავი გლახასავით

მკბენარებით აევსება.

თუ ფეხებით შენ იქმ იმას,

რის ქმნაც შვენის მარტო გულსა,

კორძი ფეხზედ გამოგივა

და გაყვირებს ვაის, ვუსა;

ძილს ღვიძილათ გადაგიქცევს,

გაკრუსუნებს უბედურსა...

იცი კიდევ რას გეტყვი? ქვეყანაზედ ერთი ლამაზი ქალიც
არ არის, რომ სარკეში ჩაიხედოს და არ დაიპრანჭოს.

(შემოდის კ ე ნ ტ ი).

ლ ი რ ი

მოთმინებისა მაგალითათ გავხდი ჩემს თავსა!..
აღარას ვიტყვი!.. არა!.. არა!..

კ ე ნ ტ ი

ვინა ხარ ემანდ?

ხ უ მ ა რ ა

უმაღლესი მეფე და უმაღლესი პაიკი, ესე იგი, ბრძენი და სულელი.

კ ე ნ ტ ი

გაი შენ ჩემს თავს!.. ხელმწიფეო, თქვენ აქ ბრძანდებით?!
თვით იგი, ვისაც სიბნელე და წყვილიდი უყვარს,
იგიც კი ამგვარს სასტიკს ღამეს მოერიდება.
ნადირნიც ღამით მოარულნი ამ გრგვინვის შიშით
შეცვივნულან თვის ბუნაგებში და იქა ძრწიან.
რაც თავი მახსოვს, არ მინახავს ესეთი ღამე,
ესე ცეცხლთ ფრქვევა, გველებრ კლაკვანა ცაზედ ელვათა!
არ მოვსწრებვიარ ამგვარს მგრგვინავს ჭექა-ქუხილსა,
ამგვარს საშინელს ქარის ბრღვენასა და წვიმის ხუილს!..
კაცის ბუნებას არა ძალუძს რომ აიტანოს
ესდენ საზარო ზათქი, ზარი და შფოთვა ცისა!

ლ ი რ ი

დეე თვით ღმერთმა, რომელიც ცას აწ თავზედ გვაქცევს,
დღეს განიკითხოს მოსისხლენი და შემცოდველნი!..
თართოდე, ბოროტო, შენ, რომელიც სასჯელს ამცდარხარ
მარტო იმით, რომ შენთა საქმეთ ჯერ ვერ ამხელენ!
მიმალე ხელი, კაცის მკვლელო, სისხლში შესვრილი!..
ითართოდეთ თქვენცა, ფიცთ-გამტეხნო და მემრუშენო,
სისხლის შემრგვენო ნათესავთან შეცოდებითა!
ითართოდე შენცა, საზიზღარო პირმოთნე სულო,
რომელიც ყალბს გულს სათნოების ფერითა ჰფერავს!..
და შენც გულმრუდევ, ვინც სიკეთის სახესა იღებ,
მაშინ როს გულში განგიზრახავს ძმისა სიკვდილი,
ათას-ნაჭრადა გაიფლითე და განადგურდი!..
ჰოი ყოველნო მიმალულნო ბოროტებანო!
აღმოდით ხერგლთა აწ თქვენთაგან და განერთხენით
ყოველთა არსთა საშინელის გამკითხველის წინ, —

და შეავედრეთ თავნი თქვენნი მისატევებლადი..
გარნა მე... უფრო ტანჯული ვარ, ვიდრე მტანჯველი.

კ ე ნ ტ ი

ეჰა, რას ვხედავ!.. თავშიშველიც თურმე ბრძანდებით!..
ხელმწიფევ ჩემო, აქავ ახლო რალაც ქოხია, —
მუნ შეეხიზნეთ ამ ავდარსა; მე კი მივმართავ
კვლავ იმ უღმობელს, განუკითხელს ციხე-დარბაზსა,
საცა ეხლა ხან მე გიკითხეთ და თქვენს კითხვაზედ
კარის დირეზედ ფეხი არც კი დამადგმევინეს.
წავალ და ძალით მათ აღვუძრავ ღმობიერებას.

ლ ი რ ი

ტვინი მერყევა... შეილო ჩემო, წამო, წავიდეთ...
სიცივითა ჰორთი, შე საწყალო? მეც თვითონ მცივა...
(კენტს) ჩალა კი არის, მეგობარო, ქვეშ გასაშლელად?
ბევრი რამ იცის გაჭირვებამ: ზოგჯერ თვით ჩალას,
უბრალო ნივთსა უძვირფასეს ნივთათ გარდგვიქცევს. —
აბა გაგვიძელ, მიგვიყვანე იმ შენს ქოხთანა. —
ჰოი საწყალო, საცოდავო, ჩემო მასხარავ!..
ჩემს გულში კიდევ დარჩენილა მცირე ადგილი,
რომელიც შენთვის მტკივნეულობს და იტანჯება!..

ხ უ მ ა რ ა

ვისაც კი თავში უჭყავის
ცოტა რამ მაინც ტვინია,
ის ეხლა წევს თავის ჭერქვეშ,
იმისთვის ჭირიც ღზინია;
წვიმაცა და ქარიშხალიც
იმას ფეხებზედ ჰკიდია.

ლ ი რ ი

მართალს ამბობ, ჩემო კარგო! — აჰა, მივდივართ იმ შენს
ქოხში.

(გადიან ლირი და კენტი).

ხ უ მ ა რ ა

ეს ისეთი ბაიყუში ღამე ყოფილა, რომ მხურვალე ქალსაც
გააგრილებს. მე კი მაინც ისე არ წავალ აქედამ, რომ ზოგი-
ერთი რამ არ ვიწინასწარმეტყველო.

როს მღვდელი ლოცვის მაგიერ
ქადაგსავით აყბედდება,
როს ლოთს კაცსა, ღვინის მსუნავს,
ღვინო ყელზე დაადგება,
როს მეჯღანეს დიდი კაცი
შაგირდად მიებარება,
როს რჯულთ-გადამდგარის ნაცვლად
ბოზი ცეცხლში დაიწვება,
როს ყოველი კაცთ კანონი
მართლ-კანონად შეიქმნება,
როს თავადს და აზნაურსა
ვალი, ვახში მოშორდება,
როს კაცთ ცილის მწამებელსა
ენა ძირში მოეჭრება,
როს ქურდს იქ არ მიუშვებენ,
საცა ხალხი შეგროვდება,
როს კრიჟანგი, ძუნწი კაცი
დარდიმანდად გაგვიხდება,
როს ბოზი და მაჭანკალი
საყდრის შენებას მოჰყვება, —
მაშინ დიდი ალბიონი
ატოკდება, აღელდება,
ხალხსაც, ჭოჭინზედ ჩვეულსა,
ფეხი მაშინ აედგმება.

ეჰ, რას ვჩადი?! გათენება ზომ მამალმა უნდა იყივლოს, —
ჩემი რა საქმეა.

(გადის).

ოთახი გლოსტერის ციხე-დარბაზში.

(შემოდის გლოსტერი და ედმუნდი).

გლოსტერი

არ მომწონს, ედმუნდ, ეს უღვთო და უწყალო საქციელი. მე ხელმწიფის სიბრალულმა წამილო და მინდოდა მეშველა რამე, მაგრამ იმათ არამც თუ ნება დამრთეს, ჩემს სახლში ამას-ზედ ხმაც არ ამომადებინეს. მითხრეს, რომ თუ იმაზედ კიდევ გვეტყვი რასმესო, ან იმის შეწყენარებას მოგვთხოვო, ან შენ თვითონ იმას ხელს გაუმართავო, მაშინ შენზედ ჩვენს წყრომას სახლგარი არ ექნებაო.

ედმუნდი

სწორედ უღვთოობა და მხეცური ქცევაა.

გლოსტერი

ნურავისთან კი ნურა გრჯის რა და ჩვენთა მთავართა შუა შუღლი ჩამოვარდნილა. შუღლიო?! შუღლი კი არა, ცოტა რამ მეტიც. მე წუხელის წერილი მომივიდა. ვშიშობ კიდევ, რომ ამაზედ ვლაპარაკობ. ის წერილი შიშით ჩემს ოთახში მაქვს დამალული. იწერებთან, რომ ვინც ხელმწიფეს ბოროტი დამართაო, იმას სამაგიეროს გადაუხდითო. ზოგიერთს ადგილას ჯარიც გამოსულა ჩვენს ხმელეთზედ. ხელმწიფეს ჩვენ მხარი უნდა მივსცეთ. მე წავალ იმის მოსანახავად, რომ ფარულად მაინც შევეუძსუბუქო როგორმე მწუხარება. შენ კი წადი და მთავარი ლაპარაკით გაართე, რომ არ შემიტყოს ეს ჩემი ხვაშიადი განზრახვა. თუ მიკითხოს, უთხარ ავად გახდა და წევს-თქო. თუნდ რომ თავიც მომჭრან, როგორც მემუქრებოდნენ, მაინც ვეცდები, რომ ჩემს მოხუცებულს ხელმწიფეს ვუშველო რამე. ჩემო ედმუნდ, ბევრი რამ ავი მოგველის, ფრთხილად იყავ.

(გადის).

ე ღ მ უ ნ ღ ი

მაგ შენს დაფარულს სულგრძელებას მთავარს შეევასმენ,
წიგნსაც მოენახავ და წარვუდგენ. საქმე თავს მოდის...
რაც წაერთმევა მამა ჩემსა, მას მე შევიძენ:
მთელს მის სამკვიდროს მე გადმომცემს მთავარი ჩვენი.
წარწყმდეს სიბერე და აღყვავდეს აწ ქაბუკობა!..*

(გაღის).

ს უ რ ა თ ი IV

სხვა ნხარე იმავე ტრიალის მინდვრისა, მინდორზღლ ქოხი ჰსდგას.

(შემოდინ ლირი, კენტი და ხუმარა).

კ ე ნ ტ ი

აი ის ქოხიც. შიგ შებრძანდით, ჩემო ხელმწიფევ.
ეს ღამე ისე ბოროტია, მძლავრი, უწყალო,
რომ ცისქვეშ დგომას ვერ გაუძლებს ადამიანი.

ლ ი რ ი

დამეხსენ. მე მსურს მარტოდ ყოფნა!

კ ე ნ ტ ი

კვლავ გთხოვთ შებძანდეთ.

ლ ი რ ი

ხომ არ გამიგლვჯ შუაზედ გულს!.. არ დამეხსნები?!

კ ე ნ ტ ი

უწინამც ჩემი გული იქმნას შუა გაგლვჯილ...
გთხოვთ გევედრებით, ხელმწიფეო, ქოხში შებრძანდით.

ლ ი რ ი

ნუ თუ გგონია კაცისათვის დიდი რამ იყოს,

---

* ეს მონოლოგი ელმუნდისა ზოგიერთს ნაბეჭდში არ არის, ბევრგან სხვაში კია. (მთარგმნელების შენიშვნა. — რედ.).

როცა მსუსხავი ქარიშხალი ძვალ-რბილში უვლის?
 იქნება შენთვის ეგრეც იყოს, — არ გაგამტყუნებ.
 მაგრამ კი ვინცა თვის გულში ჰგრძნობს დიდსა ტკივილსა,
 იგი მცირესა ტკივილს თვისას არარად იმცნევს.
 დათვის რომ ექცევი და წინ გხვდება ზღვა აღელვოლი
 უკუე წამოხვალ და ისევ დათვის პირში ეცემი.
 როცა გული აქვს ადამიანს დამშვიდებული,
 მაშინ თვითონ მის სხეულიცა მგრძნობიერია.
 ჩემს გულში აწ ჰქრის ვაებისა მძაფრი გრიგალი,
 იგი სხვას, — ერთის ტკივილის მეტს, — არ მაგრძნობინებს,
 ეს ტკივილია — შვილთა ჩემთა უმადურება...
 ეს იმას ჰგავს რომ პირმა კბენა და ღრღნა დაუწყოს
 ხელსა, რომელიც აწვდის იმას საზრდოებასა. —
 მე ვაზღვევინებ!.. მე საშინლად გადვუხდი იმათ!..
 ცრემლით, ტირილით თავსა ჩემსა მე არ შევირცხვენ!..
 ამ წყვილადს ღამეს გამომაგდეს მე იმათ კარში...
 იგრიალე ცავ! წამოღვარე ეგ ნიაღვარი!
 იწვიმ-იქუხე!.. მე მოვითმენ!.. ყველას ავიტან!..
 ამ წყვილადს ღამეს!.. ოხ, რეგანავ!.. ახ, გონერილავ!..
 ესდენ თქვენდამი გულკეთილი მოხუცი მამა,
 რომელმაც ყველა, რაც ებადა, თქვენ დაგილოცათ...
 აღარას ვიტყვი, თვარემ ღამის ჭკვა შემეშალოს!..
 ღმერთო, მიხსენ მე!..

კ ე ნ ტ ი

გთხოვთ, ბატონო, ქოხში შებრძანდეთ.

ლი რ ი

შენ თვითონ შედი, — მე გთხოვ ამას, — თვით მოისვენე.
 მე ქართა ქროლვას თან ვაყოლებ მტანჯველთა ფიქრთა...
 მაგრამ შევიდეთ. (ხუმარას) ჩემო კარგო, ჯერედ შენ შედი.
 შენ დაბინავდი, შე ღატაკო და უბინავო!..
 მე კი ვილოცამ ჯერ და მერედ ძილს მიცემე თავსა. —

(ხუმარა შედის ქოხში)

ტიელ-ოხერნო, უბედურნო, შიშველ-ტიტველნო!
 რას შერებით მაშინ, როს მოგასწრობთ ესეთი ღამე?!

მშიერ-მწყურვალნი, უმოსელნი, უსახლკარონი
ნეტა ვით იტანთ ამასთანა ვაი-ვაგლახსა?
ცაი რომ ესდენ ცოტა თქვენზედ მე მიზრუნვია!..
კარგი ჯულაბი, სიმდიდრეო, შენთვის იქმნება,
რომ ჩაგრულ-ყოფა უბედურთა შენც განიცადო;
მაშინ მეტს ლუკმას შენსას იმათ განუზიარებ,
მით დაამტკიცებ, რომ სიმართლე ქვეყნად ყოფილა.

ე დ გ ა რ ი (ქოხილამ)

შვიდ ადლ ნახევარი! შვიდ ადლ ნახევარი! ვაი შე საწყალო
თომავ!

ხ უ მ ა რ ა (ქოხილამ) გამოვარდება)

ბიძია, ბიძია, — აქ ნუ შემოხვალ! ვაი, ვაი!.. აქ ეშმაკი
მჯდარა!

კ ე ნ ტ ი

ხელი მომე! ეშმაკი კი არა, რას მიჰქარავ.

ხ უ მ ა რ ა

ღმერთი, რჯული, ეშმაკია-მეთქი, ეშმაკი! მიოხრა კიდევ,
რომ სახელად თომა მქვიანო.

კ ე ნ ტ ი

ვინა ბუღღუნებ ემანდ? გარედ გამოდი.

(შემოდის ე დ გ ა რ ი გიჟად ჩაბმული).

ე დ გ ა რ ი

მომეცალენით! შორს ჩემგანა! ავი სული უკან მომდევს!..
კუნელის ეკლღბილამ ცივი ქარი მოზუის. ახტი, დახტი, ცივს
ლოგინში ჩახტი და გათბები.

ლ ი რ ი

ნუ თუ შენს ორ ქალს მიეც შენცა ყოველიფერი,
და იმათ შენა ამ ყოფამდინ მიგაღწევიენეს?!

ე დ გ ა რ ი

აბა ვინ რას მისცემს საწყალს თომას!.. საწყალი თომა ავმა

სულმა ბევრგან ათრია, ცეცხლშიაც გაატარა, აღშიაც გაატარა, მორევიც გაატარა, ჭაობიც გაატარა, საფლობიც გაატარა; შიგ ბალიშიში ხანჯლები დაუტანა, შეჭამადში დარიშხანა ჩაუყარა, საყდრის ნიშიში სანჩობელა დაუდგა; გული გაუზვიადა, წითელ იორლა ცხენზედ შესვა და ოთხ გოჯიან ხილებზედ არბენინა, თავისი ჩრდილი თავის მოლალატედ დაანახვა და იმას უკან გამოუყენა. გიკურთხოს ღმერთმა თვალი, ყური, ხელი, ენა, ცხვირი!.. თომასა ჰსცივა! დადადადა!.. დაგხსნას ღმერთმა კუდიანის ქარისაგან, ჭირისა და ბნედისაგან!.. გააკითხეთ რითიმე საწყალი თომა! ავი სული ჩასდგომია და აწვალლებს... დამაცა, დამაცა... ეხლავ დავიჭერ... აი ის წყეული აქ არის აი!.. აქ არის!.. აქა!.. აქა!.. აქა!.. აქა!.. აქა!.. აქა!.. (ქარი კიდევ ჰჭრის).

ლირი

მისმა ქალებმა ეს დამართეს ამ უბედურსა?..
ნუ თუ არა რა შეირჩინე?.. ყველა მათ მიეც?..

ხუ მ ა რ ა

ჩვენსავით გიჟი ხომ არ იყო, რომ ყველა მიეცა. ვერა ხე-
დამ, რომ ძონძები შეურჩინია. ეგეც რომ არ შეერჩინა, ხომ
ჩვენ გადაგვაჭარბებდა და შეგვარცხვენდა.

ლირი

დეე ბოროტი, რაც ჭირიანს ჰაერში ბრუნავს
და დასტრიალებს განსაკითხად კაცთა ცოდვათა,
შენთა ქალთ თავზედ წამოეფრქვას, ზედ მოესიოს...

კ ე ნ ტ ი

ბატონო ჩემო, ქალიშვილნი მავას არა ჰყავს...

ლირი

ჰსტყუი!.. მიჰქარავ!.. თუ არ გულღვარძლ ქალიშვილებსა, —
სხვას არვის ძალუძს კაცის ესდენ გათახსირება...
ნუ თუ განდევნილს მამებს საქმე ისე გაუზდათ,
რომ თვის სხეულის გვემას, ტანჯავს აღარა ჰგრძნობენ?
სამართლიანი სასჯელია, — ახია მათთვის,
ესდენ წყეულს და შეჩვენებულს შვილებს რად ჰბადვენ!..

ე დ გ ა რ ი

პილიკოკი ჯდომილა პილიკოკის მთაზედა! ტიტლი, ტიტლი, ტიტლი, ტიტლი, ტი-ი-ტილი!..

ხ უ მ ა რ ა

ლამის ამ ბრიყვმა და გადარეულმა ლამემ ყველა ჭკვიდამ არ გადაგვრიოს!

ე დ გ ა რ ი

მოეცალენით! ეშმაკი მოდის! დედ-მამის მორჩილი იყავ, სიტყვაზედ მტკიცედ დადეგ, ნუ ფიცულობ ზოლმე, სხვის ცოლთან ნუ შესცოდებ, შენს ცოლს ფარჩით ნუ მორთავ. ჰსცი-გა თომასა, ჰსციგა!

ლ ი რ ი

შენ ან ვინ იყავ? ან რა იყავ?

ე დ გ ა რ ი

კაცი ვიყავ, ადამიანი, გულზვიადი, ჭკვა ამაყი, თმას ვიხუ-ჭუჭებდი, საყვარლის ხელთათმანს ქუდის ქალამაში ვატარებდი, ჩემს საყვარელს ქვეშ ვეთელინებოდი, იმასთან ცოდვის საქმეს ვჩადიოდი, ყოველს სიტყვაზედ ვფიცულობდი და ყოველს შემთხვევაში იმ ფიცსა ვტეხდი. რაც ძილში მურტალი ფიქრები მომდიოდა, მე იმას ღვიძილში ვასრულებდი. ღვინო ძალიან მიყვარდა, იმაზედ მეტად კოჭის თამაში, — ქალების უკან დევნაში კი ოსმალოსაც გადავაჭარბებდი. მე ვიყავ გულითა მზაკვარი, ენითა მაბეზლარი, ხელითა სისხლის მღვრელი, ზარმაცობითა ღორი, მპარაობითა მელა, მსუნაგობითა მგელი, სიცოფითა ძალლი, მტაცებლობითა ღომი. ერიდე, ერიდე რომ ქალის წულდების ბაკიბუკმა და აბრეშუმის კაბის შრიალმა შენი გული არ დაატყვევონ. სამიკიტნოში ფეხს ნუ შედგამ, ქალის უბეში ხელს ნუ ჩაჰყოფ, შენს მოვალეს თამასუქს ნუ მიჰსცემ, ნუ ენდობი ეშმაკსა. მაინც კიდევ კუნელის ეკლებიდან ცივი ქარი გამოზუის. აი, იძახის ზუ, ზუ, ზუო. თავი დაანებე, ჩემო პატარა ბავშვო, დეე იზუზუნოს.

(ქარი კიდევ ჰქრის).

ლირი

ის არ გერჩინა, რომ ცოცხალი შავს მიწაში დამარხული-
ყავ და ეგრედ ტანშიშველი კი არ დასდგომოდი ამ ზეცის სა-
შინელს გულის წყრომასა. — ნუ თუ მართლა ეს ადამიანია და
ადამიანი ამის მეტი არა არის რა?! აჰა, ხომ ხედანო: ამას ნა-
თხოვარი არა აქვს რა. ამისთვის არც ჭიას უთხოვებია აბრე-
შუმში, არც მხეცს ტყავი, არც ცხვარს მატყლი, არც ყვავილს
სუნნელება. ჩვენ სამნივე ყალბნი, ფერადებით შეხამებულნი
ვართ!.. აი ნამდვილი ადამიანი!.. შეუხამებელი ადამიანი შიშვე-
ლის ორფეხის ცხოველის მეტი არა ყოფილა რა შორს ჩემგან
ტანის სამკაულო! შენ ნათხოვარი ხარ და არ მინდისხარ!
(ტანისამოსს იგლეჯს).

ხუმარა

ჰოო, სწორედ ეგლა გაკლდა. არა, — ტანისამოსს რომ იხდი,
ამ ბნელა ღამეში ცურვას აპირობ თუ? ეხლა ამ ტრიალს მინ-
დორზედ ერთი ბეწვა ცეცხლი სწორედ ბებერი არშიყი კაცის
გულს ეგვანება, იმიტომ რომ ბებერს არშიყს მარტო გულიდა
უბჟუტავს იმ ვეება გაციებულს ტანშია. — აგერ ჩვენკენ ცე-
ცხლიც მოტანტალებს.

ედგარი

ეგ მე ვიცი ვინც არის. ეგ ეშმაკია. ფლიბერტი ჯიბზერტი
ჰქეიან. მაგან ტანტალი იცის ხოლმე ბინდიდამ პირველ მამლის
ყვილამდე. ეგ თვალში ლიბრს აკეთებს, კაცს აბრმავებს, ტუჩს
სამად უყოფს, ხორბალს ამყაყებს და ყოველ გვარ ტანჯვას
აყენებს ამ დედამიწის შვილებსა.

წმინდა ვიტოლდმა ღელე

სამჯერ შემოიარა,

მაჯლაჯუნა და ალი

მას წინ შემოეყარა.

უბრძანა: პირქუშ ჩემ წინ

ეხლავე დაემხეთო,

რომ ბოროტს აღარა იქმთ,

ეხლავე შემომფიცეთო.

მიწასთან გაგასწორებთ,
თუ მე ფიცს გამიტეხთო.

კ ე ნ ტ ი

ხომ ძლიერ არ შეწუხდით, ხელმწიფეო!

(შემოდის გ ლ ო ს ტ ე რ ი, ხელში მაშხალა უჭირავს).

ლ ი რ ი

ეს ვიღა მოდის?

კ ე ნ ტ ი

ვინა ხარ ემანდ? რას დაეძებ?

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

თქვენ ვიღა ხართ? თქვენი სახელი?

ე დ გ ა რ ი

საბრალო თომა, — მჭამელი ბაყაყებისა, თავ-კომბალებისა, ჯოჯოებისა, ხელიკებისა. რომელიც, როცა ეზნაკი გულზედ მოიყვანს ხოლმე, თავგებს და ძაღლის მძოვრებსა ჰსჭამს, ნეხვს წნილად ატანს და მყაყე გუბის წყალსა სვამს, რომელსაც ერთის სოფლიდამ მეორემდინ ჯოხით უკან ჰსდევენ, ჰსტანჯვენ, ციხეში ამწყვდევენ, რომელსაც ერთს დროს ჰქონდა სამი ჩოხა ზურგისათვის, ექვსი პერანგი ტანისათვის, საჯდომი ცხენი ტარებისათვის და იარაღი ბაჭიბუქობისათვის.

ეხლა კი მარტო თავგებსა ჰსჭამს, ჭიაჭუასა,

შვიდი წელია ასე ირჩენს უბედურს თავსა.

მოეტალე ჩემს მწვალებელს და მტანჯავსა. — ხმა გაიკმინდე! აღარ დადგები, ეშმაკო?! აღარ მომასვენებ საწყალსა?!

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ვაი შენ ჩემო თავო!.. ნუ თუ, ხელმწიფეო, ეს დღეც დაგდგათ, რომ ამისთანა კაცი მოსაუბრეთ გაგხდომიათ?!

ე დ გ ა რ ი

წყვდიადთ უფალი ძლიერი თავადია, — იმასა ჰქვნიან მოდო და მაჰუ.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ესდენ გაბილწდნენ ჩვენნი შვილნი, ჩვენნი სისლხორცნი,
რომ თვისთ სიცოცხლის მომნიჭებელთ წინა აღგვიდგნენ?!

ე დ გ ა რ ი

ჰსცივა, ჰსცივა საწყალს თომასა!..

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ჩემო ხელმწიფევე! წამობრძანდით, ბინას გიშოვით...
ნებას არ მაძლევს ერთგულება, რომ ყოველსფერში
მე დაემორჩილდე თქვენთა ქალთა სასტიკს ბრძანებას.
თუმც მათ მიბძანეს, რომ არას გზით არ შეგიწყნაროთ
და სხვერპლათ მიგცეთ ამ საშინელს ვაი-ვაგლახსა,
მაგრამ გავბედე გამოპარვა თქვენს საქებნელად,
რომ წაგიძღვეთ და შეგახიზნოთ იქ, სადაც თქვენთვის
ყველა მზად არის, — ვახშამიც და თბილი ოთახიც.

ლ ი რ ი

ჯერ დამაცალე ვესაუბრო ამ ფილოსოფოსს. —
ერთი მითხარი, — ეს ქუხილი რისაგან არის?

კ ე ნ ტ ი

ჩემო ხელმწიფევე, უარს ნუ ჰყოფთ ამის თხოვნასა,
მიჰყევით მაგას!..

ლ ი რ ი

ამ სწავლულს და მეცნიერს ბერძენს
მინდა რამ ვკითხო. (ედგარს) ერთი მითხარ, — რა სიბრძ-
ნეს მისდევ?

ე დ გ ა რ ი

მას, რომ მატლებსა ვჰყლუტ და ეშმაკთა შევაჩვენებ ხო-
ლმე.

ლ ი რ ი

ნება მომეცით ცალკედ გითხრად ორიოდ სიტყვა!..

კ ე ნ ტ ი (გლოსტერს)

ნუ მოეშვებით, კვლავაც ჰსთხოვეთ, თვარემ ხომ ხედავთ, —
ჰკვა და გონება ერევა მას...

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

განა რად გიკვირს?

მის ღვიძლნი შვილნი სასიკვდილოდ მას იმეტებენ! —
კეთილო კენტო!.. ყოველი ეს მან წინად იგრძნო...
ვაი უწყალოდ განდევნილსა!.. შენ მეუბნები,
რომ ხელმწიფესა ჰკვა-გონება ეკარგებაო...
მეც ამას გეტყვი, მეგობარო, მეც მაგ დღეში ვარ,
ლამის მეც ჰკვიდამ შევიშალო მწუხარებითა.
მეც ღვიძლი შვილი, დღეს ჩემგანა შეჩვენებული,
ეხლა ხანს სიკვდილს მიბირებდა... მენდე, ძმობილო,
ისე მხურვალედ მიყვარდა ის, რომ არც ერთს მამას
არ ჰყვარებია თვისი შვილი, — და დამიჯერე,
რომ ამ სევდამა შეარყია ჩემი გონებაც (ქარი კიდევ ჰქრის)
უჰ, რა ღამეა!.. გთხოვთ, მეფეო,

ლ ი რ ი

ოხ, უკაცრავოდ.

თქვენც წამობრძანდით ჩვენთან, დიდო ფილოსოფოსო.

ე დ გ ა რ ი

ჰსცივა, ჰსცივა თომასა.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

არა, — აქ დარჩი, საცოდავო, შენს ქოხში შედი.

ლ ი რ ი

თუ ეგრე არის ჩვენც თან შეგყვით, ჩვენც თან ვეახლნეთ.

კ ე ნ ტ ი

ბატონო ჩემო, ჩვენ მოგყევით.

ლ ი რ ი

ამას გაყევები.

მე მინდა მეთქი დავრჩე ამ ჩემს ფილოსოფოსთან.

კ ე ნ ტ ი (გლოსტერს)

ნუ აწყენინებთ, — თან იახლოს ეგ უბედური.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

იგ კაცი თქვენ თან იახელით, ჩემო ხელმწიფე!

კ ე ნ ტ ი

წამოგვეყვი თან, შე საწყალო.

ლ ი რ ი

ათინის ბრძენო.

თქვენც წამობრძანდით,

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ნუ რას იტყვი და თან იახელ.

ე დ გ ა რ ი

გმირი რაინდი როლანდი

შავსა ციხეს მიადგაო,

ვაი, ვაი დაიძახა, —

აქ ბრიტთ სისხლის სუნი დგაო.

(გადიან).

ს უ რ ა თ ი V

ოთახი გლოსტერის ციხე-დარბაზში.

(შეშოდინ კორნვალი და ედმუნდი).

კ ო რ ნ ვ ა ლ ი

ისე არ წავალ აქედამ რომ იმას არ გადავახდევინო.

ე დ მ უ ნ დ ი

მე ამასა ვშიშობ, ბატონო, რომ ყველასაგან განკიცხულ ვიქნები, რადგანაც ჩემი მამაშვილური გრძნობა თქვენდამი ერთგულებას შეგსწირე.

კორნვალი

მე ეხლა ვხედავ რაც არის: შენმა ძმამ რომ მამის შენის სიკვდილი განიზრახა, ეგ მარტო სიბოროტით არ მოსვლია, აქ მამიშენის გულმრუდობაც ყოფილა მიხეზად.

ელმუნდი

ჩემმა უბედურმა ბედმა ორს ცეცხლს შუა ჩამავდო: არ მეთქვა, ორგულობა იქმნებოდა, ვამბობ და მამის ღალატი გამოდის. აი ის წერილიც, რომელზედაც იგი მელაპარაკებოდა. აქედამ ცხადადა ჰსჩანს, რომ იმას გულში მუხანათობა სდებია და ამის გამო მიწერ-მოწერა გაუმართავს საფრანგეთის ხელმწიფესთან. — ოჰ, ღმერთო ჩემო!.. ჯერ ნეტა ეს ორგულობა არ მომხდარიყო და თუ მოხდა მე მაინც ნუ გამამხელინებდი.

კორნვალი

წამომყევ, დედოფალი ენახოთ.

ელმუნდი

თუ რაც ამ წერილში სწერია, სულ მართალი გამოდგა, მაშინ მრავალი მძიმე საქმე გაგიჩნდებათ.

კორნვალი

მართალი გამოდგება, თუ ტყუილი შენ მაინც მაგ წერილმა გრაფ გლოსტერათ გაგხადა. ერთი მიპოვე მამაშენი, მინდა დავაჭერინო!

ელმუნდი (თავის თავად)

თუ ღმერთმა მიშველა და მივასწარ, რომ მამაჩემი ხელმწიფეს ეხმარება, მაშინ ამას უფრო მომეტებულად ავუმღვრევ გულსა. (კორნვალს) თუმცა ამ შემთხვევაში ჩემი მამაშვილური გრძნობა ძლიერ ებრძვის თქვენდამი ერთგულებასა, მაგრამ მაინც და მაინც თქვენს ერთგულებაზედ მე თავი დამიდვია.

კორნვალი

მე შენი დიდი იმედი მაქვს და თვითონაც შენ ჩემში უკეთეს მამას იპოვი. (გადის).

ოთახი გლოსტერის ხიზანის სახლში, გლოსტერის ციხე-დარბაზის
გვერდით.

(შემოდინა გლოსტერი, ლირი, კენტი, ხუმარა და
ედგარი).

გლოსტერი

რაც უნდა იყოს, მაინც აქ ყოფნა ჰსჯობია ცის ქვეშე დგო-
მას. ამისათვისაც მაღლობელნი ვიყვნეთ. — რაც შემეძლება,
ვეცდები, რომ აქ ყოველი თქვენი სურვილი აღსრულდეს. —
თქვენ აქ ბრძანდებოდეთ, მე წავალ და ეხლავ უკანვე გაიხლე-
ბით.

კენტი

გულფიცობამ და მოუთმენლობამ შემუსრა ამის გონების
ძლიერება... (გლოსტერს) ღმერთმა გადაგიხადოთ, ბატონო, ეს
სიკეთე. (გლოსტერი გადის).

ედგარი

ეშმაკი მეძახის და მეუბნება, რომ ნერონი საბნელეთის
ტბაში ჩანგლით თევზს იჭერსო. (ხუმარას) შე უგუნურო მტრე-
დო, მოერიდე ეშმაკსა.

ხუმარა

ბიძია, ერთი მითხარი, — ნამდვილად სულელი ვინ არის:
გლეხი, თუ თავადი?

ლირი

ხელმწიფეა, ხელმწიფე!..

ხუმარა

არა. ნამდვილად სულელი ის გლეხია, რომელმაც თავისი
შვილი გაითავადა, ის გლეხია-მეთქი, რომელიც თვითონ კი
გლეხათ დარჩა და შვილი გი გაიბატონა.

კორნვალი

მე ეხლა ვხედავ რაც არის: შენმა ძმამ რომ მამის შენის სიკვდილი განიზრახა, ეგ მარტო სიბოროტით არ მოსვლია, აქ მამიშენის გულმრუდობაც ყოფილა მიხეზად.

ელმუნდი

ჩემმა უბედურმა ბედმა ორს ცეცხლს შუა ჩამავდო: არ მეთქვა, ორგულობა იქმნებოდა, ვამბობ და მამის ლალატი გამოდის. აი ის წერილიც, რომელზედაც იგი მელაპარაკებოდა. აქედამ ცხადადა ჰსჩანს, რომ იმას გულში მუხანათობა სდებია და ამის გამო მიწერ-მოწერა გაუმართავს საფრანგეთის ხელმწიფესთან. — ოჰ, ღმერთო ჩემო!.. ჯერ ნეტა ეს ორგულობა არ მომხდარიყო და თუ მოხდა მე მაინც ნუ გამამხელინებდი.

კორნვალი

წამომყევ, დედოფალი ვნახოთ.

ელმუნდი

თუ რაც ამ წერილში სწერია, სულ მართალი გამოდგა, მაშინ მრავალი მძიმე საქმე გაგიჩნდებათ.

კორნვალი

მართალი გამოდგება, თუ ტყუილი შენ მაინც მაგ წერილმა გრაფ გლოსტერათ გაგხადა. ერთი მიპოვე მამაშენი, მინდა დაეაჭერინო!

ელმუნდი (თავის თავად)

თუ ღმერთმა მიშველა და მივასწარ, რომ მამაჩემი ხელმწიფეს ეხმარება, მაშინ ამას უფრო მომეტებულად ავუმიღვრევ გულსა. (კორნვალს) თუმცა ამ შემთხვევაში ჩემი მამაშვილური გრძნობა ძლიერ ებრძვის თქვენდამი ერთგულებასა, მაგრამ მაინც და მაინც თქვენს ერთგულებაზედ მე თავი დამიდვია.

კორნვალი

მე შენი დიდი იმედი მაქვს და თვითონაც შენ ჩემში უკეთეს მამას იპოვი. (გაღის).

ოთახი გლოსტერის ხიზანის სახლში, გლოსტერის ციხე-დარბაზის
გვერდით.

(შემოდინა გლოსტერი, ლირი, კენტი, ხუმარა და
ედგარი).

გლოსტერი

რაც უნდა იყოს, მაინც აქ ყოფნა ჰსჯობია ცის ქვეშე დგო-
მას. ამისათვისაც მაღლობელნი ვიყვნეთ. — რაც შემეძლება,
ვეცდები, რომ აქ ყოველი თქვენი სურვილი აღსრულდეს. —
თქვენ აქ ბრძანდებოდეთ, მე წავალ და ეხლავ უკანვე გაიხლე-
ბით.

კენტი

გულფიცობამ და მოუთმენლობამ შემუსრა ამის გონების
ძლიერება... (გლოსტერს) ღმერთმა გადაგიხადოთ, ბატონო, ეს
სიკეთე. (გლოსტერი გადის).

ედგარი

ეშმაკი მეძახის და მეუბნება, რომ ნერონი საბნელეთის
ტბაში ჩანგლით თევზს იჭერსო. (ხუმარას) შე უგუნურო მტრე-
დო, მოერიდე ეშმაკსა.

ხუმარა

ბიძია, ერთი მითხარი, — ნამდვილად სულელი ვინ არის:
გლეხი, თუ თავადი?

ლირი

ხელმწიფეა, ხელმწიფე!..

ხუმარა

არა. ნამდვილად სულელი ის გლეხია, რომელმაც თავისი
შვილი გაითავადა, ის გლეხია-მეთქი, რომელიც თვითონ კი
გლეხათ დარჩა და შვილი გი გაიბატონა.

ლირი

დეე ათასთა გახურებულთ რკინის შამფურთა
ის ღვარძლიანი გულ-მუცელი გაუწოს იმათ!..

ედგარი

ეშმაკი მხარ-ბეჭში მკბენს...

ხუმარა

არა, — სულელი ის არის, ვისაც სჯერა მორჩილება მგლისა,
ალერსი ცხენის წიხლისა, ტრფიალება ბავშვისა და ფიცი უნა-
მუსო დედაკაცისა.

ლირი

მორჩა... სამჯავროს განსაკითხად მე მივცემ იმათ!..
(ედგარს) აქეთ დაბრძანდით, მეცნიერო მოსამართლეო,
(ხუმარას) შენც გვერდით მოუჭეგ, დიღო ბრძენო! საჭეთ
ისიიი. —

აბა მელებო წარმოსდევით განსაკითხავად.

ედგარი

შეხე, შეხე, როგორ დგას და იჭყიტება!.. ქალბატონო,
თვალს ტყუილად ნუ გვიშვრები შენი სილამაზე ჩვენ ვერ გვა-
ცდენს, — ტყუილად ირჯები.

შენ, საბედო, ჩემთან მოდი, გამოცურდი ემაგ წყალსა.

ხუმარა

თვითონაც უნდა, მაგრამ ცოტა ზიანი აქვს მაგის ნავსა.

ედგარი

ეშმაკმა ბულბულსავით შტვენითა ტვინი წაართვა საბრა-
ლო თომას. თომას მუცელში გობდენს ერთი ყოფა გააქვს.
მიუგდეთ ერთი ორი ქაშაყ-თევზა. რას ბუყბუყებ, შავო ეშმა-
კო, მე რა შაქვს, შენ რა გაჭამო!..

კენტი

რა გადგეკიდათ, ხელმწიფეო? რატომ ეგრე ხართ?

რამ გაგაცვიფრათ? გაშტერებით რად იყურებით?
გთხოვთ, რომ მცირეს ხანს აქ წამოწვეთ და მოისვენოთ.

ლირი

არა, ჯერ მინდა სამართალი ამათი ვნახო.
რადას უყურებ, მოიწვივე ჩქარა მოწმები.
(ედგარს) თქვენსა ადგილას თქვენ დაბრძანდით, დიდო
მსაჯულო,
(ხუმარას) შენც გვერდთ მოუჯეგ, მართლმსაჯულის თანაშემწეო,
(ყენტს) შენც, როგორც მწვევარი სამსჯავროსი, მაგათ მიუჯეგ.

ედგარი

ნურადფრის შიში გაქვს: კაი სამართლით გაგასამართლებთ.
გღვიძავს, თუ დაგიძინია,
ჩემო კარგო მეცხვარეო?
ცხვარი ყანას მოსდებია,
ადეგ და მოუარეო,
სალამური დაუკარი,
ცხვარს თავი მოუყარეო.

ლირი

ჯერ ამას დასდეთ სასჯელი. — ამას გონერილა ჰქვიან. ამ
პატივცემულის კრების წინაშე ფიცსა ვსდებ, რომ მაგან თა-
ვის საცოდავს, ხელშწიფე-ძამას წინლი ჰკრა და კარში გამოაგდო.

ხუმარა

წინ წამოდევით, მანდილოსანო! — თქვენ სწორედ გონე-
რილა გქვიანთ?

ლირი

ვერ იტყვის მაგაზედ უარს!..

ხუმარა

უკაცრავათ, ქალბატონო! მე თქვენს სკამად მიგიდეთ.

ლირი

აგერ მეორეც!.. ზედ ეტყობა გარყვნილ სახეზედ,

რა გვარის გულის პატრონია. ნურსად გაუშვებთ.
ხედავთ რა ქმნეს ამ წყეულებმა?!. გაუშვეს კიდევც!..
ცეცხლით დაგზუგავთ!.. ეგ რა ჰქენით!.. იარაღს ვიხმარ!..
მთელი სამსჯავრო დაუქრთამავთ, შეუსყიდნიათ!..
შე ცრუ მსაჯულო, რად მიეცი გაქცევის ნება!..

ე დ გ ა რ ი

გიკურთხოს ღმერთმა თვალი, ყური, ყელი, ენა, ცხვირი!

კ ე ნ ტ ი

ვაი ჩემს თავსა!.. რა გექმნათ თქვენ ის მოთმინება,
რომლითაც ეგრედ ხშირად, მეფევ, თქვენ ქადულობდით!

ე დ გ ა რ ი (თავის თავად)

ტირილი მომდის!.. ლამის ცრემლთა ჩემთა მე გამცენ.

ლ ი რ ი

შემომხვევიან გარს ძაღლები და მარტოს მყეფვენ!..

ე დ გ ა რ ი

საცოდავი თომა მაგ ძაღლებს თავის-თავს ესვრის და ისე
გაგიფრთხობს. გადით, გადით, თქვე ღინგ-ძაღლებო!..

თუნდა იყოს მეძებარი,
თუნდ გოშია, თუნდ მწევიარი,
თუნდ კბილ ბასრი ცოფიანი,
თუნდ კუდა, თუნდ კუდიანი
თომა ესვრის მათ თავისთავს
და მაგ ძაღლებს სულ გაჰფანტავს.

გაცით! გაცით! გაცით! ეხლა ჩვენ წავიდეთ და თრევა და-
ვიწყოთ მეიდნებზედ, ბაზრებში, ღლეობებში. საწყალს თომას
ყანწში არა უდგა რა.

ლ ი რ ი

აბა ეხლა შუა გასჭერით რეგანა და ნახეთ გულზედ რა
აკრავს. ერთი გასინჯეთ, — რა ბუნების ძალია იმისთანა, რომ
ესე უჭეავენს ადამიანს გულსა. (ეღვარს) თქვენ, ყმაწვილო, შე-
მირიცხავხართ ჩემის ასის რაინდის რიცხვში. — ეს კია, რომ

ლირი

სსსუ!.. ხმა გაიკმინდე!.. ფარდა ჩამოუშვი ჰოო, ეგრე, ეგრე, ეგრე!.. ვახშამი დილაზედ ვჭამოთ. ჰო, ეგრე, ეგრე..

ხუმარა

შენ თუ ვახშამს დილაზედა სჭამ, მეც შუადღისას ლოგინში ჩავეგდები.

(შემოდის გლოსტერი).

გლოსტერი

ერთი აქედმო. სად ბრძანდება ჩვენი ხელმწიფე?

კენტი

ნუ შეაწუხებთ, — აქ ბრძანდება, ჭკვილამ შეგვიცდა.

გლოსტერი

ეხლავ უშველე ხელმწიფესა. ასწი, წაილე.
მე ყური მოვკარ, რომ სიკვდილსა უპირებენ მას...
აქავ მზად არის საკაცეცა, შიგ ჩააწვინეთ,
ისე წაილეთ და გასწიეთ ღუვრისაკენა.
იქ ყველა კარგად მიგიღებთ თქვენ და შეგეწევათ,
აჩქარდი თვარემ, საცა არის თავს დაგვესხმიან.
მაშინ ხელმწიფეც, თვითონ შენცა და სულ ყველანი,
ვინც კი მაგისი მომხრენი ვართ, — დავილუპებით.
ჩქარა ასწიეთ, წამომყევით, ნუ დაყოვნდებით, —
მე წავიძღვებით და გაგიყვანთ ღუვრის გზაზედა.

კენტი

სძინავს ამ ტანჯულს და დაჩაგრულს ადამიანსა...

8. უ. შექსპირი, წ. II

ჩემნება ძილმა დაგიამოს გულისა ქენჯნა
და აღგიდგინოს შერყეული გონება შენი.
და თუ ძილი და მოსვენება შენ არ დაგცალდა,
ეგ სენი შენი მაშინ ძნელად განიკურნების.
(ხუმარას) აბა ავწოთ, გავიტანოთ, -- შენც მომეშველე,
ვიცი, რომ აქაც შენ შენს ბატონს არ მოშორდები...

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

აჩქარდით-მეთქი. რას უყურებთ? ნუ იგვიანებთ.
(გადიან კენტი, გლოსტერი, ხუმარა, და გააქვთ ღირი).

ე დ გ ა რ ი

როდესაც ვხედავთ ჩვენზედ დიდთა ჩვენებრ ტანჯულთა,
მაშინ საკუთარს ჩვენს ტანჯვასაც ადვილად ვიტანთ.
უფრო მწვავია, როცა მარტო ჩვენ ვიტანჯებით
და გარშემო კი ყველა ხარობს, ყველა ფუფუნებს.
ხოლო თუ ტანჯულთ ჩვენთან ერთად სხვათაცა ვხედავთ,
გული მაგრდება და ტკივილსა არ ეპოვება.
გამიადვილდა ეხლა თვითონ ჩემი წვალებაც,
რაკი რომ ვხედავ ერთნაირად ორივე ვიტანჯოთ, --
მეც და ხელმწიფეც... იგი შვილთა თვისთა განდევნეს
და მე მშობელმა... მაშ წადი შენც აქედამ, თომავ,
და ყოველს იმას, რაც მოხდება თვალი ადევნე.
როს განიფანტვის იგი ცილი, რაცა დაგწამეს
და რამაც ესდენ შეამწიკვლა სახელი შენი,
როს ქვეყანა გულს დააჯერებს შენს სიმართლეზედ
და შეგირიგებს შენ უბრალოდ ტანჯულს, დაჩაგრულს,
მაშინ რაც იყავ, იმავ სახით გამოდი ქვეყნად.
თუმცა ესეთი ღამე არის, -- მე არ დავიშლი,
წავალ და მეფეს თან გაყვები, რომ ვუშველო რამ.

(გადის).

ოთახი გლოსტერის ციხე-დარბაზში.

(შემოდინ კორნვალი, რეგანა, გონერილა, ედმუნდი და მოსამსახურენი).

კორნვალი

ეხლავ წაბრძანდით თქვენს მეუღლესთან და ეს წერილი აჩვენეთ, საფრანგეთის ლაშქარი ჩვენს ხმელეთზედ გამოსულა კიდევ. — მიპოვეთ ეხლავ და აქ მომგვარეთ ის საძაგელი გლოსტერი.

(რამდენიმე მოსამსახურე გადის).

ეხლავ ჩამოახრჩეთ.

გონერილა

თვალეზი დაჰსთხარეთ.

კორნვალი

ეგ მე ვიცი რასაც ვუზამ. — ედმუნდ, შენ ჩვენის ცოლის დას იახელ. რიგი არ არის, რომ დაესწრო იმ სასჯელის გადახდევინებაზედ, რომელსაც ჩვენ ვუპირობთ მუხანათს მამაშენსა. რა წამს მიხვალ, ჩააგონე მთავარს, რომ რაც შეიძლება დააშუროს საომრად მომზადება. მეც ეხლავ მაგ საქმეს შევუდგები. ჩვენ ერთმანეთთან კაცის ფეხი არ უნდა მოვსწყვიტოთ და ჩვენ ჩვენი ამბავი ხშირად ერთმანეთს უნდა ვატყობინოთ. — მშვიდობით, ჩემო საყვარელო დაო. მშვიდობით, გრაფო გლოსტერ. (შემოდის ოსვალდი) აბა რას იტყვი, — ხელმწიფე სად არის?

ოსვალდი

აქედამ იგი გააპარა გრაფმა გლოსტერმა. ოცდა ხუთმეტი თუ თექვსმეტი მეფის რაინდნი აქ ჭიის კართან დახვდნენ მეფეს და თან ეახლნენ და ორიოდე თვითონ გრაფის აზნაურიცა მათ მიემატა — და სულ ერთად წავიდნენ ღუვრსა.

ქადულობდნენ, რომ იქ ვპოვებთო ჩვენს მომხრეებსა,
კარგად გაწყობილთ იარაღით და სურსათითო.

კორნელი

წადი ცხენები მოუმზადე შენს ქალბატონსა.

გონერილა

მშვიდობით, ჩემო საყვარელნო სიძევ და დაო.

კორნელი

მშვიდობით ედმუნდ. (გადიან გონერილა და ედმუნდი).

თქვენ გლოსტერი მიპოვეთ-მეთქი, —
გაბაწრეთ იგი როგორც ქურდი და მომითრიეთ!

(კიდევ რამდენიმე მოსამსახურე გადის)

თუმც ის სასჯელი, რომელსაცა მე მას ვუპირობ
მხოლოდ სამსჯავროს განკითხვითა განიწესების,
მაგრამ რა უშავს?... მე დავსჯი მას ჩემის ძალითა, —
დეე კანონმა აქ დაუთმოს ჩემს გულისწყრომას.
ვითომ რას მიზმენ? სამართალში ხომ არ მიმცემენ?
იყაყანებენ და ბოლოს კი დაჩუმიდებიან.

(მოსამსახურეებს გლოსტერი შემოჰყავთ)

ვინ არის მანდა? ხომ არ მოგყავთ ის მუხანათაი?

რეგანა

ის მოჰყავთ, ისა!.. უმადური, ბებერი მელა!..

კორნელი

გაუბოჭეთ მაგ მუხანათსა მაგრად ხელები!

გლოსტერი

რაზედ მიწყრებით, ბატონებო? რა ამბავია!
ნუ დაივიწყებთ, რომ დღეს თქვენ ხართ სტუმარნი ჩემნი,
პატივი დამდეთ ამით მაინც, — ნუ შეურაცხმყოფთ.

კორნელი

შებოჭეთ-მეთქი, მე გიბრძანებთ!

(მოსამსახურეები გლოსტერს ხელებს უკერენ).

რეგანა

მაგრა შებოჭეთ! —
შე გულმურტალო მუხნათო!.. შე მოლალატევ!..

გლოსტერი

მე კი არა ვარ მოლალატე, შენ ხარ უწყალო.

კორნვალი

შებოჭეთ-მეთქი და ემაგ ბოძს ზედ მიაკართო!
მე შენ გიჩვენებ, არამზადავ!..

(რეგანა გლოსტერს წვერს გამოაგლეჯს).

გლოსტერი

ღმერთმა გკითხოს შენ!..
რაზედ ირცხვენ თავს და თეთრს წვერსა მაგლეჯ მე
ბერკაცს!..

რეგანა

წვერი გაქვს თეთრი და გული კი ამოჭვარტლული.

გლოსტერი

წყეულიმც იყავ!.. ამ თეთრ-წვერის ყოველი ბეწვი,
რომელსაც ეგრე უწყალოდ შენ ეხლა მე მაგლეჯ,
ენას აიდგამს და ქვეყნის წინ შეგაჩვენებს შენ!..
მასპინძელი ვარ თქვენი-მეთქი, — და არა გრცხვენით,
რომ ავაზაკებრ შეაგინეთ თვით მასპინძლობაც!..
რასა სჩადით, რას?!

კორნვალი

გკითხარ ეხლავ, — ამ მოკლე ხანში
ის რა წერილი მიგიღია ფრანგთ ხელმწიფისგან?

რეგანა

ჩვენ ყველა ვიცით და დამალვა აღარას გარგებს.

კორნვალი

გკითხარი-მეთქი, — შენ რა ზავი გქონდა ჩვენს მტრებთან,
რომელნიც ეხლა ჩვენს ქვეყანას შემოსევიან?

რეგანა

უპკვო ხელმწიფე ვის გარდეცი, ვისა? გვითხარი.

გლოსტერი

მე მაქვს წერილი, მართალია, მაგრამ იმაში
გადაწყვეტილად არა რაა მოხსენებული.
გარეშე კაცი მწერს იმ წერილს და არა მტერი.

კორნვალი

ჰსტრუობ!..

მიჰქარავ!..

კორნვალი

შენ ხელმწიფე სად გაისტუმრე?

გლოსტერი

დუვრს გავისტუმრე.

რეგანა

შენ იმას დუვრს რად ისტუმრებდი,
მაშინ როდესაც შენ სასტიკად აკრძალულ გქონდა?..

კორნვალი

რად გაისტუმრე შენ იგი დუვრს? — დეე ჯერ ეგ ჰსთქვას.

გლოსტერი

ბოძხედ მიკრულსა მომხვევიხართ და იღრინებით...

რეგანა

ჰსთქვი-მეთქი, რისთვის გაისტუმრე შენ იგი დუვრსა?

გლოსტერი

მისთვის, რომ მე არ დამენახა, ვით დასთხრიდი მას
შენის უწყალოს ბრჭყალებითა საცოდავს თვალებს;
არ დამენახა, ვით შენი და გააფთრებული
თვის ბასრთა ეშვთა ჩაუყრიდა მას ცხებულ ტანში.
მან თავიშველმა იმ საშინელს ჯოჯოხეთს დამეს
გამოვლო ესდენ ძლიერთ გრიგალთ, ქაროშხალთ ქროლვა,

რომელთ ძალ ედვათ, რომ თვით ზღვანი აღმოეზიდათ
და მათის ზვირთით დაეშრიტათ ცისა მნათობნი.

მას კი საცოდავს უნებლიედ ჰსცვივოდა ცრემლი,
რომელიც ცისა ნიაღვარსა ემატებოდა.

მგლებიც ღმუილით იმ ღამეს რომ კარს მოვდგომოდენ,
შენ უნდა გეტქვა, — „მეკარეო, კარი გაუღე“.

ყველა სიავე დასცხრებოდა იმ ბნელსა ღამეს...

თუ დავრჩი, — ვნახავ, რომ წყეულთ შვილთ ცა

განგიკითხავთ

და თავზედ ღვთისა რისხვის ზარი წამოგვრღვევათ!..

კო რ ნ ვ ა ლ ი

მაგას ვერ ნახავ თავის დღეში! — მოდით, დამიჭით!

ჯერ მაგ შენს თვალებს გაგისრესავ ჩემის ფეხითა.

(მოსამსახურეები გლოსტერს ბოჰზედ მიაკვრენ, კორნვალი
ერთს თვალს გამოსთხრის და ფეხით გასრესს).

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ჩემ' დრომდის მოყრა ვისაც გინდათ, მოდით მიშველეთ!..

ჰოი ჯალათო!.. ვაი ღმერთო!..

რ ე გ ა ნ ა

მეორეცა და!..

თვარემ დაშრეტილს თვალს დაუწყებებს იგი დაცინვას.

კო რ ნ ვ ა ლ ი

გინდა სჯა ნახო ღვთისა ჩვენზედ!..

ე რ თ ი მ ს ა ხ უ რ ი

ნუ იქმთ, ბატონო!

ხელს ნულარ ახლებთ, — ვედრებით გთხოვთ, წყრომა

დასთმევით,

და თუ ამ თხოვნამ გასჭრა, ვიტყვი რომ ამისთანა

მე სამსახური თქვენთვის ჯერ არ გამიწვია,

თუმცა სიყრმითვე თქვენ გახლავარ და თქვენ გამსახურებთ.

რ ე გ ა ნ ა

რასა ბოლავ, შე ძალღოთ ნაშენო? ეგ რა მიჭარე?!.

მსახური

კაცი რომ იყო, ჩემის ხელით სულ წვერს გაგლეჯდი!..
რაებსა სჩადი?!.

კორნვალი

ვერ უყურებთ ამ ჩემს ფეხის მტვერს!..
(მახვილს ამოიღებს და მსახურს მივარდება).

მსახური

თუ გნებავს მოდი, მე კი ხელი დამიბანია.
(ამოიღებს მახვილს და ერთმანეთს ებრძვიან. კორნვალი დაიჭრება).

რეგანა (მეორე მსახურს)

მომეც მახვილი! — წუწკიშვილი, ხედავ, რას ბედავს!..

(მახვილს გამოსტაცებს, პირველს მსახურს უკანიდან მოუვლის და
დასცემს).

მსახური

ეჰა, მომკლეს მეც! — თქვენ, ბატონო, კიდევ გაქვსთ თვალი,
რომ დაინახოთ თქვენს ჯალათს მე ვით ვაზღვევინე!

(კვდება).

კორნვალი

რომ არც ეგ ნახოს, მეორესაც ეხლავ დავუშრეტ.
(გლოსტერს მეორე თვალსაც გამოსთხრის და ძირს დაანარცხებს)
გა და გაერთხი დედამიწას, მურტალო ლორწო!..
შენ აღარ გქონდეს ბრკიალება ჩვეულებრივი.

გლოსტერი

გარს დამიბნელდა და შიშით ვთრთი!.. სადა ხარ, ედმუნდ?
აღინთე, შვილო, წყრომის ცეცხლი, მეშურნება...
ამ ულმობლობის მაგიერი გარდუხადე მათ!..

რეგანა

აი მეხი კი დაგეცა მაგ მუხანათს თავზედ!
იმან დაგმართა ეს ამბავი, ვისაც აწ უხმობ:

შენმა ედმუნდმა შეგვესმინა ღალატი შენი, —
ის იმოდენად ერთგულია და გულუბრყვილო,
რომ შენისთანა მუხანათსა არ შეიბრალებს.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

გაი ამ ჩემსა სულელობას, უგუნურებას!..
ეხლა ცხადია, რომ ედგარი ცილმა დაღუპა...
ოჰ, ღმერთონ ჩემნო, შემინდეთ მე ეს ცოდვა ჩემი
და ჩემს შვილს ედგარს, ჩემგან ჩაგრულს, მეოხ ეყავით.

რ ე გ ა ნ ა

პანღური ჰკარით და გააგდეთ ეზოს გარედა,
დეე სუნს აჰყვეს და ღუერის გზა ისე გაიგნოს.
რა დაგემართა? ეგ რა სახე დაგდებია შენ?

კ ო რ ნ ვ ა ლ ი

დაკოდრილი ვარ. — ჩემო კარგო, წამო წავიდეთ. —
გათრიევით ეს ბრმა კარში და ეგ ლეში კი
გაიტანეთ და სანეხვეზედ გადააგდევით.
რა რიგ მდის სისხლი! უდროო დროდ დაეიკოდე მე...
ჩემო რეგანავ, მომეშველე, ხელი მომეცი.

(რეგანა კორნვალს ხელს აძლევს და გაჰყავს, მოსამსახურენი გლოსტერის
ბოძილამ ახსნიან, გაუხსნიან ხელებს და გარედ გაიყვანენ).

პ ი რ ვ ე ლ ი მ ს ა ხ უ რ ი

თუ გადუხდელად ამ ჩვენს მთავარს ესეც ჩაუვლის,
მაშინ ხელს მივყოფ და ყოველს ფერს ბოროტს მეც ვიზამ.

მ ე ო რ ე მ ს ა ხ უ რ ი

თუ იმის ცოლსა ღმერთმა კიდევ დღე გაუგრძელა
და სიბერემდი მშვიდობითა მიაღწევინა,
მაშინ ვეშაპად დედაკაცი გარდიქევიან.

პ ი რ ვ ე ლ ი მ ს ა ხ უ რ ი

გრადს უკან გავყევით და ვუშოვით მთხოვარა ვინმე,
რომ უსინათლომ საცა უთხრას, იქ მიიყვანოს.
მთხოვარანი ხომ მზად არიან ამ გვარ საქმისთვის.

მეორე მსახური

შენ გაპყევ, — მე კი მივარს ვუშოვი და კვერცხის ცილას
და დავადებ მის დასისხლებულს თვალთა ბუდესა.
ღმერთო, უშველე, დაიფარე ეს საცოდავი!
(გადიან სხვადასხვა მხრით).

მოქმედება მეოთხე

სურათი I

ტრიალი მინდორი.

(შემოდის ედგარი).

ედგარი

ესრედ ყოფნა ჰსჯობს!.. ჰსჯობს ვიცოდეთ რომ ყველა
გვზიზღობს,
ვიდრე გვზიზღობდენ და პირში კი ქებას გვასხმიდენ.
ჩემებრ ჩაგრულსა, დათრგუნვილსა, დამდაბლებულსა
შიში აღარ აქვს არაფრისა, იმედით ჰსცხოვრობს..
ბედის ცვლილება დღეის იქით აღარ შეშინის:
ცვლილება არის სამწუხარო ბედნიერთათვის,
ბედკრულნი კი მას სიხარულით მიეგებიან.
მაშ შენ, ჰე სვეო ცვალებადო, აწ სალამს გეტყვი!..
შენ მე შთამაგდე უბედური ვაების ზღვაში
და რაც მიყავი ამაზედ მეტს ველარას მიზამ. —
ეს ვინ მოჩანან!

(შემოდის ბერიკაცი, გლოსტერის ხიზანი, და თან გლოსტერი
შემოჰყავს)

ვაი ჩემს თავს!.. მამაჩემია!..

როგორც მთხოვარა ისე მოჰყავეთ!.. ეჰა, საწუთროვ!
ცვლილება შენი შენს თავს ჩვენ რომ არ გვაძლებდეს,
ეგრე ხანგრძლივად სიცოცხლესაც კაცთ არ მიჰსცემდი, —
ხანგრძლივ გვაცოცხლებ, რომ ხანგრძლივად შენ
გეტანჯო ჩვენა...
გეტანჯო ჩვენა...

ბერიკაცი

ჩემო კეთილო ბატონო! ეს ოთხმოცი წელიწადია, რაც მე თქვენს მამულზედ ხიზნადა ვარ. ჭერ მამათქვენს ვემსახურებოდი და მერე თქვენ.

გლოსტერი

წადი შენ, ჩემო მეგობარო, უკან დაბრუნდი.
რამდენს თვით ივნებ, იმოდენად ვერას მიშველი.

ბერიკაცი

ბატონო, თვალნი აღარა გაქვსთ, გზას ვერ გაივნებთ.

გლოსტერი

მე აღარც გზა მაქვს, — და თვალეზი რიდასთვის მინდა...
თვალხილულიცა ვყოფილვარ და მიბორძიკნია.
ვიდრე თვალნი გვაქვს, მოხმარება მათი არ ვიცით
და როს დავკარგავთ, — ცოდნა იგი მოგვევლინება.
გაი ძვირფასო შვილო ედგარ!.. შენა ხარ მსხვერპლი
მოტყუებულის მამის შენის გულისწყრომისა!
ნეტა დღე ჩემი იმა დრომდე მიღწეულიყო,
რომ, შვილო ჩემო, ხელ-შეხებით მაინც მენახე!..
მაშინ ჩემთა თვალთ აღმოთხრასა არ ვინაღვლიდი.

ბერიკაცი

ეი, ვინა ხარ?

ედგარი (თავის-თავად)

ღმერთო ჩემო!.. განა კაცს ეთქმის, —
„რაც ჭირი მჭირსო უარესი აღარ იქმნება?“
აჰა ესეცა უარესი მაზედ რაცა მჭირს.

ბერიკაცი

ეხლა ვიცანი: საცოდავი გიჟი თომაა.

ედგარი (თავის-თავად)

რაცა ჰსთქვი მაზედ უარესიც იქმნება ვიყო...

საიდ, ძმობილო?

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მთხოვარაა?

ბ ე რ ი კ ა ც ი

დიალ, ბატონო,

მთხოვარაც არის უბედური, ჭკვა დაკარგულიც.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

თუ თხოვნა იცის, ჰსჩანს ჭკვა სრულად არ დაჰკარგვია.

წუხელ ავდარში შევხვდი მაგგვარს საცოდავს ლატაკს,
მის დანახვაზედ კაცი სწორედ მატლად მეჩვენა.

და მას შემდეგა გამახსენდა მე ჩემი შვილი,
რომელზედაც მე მაშინ გული აყრილი მქონდა.

მას აქედ ბევრი რამ შევიტყე და გავიგონე...

ღმერთნი ჩვენ ისე გვექცევიან, ვით ბავშვნი ბუზებს:

გვტანჯვენ იგინი და იმითი შეექცევიან.

ე დ გ ა რ ი (თავის-თავად)

ორ ცეცხლშუა ვარ: თვალთა წინა მშობელი მიდგა

ესრედ ტანჯული, გულმწუხარე, და მე კი მაინც, —

რომ არ ვინ მიცნოს, — თავი უნდა მოვისულელო,

თვითონც შევწუხდე და სხვანიცა აბეზარი ვჰყო...

გაკურთხოთ ღმერთმა, ბატონებო!

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

შენ რომ მითხარი

მთხოვარააო, — ეგ ის არის?

ბ ე რ ი კ ა ც ი

დიალ, ბატონო,

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მაშ დამეთხოვე, ჩემო ძმაო, და უკან წადი...
მხოლოდ თუ გინდა სამსახური რამ დამაგალო
და გაიხსენო ერთგულება ძველი ჩემდამი,
წადი მოუტა ამ საცოდავს საცმელი რამე.
ეგ გამიძღვება და წამიყვანს ღუვრისაკენა.
თუ გაირჩები, ღუვრის გზაზედ ჩვენ მოგვეწევი.

ბ ე რ ი კ ა ც ი

ბატონო, სრულად სულელია.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

უამთა ჭირია,
როდესაც ბრმანი სულელებსა წინ იმძღვარებენ...
იქმ იმას, თუ არ, რაც მე გთხოვე, შენი ნებაა, —
ოღონდ კი წადი, რომ შენ ჩემთან არა ვინ გნახოს,

ბ ე რ ი კ ა ც ი

წავალ უკეთესს საცმელს ჩემსას მაგას მოგუტან
და რაც მომივა, მომივიღეს.

(გადის).

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

აქ მო, საწყალო.

ე დ გ ა რ ი

ჰსცივა თომას!.. (თავის-თავად) აღარ ძალმიძს თავის
დამაღვა!..
ლამის სევდამა თავი ჩემი გამამხელინოს.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ძმობილო, აქ მო.

ე დ გ ა რ ი (თავის-თავად)

უნდა შევსძლო, მეტი რა გზაა!..
(გლოსტერს) გიკურთხოს ღმერთმა ეგ თვალები!
საწყლებს სისხლი ჰსწვეთსთ.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ერთი მითხარ, შე კაი კაცო, ღუვრის გზა იცი?

ე დ გ ა რ ი

ვიცი, ვიცი! ყველა გზა ვიცი. თხრილზედაც გადაგატარებ, ჭიის კარებშიაც გაგიყვან, ბილიკზედაც დაგაყენებ, საურმე გზაზედაც გატარებ. საწყალს თომას ჭკვა და გონება დაუფრთხეს. ღმერთმა დაგიხსნას, კეთილო კაცო, ეშმაკისაგან. საწყალს თომას ხუთი ეშმაკი ერთად ჩაუძვრა სულში: ერთი ოზიდიკუტი — ეშმაკი მეძავე-მრუშობისა, მეორე გაბიდიდენ — მუნჯობისა, მესამე მაპუ — ქურდობისა, მეოთხე მოდო — მკვლელობისა, მეხუთე ფლიბბერტი-ჯიბეტი — ფილენჯისა და წვალეებისა. ეს მეხუთე ეშმაკი მბრძანებელია ყველა მოაზრებებისა და გამდელებისა. ღეთის წყალობა მოგეცეს, ბატონო ჩემო!

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

აჰა, მიიღე ჭისა ჩემი შენ, რომელიცა
ცის გულის წყრომის კვეთებაჲა ეგრე ძირს დაგცა.
უბედურებამ ჩემმან დაე შენ ბედნიერ გყოს!..
ნეტა ყოველთვის ცისგან ესე განიგდებოდეს...
ღვე მდიდარმა, რომელიცა განცხრომით არის
და განცხრომაში არად აგდებს ცის განკითხვასა,
ჰსცადოს, გამოვლოს ცისა წყრომა, ცისა სასჯელი.
მაშინ ნამეტანს თვისას იგი სხვას გარდასცემდა
და მით ყოველსა თვის სამყოფი მიეცემოდა
და მოისპობოდა კაცთ წარმწყმედი სიღარიბეცა...
ღუვრი გინახავს შენ როდისმე?

ე დ გ ა რ ი

ღიად, ბატონო.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

იქ ერთი კლდეა მაღალი და წვერ-გადახრილი,
იგი საზაროდ გადაჰყურებს მის წინ მბრძღვინაეს ზღვას.
წამიყვანე და დამაყენე იმ კლდისა წვერზედ.

ოლონდ ესა ჰქმენ და ჯიბეში მე განძი რამ მაქვს,
მე მას შენ მოგცემ, გასამრჯელოდ იგი გეყოფა.
იგი დაგიხსნის სამუდამოდ სიღარიბისგან. —
იქ დაგიხსნოვ შენ... იქ მეც თვითონ გავიგნებ ჩემს გზას!..

ე დ გ ა რ ი

ხელი მოიტა და გამომყე, წინ გაგიძღვები. (ვაღიან).

ს უ რ ა თ ი II

აღბანის მთავრის სახლის წინა.

(შემოდინან გონერილა, ედმუნდი და ოსვალდი წინ დახკ-
დებათ).

გონერილა

მიკვირს მტირალა ჩემი ქმარი არ მოგვეგება.
შევიდეთ შინა. (ოსვალს) სად ბძანდება შენი ბატონი?

ოსვალდი

შინა ბრძანდება, — მაგრამ ისე გამოცვლილია,
რომ, ქალბატონო, ვეღარ იცნობთ. — როს მოვახსენე,
რომ მტრის ლაშქარი ჩვენ ხმელეთზედ გამოსულია,
მათ გაიღიმეს — და როს თქვენი მოსვლა ვაცნობე,
მათ პასუხადა ეს მიბძანეს: ეგ უფრო ცუდი.
მერე ვაცნობე გლოსტერისა მუხანათობა
და მის უმცროსის ძის სიკეთე და ერთგულება;
მათ მიბძანეს მე: სულელი ხარ, შავს თეთრად ხედავ.
რაც საწყენია, მათ მიიღეს საამურადა
რაც საამური, საწყენადა მათ მიიჩნივეს.

გონერილა (ედმუნდს)

მაშ დაბრუნდით თქვენ. — აწ მეტა თქვენი აქ ყოფნა.
ეგ მხოლოდ მისის ლაჩრის გულის მხთალი შიშია...
გულჯაბანია და იტანს იმ ბოროტებასა,
რომელსაც უნდა ვაჟკაცურად პასუხისგება.

ვექვ ვაგვიმართლდეს იგი, რაც ჩვენ გზაზედ დავაწყეთ...
დაბრუნდი, ედმუნდ, ჩემს სიძესთან და მის ლაშქარი
შოამზადევი და საომრად წინ წამოუძედე.

მე, — დედაკაცი, — იარაღით შევიჭურვები

ჩემს ლაჩარს ქმარს კი მივაჩეჩებ ხელში თითის ტარს.

ეს ერთგული ყმა შუამავლად ჩვენ გვეყოლება...

მარჯვედ იყავი, რომ საყვარლის აღთქმა აღსრულდეს...

აჰა, სახსოვრად იქონიე!.. (სახსოვარს აძლევს) სუ! ნურას

იტყვი!

ერთი აქედ მო — ყურში მინდა ჩუმიად რამ გითხრა.

(ჰკოცნის და ჩუმიად ეუბნება)

ამ ჩემს კოცნას რომ მეტყველების ნიჭი ჰქონოდა,

იგი შენს გულსა წარიღებდა აღმაფრენითა.

რაც ველარა ვჰსთქვი, თვით შენ მიხვდი... მშვიდობით,

ედმუნდ.

ე დ მ უ ნ დ ი

ვიღრე მოვკვდები, შენი ვარ მე.

(გადის).

გ ო ნ ე რ ი ლ ა

ძვირფასო ედმუნდ!

ისიც ძაცია და ესეცა!.. ვიშ, ჩემო გლოსტერ!

ქალთ თაყვანების ღირსი შენ ხარ და ჩემს საწოლს კი

ეპატრონება ის მასხარა და ქალაჩუნა.

ო ს ვ ა ლ დ ი

მთავარი ჩენი, ქალბატონო, აქ მობრძანდება.

(ოსვალდი გადის და ალბანი შემოდის).

გ ო ნ ე რ ი ლ ა

მე მოვედი აქ და შენ ძალლად არც კი ჩამავდე, —

ვგონებ ღირს ვიყავ ჩემს მოსვლაზედ წინ დამხვედროდი.

ა ლ ბ ა ნ ი

შენ იმა მტვერის ღირსიც არ ხარ, რომელსაც ქარი

დედამიწისა ზურგიდამ ხვეტს და პირში გაყრის!..
საშინელია იგი საქმე, რაც თქვენა ჰქმენით...
იგი, ვინც თავის დასაბამსა ეგრედ იძულებს,
ვერ შეიმაგრებს თავის თავსა ველარას ფერში.
შტო, რომელიცა მოსწყდეს თავის მშობელსა ხესა,
დაჰკნეს და გახმეს, ჯოჯოხეთის ცეცხლს შეეკეთოს.

გონერილა

ეგ რა იგავი მოიტანე! ნეტა რას როტავ!

ალბანი

სიბრძნე, სიკეთე ავსა სულსა როტვა ჰგონია.
ბილწი ყოველგან ბილწსა ხედავს და სხვას არა რას.
ეგ რა ჰქმენით, რა, თქვე აფთრებო და არა შვილნო?!
შვილი მას იზამს, რაც ყოფა თქვენ მას დააწიეთ?!
პატივსაცემი, მოწყალე და ბებერი მამა,
რომელს დათვიც კი ალერსითა ხელთ გადულოკდა,
თქვე ბარბაროსნო, თქვე არამნო, ჰკვიდამ შეშალეთ!
მიკვირს მე, ქვისლმან ჩემმან ეგე ვით მოგითმინათ?!
რაც უნდა იყოს, კაცი არის, დიდგვარის კაციც
და მასთან ესდენ უხვად მისგან დამადლებული!..
თუ ცა-მოშურნე თვის ხილულთ ძალთ არ წარმოგზავნის,
რომე აღბოცოს შემაზრხენი ეგ ბოროტება,
მაშინ ერთმანეთს მგლებსავითა კაცი დასჭამენ.

გონერილა

განა კაცი ხარ, ქუდი გხურავს, შე ქალაჩუნავ?
თავს ატარებ ზედ მარტო მისთვის, რომ ლაფი გასხან
და მაგ შესარცხვენს ლოყებს მისთვის, რომ სილები გცენ.
თვალთ არ გიჭრის, უბედურო, რომ დაინახო,
ვინ არის შენი მოყვარე და ვინ არის მტერი.
არც ეს იცი, რომ მარტო სულელს ებრალება ის,
ვისაც კი გულში ბოროტება რამ განუზრახავს
და წინვე სჯიან, რომ განზრახვა ვერ აღასრულოს.
მტერი კარს გვადგა, ფრანგთ ხელმწიფემ დროშა გაშალა,
სიკვდილს გიქადის გულზვიადი მტერი მოსისხლე, —

შენ აწ ნაღარას უნდა ჰსცემდე, ჯარს აგროვებდე,
თავით ფეხანდე იარაღში ჩამჯდარი იყო
და მის მაგიერ, ზნე-მაღალო შე ქალაჩუნავ,
აქ დამდგომიხარ და ბუღლუნებ: „ეს რა მოგვედისო.“

ა ლ ბ ა ნ ი

ერთი შენს თავზედ დაიხედე შე, ტარტაროზო!
მაგ გულქვაობით რა საზარო, საზიზღარი ხარ!
გულქვა დიაცი სატანაზედ უარესია.

გ ო ნ ე რ ი ლ ა

ვაი მაგ შენსა ფულურო თავს, ნაცარქექიავ!

ა ლ ბ ა ნ ი

ოჰ, შე ბოროტო! გულში მაგდენს შხამს რომ ატარებ,
სირცხვილით მაინც ნულარ აჩენ! ნუ ჰრყენი შენს სახეს!
ადამიანი გველეშაპად ნუ გვეჩვენები!..
რომ არ მცხვენოდეს და გულისტქმას მე ჩემსას აყვე
ჩემის ხელით ხორცს დაგაგლეჯდი, ძვლებს
დადამსხვრევდი!
მაგრამ რა გიყო?! თუმც ეშმაკზედ უარესი ხარ,
გარნა დედაკაცთ სახე გდევს შენ და ეგე გფარავს.

გ ო ნ ე რ ი ლ ა

ხედავთ ამ ჯაგლაგს, რა უნარი გამოიჩინა!
მაშ რას ამბობენ, — ვერაფერი ვაყვაციო.

(შემოდის შ ი კ რ ი კ ი).

ა ლ ბ ა ნ ი

რა ამბავია?

შ ი კ რ ი კ ი

დიდებულო ჩემო ხელმწიფევ,
მთავარი კორნვალ გარდიცვალა, მსახურმა მოჰკლა,
როდესაც იგი გლოსტერს ჰსთხრიდა მეორეს თვალსაც.

ა ლ ბ ა ნ ი

ეს რა მესმის მე!.. გლოსტერსაო თვალსა ჰსთხრიდაო?..

შ ი კ რ ი კ ი

მსახური იგი თვით მთავრისგან გაზრდილი გახლდათ,
მაგრამ რა ნახა ენ მთავრისა სასტიკი ქცევა,
კბენა დაუწყო სინილისმა, ვერ მოითმინა,
თვის დიდებულსა მებატონეს წინ გადაუდგა
და მახვილითა შეუტევა. მყისვე მთავარი
გააფთრებული მივარდა მას, იქვე გააფრთხო,
მაგრამ თვითონაც სასიკვდილოდ დაკოდილ იქმნა.

ა ლ ბ ა ნ ი

აჰა ზენარის განკითხვისა ცხადი მოვლენა!
აჰა ვით სწრაფად დაისაჯა ამ ქვეყნად ცოლდა!..
უღმრთობაა! მებრალეები, საწყალო გლოსტერ!..
ორივე თვალი გამოსთხარეს?

შ ი კ რ ი კ ი

ორივე, ბატონო. —

ესე წერილი, ქალბატონო, თქვენის დისაა,
მათ მოგართვეს თქვენ და სწრაფადვე პასუხს ელიან.

გ ო ნ ე რ ი ლ ა (თავის-თავად)

თუმცე ეს ამბავი ერთის მხრითა საამურია,
მეორეს მხრით კი ცოტაოდნად საწყენიც არის...
ეხლა ჩემი და ქვრივად დარჩა... ედმუნდიც გვერდთ
ჰყავს...

გშიშობ, რომ ჩემი ოცნებანი არ ჩამეშალონ
და ეს სიცოცხლე უფრო მეტად არ გამიმწარდეს.
მაგრამ მაგრივად საშიშიც აქ არა არის რა.—
აქ მომიცადე, წავიკითხამ და პასუხს მოგცემ. (გადის).

ა ლ ბ ა ნ ი

თვალეებს რომ სთხრიდენ, მისი შვილი მაშინ სად იყო?

შ ი კ რ ი კ ი

მან ის ვერ ნახა, — თქვენს მეუღლეს თანა ჰხლებოდა.

ა ლ ბ ა ნ ი

აქ არ მინახავს, — თუ თან ახლდა, მერე რა იქნა?

შ ი კ რ ი კ ი

უკან დაბრუნდა. გზაზედ შემხვდა, რომ მოვდიოდი.

ა ლ ბ ა ნ ი

მერე იცის მან, რაც მამასა მისსა დამართეს?

შ ი კ რ ი კ ი

იცის, ბატონო! თვითონ მანვე დააბეზლა ის და მსწრაფლად აქედ წამოვიდა, რომ თვის იქ ყოფნით ცოტა რამ რიდი არ აღეძრა იმათს გულშია.

ა ლ ბ ა ნ ი

თუ ცოცხალი ვარ, მე შენ, გლოსტერ, მადლს გადაგიხდი, რომ ხელმწიფისთვის ერთგულება გაგიწევია და შენთა თვალთა ამოთხრასა შეგვანანებ მათ. — აქ გამოძყევ და დაწვრილებით ყველა მიაიმბე.

(გაღიან).

ს ა ფ რ ა ნ ი ს ი

საფრანგეთის ლაშქარის ბანაკი, დუვრის სიახლოვეს.

(შემოდინ კ ე ნ ტ ი და ა ზ ნ ა უ რ ი).

კ ე ნ ტ ი

საფრანგეთის ხელმწიფე ისე უეცრად უკან რად დაბრუნებულა? მიზეზი ხომ არ იცი?

ა ზ ნ ა უ რ ი

ამბობენ რალაც მძიმე საქმე გახსენებია, რომელიც თურმე მარტო მისგან უნდა განიგოს

და თუ თვით იქ არ წასულიყო, მის სამეფოში
უსიამოვნო რამ ამბავი მოუხდებოდა.

კ ე ნ ტ ი

თვის მაგიერად ვინ დააგდო ჯართ წინამძღოლად?

ა ზ ნ ა უ რ ი

საფრანგეთისა სპასალარი, ლეფერ რომ ჰქვიან.

კ ე ნ ტ ი

წერილი ჩემი კორდელიამ როგორ მიიღო?
ხომ არ შეწუხდა, არ აღელდა? რა შეამცნო?

ა ზ ნ ა უ რ ი

მან ის წერილი გამომართვა და კითხვას მოჰყვა.
როს კითხულობდა მის მშვენიერს, ნარნარს ლაწვებზედ
თვითო ოროლად ხან დაზმობით ცრემლი ჰსცვიოდა.
ცხადი იყო, რომ იკავებდა გულის ღელვასა
და ხელმწიფებერ ვით ურჩს მოყმეს იმორჩილებდა,
მაგრამ კი გულის მისის ღელვა ეურჩებოდა
და ცდილობდა რომ ხელმწიფება წაერთვა მისთვის.

კ ე ნ ტ ი

მაშ იმ წერილმა შეაწუხა?

ა ზ ნ ა უ რ ი

დიაღ, მაგრამ კი
განწირულების აღშფოთებას არ მისცემია:
თმენა სევდასა ჰსთავაზობდა და სევდა თმენას.
ენა ვერ იტყვის, რა სიტურფით უკართოდა სახე!..
იცით რა არის, რომ იტყვიან მზე პირს იბანსო?
მას ჰგვანდა იგი; მის ცრემლთ შორის ღიმილი

თრთოდა...

თრთოდა ღიმილი ბედნიერი მის ტუჩთ დაკონვით,
თითქო არ გრძნობდა რა სტუმარნიც მას თვალთ
სწვეოდენ
და მუნით ვითა მარგალიტნი ვიდოდენ ობლად.

რა გითხრა!.. სევდა სანატრელად კაცთ ექმნებოდათ,
რომ ყველასათვის იყოს იგი ეგრედ მოსახდენ.

კ ე ნ ტ ი

არა ბრძანა რა?

ა ზ ნ ა უ რ ი

როგორ არა. ერთხელ თუ ორჯერ
გულის კანკალით, გულის ფეთქით ჰსთქვა: „გაი, მამავ“, —
თითქო ეს სიტყვა გულზედ აწვა და აეხსნაო.

მერმე უეცრად აღმოკვნესით წამოიძახა:

„ახ, დანო ჩემნო!.. ვიშ სირცხვილო დედაკაცისავ!..

ახ, დანო!.. დანო!.. კენტო!.. მამავ!.. ჩემო მშობელო!..

ახ! დანო!.. როგორ!.. იმ ბნელს ღამეს!.. იმ ქარიშხალში!..

მამ აღარ არის სიბრალული!..“ — და რა ჰსთქვა ესა,
მსწრაფლ მადლით სავსე ცრემლი მოსწყდა მის ციურთ
თვალთა

და გულის კვენსა მიუყრუა. — მერე გაბრუნდა,
მომერიდა მე, რომ მარტოსა ენაღვლა ცალკედ.

კ ე ნ ტ ი

სწორედ ვარსკვლავნი განაგებენ კაცისა სვესა,

თვარემ ერთისა და იგივე დედ-მამისაგან

ეგრე სხვა და სხვა ნაყოფი ვით გამოიღება.

მას შემდეგ მასთან ლაპარაკი აღარ გქონია?

ა ზ ნ ა უ რ ი

აღარ მქონია.

კ ე ნ ტ ი

ფრანგთ ხელმწიფე მაშინ იქ იყო?

ა ზ ნ ა უ რ ი

არა, წინადვე წასულიყო.

კ ე ნ ტ ი

მადლობელი ვარ.

საწყალი ჩვენი მეფე ლირი ეხლა დუგრშია,

ჭკვაზედ რომ მოდის, აგონდება, რაც დაგვემართა
და კორდელის ნახვაზედა დიდს უარზედ ღვას.

აზნაური

ვითომ რათაო?

კენტი

სირცხვილითა ვერ ჰსჩვენებია.

აგონდება, რომ ავგულად მას იგი მოექცა,
წყევლით განდევნა, გადაჰკარგა უცხო ქვეყნადა,
ყველა წაართვა და იმ გულძაღლთ ქალებს უბოძა.
ესე ყოველი ტვინში იმას გესლსა აწვეთებს
და უმწვავესის სირცხვილითა უდაგავს გულსა, —
ჰრცხვენის და თვის შვილს იგი ვეღარ დანახვებია.

აზნაური

ვაი საწყალი!..

კენტი

რას შვრებიან კორნეალ და ალბან?
იმათი ჯარის ამბავი ხომ არა იცი რა?

აზნაური

მე გავიგონე, რომ ისინი აქედ მოდიან.

კენტი

შენ ამას იქით ხელმწიფეს ლირს თან უნდა ახლდე,
მე კი ჯერ ხანად თავსა ჩემსა ვერ გამოვიჩენ...
როს გავიმხელ თავს, არ ინანებ ჩემს გაცნობასა.
წამო წავიდეთ, წავიყვანო ჩვენს ხელმწიფესთან.

(გადიან).

იგივე ბანაკი, სანახავი კარავშია.

(შემოდინ კორდელია, ექიმი და ჯარისკაცი).

კორდელია

იგი ყოფილა, სწორედ იგი! იგი უნახავთ,
გაგიჟებული დარბის თურმე ვით ღელვა ზღვისა,
დარბის და მღერის მაღალის ხმით, ყვირის, იძახის.
მოუკრეფია ბალახები, მინდვრის ყვავილნი,
ჭინჭარი, მდოგვი, შხამ-ბალახა, ყოლო, ჭიოტა,
ყაყაჩო და სხვა ღვარძლ-ბალახნი ყანის მჩაგრავნი
და ყოველი ეს გვირგვინსავით ჩაუწნავს თმაში. —
ეხლავ გაგზავნეთ მთელი დასტა ჯარისა კაცთა,
მინდვრები ყველგან დაიარონ, ყველგან მონახონ
და ნახვის უმაღ მოიყვანონ იგი ჩემთანა.
ნეტა ძალუძს კი კაცთა ცოდნას, მეცნიერებას,
რომ შერყეული მის გონება კვლავ აღადგინოს?!
ოღონდ გაჰკურნოს იგი ვინმემ, ოღონდ ეგ შეჰსძლოს
და თუნდ ყოველფერს მას დაეუთმობ, რის პატრონიც ვარ.

ექიმი

არის, ხელმწიფევე, განკურნების ღონისძიება:
ძილია მთელის ბუნებისა ძიძა, მკურნალი, —
და გაჰფთხოვია იგი იმას, მაგრამ ხელთა გვაქვს
მრავალი ღონე, რომ თვით ტანჯვას ძილი მოვგვაროთ.

კორდელია

ნეტა რაც ძილი და მადლი აქვს ცას და ქვეყანას,
ჯერედ კაცთაგან არ ცნობილი, არ გამოცდილი,
ერთად შეიკრბენ, — მე ჩემთა ცრემლთ ზედ ვაწვიმებდი,
ვიდრე ყვავილსა სამკურნალოს გამოიღებდნენ,
რომ საყვარელი მამაჩემი მით გამეკურნა,
წადით მონახეთ, რომ თავის თავს უხელთ-მძღვანელსა,
არ აუტეხოს რამ უსაზღვრო უგუნურებით.

(შემოდის შიკრიკი).

შ ი კ რ ი კ ი

ჯარი დაძრულა ბრიტანიის და აქედ მოდის,
ჩემო ხელმწიფევე!

კ ო რ დ ე ლ ი ა

ეგ წინათვე შეტყობილი მაქვს.
ჩვენც მზადა ვართ და ველით იმათ. — ოხ, მამაჩემო,
ჰოი მშობელო საყვარელო! შენთვის ვიბრძვი მე.
ხელმწიფემ ჩემმა ნება დამართო შენდა საშველად...
მე ცრემლით, ხვეწნით მოვაბეზრე მას თავი ჩემი.
არა სახელის გათქმის ნდობა ბრძოლად გვიწვევს ჩვენ,
არამედ წმინდა სიყვარული და სამართალი
მოხუცებულის მამის ჩემის შვილთა წინაშე —
ნეტა როს ვნახავ და იმის ხმას როს გავიგონებ?!

(გადიან).

ს უ რ ა თ ი V

ოთახი გლოსტერის ციხე-დარბაზში.

(შემოდიან რეგანა და ოსვალდი).

რ ე გ ა ნ ა

რას შვრება ჩემის სიძის ჯარი? დაიდრა თუ არ?

ო ს ვ ა ლ დ ი

დიახ, დაიდრა.

რ ე გ ა ნ ა

ჩემი სიძეც თვითონ ჯარშია?

ო ს ვ ა ლ დ ი

დიალ, ბატონო! — ძლივ-ძლივობით გაბედა ეგ მან,
ვაჟუცაცობაში იმათ თქვენი და ჰსჯობნებია.

რეგანა

ედმუნდს და ალბანს ლაპარაკი სახლში რამ ჰქონდათ?

ოსვალდი

არა ჰქონიათ.

რეგანა

რად ჰწერს წიგნსა ჩემი და ედმუნდს?
ნეტა რას ნიშნავს ეგე წიგნი?..

ოსვალდი

რა მოგახსენოთ.

რეგანა

აქედამ ედმუნდ გაეშურა მძიმე საქმისთვის...
ჩვენ დიდად შევეცდით, რომ გლოსტერი
თვალეზ დათხრილი
არ მოვაკვდინეთ და ცოცხალი წავიდა ჩვენგან.
აწ საცა მივა, ყველას გულსა ჩვენზედ აუძღვრევს —
ვეჭვ-ედმუნდ მისთვის წავიდა, რომ ბოლო მოუღოს
და განაშოროს უსინათლოს სიცოცხლეს იგი.
მგონი ამასთან საფრანგეთის ჯარსაც დაზვერავს.

ოსვალდი

მე ეხლავ უნდა გამოვუდგე გრაფსა ედმუნდსა
და ეს წერილი ჩავაბარო.

რეგანა

რას ეშურები?

დღეს აქ იყავი. ჩვენი ჯარიც ხვალ დილით გადის
და იმას გაჰყევ, თვარემ გზებზედ დიდი შიშია.

ოსვალდი

არ შემიძლიან, ქალბატონო, აქ დაყოვნება.
რაც მიბრძანებს მე, მოვალე ვარ მსწრაფლ აღვასრულო.

რეგანა

ნეტა წერილი რად უნდოდა? თუ საქმე ჰქონდა,
დაგაბარებდა და შენც ედმუნდს პირად ეტყოდი.
მაგრამ ვინ იცის? იქნება აქ სხვა ამბავია...
მე შენ ბედს შეგყარი, თუ მაგ წერილს ხელში ჩამიგდებ.

ოსვალდი

უწინამც მე თავს...

რეგანა

კარგი ერთი!.. განა არ ვიცი,
რომ შენს ქალბატონს თავის ქმარი ვერაფრად უყვარს.
მე ყველა ვიცი. რას ეშმაკობ? ვითომ რას მალავ?
ამ ბოლოს დროსა, როს ჩემი და აქ ჩვენთან იყო,
თვალნი იმ რიგად უცნაურად მიაპყრა ედმუნდს,
რომ არა თქმული ითქვა იმით. მაგრამ რას ვამბობ.
ავანჩავანი მათი შენ ხარ, შენ უკედ იცი.

ოსვალდი

მე, — ქალბატონო?!

რეგანა

რაკი ვამბობ, ალბად მცოდნია.
ტყუილიდაა აქ დამალვა. მაშ გამოიგონე:
ქმარი აღარ მყავს, ქვრივი ვარ და თავისუფალი,
მე და ედმუნდი გავენდევით ერთმანერთს კიდევ...
ჩემგან ქმრის შერთვა უფრო ჰქვაში მოსასვლელია...
გვსმის თუ არა? რაც ვერა ვჰსთქვი, შენ თვითონ მიხვდი.
ედმუნდ რომ ნახო, მიეცი მას ეს წერილიცა, —
და თუ ჩემს დასთან შენ გამამხებელ, ესეც ურჩივე,
რომ ნუ სულელობს, თუ რამ უნდა, ჯერ მოიფიქროს.
ეხლა წაბძანდი. თუ შეხვდე შენ იმ ბრმა მუხანათს,
გაიხსენე, რომ იმის მკვლელსა ჯილდო მოვლის.

ოსვალდი

ნეტა კი შევხვდე, ქალბატონო, და მაშინ ჰსცნობდით,
გისი ერთგული მსახურიც ვარ.

რეგანა

კარგი, მშვიდობით.
(გაღიან).

ს უ რ ა თ ი VI

მინდორი ღუვრის სიახლოვებ.

(შემოდინან გლოსტერი და ედგარი. ედგარი გლეხის
ტანისამოსშია).

გლოსტერი

ნეტა კლდის წვერზედ როდის ავალთ?

ედგარი

აკი ავდივართ.

ხედავ, — აღმართზედ სიარულით რა ჯაფა მოგვდის!..

გლოსტერი

მე კი მგონია, რომ ისევ ის ვაკე გზა არის.

ედგარი

უზარმაზარი აღმართია. ზღვის ხმა არ გესმის?

გლოსტერი

საკვირველია, როდი მესმის!

ედგარი

ჰსჩანს გულისყური

თვალთა ტკივილის სიმწვავეთა დაგყრუებია.

გლოსტერი

შესაძლო არის. აი ხმასაც შენსას ველარ ვცნობ,
თითქო ხმაცა და ლაპარაკიც გამოგცვლიაო.

ედგარი

ძლიერ სტყუვდები. მე რაც ვიყავ, ისევ ისა ვარ,
ოღონდ ეს კია ტანსაცმელი გამოვიცვალე.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მე მაინც ვიტყვი, — ლაპარაკი ეხლა სულ სხვა გაქვს.

ე დ გ ა რ ი

აჰა ავედიტ... კლდის წვერზე ვართ... ფრთხილად იყავი...
რა სიმაღლეა!.. თავბრუ მესხმის, ძირს რომ ვუყურებ!...
კლდის ნახევარის სიმაღლეზედ ყვავნი ფრინავენ
და მაინც კიდევ ბუზანკალის ოდნად მოჩანან.
მათ სისწრზე კაცი დაკიდულა კლდისა ფლატეზედ
და ზღვის კამას ჰკრეფს. — დიდი თავის გამეტებაა!..
რა პატარად ჩანს!.. კაცის თავის ოდენიდაა!..
აგერ ზღვის პირას მებაღურებს აქედამ ვხედავ, —
თითქო თავგები დადიან და დაფუსფუსებენ!
აგერ ზღვაში დგას დიდი გემი, ღუზით დაბმული, —
დიდია, მაგრამ აქედამ ჩანს პატარა ნავად, —
და თვითონ ნავი თითქო რაღაც ნაფოტიანო,
ასე რომ კაცის თვალსა ვერც კი გაურჩევია.
ისე მაღლა ვართ, რომ კლდეზედა ზღვისა შხაპუნი
ჩვენ არც კი გვესმის. — საშინელი სანახავია!..
თვალს მოვაშორებ, თვარემ ლამის თვალი ამებას,
თავბრუ დამესხას და აქედამ გადავიჩხო.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მაშ შენს ადგილას დამაყენე.

ე დ გ ა რ ი

მომეცი ხელი,
აი აქ დადევ. კლდის პირამდე ერთი ბიჯია...
ცის ქვეშეთიც რომ მომცენ, მაგ ბიჯს მე წინ არ
წავდგამ.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ეხლა კი ხელი გამიშვი მე. აი, ძმობილო,
ერთი სხვა ქისაც. შიგ ისეთსა განძსა იპოვი,
რომ შენისთანა ღარიბისთვის დიდი ლუკმაა...
წადი და ღმერთმა მშვიდობაში მოგახმაროს ეგ.
წადი, მშვიდობით, — და მეც, ძმაო, გზა დამილოცე...

ფეხისა შენის ხმაურობით მე დამაჯერე,
რომ შენ აქედამ სწორედ წახველ.

ე დ გ ა რ ი

ღმერთმა, ბატონო,
მშვიდობა მოგცეთ. (ფეხს აბაკუნებს, ვითომც მიღის).

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ღმერთმა მოგცეს შენც! ჩემო ძმაო!

ე დ გ ა რ ი (თავის-თავად).

სხვას რა ვიქმოდი? ამ წვალეზულს და უსასაოოს
როგორც მოვექეცე, მარტო იმით თუ გადავარჩინე.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ეჰა, ღვთაებავ!.. ამ უწყალოს ქვეყანას მე ვთმობ
და შენს წინაშე უღრტვინველად და მოთმინებით
ჩემის სიკვდილით მე თვითონ ვკვეთ ჩემს ღიადს ტანჯვას.
ამ ტანჯვის ზიდვა რომ ჩემთვისა შესაძლო იყოს,
თქვენს უცვალეზელს ნებას მე არ გადავუდგებოდი
და მოვითმენდი იმა დრომდე, ვიდრემდე ნამწვი
ჩემის ტანჯულის სიცოცხლისა თვით ჩაჰქრებოდა.
ამას კი ვთხოვ შენ, — თუ ედგარი ცოცხალი არის,
მეოხ ეყავი და აკურთხე!.. მშვიდობით, ძმაო!..

(გადასავარდნულად ისუბებს და იქვე კი დაეცემა).

ე დ გ ა რ ი

დახე, არ ხუმრობ!.. გადიჩეხე?! მამ მშვიდობითა! —
ჭიკვირს სიცოცხლის ღღეებს კაცი რაღად იპარავს,
როს თვით სიცოცხლე უმისოთაც ღღეთ მპარავია...
საცა უნდოდა, რომ მართლა იქ დაცემულიყო,
ეხლა ხომ ნდომა აღარაფრის არ ექმნებოდა. —
რაო, ძმობილო? შეგერჩა სული კიდევ თუ არა?
ერთი ხმა გამე, კარგო კაცო! რა დაგემართა?

(თავის-თავად)

იქნება კიდევ მართლა მოკვდა!.. არა... მობრუნდა...
(გლოსტერს) რა დაგემართა, აღარ იტყვი?

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

თავი მანებე,
დამეხსენ, ძმაო, სიკვდილს მინდა მივცე მე თავი...

ე დ გ ა რ ი

რისაგანა ხარ შენ შექმნილი?! როგორ გაუძიელ?
შენ ან ქარი ხარ, ან ბუმბული, ან აბლაბუდა. —
იმ სიმაღლიდამ გადმოეშვი... კიდევ ცოცხალ ხარ!..
შენ უნდა ისე გამსკდარიყავ როგორც რომ კვერცხი,
და კიდევ ფეთქავ? მიკვირს ეგრე როგორ გადარჩი!
კანიც ზედ შეგრჩა, არც სისხლი გდის და ხმასაც იღებ
და, როგორც გატყობ, არაფერი დაგშაგებია! —
ასეთი დიდი სიმაღლიდამ წამოხვედი შენ,
რომ ათი ანძა გადააბა, ვერ ასწვდებოდა.
საკვირველია!.. როგორ მოხდა, ერთი მიამბე.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

განა მართლა კი ჩამოვეარდი?

ე დ გ ა რ ი

რაო, მართლაო?!
კაცო, არ გესმის თავდაყირა წამოხველ-მეთქი, —
აგერ შეხედე, — იმ ფრიალო კლდის წვერიდამა.
ერთი შეხედე და!.. თვით ტოროლის ზარიანი ხმაც
იმ სიმაღლიდამ აქ ჩვენამდინ ვერ ჩამოაწევს.
შეხედე-მეთქი.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

რით შევხედო? თვალნი აღარ მაქვს...
ნუ თუ ტანჯული სიკვდილსაცა ვერ ღირსებია?!
მსხვერპლის ნუგეში მარტო ერთი სიკვდილიდაა:
მსხვერპლი თვის მტარვალს მით უუქმებს ნებისყოფასა
და იმ წადილს, რომ ხანგრძლივ ჰსტანჯოს, ფუჭად
უტარებს...
დღეს ეს ნუგეშიც მომკლებია...

ეღგარი

აბა წამოდგე,
ხელი მომეცი... ჰა...ადეგი... წამოიწიე...
ჰა... როგორა ხარ? ფეხთ მაგრა ხარ? არა გტკივა რა?

გლოსტერი

არა მიჭირს რა, კარგადა ვარ.

ეღგარი

პა, პა, პა, პა, პა!..
როგორ გადარჩი!.. გვერდთ ვინ გედგა აიმ კლდის
წვერზედ?
რალაც სხვანაირ სულიერად მეჩვენებოდა.

გლოსტერი

ვლაც ლატაკი უბედური მთხოვარა იყო.

ეღგარი

აქედამ კაცს რომ დაენახა, — უჰ, რასა ჰგვანდა!
ოვალი ეჭყიტა როგორც ორი გავსილი მთვარე,
ათასი მეტი ცხვირი ჰქონდა და თავზედ რქები
ზღვის ტალღასავით ერეოდნენ, ეკლაკებოდნენ.
ეშმაკი იყო, დამიჯერე, სწორედ ეშმაკი!
ღმერთს დაუმაღლე, რომ მაგ საფრთხეს გადაგარჩინა...
თუ ღმერთი არა, სხვა ვერავინ გადაგარჩენდა.
რაც კაცსა უმძიმს, ის ღვთისათვის ადვილი არის.

გლოსტერი

ეხლა კი მივხვდი და ვსტან, რამაც მე ამიყოლა...
რაკი ეგრეა, ამას იქით ჩემს ტანჯვას ვზიდავ
იმ დრომდე, ვიდრე თვით არ იტყვის: „ეხლა გეყოფა,
კმარა, მოკვდი და საუკუნოდ განისვენეო“.
თურმე ეშმაკი არ ყოფილა?!. კაცი მეგონა.
მისთვისაც ხშირად ახსენებდა ეშმაკის სახელს...
მან ამიყოლა, დამაყენა იმ კლდისა წვერზედ.

ე დ გ ა რ ი

ბედს დაუწყნარდი, ბედს დაჰყვევი. — ეს ვილა არის?

(შემოდის ლ ი რ ი, ყვავილებით უცნაურად მორთული)

კაცის საღი ჭკვა თავის პატრონს ეგრე არ მორთავს.

ლ ი რ ი

ხელმწიფე მე ვარ!.. ფულის მოჭრა მარტო მე ძალმიძს!..

ამ ჩემს უფლებას ისინი ვერ შეეხებებიან.

ე დ გ ა რ ი (თავის-თავად)

ვაი რა რიგად გულს მიწყლავს მე ეს სანახავი!

ლ ი რ ი

ამ სახით ბუნება ხელოვნებაზედ მაღლა მდგარა. — ჯარი რომ მომიგროვე, გასამსჯელო წაიღე და. აჰა ფული. — ის სულელი ისე ეპყრობა თავის შვილდ-ისარს, როგორც ჩიტების საფრთხულს. ფეიქრის ადლი მაინც მომეცით. აგერ ხედავთ — თავვია! ნელა! ნელა! დამაცათ. მე მაგას მოხარშულის ყველის ნაჭრით მოვიტყუებ და დავიჭერ. აგერ ჩემი რკინის ხელ-ჯავვი. თუნდა ბუმბერაზის ხელს დაატოლეთ. მომეცით მე აქ საომარი ნაჯახი... ხედავთ, — ჩიტი რა მარდად გაფრინდა? ნიშანში მიდის, ნიშანში! ჰოუ! ნიშნად რას მეტყვი?

ე დ გ ა რ ი

თავშავსა.

ლ ი რ ი

მაშ გაიარე.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ეგ როგორღაც მეცნობა.

ლ ი რ ი

დახე, გონერილას თეთრი წვერი გამოსვლია. როგორც გოშია ძალს ისინი მიაღერებდნენ, თავზედ ხელს მისვამდენ. ისინი მარწმუნებდენ, — შენ ჭალარა წვერი გაქვსო.

მაშინ მე შავი წვერიც არა მქონია. ყოველ სიტყვაზედ ჰოსაც მეუბნებოდენ და არასაც. „ჰო“ და „არა“ ვერაფერი სიტყვა ყოფილა. როცა წვიმამ თავით-ფეხამდე გამწწწა, როცა ცივმა ქარმა კბილი კბილს მაცემინა. როცა ქუხილი ჩემს ბრძანებას არ დაემორჩილა, მაშინ გავიგე, მაშინ გავიღე იმათი გემო, მაშინ მივხვდი რანიც არიან. დამეკარგონ!.. ვერაფერი სიტყვის პატრონნი ყოფილან!.. ისინი მეუბნებოდენ, ყოვლად ძლიერი ხარო. სტყუიან!.. ციება ჩემზედ ძლიერი ყოფილა!

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

სწორედ ნაცნობი ხმა მესმის მე... ნუ თუ მეფეა?!..

ლ ი რ ი

მეფე ვარ, მეფე! სწორედ მეფე თავითფეხამდე!
როცა წარბშეკრულს მხედავს ერი, — ნახე როგორ
თრთის!..

მე შეუხდე და სიკვდილითა აღარ ვსჯი ამ კაცს!
რა დააშავა? იმრუშაო? არა, არ მოგვლამ...
მრუშობისათვის კაცი როგორ მოიკვდინებს!..
აგერა ჩიტიც, აგერ მწერიც ოქროს ფრთოსანი...
აქავ ჩემ თვალწინ ცოდვილობენ, მეძავ-მრუშობენ...
დეე იხაროს ქვეყანაზედ მეძავ-მრუშობამ!
აი გლოსტერის შვილი ედმუნდ ხომ ბუში არის,
უკანონოა, მაგრამ მამა მას უფრო უყვარს,
ვიდრე ჩემთა ქალთ, კანონიერს ლოგინზედ შექმნილთ.
მაშ მეძაობამ ფრთა გაშალოს... მე ჯარი მინდა...
ვერა ხედავ ამ პრანჭია ქალს? თითქო თოვლია,
ისეთი ცივი ღიმილი თრთის იმის ტუჩებზედ.
იგი წმინდანობს, ტრფიალისა სიტყვისა პრცხვენის
და ვნების ამშლელს სიტყვაზედა ცხვირს ზევით იწევს.
მაგრამ აბა შენ ნება მიეც... ნახავ რას იზამს!..
მაშინ თვით ძაღლის და ულაცის ცხენის ხურვებას
მის თავგასული მსუნაგობა გადააჭარბებს,
ცხენ-ქალა არის. წელზემოდამ ქალია ეგა
და წელქვემოდ კი ცხენი არის... ერთი შეხედე, —

რაც წელზევით აქვს, — ყოველივე ღვთაებრივია
და რაც წელქვევით, — სულ ყოველი ეშმაკეული...

წელქვევით საბნელეთია, ჯოჯოხეთია!.. გოგირდის ორმოა!..
ღუღს! ყარს! ფუჰ, ფუჰ, ფუჰ!.. მომეცი, ეჭიმო, ერთი
ღრამი მუშკამბარი, — ჩემს გონებას ეს მყრალი სუნი მოვა-
შორო. აჰა ფულიც.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ხელი მიბოძე, ხელმწიფეო, მინდა გემთხოვო.

ლ ი რ ი

ჩერეთ გავიწმენდ, თვარემ მძოვრის სუნით მიყარს ის!..

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

აჰა ბუნების აღნაგისა ნგრეული ნაშთი!..
ესე ღიადი ქვეყანაც ეგრედ გაცვდება
და არარადა შეიქმნება (ლირს) ხელმწიფევე, მცნობთ მე?

ლ ი რ ი

მე შენი თვალები ძალიან კარგად მახსოვან. რატომ ეგრე
აღმაცერად მიყურებ? რაც უნდა ეცადო, ბრმაო კუჭიდონო,
მე შენ არ შეგიყვარებ, აბა ეს გამოწვევის ბარათი წაიკითხე,
თვალი დააკვირვე და შემიტყე ვისი ხელია...

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ყოველი ასო მაგ ბარათის მზეთ რომ გადიქცეს,
მანც მაგათში მე ვერც ერთსა ვერ გავარჩევდი.

ე დ გ ა რ ი

სხვას რომ ეთქვა ეს, რასაც ვხედავ, — მე არ ვირწმენდი,
მაგრამ თვით ვხედავ... ეგ მაჯერებს და მიკლავს გულსა.

ლ ი რ ი

წაიკითხე და!..

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

რით, ბატონო, თვალთა ბუდითა?!..

ლირი

ეჰე, შენც ეგრე ყოფილხარ!.. თვალში სინათლე მოგკლებია და ქისაში ფული. თუმცა თვალებს მძიმე საქმე მოსვლიათ, მაგრამ ქისა კი სუბუქად დაგრჩენია. მაინც და მაინც შენ ხედავ ამ ქვეყნის უკუღმართობას?

გლოსტერი

გრძნობიერებით ვხედავ.

ლირი

ქკვიდამ შეშლილხარ თუ? ქვეყნის უკუღმართობა უთვალთაც დაინახება. თუ თვალი არა გაქვს, ყურით უყურე. აბა უყურე — მსაჯული საცოდავს ქურდს რარიგადა სტუქსავს. ჩვენში კი დარჩეს და აბა ერთი მეორის ადგილას დასვი, — მაშინ თუ კაცი ხარ, გამოიცნობ — რომელია ამათში მსაჯული და რომელი ქურდი. — გინახავს, გლეხკაცის ძალდი როგორ მივარდება ხოლმე მთხოვარასა?

გლოსტერი

მინახავს, ბატონო.

ლირი

ისიც გენახება, — ძალღს როგორ გაექცევა ხოლმე ის საცოდავი. მაშ შენ გინახავს დიადი მაგალითი უფლებისა. ძალღლი თავის ადგილას უფლებაა და უფლებას კაცი უნდა ემორჩილებოდეს...

ჯალათო, ხელი სისხლშესვრილი შეიკავე შენ!..

ამ მატანტალა როსკიბ დიაცს ტყავს რისთვის აძრობ?..

ტყავგასაძრობი თვითონ შენ ხარ... შენ თვითონ მზად ხარ

შენის ძალღურის საწადელის აღსასრულებლად

მას აქმნეინო ის, რისთვისაც შენ ეხლა მას სხებ...

აგერ მოვანზე ახრჩობს ფლიდსა და მატყუარსა...

მცირე რამ ცოდვა კაცს ძონძებ ქვეშ თვალში ეცემა

და ფარჩის ქვეშ კი ყოველივე დაფარულია.

ოღონდ ოქროთი დაჰფერე შენ დანაშაული

და თვით ლახვარი სიმართლისა ზედ შეემსხვრევა!..

ძონძში ხვეულს კი პიგმეოსის ჩალაც განჰგმირავს
არავინ არის დამნაშავე ქვეყანაზედა!..
არავინ არის ბრალეული! არა, არავინ!..
მათი მოსარჩლე მე ვარ-მეთქი! ეს დაიხსომე!..
ყოველს ბრალმდებელს ჩემის ხელით პირში ბურთის ჩავჭრი
მინის თვალები იყიდევი და ჩაისხი შენ
და ვით გამოცდილს პოლიტიკოსს შეეფერება,
მინც ჰსთქვი, — „ვხედავ“, — თუნდ ვერაფერს ვერა
ხედავდე.

ეხლა კი... ეხლა... ფეხსაცმელი... გამხადევით მე...
გასწოეთ რაღა... მაგრა გასწით... ჰო, ეგრე, ეგრე...

ე დ გ ა რ ი (თავის-თავად)

აჰა სიბრძნე და უქმი სიტყვა ერთად რეული!
აჰა გონება სიშმაგეში ვითა მზე ჩრდილში!..

ლ ი რ ი

თუ გსურს იგლოვო და იტირო შენ ბედი ჩემი,
აჰა გათხოვებ თვალთა ჩემთა, — იმით იტირე!
კარგად გიცნობ შენ... შენ სახელად გლოსტერი გქვიან...
უნდა ითმინო... ტირილითა ვიბადებით ჩვენ!
შენ თვითონ იცი, — პირველს ჟამს როს ჰაერსა ვყლაპავთ,
ვბლავით და ვტირით... ყური მიგდე, — მოძღვრებას გეტყვი...

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ვაი ამ შავის დღისა დამსწრეს!..

ლ ი რ ი

როს ვიბადებით,
ესტირით რომ სულელთ თამაშაა კაცთა ცხოვრება
და გინდა თუ არ, — უნდა ჩავსდგეთ და ვიტრიალოთ. —
ეს ქული მოგწონს? უჰ, რა კარგი ხერხი იქნება,
რომ ერთი ჯოგი ცხენი ნაბდით დავაჭედინო!..
ამას გამოვცდი... ჩემს სიძეებს მივეპარები,
მაშინ მშვიდობით!.. ჟლიტე, ჟლიტე, ჟლიტე და ჟლიტე!

(შემოდის აზნაური და სხვა მსახურნი).

აზნაური

აქ ბრძანებულა. ნუ გაუშვებთ, ხელი მოსჭიდეთ!
ხელმწიფევ, თქვენის სასურველის ქალის ბძანებით...

ლირი

არავინ მშველის? მაშ გათავდა!.. ტყვედ დავრჩი ამათ!..
ბედისგან მუდამ მე მასხარად აგდებულ ვიყავ...
მე კარგად უნდა მომიაროთ, — სახსნელს მიიღებთ...
ეჟიმიც მიჭირს, თავში დამჭრეს... ტვინში წყლული მაქვს...

აზნაური

ხელმწიფევ, რაც კი საჭიროა თქვენთვის მზად გახლავთ.

ლირი

მართოდ დამაგდეს... ეს რა მიყვეს!.. არავინ მშველის!..
ამგვარი ყოფა ადამიანს იმდვენს ცრემლს ადენს,
რომ კაცის თვალსა ვეძად გახდის და კაცს მარილად. —
იმდვენს ცრემლს ადენს, რომ მტკრიანს გზას სარწყავად.
ეყოს.

აზნაური

ჩემო ხელმწიფევ...

ლირი

მე მოვკვდები, როგორც ვაჟკაცი,
როგორც სასიძო თავმოშწონე. მე ლხენა მმართებს...
მე ხელმწიფე ვარ... ეგ თქვენ უნდა კარგად იცოდეთ!

აზნაური

დიად, ხელმწიფე ბრძანდებით თქვენ, ჩვენ ყმანი თქვენნი.

ლირი

აბა სიცოცხლეც მაგაშია და!.. თუ დაჭერა გინდათ, ჯერ
უნდა გამოუდგეთ. დაიჭი, დაიჭი, დაიჭი!..
(გაიქცევა და მსახური გამოუდგებიან).

აზნაური

ამ საცოდავის ყოფაშია არამც თუ მეფე

უკანასკნელი მონაც იყოს, საბრალოსია!
მაგრამ ნუგეშად ერთი ქალი შენ დაგშთენია.
რაც ორმა შენმა ქალმა სცოდა მამაშვილობას,
ამ ერთის შენის ქალის მაღლი დაჰსძლევს, დაიხსნის.

ე დ გ ა რ ი

გამარჯვება თქვენ.

ა ზ ნ ა უ რ ი

გაგიმარჯოს. — საქმე გაქვს რამე?

ე დ გ ა რ ი

ერთი მიბრძანე, — ეს ომის ხმა მართალი არი?

ა ზ ნ ა უ რ ი

რომ მართალია, ყველამ იცის ვისაც ყური აქვს.

ე დ გ ა რ ი

თუ არ გწყინთ, ესეც მიბრძანევით, — მტერი ახლოა?

ა ზ ნ ა უ რ ი

აქ ახლომახლო თურმეაო და საცა არის
მის მეწინავე ჯარი ჩვენს ჯარს წინ შეეყრება.

ე დ გ ა რ ი

გმადლობ, ბატონო! ეგ მინდოდა მარტო შემეტყო.

ა ზ ნ ა უ რ ი

თუმც დედოფალი აქ დაბრკოლდა საქმისა გამო,
მაგრამ ჯარი კი გაისტუმრა.

ე დ გ ა რ ი

კიდევაც გმადლობთ.

(აზნაური გადის).

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

აწ სული ჩემი თქვენ ხელთ იყოს, ღმერთნო. მაღალნო,

მხოლოდ მაცდურის მაცდურება ამაცილებთ მე,
რათა არ მოვკვდე, ვიდრე თქვენი ნება არ იყოს.

ე დ გ ა რ ი

ეგ ლოცვა შენი, ბერო-კაცო, კარგი ლოცვაა.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ნეტა ვიცოდე, — ვინა ხარ შენ, ჩემო ძმობილო!

ე დ გ ა რ ი

მე ვარ ღარიბი, ბედისაგან დამდაბლებული...
მე განმიცდია, ბევრი ტანჯვა გამომივლია,
ასე რომ გულსა სიბრალულით მივსებს სხვის ტანჯვაც. —
მიმეცი ხელი, — მე შენ ბინას სადმე ავიჩენ.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მადლობელი ვარ, მადლობელი, ჩემო ძმობილო.
ღმერთი გადგიხდის მაგ სიკეთის სამაგიეროს.

(შემოდის ოსვალდი).

ო ს ვ ა ლ დ ი

კაი ბედს შევხვდი!.. ჯილდო ეხლა ჩემი იქნება!..
ეგ ბრუციანი თავი შენი ღმერთთ შეუქმნიათ,
რომ ზეაღწევის საფეხურად ჩემს ბედს გაუხდეს.
შე ბებრუცანა მუხანათო, აჰა მოვიდა
შენის სიცოცხლის აღსასრული!.. ღმერთს შეევედრე!..

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მოკვლა გსურს ჩემი? ჩქარა მომკალ და გამათავე.

(ედგარი ოსვალდს წინ გადუდგება).

ო ს ვ ა ლ დ ი

რას სჩადი, მხეცო? როგორ ჰბედავ, რომ ხელს აფარებ
ამ მუხანათსა, საქვეყნოდა გამოცხადებულს?
გამეცა, თვარემ მაგის ღღესა შენც დაგაყენებ!
გაუშვი ხელი! გეყურება ჩემი თუ არა!..

ე ღ გ ა რ ი

ნუ გამიწყრები კი, შენი ჭირიმი, და მე ამას თავს ვერ და-
ვანებებ.

ო ს ვ ა ლ დ ი

იქით დაიკარგე-მეთქი, შე უმგზავსოვ, თვარემ აქავე
სულს გაგაფთხობინებ.

ე ღ გ ა რ ი

ერთი, თუ ღმერთი გწამს, მოგვშორდი და შენს გზაზედ
წადი. რა გინდა ამ საწყალის კაცისაგან? გზაზე რას გაეხიდე?
დეე თავისთვის გაიაროს. ვითომ რომ მემუქრები, რას მემუქ-
რები? ყველა მაგისთანა მუქარაზედ რომ მე გული გამეხეტა,
აქამდინ ხომ ათასჯერ დამიწებულეც ვიქნებოდი. თავი და-
ნებე-მეთქი ამ ბებერ-კაცს, თორემ მე ვიცი!.. აი ამ კომბალს
ხო ხედავ! თუ ერთი თავისებურად დატრიალდა, მაშინ გამო-
ჩნდება, — ეს უფრო მაგარია, თუ შენი უხეირო გოგრა. შე
ხო მხედავ, ბევრი მიღებ-მოღება არ ვიცი, რაც გულში მაქვს,
იმას პირდაპირ გეუბნები.

ო ს ვ ა ლ დ ი

დაიკარგე იქით-მეთქი, შე ნეხვის გუდავ!

ე ღ გ ა რ ი

ბიჭოს! შენ როგორღაც ზურგი აგქავევბია. რახან ეგ-
რეა, მობძანდი. რატომ ეგრე შემომიტივე? გგონია შეგიშინ-
დე თუ?

(ერთმანეთს ეტაკებიან და ეღგარი მოერევა და წააქცევს).

ო ს ვ ა ლ დ ი

აკი არ მომკლა ამ უმგზავსომ! რაკი ეგრეა,
აჰა ეს ქისა, არამზადავ! კარგად დამმარხე...
და თუ გინდა ბედს შეეყარო, ზედ წიგნები მაქვს,
წაიღე და გრაფს გლოსტერისას ედმუნდს გადაეც...
იმას იპოვი ბრიტანიის ჯარის ბანაკში...
რა ცუდს დროს ვკვდები ეს ოხერი!.. (კვდება).

ე დ გ ა რ ი

კარგად გიცნობ შენ!..

გულდადებული იყავ ყოველ საძაგლობაზედ!
იმოდნად ეყმე ქალბატონის შენისა ბიწსა,
რამოდენადაც თვითონ ბიწსა ეგე უნდოდა.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მოკვდა ეგ კაცი?

ე დ გ ა რ ი

აქ დაჯეგი და შეისვენე.

მე კი ჯიბეებს დავუჩხრეკავ, წიგნებს ვუბოვი,
იქნება მართლა მე რაშიმე გამოვიყენო. —
ღიად, მოკვდა ეგ და მე მარტო იმასა ვწუხვარ,
რომ ჩემის ხელით მოკვდა იგი და არა სხვისით.
ერთი გავსინჯოთ... ავნხნათ ლუქი, რა დროს რიღია!..
კაცი მტრის აზრის შესატყობრათ მის გულაც გასჭრის
და რომ ქალაღდი მისი განხნას, ვინ უქიყინებს!

(კითხულობს)

„გახსოვდეს ჩვენი ერთმანეთის აღთქმა და ფიცი. შენ ადვილად იბოვი შემთხვევას, რომ იმ ერთს სულიერს ბოლო მოუღო. ოღონდ სურვილი შენი იყოს, თვარემ დრო და ადგილი ბევრია. თუ ის ცოცხალი დაბრუნდა, — ყოველივე ჩვენი დაწყობილება ამოდ ჩაივლის. მაშინ მე ტყვე ვარ და იმისი საწოლი საპყრობილეა ჩემი. დამიხსენ იმა საპყრობილის საძაგელის ბუღისაგან და შენს გასამრჯელოდ იმისი ადგილი დაისაკუთრე.“

შენი ცოლი (ნეტავი შემეძლოს ამისი თქმა) და შენი ერთგული გონერია“.

აჰა დედაკაცთ უსაზღვრელი თავგასულობა!..
პატროსანის ქმრისა უნდა თურმე სიკვდილი
და მის მაგიერ შერთვა — ვისი? ჩემისა ძმისა! —
შე კაცის-მკვლელთ და მეძავ-მრუშეთ ხელის შემწყობო,
აქვე დაგმარხავ, აქ ქვიშაში ჩაეფლავ შენს ლეშსა, —
ამ წერილით კი თავის დროზე მე გავაკვირვებ

მთავარს ალბანსა, რომელს ცოლი სიკვდილს უპირობს. —
მას რომ ვუამბობ მაგ ყოველს შენს არამზადობას,
არა მგონია გამიწყრეს მე შენის მოკვლისთვის.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მეფე ჰკუდიამ შეიშალა!... რარიგ გაჯიქდა,
რარიგ გაკერბდა დაწყევლილი ჩემი გონება!
მით უფრო ვიწვი, რომ ვგრძნობ და ვცნობ ჩემს დიადს.
ტანჯვას!..

ნეტავი მეცა მისებრ ჰკვიდამ შევშლილიყავი,
რომ ვაით-ყოფა ჩემი აზრად მე ვერ ამელო
და ჩემს ვაებას არ ჰქონოდა თვით-ცნობა თვისი.

ე დ გ ა რ ი

მომეცი ხელი. ნაღარისა რაღაც ხმა მესმის...
ჩქარა წავიდეთ, ბინა უნდა გიშოვო სადმე.

ს უ რ ა თ ი VII

ხაფრანგეთის ბანაკი, სანახავი შიგ კარავშია.

(ღირი საწოლზედ წევს, ექიმი, აზნაური და სხვა მხლებელნი
დგანან. შემოდინ კორდელია და კენტო).

კ ო რ დ ე ლ ი ა

კეთილო კენტო! როგორ ვიყო, არ ვიცი რა ვქმნა,
რომ მაგ სიკეთის მაგიერი გარდაგიხადო?
ყველა ცოტაა შენის მადლის გადასახდელად,
თვითონ სიცოცხლედ არ მეყოფა, რომ ვალი გიზლო.

კ ე ნ ტ ი

ჩაკი სიკეთე, დედოფალო, დამინახეთ თქვენ,
მე სასყიდელი ერთი ორად მიღებული მაქვს.
რაც მაშინ მე ვსთქვი, პირუთვნელი სიმართლე იყო
მაზედ არც მეტი არც ნაკლები ბეწვის ოდენაც.

კორდელია

ეგ ტანთ საცმელი შენი ავთა ღლეთა მაგონებს,
გთხოვ, სხვა ჩაიცვი.

ქენტი

დედოფალო, ნუ გამიწყრებით,
ბრძანების თქვენის აღსრულება ჯერ მე არ ძალმიძს.
ეხლა რომ მიცნან, რაც დავაწყე ფუჰად ჩამივლის.
თვითონ თქვენცა გთხოვთ, რომ ვით უცხო დრომდე
მიგულოთ.
როცა დრო მოვა გამხილების, მე მოგახსენებთ.

კორდელია

ნება შენია, ეგრე იყოს, ჩვენო ერთგულო! —
(ეჰიმს) როგორ ბძანდება ეხლა მეფე?

ეჰიმი

ძილშია კიდევ.

კორდელია

დმერთნო ყოველთა მოწყალენო, განუკუტრნეთ მას
გაწილებულის სულის მისის დაკოდილება,
აქოთებულნი გრძნობანი მას დაულაგევით
და აღმიდგინეთ ბავშვად ქმნილი ხნეირი მამა!

ეჰიმი

თუ ეხლა ნებას დამრთავთ, თქვენო დიდებულებავ,
გამოვალვიძებთ ხელმწიფესა. ძილი ეყოფა.

კორდელია

შენი ნებაა, — როგორც იცი, ისე მოიქეც.
ტანთ კი აცვია ხელმწიფესა?

აზნაური

დიად, ბატონო!
როცა ღრმა ძილში ბრძანდებოდა, მაშინ შევმოსეთ.

ე ქ ი მ ი

როს გაიღვიძებს, დედოფალო, გვერდთ ბრძანდებოდეთ.
მე გარწმუნებთ თქვენ, არ იშფოთებს, მშვიდად იქნება.

კ ო რ დ ე ლ ი ა

გვერდთ ვეყოლები, ბატონი ხარ.

ე ქ ი მ ი

ახლო მობრძანდით.

(მ ე მ უ ს ი კ ე ნ ი შემოდინ)

ცოტა ხმამალა დაუკარით.

კ ო რ დ ე ლ ი ა

ჩემო მშობელო!

ნეტავი ძალმა კურნებისამ ჩემს ბაგეს მოსცხოს
ისეთი რამ, რომ ამბორებამ ჩემმან განგკურნოს
და გაგიმთელოს ჩემთ დებთაგან დაკოდილება!..

ქ ე ნ ტ ი

ძადლი შენს გამჩენს, დედოფალო, რომ ეგრეთი ხარ!..

კ ო რ დ ე ლ ი ა

სწორედ მამაც არ ყოფილიყავ, მამა, მშობელი,
ამ თეთრის თმისთვის მაინც უნდა პატივი ეცათ!
განა ეგ სახე მძაფრს ქარიშხალს უნდა ელაზნა?
განა შენ უნდა განგეცადა ზათქი და გრგვინვა,
გულ გამწყრალის ცის გულიდამა გამოჭექილი?
მაშინ, როდესაც მეხთ კვეთება არყევდა მიწას
და საშინელთა ელვით ხლართვა კაცს თავზარს ჰსცემდა,
ნუ თუ შენ მაშინ კარში უნდა დაშთენილიყავ?
ნუ თუ ეს თხელი მუზარადი გფარავდა მხოლოდ,
ვაი, ბედისგან განწირულო მშობელო ჩემო!..
ჩემის მტრის ძალსაც, ჩემს მაკბენარს იმ ბრდღვინავს ღამეს
კარს გაუღებდი, ჩემს კერასთან მივცემდი ბინას.
შენ კი, საწყალო მამაჩემო, იძულებულ გყვეს
უილაჯობით უბრალო ქოხს შეჰხიზნებოდი,

ლორებთან ერთად და გიჟებთან ლამე ვეთია
და ქვეშ ლეიბად გაგეშალა ჩალა დამპალი.
ვიში!.. ვიში!.. რა გიყვეს!.. მე ის მიკვირს, მე ის მაოცებს,
რატომ ჭკვასთან შენ სიცოცხლეცა არ დაგკარგვია!..
აგერ იღვიძებს... ხმა გაეცით...

ე ქ ი მ ი

ხელმწიფევე ჩემო,
უმჯობესია, რომ თქვენ თვითონ მოახსენოთ რამ.

კ ო რ დ ე ლ ი ა

როგორ ბრძანდებით ეხლა, თქვენო დიდებულეზავ?

ლ ი რ ი

ეს რა მიყავით?.. საფლავიდან რად ამომიღეთ?..
შენ ნეტარებით აღსავსე ხარ, სულო ნეტარო,
მე კი განვცმულვარ ცეცხლოვანსა ურმის-თვალზედა,
რომელს მდულარე ცრემლსა ვადენ, ტყვიებრ გამწველსა.

კ ო რ დ ე ლ ი ა

ბატონო ჩემო, მცნობთ თუ არა?

ლ ო ხ ი

ღიაღაცა გცნობ, —
შენა ხარ სული უსხეულო. რად გარდაცვლილხარ?

კ ო რ დ ე ლ ი ა

ჯერ მის გონება არ დამჯდარა, კვლავაც შორს ჰფრინავს...

ე ქ ი მ ი

ჯერ ბურანშია. მცირეს ხანსა ჰსჯობს რომ მოშორდეთ.

ლ ი რ ი

ან სად ვიყავი აქამომდე, ან ეხლა სად ვარ?..
ვიშ ამ მშვენიერს დღისა ნათელს!.. ხომ არ ვტყუვდები!..
სხვა რომ მენახა ჩემს ადგილას და ჩემს ყოფაში, —
სიბრაალულითა მოგკვდებოდი... რა ვსთქვა, არ ვიცი!..

განა ჩემია ეს ხელები?! ვერ დავიფიცავ...
აბა გავსინჯოთ... მტკივა... დიად, ქინძისთავი მჩხვლეტს...
ნეტა ვიცოდე, — რა ვარ ანუ სიღამ მოვედი!..

კორდელია

ბატონო ჩემო, შემომხედე და ხელნი თქვენნი
დასალოცავად მომმართეთ მე. (ლირი მუხლს იღრეკს)
ნუ, ნუ ინებებთ!..

ლირი

გვედრები შენ, — სასაცილოდ ნუ ამიგდებ მე...
მე ვარ უმწურო, სულელი და უჭკვო ბებერი,
ოთხმოცს წელიწადს გადამცდარვარ, — და სწორედ
რომ ვსთქვა,
სრულს გონებაზედ ვარ თუ არა, — ეგეც არ ვიცი.
ისე მგონია თვითქო, ქალო, მე თქვენ გიცნობდეთ...
თვითქო როგორღაც ეს კაციცა მემცნაუბრება...
გზა-კვალს ეს მირევს, ვერ მიმხვდარვარ, ეხლა სადა ვარ!
ტანისამოსიც სულ სხვა მაქვს ზედ... საიღამ? როგორ?
სად გაგათიე წუხანდელი ღამეც, — არ ვიცი?
ნუ კი დამცინებთ, ამას ვიტყვი: თუ მე კაცი ვარ,
მგონი ეს ქალი ჩემი შვილი კორდელიაა...

კორდელია

კორდელია ვარ, კორდელია!..

ლირი

რაო? ჰსტირი შენ?
მართლა რომ ჰსტირი... გვედრები, — ნუ, ნუ იტყრები!..
თუ საწამლავის მოწვედენა გსურს, მომეც, დავლევ მე!..
მე კარგად ვიცი... მე შენ აღარ უნდა გიყვარდე...
შენს დებს მიზეზი არა ჰქონდათ და შემიძულეს,
შენ კი ათასი მიზეზი გაქვს... რად გაგამტყუნებ!

კორდელია

არა! მიზეზი არა მაქვს რა!..

ლირი

სადა ვარ ეხლა?

საფრანგეთში თუ?

კენტი

თქვენ ბრძანდებით თქვენს სამეფოში.

ლირი

ნუ, ნუ დამცინით!

ექიმი

დედოფალო, მომილოცნია.

თქვენ თვითონ ხედავთ, რომ სიშმაგემ გადაუარა.

მაგრამ ჯერ კიდევ საშიშია, სიფრთხილე უნდა...

ნუ მოაგონებთ, რაც მას ჭირნი გარდახდენია.

კარგი იქმნება, რომ მცირეს ხანს გაასეირნოთ,

წყენას არიღოთ, ვიდრე სრულად დამშვიდდებოდეს.

კორდელია

სომ არ ინებებთ, ხელმწიფეო, გასეირნებას?

ლირი

შენთან?.. დიალაც!.. გთხოვ დამითმო და შემინდო მე!..

აჰა, სომ მხედავ!.. მე ბებერი და სულელი ვარ!..

(გაღიან ლირი, კორდელია, ექიმი და მხლებელნი).

აზნაური

განა მთავარი კორნვალისა მართლა მოუკლამთ?

კენტი

სწორედ მოუკლამთ.

აზნაური

მერე მის ჯარს წინ ვინ მოუძღვის?

კენტი

მე ვავიგონე, — ედმუნდიო, გლოსტერის ბუში.

აზნაური

და ედგარი-კი, მისი შვილი კანონიერი,
ამბობენ, ვითომც კენტთან არის გერმანიაში.

კენტი

ზოგი რას ამბობს, ზოგი რასა, ჭორი ბევრია.
მაგის დრო ვის აქვს, კარს მოგვადგეს ლამის მტრის ჯარი.

აზნაური

ომი მოხდება, — და ძლიერიც, როგორც ეტყობა,
მრავალი სისხლიც დაიქცევა. — წავალ, მშვიდობით.

(გაღის).

კენტი

ავად თუ კარგად გათავდება ჩემი თათბირი,
მას გამოაჩენს დღევანდელი ფიცხელი ომი.

(გაღის).

მოქმედება მეხუთე

სურათი I

ბრიტანიელთა ჯარის ბანაკი დუვრის სიახლოვეს.

(შემოდინ ედმუნდი, რეგანა, ასისთავნი, ჯარისკაცნი და
სხვანი. თან ნალარები და ბაირაღები შემოაქვთ).

ედმუნდი

შემიტყვით, მთავარს აზრი ხომ არ გამოუცვლია,
იქნება ვინმემ სხვა ურჩია. ის ხომ სულ ტოკავს
და რასაც იტყვის, ბოლოს ისევ თვითვე იწუნებს.
(ასისთავს) რა აზრზედა დგას ეხლა იგი, წადი, შემიტყე.

რეგანა

აღბად ფათერაკს გარდეკიდა ჩემის დის კაცი.

მეც ეგ მგონია.

რ ე გ ა ნ ა

ჩემო ედმუნდ, თქვენ კარგად იცით,
რომ მე სიკეთე თქვენი მინდა. — ერთს რასმეს გკითხავთ
და იმედი მაქვს, მართალს მეტყვით... გთხოვ სწორედ
მითხრათ:

ჩემი და გიყვართ?

ე დ მ უ ნ დ ი

ბატონ-ყმურის სიყვარულითა.

რ ე გ ა ნ ა

მაშ ჩემის სიძის გზაზედ ფეხი ჯერ არ დაგიდგამთ?

ე დ მ უ ნ დ ი

მაგვარის ეჭვის წემოტანას როგორ კადრულობთ!..

რ ე გ ა ნ ა

მე კი მგონია, რომ თქვენ მასთან ისე ახლო ხართ,
რომ მეტი აღარ შეიძლება.

ე დ მ უ ნ დ ი

არა, ბატონო!

მე სიტყვას გაძლევთ, რომ ეგ ეჭვი ტყუილი არის.

რ ე გ ა ნ ა

მე ის დიდად მძულს და თქვენც გირჩევთ, ჩემო
გლოსტერო,
მოერიდეთ მას და გულიდამ ამოიღევით.

ე დ მ უ ნ დ ი

თქვენ იჭვი ნუ გაქვთ. — აგერ იგიც და მის მეუღლაც.

(შემოდინ ალბანი, გონერილა და ჯარისკაცნი).

გონერილა .(თავის-თავად)

ოღონდ ჩემმა დამ მე და ედმუნდ არ გაგვაშოროს
და თუნდ დღეს ომში გამარჯვება ჩვენს მტერსა დარჩეს.

ა ლ ბ ა ნ ი

მწეიდობა თქვენი ნახვა, ჩემო საყვარელო დავ! —
მესმა ყმაწვილო, რომ თვის ქალთან ლირი მისულა,
მას მიჰყოლიან თანა თურმე ბევრნი ჩვენგანნი,
აჯანყებულნი ჩვენზედ ჩვენის უსამართლობით.
საცა სიმართლე არ მიმიძღვის, — ხმალიც არ მიჭრის...
თუმც ეხლა ხმალი ამიღია, მაგრამ იცოდეთ,
რომ მე მტერს ვებრძვი, ჩემს მამულზედ შემოსეულსა;
მეფისა ლირის მომხრეებს კი მე მტრად არ ვსახავ, —
არ ვსახავ მე მტრად მას, ვინც იბრძვის სიმართლისათვის.

ე დ მ უ ნ დ ი

მთსაწონია ფრიად ყველა, რაც ეხლა ბრძანეთ.

რ ე გ ა ნ ა

მაგისთანები ნეტა აქ რა მოსატანია.

გონერილა

რა დროს ეგ არის! აქ თანხმობა საჭირო არის!..
ჩვენ უნდა ერთად წინ აღვუდგეთ შემოსეულს მტერს, —
რა დროს სიტყვების სროლა არის? რა დროს ბაასი?

ა ლ ბ ა ნ ი

მე შეეყრი სარდლებს და ომისთვის თათბირს დავაწყობთ.

ე დ მ უ ნ დ ი

მეც თვითონ ეხლავ გიახლებით.

რ ე გ ა ნ ა

შენ, ჩემო დაო,

ჩვენთან წამოხვალ?

გონერილა

თქვენთან? არა.

რეგანა

ჰსჯობს წამოხვიდე,
უფრო მართებულ იქნებოდა, რომ ჩვენთან იყო.

გონერილა (თავის-თავად)

მიგჩხვდი ემაგ ეშმაკობას!.. (რეგანას) კარგი, წამოვალ.

(გასვლას რომ აპირობენ, შემოდის ედგარი, სხვაგვარად ჩაცმული).

ედგარი

თუკი ოდესმე ღირსებია ჩემებრ საწყალსა,
თქვენთან, ბატონო, ლაპარაკი, — მეც მომისმინეთ.

ალბანი

თქვენ მიბძანდით, მეც ეხლავ მოვალ. — რის თქმა
გინდა შენ?

(გადიან ედმუნდი, რეგანა, გონერილა, ასისთავნი, ჯარისკაცი
და მხლებელნი).

ედგარი

გთხოვთ, რომ ომამდე ეს წერილი თქვენ წაიკითხოთ.
ვინიცობაა გამარჯვება დღეს თუ თქვენ დაგრჩათ,
მაშინ უბძანეთ მებუკესა რომ ბუკი დაჰკრას
და ამ წერილის მომტანიც აქ გამოცხადდება.
თუმც ღარიბი ვარ, მაგრამ ფარ-ხმალს მეც კარგა ვხმარობ
და ამ წერილის სიმართლესა ხმლით დავამტკიცებ.
თუკი დამარცხდით, ყოველივე უქმია თქვენთვის
და თვით იმათაც შეთქმულობა ფუჭად ჩაუვლის.
მე გიახლებით. ბედმა ხელი მოგიმართოთ თქვენ.

ალბანი

აქ მომიცადე, ვიდრე წერილს გადავიკითხავდე.

ე დ გ ა რ ი

არ შემიძლიან, აკრძალულ მაქვს. როცა დრო მოვა,
უბძანეთ გზირსა დაიძახოს და აქ გავჩნდები. (გაღის).

ა ლ ბ ა ნ ი

მაშ მშვიდობითა. ამას ეხლავ გადავიკითხამ.

(შემოდის ე დ მ უ ნ დ ი).

ე დ მ უ ნ დ ი

მტერი მოდისო, ბძანეთ თქვენის ჯარის დაწყობა.
აჰა, ინებეთ ჩვენის მტრისა ლაშქრისა სია;
რაც მზვერავებმა შეგვიტყუეს ჩვენ, აქა სწერია.
გთხოვთ დაეშუროთ.

ა ლ ბ ა ნ ი

მე ჩემის მხრით არ დაგაბრკოლებთ.

(გაღის).

ე დ მ უ ნ დ ი

ორივ დებს ჩემის სიყვარულის ფიცი მივეცი...
ერთი მეორეს ისე სძულს ვით გველი დაშხამულს.
ვინ ავირჩიო? ორივ? ერთი? თუ სულ არც ერთი?
ვიდრე ორივე ქვეყანაზედ ცოცხალ არიან,
ძნელია მათში ამორჩევა. თუ ქვრივს შევირთავ,
მაშინ იმის და გაცოფდება, დღეს გამიმწარებს;
თვით მის შერთვა კი არ იქმნება, ქმრიანი არის.
ჯერ იმის ქმარი საჭიროა ომისათვისა;
ომის შემდეგ კი, თუ ცოლს ქმრისგან თავის დახსნა სურს,
რაც უნდა ის ჰქმნას, რომ დაიხსნას მით თავის თავი.
მის ქმარს ლირის და კორდელიას შეწყნარება სურს...
მაგასაც ვნახავთ!.. ჯერ ერთი ეს ომი გადაწყდეს —
და თუ ისინი მაშინ ხელში ჩამიცვივიან,
ჩემგანა იმათს შეწყნარებას ნურვინ მოელის.
მე ჩემის თავის დაცვა მიჭირს, სხვისას ვინ ჩივის!..
აქ ჭკვის თათბირი რაში მარგებს?! დრო ხმლისა არის.

(გაღის).

მინდორი ორ ბანაკ შუა. ნალარის ხმა ისმის.

(მინდორზედ განოჩნდებიან ლირი, კორდელია და იმათი ჯარი. ნალარის ცემით და ბიარალებით გადიან. შემოდიან ედგარი და გლოსტერი).

ედგარი

აი ამ ხის ქვეშ დაჯეგ, მამი, — კარგი ჩრდილია.
ღმერთს შეევედრე, რომ სიმართლემ დღეს გაიმარჯვოს.
თუ დავბრუნდები, უფრო კარგად დაგაბინავებ.

გლოსტერი

იყოსმცა ღმერთი შენი მფარველი და მწყალობელი!
(ედგარი გადის. ომის ხმაურობაა და ნალარის ცემა. მერე უკან გამო-
ბრუნების ნალარის ცემა მოისმის. ედგარი უკუვ მოიქცევა).

ედგარი

ადეგი ჩქარა, ბერო-კაცო, წამო, წავედეთ!
ხელმწიფე ლირი დაგვიმარცხეს. მომეცი ხელი!..
ლირიც და მისი ქალიც ორივ ტყვედ წაიყვანეს!

გლოსტერი

სადლა მიგყევარ? განა აქ კი ვერ დავმიწდები!..

ედგარი

კიდევ ავ ფიქრს არ გარდეკიდე!.. ჭირს რად უტყდები?
ზოგჯერ უკუღმა, ზოგჯერ წაღმა ბედი ტრიალებს, —
ორივეს კაცი უნდა დახვდეს გულმაგრა ხოლმე.
წამო, წავედეთ!

გლოსტერი

მართალს ამბობ, ჩემო ძმობილო!..

(გადიან).

ბრიტანელთ ბანაკი დუვრის სიახლოვეს.

(შემოდინან გამარჯვებულნი ედმუნდი, ასისტანტი და ჯარისკაცი ნალარითა და ბაირალეზითა. ლირი და კორდელია შემოჰყავთ დატყვევებულნი).

ედმუნდი

ზოგმა ესენი წაიყვანეთ და ფრთხილად გყავდეთ, ვიდრემდე მაგათს ბედს გადასწყვეტს უმაღლესი სჯა.

კორდელია

ავად ახდომა კეთილისა ვის არ მოსვლია!..
ჩვენ ხომ ამისი მაგალითნი პირველნი არ ვართ.
თუ გული მტკივა, შენთვის მტკივა, დევნულო მამავ!..
მე კი ავეყია ბედის წყრომას ხელს შევუბრუნებ...
იმ ორსა დებსა, იმ ორ ქალებს — ჩვენ ვინახულებთ?

ლირი

არ ვინახულებთ!.. არა! არა!.. შვილო, წავიდეთ.
როგორც გალიას, ერთად ჩავსხდეთ საპყრობილეში...
იქ გვრიტებსავით ვიღუღუნოთ ნელად და ტკბილად.
როცა შენ მომთხოვ — დამლოცეო, თვით დაგიჩოქებ
და თვით მე მოგთხოვ, შვილო ჩემო, მოტევებასა.
ეგრე ვიცხოვრებთ, ვიჭუჭუტებთ და ვილაღობებთ,
ვილოცებთ კიდევ, ვიმღეროთ კიდევ, ზღაპრებსაც
ვიტყვიო.

ხან ფარვანას თვალს ავაყოლებთ და ვიკასკასებთ,
ხან ყურს დავუგდებთ კარისკაცთა ენაჭარტლობას,
ტიკტიკს მოვეყვებით, ვკითხავთ ამა ქვეყნის ამბავსა, —
ვინ მალლა ადის, ვინ ჩამოდის, ვინ მიდის, მოდის.
ჩვენ ყურს დავუგდებთ ამა ქვეყნის ხვაშიადს ტრიალს
ღვთისაგან ქვეყნად წარმოგზავნილ მზვერავებსავით.
საპყრობილეში ვისხდებით და იქაც ხმა მოვა,
რომ ერთი დასი გმირებისა მეორესა ჰსცვლის
და, ვით ზღვის ღელვა მთვარის გამო, მიდის და მოდის.

ლირი

კორდელიავ, შენც ჩემთანა ხარ!..
მაგ შენს მსხვერპლს ზეცით თვითონ ღმერთნი გუნდრუქს
აკმევენ.

აქა მყევხარ შენი!.. რაღა გაგვყრის ჩვენ ერთმანეთსა!..
თვით ზეციდამ რომ მუგუზალი ჩამოიტანონ
და გვიხრჩოლონ ჩვენ, ვით სოროში მეღას უხრჩოლვენ,
მინც ერთმანეთს დღეის იქით ველარ გაგვყრიან.
შვილო, ნუ სტირი!.. ჯერ უწინამც მათ ჭირი შესჭამს,
ჯერ დამშეული სიკვდილი მათ ღრღნასა დაუწყობს,
ვიდრემდე თვალში ჩვენ იგინი ცრემლსა მოგვევრიან!..
წავიდეთ, შვილო, (ლირი და კორდელია გაჰყავთ).

ეღმუნდი

ასისთავო, აქ მოდი ახლო.
აჰა ბძანება. (ქალაღს აძლევს) ეს წაიღე და იმათ გაჰყევ.
ჯიღო ხომ მოგეც და თუ იგიც შენ აღმისრულე,
რაც აქ ჰსწერია, — უფრო ბევრი მოგენიჭება.
როგორიც დროა, კაციც უნდა ისეთი იყოს!
დღეს ხმალი გაკრავს, გულჩვილობა როდი შეგშვენის.
შენ ამ ხარისხის პატრონი ხარ, რომ რაც გიბძანონ,
ყოველი უნდა აღასრულო უსჯელ-უთქმელად.
ან მითხარი, რომ რაც გიბძანე, მას აღასრულებ,
ან თუ არა და საცა გინდა, იქით მიბძანდი.

ასისთავი

შე ნებას თქვენსას აღვასრულებ.

ეღმუნდი

მაშ დაეჩქარე!
ესლავე წადი და მაცნობე, როს გაათავებ...
რაც შიგ ჰსწერია ერთ ბეწვზედაც ნუ გადაჰსცდები.

ასისთავი

ურემს ვერ ვზიდავ, შვრიას ვერ ვსჭამ, შესაძლოს კი
ვიქმ.

(საყვირის ხმა. შემოდინან ალბანი, გონერილა, რეგანა,
ასისთავნი და მხლებელნი).

ალბანი

ყმაწვილო, დღეს თქვენ ვაუკაცობა გამოაჩინეთ,
და მწყალობელი თქვენი ბედიც დღეს თქვენკენ იყო...
ვინც ჩვენ გვებრძოდა, დღეს იგინი თქვენ ტყვედა

გყვანან.

გადმოგვეციოთ ჩვენ, რომ ჩვენ იმათ ისე მოვეპყრათ,
ვით მათ ხარისხს და ჩვენის თავის სიფრთხილეს შეპვევრს.

ედმუნდი

მე საჭიროდა დავინახე, ჩემო ბატონო,
რომ უბედური მეფე იგი მოხუცებული
პატიმარმეყო და გუშაგნიც გარს მომეხვია.
იმის ხანსა და იმის ხარისხს ბევრი რამ ძალუქს...
ხალხის გულს ჩვენზედ ამღვრევს და თვით მიიზიდავს
და თვით ჩვენს ჯარსაც ხმალს ჩვენზედვე ახმარებინებს.
ამ აზრით მასთან დედოფალიც პატიმარი ვყავ...
ხვალ თუ ხვალზევით, როცა თქვენი ნება იქმნება, —
მათ თქვენს უმაღლესს სამსჯავროში წარმოვადგენ მე.
ეხლა არავის გული არ აქვს მათ განსაკითხად:
ჯერ ომის ოფლიც, ომის სისხლიც არ შეგვეშრობია,
არ უგლოვნია ჯერ მეგობარს თვის მეგობარი, —
და თვით თქვენც იცით, პირველ ხანში თვით გამარჯვებაც
ომ გადახდილთა დასაწყევლად უხდებათ ხოლმე.
დიად, ბატონო, ეხლა მათთვის არვის სცალთან...

ალბანი

ნუ დაივიწყებთ, რომ დღეს ჩვენი ხელქვეითი ხართ
და არა სწორი.

რეგანა

არა სწორი? ზოგი ჩვენც გვეკითხეთ...

ჩვენის ნებაართვით იგი თქვენი თანასწორია.
შორს რად მიდიხართ!.. აქ არა ვარ? ჯერ მე მკითხავდით...
იგი, რომელიც ჩემს ლაშქარსა წინა უძღოდა,
რომელსაც ჰქონდა უფლება და ხარისხი ჩვენი, —
ნუთუ ის თქვენი თანასწორი არ უნდა იყოს!..

გონერილა

ნეტა რას ცხარობ? ეგ ამაღლდა თვისის ქველობით
და არა შენის მოწყალების მეოხებითა.

რეგანა

ყოველი ჩემი ხელმწიფება მე გარდავეც მას
და ეხლა იგი არავისზედ ნაკლებ არ არის.

გონერილა

რა ყოფას გვაწევ? თვითქო შენი ქმარი იყოსო!..

რეგანა

ჰამცინი, მაგრამ ფრთხილად იყავ, ენა გიყვილებს.

გონერილა

გული კი გითხრობს, სიზმარი კი არ ავიხდება.

რეგანა

ავად გავხდი მე.. მე როგორღაც გული მეღევა,
თვარემ რაც გულში ნაღველი მაქვს, ზედ დაგანთხევდი..
(გღჟუნდს)

დღეს მე თქვენ გაძლევთ ტყვეებს, ჩემს ჯარს, ჩემს
სამფლობელოს
და ყოველს ამას და თვითონც მე დამეპატრონეთ.
ქვეყნის წინაშე ჩემს პატრონად და მეუღლედ გხდით.

გონერილა

ვითომ გგონია შენ ეგ მაგით ბედსა შეჰყარო?!

ალბანი

ეგ შენი საქმე როდი არის.

ე დ მ უ ნ დ ი

არც შენი გახლავთ.

ა ლ ბ ა ნ ი

თუ ჩემი არა, მაშ ვისია, შე ნაბუშარო?

რ ე გ ა ნ ა (ედმუნდს)

ბძანე, ნალარა დაპკრან და მით გამოუცხადე,
რომ შენთვის ჩემი ხელმწიფება დამილოცნია.

ა ლ ბ ა ნ ი

ფეხიც არ გასძრათ!.. აქ დადგით და მოისმინეთ!

(ედმუნდს) შენ და ამ (გონერილაზედ უჩვენებს)

ოქროთ დაფერილ გველს ღალატისათვის.
მე პატიმარგყოფთ! (რეზანას) თქვენ კი, ჩემო

სასურველო დავ,
მაგას ვერ შეგრთავთ, ეგ ჩემს ცოლსა თქვენ დაუთმევიტ.
ცოლისთვის ვცდილობ, როგორც ქმარი, და ამის გამო
მას ვერ წავართმევ თავის საქმროს და თქვენ ვერ მოგცემთ.
ქმრის შერთვა გინდათ? აქ არა ვარ!.. მე შემირთევიტ...
ხომ ხედავთ, ეხლა ჩემი ცოლი სხვაზედ თხოვდება..
თქვენ ქმარი არ გყავთ და მე ცოლი — რაღა დაგვაშლის?

გ ო ნ ე რ ი ლ ა

ნეტა ვიცოდე, რაებს ბოდავს!..

ა ლ ბ ა ნ ი

გლოსტერ, მზად იყავ.
მიხმეთ მებუკე, ბუკი დაპკრას — და თუ მის ხმაზედ
არ ვინ არ მოვა, რომ თვისის ხმლით შენ დაგიმტკიცოს
შენი უშვერი და აშკარა გმობა, სიმუხთლე,
თვითონ გამოვალ და მე თვითონ მას დაგიმტკიცებ,
ჩემის მუქარის ნიშნად აჰა, ჩემი ხელჯაგიც!..

(ხელჯაგს გადუგდება)

პურსაც არ ვჭამ, ვიდრე რაც ვჭსთქვი, იმის სიმართლეს
ჩემის ხმლის წვერით არ ჩავაჭდე შენს გულის ფიცარს

რ ე გ ა ნ ა

ოხ, სული მიგუბს და გულზედა რალაც მაწევება! ==

გ ო ნ ე რ ი ლ ა (თავის-თავად)

მაშ რა გეგონა! საწამლავსა ძალა არა აქვს?!

ე დ მ უ ნ დ ი

მაშ აჰა ჩემიც! (ხელჯაგს გადაუვდებს)

ვინც მე გმობას და ღალატს მწამობს,
იგი ცილს მწამებს, იგი სტყუის, იგი მიჭქარავს!
ბუკი დაჰკარით!.. ვინც გაბედავს და აქ გამოვა, —
შენ იქმნები, თუ სხვა იქმნება, — მე ჩემის ხმლითა
მას დაუემტკიცებ ჩემ სიმართლეს, პატიოსნებას.

ა ლ ბ ა ნ ი

ჰეი, მებუკევე!

ე დ მ უ ნ დ ი

ჩქარა ბუკი!.. ჰეი, მებუკევე!..

ა ლ ბ ა ნ ი

შენ ეხლა მხოლოდ შენის თავის იმედი გქონდეს, —
შენი ჯარი კი, ჩემის სიტყვით მოგროვებული,
ჩემის სიტყვითვე დაიშალა.

რ ე გ ა ნ ა

გულს მეჭიდება...

(კარის-გზირი შემოდის).

ა ლ ბ ა ნ ი

შეუძლოდ არის; ჩემს კარავში წაიყვანევით.

(რეგანა გაჰყავთ)

აქ მო, მებუკევე! ბუკი დაჰკარ და ეს ქალაღდი
წაიკითხევი შენ ხმამაღლა.

ასისტავი

ბუკი დაჰკარი.

კარის-გზირი (კითხულობს)

„თუ ვისმე შთამომავლობით კეთილშობილს და ჭველობით სახელგანთქმულს სურს დაუმტკიცოს ედმუნდს, რომელიც გრაფის გლოსტერის სახელს ირქმევს, — რომ იგი მრავალგვარის მუხანათობის მომქმედია, მოედანზედ გამოვიდეს მას შემდეგ, რაკი ბუკი მესამედ ხმას გამოსცემს. ედმუნდი მზად არის პასუხის საგებლად“.

ედმუნდი

დაჰკარ ბუკი! (ერთხელ დაუკვრენ ბუკს).

კარის-გზირი

კიდევ დაჰკარ. (მეორედ დაუკვრენ)

ერთი კიდევა. (მესამედ დაუკვრენ)

(შემოდის ედგარი იარაღში ჩამკდარი. წინ მებუკე მოუძღვის).

ალბანი

აბა ჰკითხეთ მას — ბუკის ხმაზედ რისთვის მოვიდა?

კარის-გზირი

ვინა ბძანდები? შენი გვარი, შენი სახელი?

და ბუკის ხმაზედ შენ რისთვის მობძანებულხარ?

ედგარი

ჩემი სახელი, ბატონებო, დაკარგულია, ლალატის კბილმა იგი დაღრღნა და შეამწიკვლა. გვარიშვილობით მე ნაკლები არა ვარ მასზედ, ვისთანაც ეხლა გამოვსულვარ მე საბრძოლველად.

ალბანი

მერე ვინ არის იგი, ვისაც შენ ბრძოლად იწვევ?

ედგარი

ედმუნდ, რომელიც გრაფ გლოსტერის სახელსა ირქმევს.

ე ღ მ უ ნ დ ი

აქა ვარ შენ წინ. რა გნებავს შენ?

ე ღ გ ა რ ი

მზად იყავ, ეღმუნდ.

თუ ჩემი სიტყვა შენსა სახელს დღეს შეურაცხყოფს, —
შეურაცხობა ეგ აგხადოს შენ შენმა ხმალმა!
მეც ხმალი მზად მაქვს... მე აქ ბრძოლად გამომიყვანა
ჩემმა წოდებამ, ჩემმა აღთქმამ, პატროსნებამ!..
შენ ხარ ჭაბუკი, ძლიერი და სახელოვანი,
ძლევეამოსილი, მხნე, გულადი, ზე აღწეული,
აღმომავალის ბედის სხივით შუქმოფენილი,
მაგრამ მაინცა მე შენ გეტყვი: მოლაღატე ხარ!
შენ უღალატე შენს ღმერთს, შენს ძმას, შენსა მშობელსა,
შენ უღალატე ამ სვე მალალს ბრწყინვალე მთავარს!..
უწმინდულებით ხარ შესვრილი, შემწიკვლებული
და როგორც ჯოჯო ლაქებში ხარ თავით-ფეხამდე!..
თუ შენ ამ ჩემს თქმულს უარსა ჰყოფ, მყის ხმალი ჩემი
და გულისწყრომა ჩემი, შენზედ აფეთქებულ
აქავ შენს მკერდზედ დაამტკიცებს, რომ მტყუანი ხარ!..

ე ღ მ უ ნ დ ი

რაინდთ წესია ჯერ მეკითხნა — ვინა ხარ შენა,
და თუ შენს თავს კვლავ დამალავდი, არ მებრძოლნა მე
და მით თავიღამ შენთან ბრძოლა მე ამეცილა.
მაგრამ მე ამას არ ვიკადრებ... ვხედავ, რაცა ხარ...
შენს სიტყვა-პასუხს, სითამამეს, თვალ-ტანადობას
ეტყობა შენი სიკეთე და გვარიშვილობა.
რაც შენ აქა ჰსთქვი, ყოველივე უარმიყვია
და მაგ შენს ცილსა საზაროს და საჯოჯოხეთოს
შიგ გულში გახლი მე უკანვე, — და თუ ზედ ასხლტა
შენს რკინის პერანგს, მე ჩემის ხმლით გზას შეევუკაფავ,
რომ საუკუნოდ ცილი შენი შენს გულში დარჩეს! —
ბუკი დაჰკარით!

(ბუეს დაუკრვენ. ეღმუნდი და ეღგარი იბრძვიან. ეღმუნდი წაიქცევა)

ა ლ ბ ა ნ ი

ნუ მოაკვდენთ!

გ ო ნ ე რ ი ლ ა

აქ დალატია!..

გლოსტერ, შეგეძლო მხედართ წესით შენ არ გებრძოდნა მასთან, ვინც გიწვევს საომრად და თავს კი იმაღავს. საფრთხე დაგიგეს, მოგატყუეს, მით დაგამარცხეს!..

ა ლ ბ ა ნ ი

სუ, შე წყეულო; ხმა გაწყვიტე! ენას ნულარ ჰსძრავ! თორემ ამ წიგნით მე დაგიბამ მაგ ჰარტალს ენას!.. (ედმუნდს) აჰა წერილი, — წაიკითხე რაც კაცი ხარ შენ! (გონერილას) შენ კი... არ ვიცი, რა სახელი უნდა დაგარქვა, — შენის თვალთვე უყურე შენს თავლაფდასხმას!.. ხელში ნუ მწვდები! ამა წერილს შენ ისეც იცნობ!..

(ედმუნდს წერილს აძლევს).

გ ო ნ ე რ ი ლ ა

რაა რომ ვიცნობ?! აქ ვის ძალუძს დამიშალოს რამ?! ჩემი კანონი აქ თვით მე ვარ და არა შენა!..

ა ლ ბ ა ნ ი

ოჰ, შე აფთარო! იცან განა შენ ეს წერილი!..

გ ო ნ ე რ ი ლ ა

შენ რა საქმე გაქვს, რა ხელი გაქვს ვიცან თუ არა?!

(გადის).

ა ლ ბ ა ნ ი (ეროს ასისთავს)

უკან გაჰყევით!.. გააფთრდა და გულმოსულია!.. უფრთხილდით, რამ არ აუტეხოს მან თავის-თავსა.

(ასისთავი გადის).

ე დ მ უ ნ დ ი

აწ აღვიარებ, რომ ყველა ის, რაც შენ დამწამე,

მართალი არის: მე იგი ვქმენ და მასზედ მეტიც!..
დრო გამოაჩენს ჩემსა ცოდვებს და განმიკითხავს...
დრო იგი ჩემი აწ წარვიდა და მეც მივდივარ!..
სოლო ვინ ხარ შენ დღეს ჩემზედა ძლევა მოსილი?
თუ გვარ-ტომობით მაღალი ხარ, — სისხლს ვაპატივებ...

ე დ გ ა რ ი

მაშ ვაპატიოთ და ერთმანეთს ცოდვა შევეუნდოთ...
ქე გვარ-ტომობით შენზედ, ედმუნდ, ნაკლები არ ვარ
და თუ მეტი ვარ, მით უფრორე მკვდარი ვარ შენგან...
მე ვარ ედგარი, მე ვარ შვილი მამის შენისა!
მართლმსაჯულება ღმერთთა ჩვენთა ეგრედ განაგებს,
რომ უტკბოესსა ბიწსაც ჩვენსას ჩვენს სასჯელად ხდის.
შენი გაჩენა იღუმალი და ცოდვიერი
თვალეების დათხრად დაუჯდა მას...

ე დ მ უ ნ დ ი

შენ მართალი ხარ...

სწორეა ყველა, რაც ეხლა სთქვი... ეპა აღსრულდა!
ჩემის ბედისა ბრუნვა შედგა!.. აჰა ხომ მხედავ...

ა ლ ბ ა ნ ი

შენს წარმოსადევს და ახოვანს სანახაობას
ზედ ეტყობოდა ხელმწიფური პატიოსნება.
მომეცი ნება გულს მივიკრა და მოგეხვეო...
ჭირმა განგლიჯოს გული ჩემი, თუ ამ გულშია
ან შენი, ანუ მამის შენის მტრობა მქონოდეს.

ე დ გ ა რ ი

ჩემო ხელმწიფევე, მე მაგაზედ ექვი არა მაქვს

ა ლ ბ ა ნ ი

სად იყავ, ედგარ, აქამომდე მიფარებული
და სად შეიტყე მამის შენის უბედურება?

ე დ გ ა რ ი

მე მამაჩემი თვით დამყვანდა და ვპატრონობდი.

თავს გარდასავალს ჩვენსას მოკლედ მოგახსენებთ თქვენ, —
როს გავათავებ, დე გათავდეს სიცოცხლე ჩემიც!..
ჩემს მოსაკლავად როს ყოველგან ბრძანება გაჰსცეს
და ფეხის კვალზედ მომდევდენ მე დასაჭერადა,
მოვიგიჟმაჟე თავი ჩემი, ველად გავვარდი;
გლახა ლატაკის ძონძებშია გამოვეხვიე
და ისე გავხდი, რომ თვით ძაღლსაც ვეზიზღებოდი.
ყველა ესე ვქმენ თავის ჩემის გარდასარჩენად.
სული ტკბილია... მეტად უმძიმს კაცსა სიკვდილი...
მას ურჩევნია სიკვდილისა შიშით სულს ლევდეს
ყოველ-ჟამს და წამს, ვიდრე ერთხელ მოკვდეს და
მორჩეს.

ამ ყოფით ვიყავ, როცა შეეხვდი საწყალს მამაჩემს...
ძვირფასი თვლები თვალთ ბუდიდან მას დაჰკარგოდა
და თვალთ მაგიერ სისხლიანი რგოლნიდა უჩნდნენ...
მე წინ გავუძღვლ უსინათლოს, ვით მთხოვარასა,
გამელღელ-გამომვლელს პურსა ვსთხოვდი, იმას ვაჭმევდი,
როგორც შემძლო ვაცილებდი ავსა ფიჭრებსა
და გულს ამღვრეულს, გაწბილებულს ვუშოშმანებდი.
მაგრამ ვაი რომ ვერ გავებდე მეტქვა ვინა ვარ!..
იარალი რომ ავისხი და აქ მოვდიოდი,
მაშინ კი ველარ მოვითმინე, თავი ვაცნობე...
რადგანც არ მწამდა გავიმარჯვებ მე დღეს თუ არა,
თუმც ღვთის იმედი დიდი მქონდა, — კურთხევაც ვსთხოვე.
მას შემდეგ ჩემის წვალების და თრევის ამბავი
თავით ბოლომდე ყველა ვუთხარ, ყველა ვუამბე.
მაგრამ მის გული უმისოდაც ძალმილეული
შუა გააპო სიხარულმა ჩემის ნახვისამ
და ჩემის შავის დღისა ამბის მწუხარებამა.
ამ ორთავ კიდურთ გრძნობათ ბრძოლას ველარ გაუძლო,
ფეთქა შესწყვიტა და ღიმილით დალია სული!..

ე დ მ უ ნ დ ი

მაგ შენმა თქმულმა გული დამწვა და ამამღვრია, —
იქმნება ესე კეთილს რასმეს მოასწავებდეს...
განაგრძე სიტყვა... მგონი რაღაც დაგრაჩა სათქმელად...

ა ლ ბ ა ნ ი

მ.უ. ვსურს ჰსთქვა რამე უფრო მწვაფი, ნუღარას იტყვი.
უიმისოდაც გული ჩემი ლამის გაირღვას!

ე დ გ ა რ ი

ვისაც გული აქვს, რაც ვსთქვი, მისთვის ეგეცა კმარა,
რომ მიმიხედეს მე, რა ღრმა ტანჯვაც გამომივლია, —
და ვინც გულქვავა, ეს ამბავი მისთვის ცოტაა...
თუ ტანჯვა ტანჯვას ზედ არ დართე და ერთ-სახითა
განუსაზღვრელი ბოროტება არ დაანახვე,
ვერარას იგრძნობს გული მისი, არ ატოკდება. —
ვიდრე მამაჩემს ჩემ წინ მკვდარსა მე დავტიროდი,
მოვიდა ჩვენთან კაცი ვინმე, რომელიც უწინ,
როცა მხედავდა მაწანწალად, მერიდებოდა.
სოლო როს მიცნო და შეიტყო როგორ ვტანჯულვარ,
ძლიერნი ზელნი მომხვია მე და ყელს მომეჭდო;
ერთი საშინლად და საზაროდ მოჰყვა ქვითინსა,
თვითქო უნდაო ცის კამარა შეარყიოსო —
და მამიჩემის უსულო გვამს მსწრაფლ დაეცა ზედ.
თავის თავზედ და მეფე ლირზედ მოჰყვა ამბავსა
ესდენ გულსაკედავს, რომ კაცის ყურს ჯერ არ სმენია,
მოჰყვა, მაგრამა გულის ტეხა ემატებოდა
და თან და თანა მოეშოდენ სიცოცხლის ძაფნი.
ამ დროს მომესმა მეორედაც ბუკის ძახილი,
მე აქ წამოველ, — გონმიხდილი ის იქ დავტოვე.

ა ლ ბ ა ნ ი

ვინ იყო იგი?

ე დ გ ა რ ი

განდევნილი კენტი, ბატონო!
იგი სხვის სახით თავის მეფეს, მასზედ გულგამწყრაღს,
თან ახლდა თურმე როგორც მონა უკანასკნელი...

(შემობრბის ა ზ ნ ა უ რ ი, ზელში სისხლში შესვრილი დანა უპირავს).

აზნაური

ვაი მიშველეთ! ჩქარა! ჩქარა!

ედგარი

რა ამბავია?

ალბანი

ჰსტქვი, რა მოხდა?

ედგარი

სისხლშემოსვრილი დანა რას ნიშნავს?

აზნაური

ჯერ კიდევ სისხლი არ შემშრალა, დანა თბილია!..
ეს-ეს არის რომ გულიდამა ამოართვეს მას...

ალბანი

ვის ამოართვეს გულიდამა?

აზნაური

თქვენს მეუღლესა.

თვით აღიარებს, რომ ჩემი და მე მოვწამლეო.

ედმუნდი

ორივე დებსა ქმრობისა მე აღთქმა მივეცი
და ეხლა სამნივ შავ-მიწაში დაქვორწინდებით.

ალბანი

მკვდარნი არიან თუ ცოცხალნი, აქ მოასვენეთ. —
აჰა განკითხვა ზენაარი!.. ჩვენ ეგ გვაძრწუნებს,
მაგრამ მათდამი სიბრაალულს კი ჩვენს გულში არ ჰსძრავს.

(აზნაური გადის, შემოდის კენტი).

ედგარი

აი კენტიცა, ჩვენი კენტი!

ა ლ ბ ა ნ ი

ღიად, ის არის.

ვწუხვარ, დრო არ გვაქვს ღირსებისებრ მივიღოთ იგი.

კ ე ნ ტ ი

მოვედი აქ, რომ ჩემს მეფეს და ჩემსა ბატონსა
სალამი მივცე, მოვახსენო „ღამე მშვიდობის“.
აქ არ ბძანდება?

ა ლ ბ ა ნ ი

ვაი ჩემს თავს, რა დაგვავიწყდა!..

სადა გყავს, ედმუნდ, მეფე ლირი და კორდელია?

(გონერილა და რეგანა შემოაქვთ)

ხედავ ამ ამბავს, ჩემო კენტო?

კ ე ნ ტ ი

ეს რა მომხდარა!

ე დ მ უ ნ დ ი

მართლა რომ ედმუნდ ჰყვარებიათ... ჩემის გულისთვის
ღამ და მოწამლა და მერე თვითც მოიკლა თავი.

ა ლ ბ ა ნ ი

არა ჰსტყუი შენ!.. წააფარეთ რამ სახეებზედ.

ე დ მ უ ნ დ ი

სიცოცხლე მიმდის... ჩემს სიავეს თუმც არ შეჰფერის,
მაგრამ კი მინდა სიკვდილის ჟამს კეთილი რამ ვქნა...
ეხლავე კაცი გააქციეთ საპყრობილეში...
ჩქარა, თვარემა მე ბრძანება მიცემული მაქვს,
რომე ლირი და კორდელია ორნიც დახოცონ...
ნულარას იცდით... ჩქარა-მეთქი...

ა ლ ბ ა ნ ი

ჩქარა უშველეთ!

ჩქარა გასწიეთ! ჩქარა! ჩქარა! ეგებ მიუსწროთ!

ე დ გ ა რ ი

ვისთან წავიდეთ? — ვის მიეცი შენ ეს ბრძანება?
ნიშანი რამე ვაგვატანე.

ე დ მ უ ნ დ ი

შენ მართალი ხარ.
აჰა ნიშნადა ჩემი ხმალი... ასისთავს მიეც...

ა ლ ბ ა ნ ი

ჩქარა გასწიე, თუ სიცოცხლე რათმე გიღირს შენ.
(ე დ გ ა რ ი გადის).

ე დ მ უ ნ დ ი

მე და მეუღლემ შენმა ერთად გადავსწყვიტევიტ,
რომ კორდელია ჩამოგვეხრჩო საპყრობილეში...
და ხმა ვაგვეგო, რომ უსასო მწუხარებითა
მან თვისი თავი თვით მოიკლა...

ა ლ ბ ა ნ ი

ღმერთო დაიხსენ...
ეს კი თვალიდამ მოგვაშორეთ! ჩქარა გაიტათ!
(ედმუნდი გააქვთ, შემოდინ ლირი, ე დ გ ა რ ი, ა ს ი ს თ ა ვ ი
და სხვანი. ლირს ხელში მკვდარი კორდელია უჭირავს).

ლ ი რ ი

იგლოვ-იტირეთ! თმა იგლიჯეთ და იქვითინეთ!..
გულის მაგიერ თქვენ ქვა გიღვეთ!.. რა კაცები ხართ...
მე რომ მაგვდენი თვალნი მქონდეს და მაგვდენი ხმა,
ჩემის ღრიალით და ვაებით ცას ვავარდვედი!..
ვიშ საუკუნოდ განმშორდა მე... ვიშ რა დავკარგე!..
მკვდრისა და ცოცხლის ერთმანეთში გარჩევა ვიცი, —
იგი მკვდარია, მკვდარი არის ვით ღედამიწა!..
მომეცით სარკე... თუ დაორთქლდა... მაშ ცოცხალია...

კ ე ნ ტ ი

აჰა ეს არის რომ იტყვიან მეორედ მოსვლას!

ე დ გ ა რ ი

ეს ნიშნებია ამა ქვეყნის აღსასრულისა!

ა ლ ბ ა ნ ი

ამის მნახველი ბარემც მოკვდეს, ის ურჩევნია!..

ლ ი რ ი

ფრთა შეანძრია... არ მომკვდარა... ჯერ ცოცხალია. —
ოღონდ შენ კიდევ გამიცოცხლდი, ოღონდ ხმა გამე
და რაც ვტანჯულვარ, ყოველივეს ლხინად ჩავითვლი!..

(კენტი დაუჩოქებს).

კ ე ნ ტ ი

ვაიმე, ჩემო ხელმწიფეო!..

ლ ი რ ი

იქით გამეცა!

ე დ გ ა რ ი

ბატონო, ეგ ხომ კენტი გახლავსო, თქვენი ერთგული.

ლ ი რ ი

შავსა ჭირსაცა წაუღიხართ ყველანი ერთად!..
ეს რა მიყავით, თქვე მუხთაღნო და კაცისმკვლელო!..
რად დამიშაღეთ!.. სიკვდილიდან ხომ დავიხსნიდი!..
ვაი ეხლა კი საუკუნოდ გამშორდა იგი!..
ოჰ კორდელიავ!.. კორდელიავ!.. ნუ გამშორდები!..
ერთს წუთსა მაინც ჩემთან დარჩი... კიდევ ერთს წუთსა...
რაო, წმას იღებ?.. გენაცვალოს შენ ჩემი თავი!..
იმის ხმა იყო მუდამ წყნარი, ტკბილი, ნარნარი...
მისეზრვიე ხმა ქალთათვისა საუნჯე არის...
შენი დამხრჩობი მონა ჩემის ხელით მოვკალ მე!

ა ს ი ს თ ა ვ ი

მართალი ბრძანა, მოჰკლა იგი.

ლირი

განა რომ მოვკალ!..

დრო იყო, როცა მათ ჩემის ხმლით წინ დავიფრენდი,
და როგორც ცხვრებსა გავფანტავდი ერთის შეტევით...
ეხლა დავბერდი... ამდვენ ტანჯვამ ბოლო მომიღო...
ვინა ხარ შენა? მე როგორღაც თვალი მერევა.

კენტი

თუ ბედს ჰყოლია კაცი ვინმე ზეაღწეული
და მერმე ძირსა დაცემული — აი ეს არის.

ლირი

თვალთ მიბნელდება... მე მგონია, რომ შენ კენტი ხარ.

კენტი

კენტი გახლავართ, თქვენი ყმა და მოსამსახურე.
განა არ გახსოვთ, ხელმწიფეო, თქვენი კაიუს?

ლირი

კარგი ყმა იყო; მტრის დახვედრა კარგად იცოდა...
იგი მოკვდა და შავს მიწაში იხრწნება ეხლა.

კენტი

ჯერ არ მომკვდარა, ხელმწიფეო, იგი თვით მე ვარ.

ლირი

მაშ აბა ერთი ახლო მოდი, კარგად გაგსინჯო.

კენტი

უბედურების თქვენის პირველ დასაწყისიდან
ამ უკანასკნელს შავს ღღემლინა თქვენ უკან გდევლით.

ლირი

კეთილი იყოს ნახვა შენი.

კენტი

ვაი ხელმწიფეე!..

ყველა კეთილი წარხდა ჩვენთვის... და ეხლა მხოლოდ

გარს მწყვდიადია, სიკვდილი და გლოვა-ტირილი
უფროსთა-ქალთა თქვენთა თავი თვითვე მოიკლეს
და ამით აქვე თავის-თავსა დასდევს სასჯელი.

ლირი

მართალი არის, მართალია!.. სწორედ ეგრეა!..

ალბანი

თვითც აღარ იცის რა უნდა ჰსთქვას. ტყუილიდაა
ეხლა წარვსდგეთ და თავი ჩვენი მას მოვავაგონოთ.

ედგარი

მეტია, ჩემო ხელმწიფეო

(შემოდის ასისტავი)

ასისტავი

გრაფი ედმუნდი

გარდაიცვალა.

ალბანი

ეხლა იმის დარდი ვიდას აქვს. —
კეთილშობილწო მეგობარწო და დიდებულწო!
გადაწყვეტილი ჩვენი სიტყვა აწ მოისმინეთ:
რაც ამ დიდებულს ტანჯულს ნაშთსა ეკუთვნებოდეს,
ყოველი იგი მაგათთვისვე მომირთმევია.
ვიდრე ცოცხალა ეგე ჩვენი მოხუცი მეფე,
მაგათ იმეფონ, მაგათ ვუთმოზთ ჩვენს ხელმწიფებას.

(ედგარს და კენტს)

თქვენთვის კი თქვენი ღირსება და ხარისხოვნება
გარდმომიცია ჯილდოდ თქვენის ერთგულებისა,
ზედ დამირთვია გულითადი მადლობა ჩემი.
ქველობისამებრ ერთგულთ მათი ჯილდო მიეცეთ,
ორგულთ კი შესევან სიმწარითა სავსე ფიალა. —
ერთი შეხედე მაგ საცოდავს, რა ემართება!..

ლირი

ჩემი საწყალი ცუგრუმელა აკი დამიხრჩეს!..

აღარ ჰფეთქს იგი სიცოცხლითა! აღარ... აღარა!..
ოთხფეხი ძაღლი, ცხენი, თავი უნდა ცოცხლობდეს
და შენ კი!.. შენ კი!.. ერთხელ მაინც კიდევ ხმა გამე!..
შვილო, წამიხველ?!. თავის დღეში აღარ მომიხვალ!..
აღარ მომიხვალ!.. აღარ... აღარ... აღარ... აღარა!..
ერთი აქ ხრიკი გამიხსენით... მადლობელი ვარ...
ეს ვინ დავკარგე!.. ერთი ნახეთ... ერთი უყურეთ...
მისნი ბაგენი... ვიშ შეხედეთ... შეხედეთ-მეთქი...

(კვდება).

ე დ გ ა რ ი

გულის წუხილი მოუვიდა!.. მეფევ... ბატონო!..

კ ე ნ ტ ი

ოხ, გულო ჩემო, რაღას უცდი, რად არ ირღვევი!..

ე დ გ ა რ ი

ბატონო, თვალნი გაახილეთ, ზე აიხედეთ...

კ ე ნ ტ ი

ნულარ უწვალებთ წვალებულს სულს!.. დეე, განშორდეს!..
მარტო მის მტერი თუ ისურვებს მის მობრუნებას
კვლავ ამ უწყალოს ქვეყანაში სატანჯველად!..

ე დ გ ა რ ი

სული დალია! საუკუნოდ განისვენა მან!..

კ ე ნ ტ ი

აქამომდე რომ იცოცხლა მან, — რატომ არ გიკვირს?
დღეჟარბი იყო, სიცოცხლის წრეს გარდაცილებულ!

ა ლ ბ ა ნ ი

მიცვალებულნი გაასვენეთ. — ჩვენ ეხლა გვმართებს
საყოველთაო ტირილი და მგლოვიარება. —
თქვენ, გულითაღნო მეგობარნო! აწ მოგანდობთ მე
ჩვენის სამეფოს გამგებლობას და მმართველობას.

კ ე ნ ტ ი

გმადლობთ, ბატონო! შორს გახლავართ მეც

წასასვლელი...

ჩემი ხელმწიფე წარვიდა და თავისთან მიხმობს...

უარს ვერ ვეტყვი: მე ჩემს ბატონს თან უნდა გავყვე...

ა ლ ბ ა ნ ი

ყოველ-დამთრგუნველ დროთ უღელი კისრად ავიღოთ

და უდრტვინველად მწუხარებას ჩვენსას მივეცნეთ.

რაც ამ მოხუცსა ტანჯვა, ჭირი გამოუვლია,

ჩვენებრ ჭაბუკიც ვერც განიცდის, ვერც გამოივლის.

(გადიან. მუსიკა სამგლოვიარო ზარს უკრავს).

მ ა კ ბ ე ტ

ს ა თ ვ რ ქ ე ბ ე ლ ა ბ ი ა ნ ი ზ რ ა ბ ე ლ ი ა

დუნჯან, მეფე შოტლანდიისა.

მალკოლმ, } დუნჯანის ვაჟიშვილი.
 დონალბენ, }

მაკბეტ, } დუნჯანის სარდალი.
 ბანქო.

მაკდუფ, } შოტლანდიის დიდებულნი.
 ლენოქს,
 როს,
 მენტეთ,
 ანგუს,
 კათნეს.

ფლენანს, ბანქოს ვაჟიშვილი.

სივარდ, ნორთუმბერლანდის გრაფი და ინგლისის ჯარის სარდალი.

ახალგაზრდა სივარდ, ამისი ვაჟიშვილი.

სეიტონ, მაკბეტის ამალის ოფიცერი.

პატარა ბავშვი, მაკდუფის ვაჟიშვილი.

ინგლისელი ექიმი.

შოტლანდიელი ექიმი.

სერჯანტი.

მეკარე.

ბერიკაცი.

ლედი მაკბეტ, ცოლი მაკბეტისა.

ლედი მაკდუფ, ცოლი მაკდუფისა.

ლედი მაკბეტის მხლებელი ქალი.

ჰეკათა.

სამიკუდიანი

ზოჩვენებანი.

დიდებულნი, აზნაურნი, ოფიცრები, ჯარისკაცი,

კაცისმკვლელნი, ამაღა და შიკრიკნი.

მეოთხე მოქმედების ბოლო წარმოებს ინგლისს, დანარჩენი ამ მოქმედებისა და სხვა მოქმედებანი — შოტლანდიაში.

მოქმედება პირველი

სურათი I

ტრიალი მინდორი.

(ჰქუხს და ელავს. შემოდის სამი კუდიანი).

პირველი კუდიანი

კვლავ როდის შევხვდეთ ჩვენ ერთმანეთსო,
როს იწვიმებს, თუ იქუხ-იჭექსო?

მეორე კუდიანი

არეულობა როცა დაცხრება
და გამარჯვება ერთ ერთს დარჩება.

მესამე კუდიანი

ეგ ხომ მზის ჩასვლის წინად მოხდება.

პირველი კუდიანი

ალაგს რას ვნიშნავთ?

მეორე კუდიანი

დიდ ტრიალ მინდორს.

მესამე კუდიანი

მაკბეტს შევხვდებით სწორედ იქ იმ დროს.

პირველი კუდიანი

ციცუნი, ეხლავ შენთან გავჩნდები.

მეორე კუდიანი

ჯოჯოვ, მეც მანდვე დავიბადე.

ყველანი

მზეა თუ ჩრდილი, დარობს, თუ არა, —
ნისლს, მყრალ ჰაერში გავფრინდეთ ჩქარა.

(გადიან).

ს უ რ ა თ ი ი

ბანაკი ფორესის ახლო.

(გარედამ ხმაურობა მოისმის. შემოდინ დუნკან, მალკოლმ, დო-
სალბენ, ლენოქს და მხლებელნი. მათ წინ შემოხვდებათ და-
ჭრილი ჯარისკაცი).

დუნკან

ვინ არის ესა სისხლიანი? როგორც ეტყობა,
უნდა გვიამბოს ამბოხების ამბავი რამე.

მალკოლმ

ეგ ჯარისკაცი იგი გახლავთ, რომელიც მარჯვედ
და მხნედ იბრძოდა, რომ დაეხსნე მტრის ხელისაგან. —
მამაცო გმირო, მოახსენე, აბა, ხელმწიფეს,
აქ რომ წამოხველ, ომის ბედი თუ ვისკენ იყო?

ჯარისკაცი

საეჭვოდ იყო ბრძოლა ჯერედ. ის ჰგავდა სწორედ
ორის მაშვრალის მცურავისა მედგარს ცილობას.
მართლაც მაკდონალდს, ურჩ მუხანათს, ამ სახელის ღირსს,
რადგან ბუნებას აუვისია იგი ყოველგვარ
ბოროტებითა, მოეშველა ირლანდიიდან,
ქვეითი ჯარი, შეჭურვილი თავით ფეხამდე.
მის წყეულ საქმეს გაუღიმა ჯერ ბედ-იღბალმა,
თითქო საყვარლად დასჯდომოდეს მეამბოხესა.
მაგრამ ამაო იყო ყველა, რადგან მაკბეტი,

მამაცო მამაცი... ეს წოდება ეკუთვნის კიდევ...
არ შეეპოა ბედისწერას და ხელში ხმლითა,
რომელს ჯერ კიდევ ასდიოდა კვამლი სისხლისა,
თითქო არშიყმა გმირობისამ გზა გაიკაფა
და შეეყარა პირის-პირად უღირსსა მონას.
არც ხელი მისცა, არც უსურვა მშვიდობით ყოფნა,
ვიდრე შეუზედ არ გაუპო კეფა ყბებამდე,
და არ დაარჭო ციხის წვერზედ იმისი თავი.

დ უ ნ კ ა ნ

ვაქებ ნათესავს ჩემსას, ერთგულს და ღირსს დიდებულს!

ჯ ა რ ი ს კ ა ც ი

მაგრამ იქილამ, სად მზის სხივნი აღმოაშუქვენ,
ხშირად ატყდება ქარიშხალი გემთა მღუპავი
და საზარელი ჭექა-ქუხვა, იმისვე მზგავსად
ხუგემის ბუდემ წარმოშობა ახალი შიში.
ყური მოაწყარ, ოჰ, ხელმწიფევ შოტლანდიისავ!
როს სამართალმა და სიმტკიცემ ხელი-ხელ გაყრილთ
მტრის ჯარს შიშითა ძლეულს კუდით ქვა ასროლინეს,
ამ დროს თვით მეფე ნორვეგიელთ გამოჩნდა უცებ
ახალის ჯარით, ახლად ლესილ იარაღითა
და ჩვენსა ლაშქარს ომით მამვრალს შემოუტია.

დ უ ნ კ ა ნ

არ შეაშინა მაგ ამბავმა ჩვენნი სარდალნი,
მაკბეტ და ბანჭო?

ჯ ა რ ი ს კ ა ც ი

შეაშინა და მერე როგორ!..
როგორც ჭიჭავჭავნი აწინებენ ცაში არწივსა,
ან კურდღელი ლომს. რაკი მკითხავთ, მეც მოგახსენებთ:
ჰგავდენ ზარბაზანს ორის სროლით ერთად გატენილს
და ერთი ორად მიაყენეს მტერს რისხვის ზარი.
არ ვიცი, სწადდათ, იმის სისხლში განბანილიყვენ,
თუ სამახსოვროდ აღედგინათ კვალად გოლგოთა...
მე აღარ ძალმიძს ლაპარაკი, ჭრილობა მტანჯავს...

დ უ ნ კ ა ნ

სიტყვებიც ისე გშვენის, როგორც დაკოდილობა,
ორივე გიმტყიცებს ვაჟკაცობას. — წადით, ექიმებს
მოავლენინეთ. — (ჯარისკაცი გაჰყავთ).

ეს ვინ მოდის?

მ ა ლ კ ო ლ მ

ეს გახლავთ ღირსი

თენი როსისა.

ლ ე ნ ო ქ ს

ეტყობა რომ რაღაც აწუხებს
და საჭირო რამ ამბავი აქვს გადმოსაცემი.

(შემოდის რ ო ს)

რ ო ს

ადიდოს ღმერთმა მეფე ჩვენნი!

დ უ ნ კ ა ნ

საიდგან მოხვალ,

ქვირფასო თენო?

რ ო ს

ფაიფიდამ, დიღო ხელმწიფევე.
ნორვეგეთ დროშებმა იქ ზეცაც კი არად ჩააგდეს
და მათმა რხევამ ჟრუანტელი მოჰგვარა ჩვენს ჯარს.
თვით ნორვეგეთ მეფემ აურიცხველ ჯარით მოსულმა
ასტეხა ომი საშინელი; დამხმარედ ჰყავდა
იგი ურჯულო მოღალატე კავდორის თენი.
მაგრამ მას შეხვდა ბედზედ მაკბეტ ხელჩართულ ომში
და შეუტია საგანგებოდ ჯაჭვ-შემოსილმა.
შუბით შუბს მისწვდა, მკლავით მკლავსა და ურჩი იგი
დაიმორჩილა. გამარჯვება ბოლოს ჩვენ დაგვრჩია.

დ უ ნ კ ა ნ

მადლობა ღმერთსა!

რ ო ს

ეხლა სვენო, ნორვეგთა მეფე,
გვთხოვს შერიგებას. ჩვენ არ ვქენით და არც დავთანხმდით,
რომ დახოცილნი დაემარხა, ვიდრე სენკოლმში
ათი ათასი დოლარი ხელთ არ ჩაგვაბარა.

დ უ ნ კ ა ნ

მაშ დღეის იქით კავდორთ თენი ველარ გვიმუხთლებს,
ვერ გვიორგულებს, — წადი, უთხარ, გამოაცხადონ,
რომ ის სიკვდილით დაისჯება. მის ხარისხი კი
მაკბეტს ებოძოს.

რ ო ს

გიახლებით აღსასრულებლად.

დ უ ნ კ ა ნ

რაიც დაჰკარგა კავდორმა, ის მხნე მაკბეტს ერგოს.
(გაღიან).

ს უ რ ა თ ი III

უდაბური მინდორი.

(ჰქუხს და ელავს. შემოდის სამი კუდიანი).

პ ი რ ვ ე ლ ი კ უ დ ი ა ნ ი

სად იყავ დაო?

მ ე ო რ ე კ უ დ ი ა ნ ი

ღორსა ვკლავდი.

მ ე ს ა მ ე კ უ დ ი ა ნ ი

შენ სადღა იყავ?

პ ი რ ვ ე ლ ი კ უ დ ი ა ნ ი

ერთ ნავოსანის ცოლს კალთაში წაბლი ეყარა

და ხარბად სჭამდა. მე ვთხოვე და არ მითავაზა
იმ უნაიმუსო გომბიომმა, მძოვრიჭამიამ.
ალებოს მიდის იმის ქმარი და გემს უფროსობს,
მაგრამ მე ეხლავ ცხრილში ჩავვადები,
უკუდო თავესა დავემზავსები,
დავტრიალები და გავფრინდები.

მეორე კუდიანი

ერთ ქარს მე მოგცემ.

პირველი კუდიანი

რადა სწუხდები.

მესამე კუდიანი

მეორე ქარს მე.

პირველი კუდიანი

მე თვით მაქვს სხვები.

ვიცი, ის ქარნი სადაცა ჰქრიან,
ან ნაოსანი სადაც დადიან;
რუკა ხელთა მაქვს, ვაჩვენებ სეირს,
არას დავაყრი მე იმას ხეირს:
გავახმობ, გავფშეკ ფეხით და თავით
და ძილს არ მოვგვრი არც დლით, არც ღამით.
ხალხში გამოვწყვეტ, არ მოვასვენებ,
ცხრაჯერ ცხრა კვირა ვტანჯავ, ვაწვალებ,
არ დავუღუპო გემი იქნება,
მაგრამ ქარიწხალს ვერ გაღურჩება.
მეყურე, რა მაქვს!

მეორე კუდიანი

რა, მაჩვენე.

პირველი კუდიანი

აჰა, ნახე და მოისვენე.
ერთის მესაჰის ცერია ესა,
წღვაში რომ ჩაკვდა და ჩაითესა,

შინ მოსვლის ნაცვლად დახვდა ეს ბედი.

(გარედამ მოისმის დაფდაფის ხმა.)

მესამე კუდიანი

დაფდაფის ხმაა, — მოდის მაკბეტი!

პირველი კუდიანი

გამარჯვება შენ, მაკბეტ, თენო გლემისისაო!

მეორე კუდიანი

გამარჯვება შენ, მაკბეტ, თენო კავლორისაო!

მესამე კუდიანი

გამარჯვება შენ, მაკბეტ, რომელს მეფობა გელის!

ბანქო

რა მოგდის, მაკბეტ, რად კანკალეზ, ან ამ საამო
სიტყვებს რად უფროხი? — და თქვენ კია ჭეშმარიტებას
გაფიცებთ, სწორედ გვაცნობოთ ჩვენ, არ დაგვიმალოთ, —
მოგვეჩვენენით, თუ არსნი ხართ სხეულშემსხმულნი?
ჩემს კეთილშობილ თანამგზავრსა თქვენ მიულოცეთ
იგი ღირსება, რაც ეხლა აქვს და თან აღუთქვით
იმედი ისეთ ხელმწიფურის დიდის დიდების,
რომ აღტაცებამ აიტანა. მე არას მეტყვიო?
თუ შეგაძლიანთ დრო და ყამის თესლში ჩახედვა
და იმისი თქმა, თუ რომელი აღორძინდება,
რომელი არა, მითხარით მაშ მეც ყველაფერი, —
არც წყალობას ვთხოვთ, არც მეშინის თქვენის მტრობისა.

პირველი კუდიანი

შენც გამარჯვება!

მეორე კუდიანი

გამარჯვება!

ყველანი

ხელი ხელს მივცეთ, გრძნეულო დებო,
ზღვისა და ხმელის ფეხქვეშ მომდებო.
ფერხულს ჩავენათ, დავპროწილდეთ,

სამჯერ თითოსთვის შემოვტრიალდეთ
და სამჯერ სამი ხომ ცხრა იქნება...
სსუ!.. მოვიმწყვდიეთ შუაში გრძნება.

(შემოდინ მაკბეტ, ბანქო; ჯარისკაცნი ცოტა მოშორებით
დადგებიან).

მაკბეტ

ესეთ მზიან ჩრდილს, ავდრიან დარს ჩემს სიცოცხლეში
არ მოვსწრებივარ.

ბანქო

ფორესილამ შორსა ვართ ეხლა? —

ეს ვინ არიან სახემკჳნარნი და შესაზარნი?
მორთულობითა არა ჰგვანან მიწაზედ მცხოვრებთ,
და მიწაზედ კი ვხედავ მე მათ. — სულდგმულნი ხართ თქვენ,
ან შესაძლოა, გკითხოთ რამე ადამიანმა?
გატყობთ, რომ გესმით, რასაც ვამბობ, რადგან სამნივე
დაკოჳიეებულ თითებს იღებთ მაგ თხელ ტუჩებზედ.
დედაკაცები უნდა იყოთ, მაგრამ ეგ წვერი
თითქო სხვას მოწმობს.

მაკბეტ

სთქვით, თუ ძალგიძთ, ვინ, ანუ რა ხართ?

მესამე კუდიანი

გამარჯვება შენც!

პირველი კუდიანი

მაკბეტზედ მცირევ და იმაზედ უდიდესო!

მეორე კუდიანი

არა იმისებრ ბედნიერო, მაგრამ მრავალჯერ
უფრო ბედნიერ!

მესამე კუდიანი

შენ თვით მეფედ თუმც არ იქნები,
მაგრამ კი შეჰქმნი მეფეთა შტოს. მაშ გამარჯვება
მაკბეტს და ბანქოს!

პირველი კუდიანი
გამარჯვება ბანქოს და მაკბეტს!

მაკბეტ

აქ შეიცადეთ, სიტყვაძვირო, ყველა მაუწყეთ:
რაც მამაჩემი სინელ მოკვდა, მე გლემისი ვარ,
მაგრამ კავდორი რად ვიქნები! კავდორის თენი
მთლად და უვნებლად სცხოვრობს დღესაც. მეფედ
ყოფნა ხომ

ჭკვაშიც არ არის მოსასვლელი, ისე ვით შოვნა
კავდორთ თენობის. მითხარით მე, სიღამ შეიტყეთ
თქვენ უცნაური ეგ ამბავი, ან ამ უდაბურს,
ტრიალ მინდორში გზაზედ რისთვის გადაგველობეთ
და გულთმისნობას თავს დებულობთ? სთქვით, გეუბნებით.

(კუდიანები გაჰრეზიან).

ბანქო

მიწაც წყალივით ზოგჯერ ბუშტებს აისერის ხოლმე
და ესეც ბუშტნი უნდა იყვნენ. ნეტა სად გაჰქრენ?

მაკბეტ

მალლა ჰაერში. თუმცა სხეულთ ჰგავდენ, მაგრამ კი
გადნენ უჩინრად, ქარს მიეცნენ სუნთქვისა მზგავსად.
ოჰ, ნეტა კიდევ ბატარა ხანს დარჩენილიყვნენ!

ბანქო

იყვნენ კი მართლა, თუ ბალახის მავნე რამ ძირი
ვჭამეთ და იმან დაგვიტყვევა გრძნობა-გონება?

მაკბეტ

მეფობა ელით შენთა შვილთა.

ბანქო

და შენ კი თითონ

იქნები მეფე.

მაკბეტ

და კავდორის თენიცა, არა?

ასე არა სთქვა?

ბანქო

სწორედ ეგრე... მაგ სიტყვებითა
და მაგ კილოთი. — ეს ვინ მოდის?

(შემოდინ როს და ანგუს).

როს

მაკბეტ, ხელმწიფემ

სიამოვნებით მოისმინა ამბავი შენის
გამარჯვებისა და როდესაც ის კითხულობდა,
თუ ვით ვაჟკაცებრ და გულადად დაუხვდი ამბოხს,
თან გაოცებამ აიტანა და თან სურვილმა
შენის ქებისამ. ვიდრე ის დღე დაღამდებოდა,
კვლავ მოვიდა ხმა, რომ შენ ებრძვი ძლიერთა ნორვეგთ
და შეუპოვრად ზედ ესვი სიკვდილის ლანდთა
თვითონ შენგანვე გამოწვეულთ. სეტყვისა მზგავსად
შოკრიკი მოჰყვა შოკრიკს იმის მოსახსენებლად,
თუ ვით იცავდი შენის მკერდით იმის სამეფოს.

ანგუს

ჩვენ გამოგვგზავნა მხოლოდ მისთვის, რომ მაღლი გიძღვნათ
დიდებულ მეფის სახელით და მასთან წაგიძღვეთ.
გადახდა არ გვაქვს მონღობილი.

როს

მე კი მიბრძანა,

რომ უფრო დიდის დიდების ბედ მოგიძღვნა ეხლა
კავდორთ თენობა და ამ ხარისხს, რაიც დღეიდან
ღირსად გეკუთვნის, აწ გილოცავ.

ბანქო (იქით)

რა მეყურება!

ეშმაკს მართალი უთქვამს თურმე.

მ ა კ ბ ე ტ

კავდორის თენი
ჯერ ცოცხალია, — წელს რად მასხამთ სხვის წამოსასხამს?

ა ნ გ უ ს

ცოცხალი არის ის, ვინც იყო კავდორის თენი,
მაგრამ დიადი სასჯელი სძევს და აღარ არის
იგი ცოცხლებში ჩასაგდები. სწორედ არ ვიცი,
ცხადად მიემხრო ნორვეგთა ჯარს, თუ საიდუმლოდ
ეხმარებოდა მეამბოხეთ, თუ ორივე გზით
ცდილობდა თავის ქვეყნის ვნებას, მხოლოდ ეს კია,
რომ მას ღალატი გამოაჩნდა, თვითვე გამოტყდა
და დასჯა ელის სიკვდილითა ამ ღალატისთვის.

მ ა კ ბ ე ტ (იქით)

გლემისიცა ვარ და კავდორიც! ერთილა დარჩა,
უმწვერვალესი. — (როსს და ანგუსს) გმადლობთ დიდად
გარჯილობისთვის,
(ჩუმად ბანქოს) შენ არ იმედობ გამეფებას შენთა ძეთათვის,
რაკი სწორედ ეს აღგითქვეს შენ იმათ: რომელთაც
კავდორის თენი გამხადეს მე?

ბ ა ნ ქ ო (ჩუმად მაკბეტს)

ყველას რომ ეგრე
დავიჯერებდეთ, მაშინ კავდორთ თენობის ვარდა
თავზედ გვირგვინის დადგმას უნდა იმედოვნებდე.
მაგრამ ეს ხშირად მოხდება, რომ ჩვენს დასაღუბად
მართლით გვიხვევენ თვალს ქვესკნელით წარმოგზავნილნი
და რა გვაცდენენ უბრალო რამ ახდენილ ამბით,
მასუკან გვყრიან ღრმა უფსკრულსა. — მე, ბატონებო,
თქვენთან ერთი რამ მაქვს სათქმელი,

მ ა კ ბ ე ტ (იქით)

ორი ამბავი
ხომ მართალი სთქვეს. წინასწარი კარგად დაიწყო
და წინასწარმა უნდა შობოს დიადი საქმე,
ვით დედამ შვილი. — ბატონებო, გმადლობთ მე დიდად. —

(იქით) ამ წაქეზებას ზესთ-ბუნებით წარმოგზავნილსა არც ავი ეთქმის და არც კარგი. თუ ავი იყოს, რაღად მომცემდა ამ იმედსა აღსრულებისას, რად ახდებოდა მათ ნათქვამი? მართლაც მე დღეს ვარ კავდორის თენი. და თუ კარგი ეთქმოდეს, მაშ მე რად დამიმონა ფიქრმა, რომლის საზარო სახე ყალყზედ მიყენებს შიშით თმას და ნეკნებზედ მიხლის ბუნების კანონთ წინააღმდეგ უმისოდ წყნარ გულს?! ნამდვილი შიში არ ყოფილა ისე საზარო, ვით შიშის ლანდი. თუმც ჩემს ჭკვაში კაცისკვლის ფიქრმა მსწრაფლ ელვასავით გამირბინა, მაგრამ ეს აზრი ისე აშფოთებს ჩემს უბრალო აგებულებას, რომ წინდაწინვე უსპობს ძალსა მოქმედებისას და შებოჭვილი ვყავარ სრულად ოცნებათა გუნდს.

ბ ა ნ ქ ო

ჰხედავთ ამხანავს ჩვენსას, რა რიგ ღრმა ფიქრებშია!

მ ა კ ბ ე ტ (იქით)

თუ ბედს მეფობა უნდა ჩემთვის, განა არ ძალუძს, თავზედ გვირგვინი დამადგას ჩემ დაუკითხავად!

ბ ა ნ ქ ო

ახალ ღირსებას ვერა შნობს, ტანისამოსიც, როს ახალია, ტანზედ კარგად არ გაგვეწყვება.

მ ა კ ბ ე ტ (იქით)

რაც იქმნას, იქმნეს! დრო და ჟამი თავისას ჩადის, ავი დღე იყოს, თუნდა კარგი.

ბ ა ნ ქ ო

ბატონო მაკბეტ,
ჩვენ შენლა გელით.

მ ა კ ბ ე ტ

მომიტევეთ, ფიქრებში ვიყავ
და ვიგონებდი დავიწყებულ ამბებსა რასმე.

ბატონო ჩემო, აქ ჩავიბეჭდ თქვენს დავალებას
და წავიკითხავ მე ყოველდღე თითო ფურცლობით. —
დროა, ვიახლოთ ეხლა მეფეს. — (ბანქოს ჩუმად) კარგად
იფიქრე

მასზედ, რაც მოხდა; ყოველდღე ასწონ-დასწონე
და როდესაც დროს ხელთ მოვიგდებთ, ერთმანეთს ვუთხრათ
გულგაშლით ყველა.

ბ ა ნ ქ ო (ჩუმად მაკბეტს)

ეგრე იყოს.

მ ა კ ბ ე ტ (ჩუმად ბანქოს)

იმ ვადამდე კი
სჯობს, ჩუმად ვიყოთ. — ბატონებო, აბა, წავიდეთ! (გადიან).

ს უ რ ა თ ი IV

ფორესი. ოთახი სასახლეში.

(საყვირის ხმა ისმის. შემოდინ დუნკან, მალკოლმ, დონალბენ,
ლენოქს და მხლებელნი).

დუნკან

ჯერ არ აღსრულდა კავდორთ თენზედ მართლმსაჯულება
და არ დაბრუნდნენ, ვისაც დასჯა მინდობილ ჰქონდათ?

მალკოლმ

ჩემო ხელმწიფევე, ჯერ ისინი არა გსლებიან,
მაგრამ მე შევხვდი ერთს, რომელიც იქ დასწრებია
მის სიკვდილის ჟამს. მან მიაბო, თუ თენმა როგორ
თავის ღალატი აღიარა გულის სიწრფელით,
გთხოვათ მეფურად მიტეგება და შეინანა
ყოველი თვისი შეცოდება. მის სიცოცხლეში
თურმე არარა მოხდომია მას ისე, როგორც
ამ სიცოცხლესთან განშორება. იგი მომკვდარა,
თითქო გაწვრთნილი ყოფილიყოს ამ ხელობაში

და დაუთმია მას ეს ნიჭი უძვირფასესი,
როგორც უბრალო, უმნიშვნელო საგანი რამე.

დ უ ნ კ ა ნ

არ არის ხერხი იმისთანა რომ კაცს შეეძლოს
სულის თვისების ამოკითხვა პირის-სახეზედ:
უზომ-უსაზღვროდ ვენდობოდი მე იმ დიდებულს. —

(შემოდიან მ ა კ ბ ე ტ, ბ ა ნ ქ ო, რ ო ს და ა ნ გ უ ს)

ოჰ, ღირსეულო ნათესავო! ეს არის ეხლა
უმაღურობის სიმძიმესა ვგრძნობდი შენდამი.
შენ ისე რიგად მიისწრაფი, რომ კერ გეწვევა
სურვილი მაღლის გარდახდისა თვით ფრთაშესხმული.
რატომ ნაკლები არ მიგაძღვის ეგ სამსახური,
რომ შეეუწონო ანუ მაღლი და ანუ ჯილდო.
მე ესლა მეთქმის, — ვერ გადვიხდი ვეროდეს შენს ღვაწლს.

მ ა კ ბ ე ტ

ერთგულება და სამსახური ჩემი თქვენდამი
როს თავს იჩენენ, თავისშივე ჰპოვებენ ჯილდოს.
თქვენ მოგენიჭათ ჩვენის ქვეყნის პატრონად ყოფნა
და ჩვენ ვალად გვქვეს მორჩილ ვექმნეთ თქვენს ტახტს
და გვირგვინს;
და ვით შვილთ, ანუ მსახურთ ჰვერობს, ცვდილობდეთ
მხოლოდ,
რომ ბედნიერად და დიდებით იმყოფებოდეთ.

დ უ ნ კ ა ნ

კეთილი იყოს შენი მოსვლა. ისე მოგივლი,
როგორც ჩემგანვე დარგულ ნერგს და გაგაძლიერებ. —
ერთგულო ბანქო, სამსახური არა ნაკლები
მიგიძღვის შენცა და ღირსი ხარ მაგივ მაღლობის.
მოდი აჟ, ტკბილად მოგეხვიო, გულზედ მივიკრა.

ბ ა ნ ქ ო

თუ მე თქვენს გულში ადგილს ვპოვებ და აღვიზრდები,
ნაყოფი თქვენივ უნდა იყოს.

დ უ ნ კ ა ნ

ველარ თავსდება

აქ სიხარული მრავალკეცი და რა გადმოდულს,
ცდილობს რომ თავი მწუხარების ცრემლში იმალოს. —
თქვენ, შვილნო ჩემნო, ნათესავნო და დიდებულნო;
თქვენც, ვინც ჩემს ტახტთან ახლონი ხართ, უნდა იცოდეთ,
რომ ჩვენს სამეფოს ვუანდერძებთ უფროსს ქეს მალკოლმს
და მას დღეიდან კუმბერლანდის პრინცობას ვაძლევეთ.
ამ გვარსა ხარისხს არ ვაკუთვნებთ მხოლოდ მარტო მას
და ყოველს თქვენგანს, ვინც ღირსია, დიდების სხივი
მოეფინება, როგორც ცათა ვარსკვლავთ სიმრავლე. —
(მაკბეტს) წავიდეთ, მაკბეტ, ჩვენ ინვერნესს და იქ, შენს
ჰერ ქვეშ,
უფრო სიმტკიცით დავკავშირდეთ.

მ ა კ ბ ე ტ

როცა არ ვიდევწი,

ხელმწიფევე, თქვენდა სამსახურად, ჩემთვის იგი დრო
ტანჯვაა მხოლოდ. ჩემ სახლში ჯერ მე ვიახლებით
და წინვე თქვენის მობრძანების ამბით ვახარებ
ჩემის მეუღლის ყურთა სმენას. გთხოვთ წასვლის ნებას.

დ უ ნ კ ა ნ

ნება შენია, კავდოროთ თენო.

მ ა კ ბ ე ტ (იქით)

იგი პრინცია

კუმბერლანდისა. ეს ხარისხი გზას გამეხიდა
და ან ზედ უნდა გადავახტე, ან დავიღუპო!
ზეცის ვარსკვლავნო, სხივონობა თქვენი მიმალეთ,
რომ ჩემს ბნელ სურვილს ეგ სინათლე არ მოეფინოს!
დავხუჭავ თვალთა, რომ ეს ხელი ვერ დაინახონ,
თუმც დეე მოხდეს, რის ნახვისაც თვალთ ეშინიანთ.

(გადის).

დ უ ნ კ ა ნ (ბანქოს)

შენ მართალს ამბობ, მაკბეტ მამაცთ მამაცი არის

და მისი ქება მე მახარებს და მასაზრდოებს,
თითქო ნაღიმად ვიყო სადმე. წაყვეთ ჩვენც იმას,
იგი წინდაწინ გაეშურა მისაგებებლად.
მაგ ჩემს ნათესავს თვის ბადალი არავინა ჰყავს.

(საყვირის ხმა. გაღიან).

ს უ რ ა თ ი V

ინვერნესი. ოთახი მაკბეტის ციხე-დარბაზში.

(შემოდის ლედი მაკბეტ წერილის კითხვით).

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

„მე ისინი სწორედ გამარჯვების დღეს შემხვდნენ და სრულ-
ლიად დავრწმუნდი, რომ თავიანთ ცოდნით ადამიანებს ბევ-
რად მეტობენ. მე მწვავედა სურვილი მეტის გამოკითხვისა,
მაგრამ ჰაერად იქცნენ და შიგვე გაჰქრნენ. ჯერ კიდევ
ამ ამბით გაოცებული ვიყავ, რომ ხელმწიფის დესპანნი
მოვიდნენ და მომილოცეს კავდოროთ თენობა. სწორედ
ეს ხარისხი წინად იმ გულთმისანმა დებმა მაკუთვნეს და
ისიც მითხრეს, მომავალში მეფობა გელისო. მე საჭიროდ
ვცან, ეს მეცნობა შენთვის, ჩემო ძვირფასო მოწილევ დიდ-
ბისავ, რომ არ მოგაკლდეს შენი ხვედრი სიხარული და იცო-
დე, თუ რა ძლიერი სახელი მოგელის მომავალში. ეს გულში
ჩაიმარხე და იყავ მშვიდობით“.

გლემისიცა ხარ და კავდოროც, დანარჩენიც ხომ
უნდა შესრულდეს უცილობლად. მაგრამ მეშინის
შენის კეთილის ბუნებისა, რაიც თითქო რძით
გაუღენთილია და ვაი თუ გზას აუქციოს:
სახელოვანი გწადის იყო, თავმოყვარებაც
საკმარისი გაქვს, მაგრამ გინდა რომ ამ დიდებას
პატიოსნებით მიაღწიო. გინდა მოიგო

და ვერც კი ყალბობ. დიდო გლემის, შენ უნდა მუდმივ
ეგ საწადელი ყურში ამას ჩაგჩიჩინებდეს:

„ჰქმენ და ხელთ მიგდე!“ რომ სურვილსა ასრულებისას
საქმის წინ შიშმა არ დასძლიოს. მაშ მოეშურე,

რომ ჩავაწვეთო ჩემის სულის ძალა მაგ ყურში.
მე მხნედ შევბაწრავე ჩემის ენით ყოველს მას, რაც კი
გიშლის მიღწევას იმ ბრწყინვალე შარავანდედთან,
რომლისაც დადგმა შენ აღვითქვევს შენმა იღბალმა
და ზესთ-ბუნებით მოგზავნილ ძალთ. —

(შემოდის ერთი მხლებელი)

რა ამბავია?

მხლებელი

ბატონო, მეფე მობრძანდება ამაღამ აქა.

ლელი მაკბეტი

ხომ არ გაგიჟდი! იქ არ არის შენი ბატონი
და რომ მართალი ყოფილიყო, რასაც შენ ამბობ,
არ გვაცნობებდა, რომ ჭეროვნად მიგველო იგი?!

მხლებელი

მინც ეგრეა, ქალბატონო; ბატონი თურმე
აქ მოაშურებს და შიკრიკად წინ უფრენია
ერთ-ერთი ჩემი ამხანავი. დაღალულობით
ძლივს სულს იბრუნებს და ძლივს გვამცნო დაბარებული.

ლელი მაკბეტი

კარგის ამბების მოციქულად მოუგზავნიათ.
კარგადაც დახვდით. — (მხლებელი გადის)

ყორანიც კი გახრინწიანდა,
როცა დუნკანის საბედშავო მოსვლას ჩემ ჭერ ქვეშ
თავს დასჩხავოდა. მოდით სულნო, ბნელ განზრახვათა
ჩამგონებელნო, განმაშორეთ ეს ჩემი სქესი!
ამავსეთ მკაცრის ავკაცობით თავით ფეხამდე,
ეს თხელი სისხლი შემიდედეთ და გზა დაუხშეთ,
ამოუქოლეთ სინიდისის ტანჯვას და ქენჯნას,
რომ შენანება ბუნებრივი არ დამიბრუნდეს
და არ დამიხშოს ეს მძვინვარე ზრახვა და ფიქრი,
ან აღსრულებას და მათ შორის არ ჩაეკედლოს!
თქვენ, ხელმძღვანელნო კაცის კვლისა, სადაც კი სუფევთ

და უხილავად ცდილობთ ვნებას ბუნების ძალთა,
მოლით აქ ჩემთან, ეს ძუძუნი დედაკაცისა,
რძის სამაგივროდ, გარდაჰქმენით ბალღამის გუბედ!
შენც, ბნელო ღამევე, მოახლოვდი და ჯოჯოხეთის
უშმწყვდიადეს შავის კვამლით გარშემოსე,
რომ ჩემმა ბასრმა დანამ თვითვე ვერ დაინახოს
თვისი ნაქმნარი და ზეცამაც ვერ გაარღვიოს
თავის სხივებით ბნელი ფარდა და ხმა არ მოსცეს:
„დადევ, გაჩერდი!“ — (შემოდის მ ა კ ბ ე ტ)!

დიდო გლემის, ღირსო კავდორო!
ყოველ ამაზედ ბედისწერით კვლავ უმალღესო.
შენმა წერილმა განმაშორა ამ ფუჭ აწმყოსა
და მომავალით ვსულდგმულობლა და ვიმედოვნებ.

მ ა კ ბ ე ტ

ღუნჯანი მოვა აქ ამაღამ, სულზედ უტკბესო.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

და როდის წავა?

მ ა კ ბ ე ტ

ხვალვე, ჰფიქრობს, ვგონებ, წასვლასა.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

არა, ეგ „ხვალვე“ იმას აღარ გაუთენდება. —
შენ წიგნს მიგიგავს პირის-სახე და ადვილია
უცნობ ამბავთა ამოკითხვა. თუ კი გწადიან,
რომ ყველას თვალნი აუხვიო, ნუ გამოარჩევ
შენს სახეს მათგან; თვალით. ხელით და სიტყვიერად
ეცადე ტკბილად იქცეოდე, შენ დაემზგავსე
უმანკო ყვავილს, რომლის ქვეშაც გველნი ბუდობენ.
წადი და მომსვლელს მიეგებე; მე კი მომანდე
ამაღამდელი დიდი საქმე შესასრულებლად.
ამ ღამემ უნდა მიანიჭოს დიდებული სვე
და ხელმწიფება მომავალთ ჩვენთ დღეთა და ღამეთ.

მ ა კ ბ ე ტ

ეგ ლაპარაკი მერე იყოს.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

მხოლოდ ეცადე

არ შეიშალო სახეზედა, — ეგ ლაჩრობაა;
დანარჩენი კი ყოველივე მე დამანებე.

(გადიან).

ს უ რ ა თ ი V I

იგივე ადგილი. მაკბეტის ციხე-დარბაზის კარმიდამო.

(სალამურის ხმა. მაკბეტის მხლებელნი ხელში მაშხალებით სტუმრებს
ვლიან. შემოდინ დ უ ნ კ ა ნ, მ ა ლ კ ო ლ მ, დ ო ნ ა ლ ბ ე ნ, ბ ა ნ ქ ო,
ლ ე ნ ო ქ ს, მ ა კ დ უ ფ, რ ო ს, ა ნ გ უ ს და მ ხ ლ ე ბ ე ლ ნ ი).

დ უ ნ კ ა ნ

ამ ციხე-დარბაზს აქვს საამო მდებარეობა
და თვით ჰაერიც ნაზია და სასიამოვნო.

ბ ა ნ ქ ო

და ეს ზაფხულის თანამდევნი ნამგალა ჩიტი,
ძველის ტაძრების მეგობარი, მასვე ამტკიცებს:
რაკი აქ ბუდობს, ეტყობა, რომ ცაც ტკბილად სუნთქავს.
მართლაც, სადაც კი ქვაა სადმე წამოშვერილი,
კედლის გრეხილი, სვეტის ბოლო, ან მარჯვე კუთხე,
მაგას თავისი ბუდე ყველგან დაუკიდნია
და ბარტყებსა ზრდის. წედანაც ვთქვი, სადაც ეგენი
მრავლად ბუდობენ, იქ ჰაერი კარგია თურმე.

(შემოდის ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ).

დ უ ნ კ ა ნ

აი, თვით ჩვენი სასურველი მასპინძელიცა!
ვინც პატივსა გვცემს და ვუყვარვართ, ხშირად გვაწუხებს

და სიყვარულის ბრალი არის ეს შეწუხება,
რისთვისაც უნდა შემწუხებელთ მადლს გადაუხდიდეთ.
ამით მსურს გითხრა, რომ შენს ამგვარ შეწუხებისთვის
უნდა ღმერთს გულით შეგვავედრო და თან გვმადლობდე.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

ყოველი ჩვენი სამსახური თქვენსა წინაშე,
თუნდ ერთი ორად, ერთი ოთხად გადაქცეული,
მეტად მცირეა და ღარიბი მის შედარებით,
რასაც ჩვენს ოჯახს ღირსებასა, ხარისხს, დიდებას
ჯილდოდ ანიჭებს უხვად თქვენი დიდებულება.
თქვენსა უწინდელს ნაბოძებსა აწ ზედ დაურთეთ
კვლავ სხვა მრავალნი წყალობანი და ჩვენც ვალად გვქცეს,
მლოცველნი ვიყოთ მუდმივ თქვენის ღვთაებობისთვის.

დ უ ნ კ ა ნ

კავდორის თენი სადღა არის? ჩვენ მას მოვდევედით
ფეხდაფეხ უკან და გვინდოდა აქ დავხვედროდით
სახლთუხუცესის მაგიერად; მაგრამ ის მარდი
ცხენოსანია და თან შენის ნახვისა სურვილს
მის ღებოვით მწვავს ჩვენზედ ადრე მოუყვანია.
შენი სტუმრები ვართ ამაღამ, მშვენიერებით,
სიკეთით სავსე მასპინძელო.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

ჩემო ხელმწიფევი!
რაც კი ქონება გააჩნიათ თქვენთა ქვეშევრდომთ,
თვით თავი თვისი მზა აქვთ თქვენის სამსახურისთვის,
რადგან ყოველი თქვენგანვეა მონიჭებული.

დ უ ნ კ ა ნ

ხელი მომეც და წამიყვანე შენს მეუღლესთან
და ჩემს სასურველ მასპინძელთან. საკვლავიოდაც
მას უხვს წყალობას არ მოვაკლებთ. აბა, მობრძანდით.

(გაღიან).

იგივე ავჯილი. ღერეფანი მაკბეტის ციხე-დარბაზში.

(სალამურის ხმა ისმის და მსახურნი მამხალეებითა დგანან. სცენაზედ გაივლიან მეღვინეთუხუცესი და სხვადასხვა მსახურნი საკმელითა და ქურჭლით ხელში. შემოდის მაკბეტი).

მ ა კ ბ ე ტ

თუ რაც მოხდება, მოეღება მით სრულად ბოლო, ნეტა საჩქაროდ მოხდეს ბარემ. თუ რომ კაცისკვლას ძალუძს დაპფაროს, მიაყუჩოს თვისი შედეგი და ნაყოფი კი მკვლელს აგემოს... რომ ის ნაკრავი იყოს ყოველი, თავიც, ბოლოც, აქა, აქ მაინც ამ სააქაოს, ამ ქვეყანას საფრთხითა საევის, — მაშინ მეორედ მოსვლას აღარ შევუდრკებოდი. მაგრამ სამართალს ველით აქაც, და ვინც სხვას ურჩევს ავაზაკურის და მოსისხლო საქმის ჩადენას, მასვე ის რჩევა სატანჯავად დაუბრუნდება. მართლმსაჯულებას ჩვენს ტუჩებთან მოაქვს უკანვე ფიალა ჩვენგნივ საწამლავით შემზადებული... ის ერთი-ორად უშიშარი უნდა იყოს აქ: ჯერედ ვარ მისი ნათესავი, მის ქვეშევრდომი და ეს ძლიერი საბუთია საქმის ჩაშლისთვის; მასუკან კიდევ მასპინძელი ვარ მე იმისი და მასპინძელმა უნდა კარი მკვლელს ჩაუკეტოს და არა თითონ ხელთ აიღოს დანა საკლავად. მერე დუნკანი ისე კარგად, ტკბილად მეფობდა, ისე გულწმინდად უვლიდა თვის დიადს უფლებას, რომ მის ღირსება ხმას ჩაუდგამს ანგელოზთ საყვირს და შეაჩვენებს, სიცოცხლესთან ვინც განაშორებს. სიბრალულიც, ვით უსუსური, შიშველი ბავშვი, გატაცებული ქარტეხილით და ანუ როგორც ცის ქერუბინი უჩინარად ამხედრებული უჩინარადვე ზეცაში მსრბოლ ფიცხელსა რაშხედ, ყველას თვალებში შთაპბერს ამა საზარელ ამბავს ისე, რომ თითონ ქარიშხალიც შთანთქმას ცრემლთა ზღვამ!

არ მაქვს მე დეზი ამ შავ ფიქრთა წასაქეზებლად,
თავმოყვარება მაქვს მე მხოლოდ ისე ზვიადი,
რომ თვისის თავის შელაგმევსაც ვეღარ ახერხებს. —

(შემოდის ლედი მ ა კ ბ ე ტ)

ახალს რას მეტყვი?

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

ოთახიდან რად გამოხვედი?
საცაა, ვახშამს გაათავებს.

მ ა კ ბ ე ტ

მიკითხა მერე?

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

განა არ იცი, გიკითხავდა.

მ ა კ ბ ე ტ

იცი, რა გითხრა.

უნდა დავეხსნათ ჩვენ იმ საქმეს. მე ამ ბოლოს დროს
ისე ამავსო წყალობითა, რომ ხალხის თვალში
გარშევიმოსე შეუქბრწყინვალე შარავანდედი
და ბრწყინვალედვე მსურს ვატარო, არ განვეშორო
ასე სასწრაფოდ.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

მაშ იმედი რომ გვქონდა გულში,
ნასვამი იყო და უგრძობლად ეძინა დღემდის?
მერე დღეს მისთვის გაიღვიძა, რომ ფერმიხდილი,
რასაც თამამად შეჰყურებდა, იმის წინ შეჰკრთეს?
დღეიდან აგრე დავაფასებ შენს სიყვარულსაც.
რად გეშინიან, შენი სიმხნე, გაბედულობა
შენსა საწადელს შეუფერო? გსურს, გქონდეს იგი,
რასაც უწოდებ ამ ცხოვრების ძვირფასს საუნჯეს
და ლაჩრად რჩები შენსავ თვალში. სიტყვას

„მსურს იგი“

თანვე აყოლებ „ვერა ვბედავ“-ს, ვით ანდაზაში
კატაზედ არის ნაამბობი.

მ ა კ ბ ე ტ

1 ლეთის გულისათვის
ჩუმად იყავი. ყოველივე შემიძლიან მე,
რაც კაცს შეჰფერის; ვინც ამაზედ მეტს მოიქმედებს,
იმას კაცობა აღარ ეთქმის.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

მაშ, მითხარ, აბა,
რომელმა მხეცმა ეგ ამბავი გაგამხელინა!
როცა ბედავდი შესრულებას, შენ კაცი იყავ
და თუ იქმნები მასზედ მეტი, მით უმეტესის
უფლებით გეთქმის შენ კაცობა. მაშინ ხომ არც დრო
და არც ადგილი არ შეგვეწვედა და შენ კი გწადდა,
ორივ შეგექმნა. ეხლა ორივ გაჩნდა თავისით
და რა შემთხვევა ხელთ გექლევა, შენ შიშით ჰქრები.
შე გამიზრდია ბავშვი, ძუძუ მიწოვებია
და ვიცი, როგორ ტკბილი არის მის სიყვარული,
მაგრამ როგორც შენ დასდე ფიცი ამ საქმისათვის,
იმ გვარად მე რომ დამეფიცა, მზა ვიყავ მაშინ,
ამომეგლიჯა ძუძუ იმის ნაზ ღრძილებიდან
და ვიღრე იგი ღიმილითა შემომცქეროდა,
ძირს დამენარცხა, კეფით ტვინი გადმომენთხია.

მ ა კ ბ ე ტ

რომ ვერ მოგვიხდეს საქმე მარჯვედ?

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

ვერ მოგვიხდესო!
ჭახრაკი მაგრად მოუჭირე გამბედავობას
და ყველა კარგად მოგვიხდება. როცა ღუნკანი
ძილს მიეცემა, — და დღევანდელს ძნელსა მგზავრობას,
უეჭველია, თან მოჰყვება მაგარი ძილი —
მაშინვე იმის ორს შინაყმას მე გამოვატორობ

ღვინით და ვაშლის წვენიც ისე, რომ მათი გრძობა, ტვინის დარაჯად წოდებული, ორთქლად გადიქცეს და საარაყე ქვაბად მათი გონების ბუდე. როცა ისინი ღორებივით ძირს ეყრებიან და გალექილნი თავს მისცემენ მკვდრებივით ძილსა, მაშინ მე და შენ რას ვერ ვუზამთ უმწეო ღუნკანს! რას ვერ ვაკისრებთ ღვინისაგან დამბალ დარაჯებს, რომელნიც ჩვენის ავკაცობის პასუხისგებას მთლად შეიწოვენ.

მ ა კ ბ ე ტ

შენ ვაყები უნდა შვა მხოლოდ, რადგან ბუნება შენი მტკიცე, შეურყეველი, თუ არ ვაყვაცსა, სხვას ვერ შეჰქმნის. როგორა ჰფიქრობ, ის ორი ყმა რომ ჩვენ ძილის დროს სისხლში გავთხვაროთ და მათ ხანჯლები მოვიხმაროთ, ყველას იმათ არ დააბრალებენ?

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

ვინ გაპბედავს სხვა რიგად ფიქრსა, რაკი ჩვენ მოვრთავთ გლოვა-ტირილს და მწარე მოთქმას მის მოკვლის გამო.

მ ა კ ბ ე ტ

გადავწყვიტე და მზადაცა ვარ, ამ საზარ საქმეს დავახმარო ყოველი ღონე. მოვხიბლოთ ხალხი თვალთმაქცური სათნოებითა. ცბიერმა სახემ მალოს ცბიერ გულის პასუხი.

(გაღიან).

მ ო ქ მ ე ლ ე ზ ა მ ე ო რ ე

ს უ რ ა თ ი I

ინვერნესი. მაკბეტის ციხე-დარბაზის კარშიღამო.

(შემოდის ბ ა ნ ქ ო, რომელსაც წინ მოუძღვის ფ ლ ე ა ნ ს და მ ს ა -
ხ უ რ ი მამხალით ხელში).

ბ ა ნ ქ ო

ლამისა ეხლა რა დრო არის?

ფ ლ ე ა ნ ს

მთვარე ჩავიდა,

საათის ხმა კი არ მსმენია.

ბ ა ნ ქ ო

შუალამისას

ჩადის აწ მთვარე.

ფ ლ ე ა ნ ს

შუალამე გადასულია,

ვგონებ, ბატონო.

ბ ა ნ ქ ო

აჰა, ჩემი ხმალი შენ გქონდეს. —

ზეცაში ზოგვით იქცევიან და ჩაუჭრიათ
ყველა მნათობნი. მაშ წაიღე ეგ სანათურიც: —
ისე მძიმედ ვარ, თითქო ტყვია გულზედ დაესხათ
და ძილით კი არ მეძინება. — მოწყალე ძალნო,
ზეციერნო, დამიხსენით წყეულ ფიქრთაგან,
რომელთაც უხსნის გზას ბუნება მოსვენების დროს. —
მომეც აქ ისევ ჩემი ხმალი. ვინ მოდის ესა?

(შემოდის მ ა კ ბ ე ტ და ერთი მხ ლ ე ბ ე ლ ი მამხალით ხელში).

მ ა კ ბ ე ტ

მეგობარი ვარ.

ბ ა ნ ქ ი

მაკბეტ! ჯერედ არ დაწოლილხარ?
მეფემ კიდევაც მოისვენა. დღეს მეტისმეტად
მზიარულადა ბრძანდებოდა: შენთა მხლებელთა
დიდი წყალობა გაუბოძა და ეს აღმასიც
აჩუქა შენს ცოლს, როგორც თავის გულუხვ
მასპინძელს;
მერე უზომოდ კმაყოფილმა განსასვენებლად
ინება წასვლა თვის ოთახში.

მ ა კ ბ ე ტ

მზად არ ვიყავით
და ნაკლებობამ დასძლია ჩვენს დახვედრის სურვილს,
თორემ შევძლებდით ღირსეულად გამასპინძლებას.

ბ ა ნ ქ ი

ყოველისფერი რიგზე იყო. — წუხელ სიზმარში
ის გულთმისანი ვნახე. შენ გაგიმართლეს
თავიანთ სიტყვა ცოტათ მაინც.

მ ა კ ბ ე ტ

მე ის ამბავი
აღარც კი მახსოვს; მაგრამ თუ კი არ დაიზარებ,
როცა მარჯვე დროს ხელთ ჩავიგდებთ, კვლავ
გავიხსენოთ
მათთან შესვედრა და ერთმანეთს მოვესაუბროთ.

ბ ა ნ ქ ი

როდესაც გნებავს, მე მზადა ვარ.

მ ა კ ბ ე ტ

თუ ხელს შემეწყობ,
ჩემს წარმატებას თან მოჰყვება შენი დიდებაც.

ბ ა ნ ქ ი

მეტისა ძებნით ნუ დავკარგავ ოღონდ ჩემსასაც,
ნუ შეირყევა გრძნობა ჩემი ქვეშევრდომული,

ნურა ევნება ჩემ სინდისს და ამ პირობით)
არ ვიტყვი უარს.

მ ა კ ბ ე ტ

მაშ მშვიდობით.

ბ ა ნ ქ ო

გმადლობ. მშვიდობას

ვნატრობ შენთვისაც.

(გადიან ბანქო და ფლენს).

მ ა კ ბ ე ტ

მოახსენე, წადი, ქალბატონს,
ჩემი სასმელი როს მზად იყოს, ზარი ჩამოჰკრას.
შენც შეგიძლიან დაიძინო. —

(მსახური გადის)

რას ვხედავ ამას?

აგერ ხანჯალი ტარით ჩემკენ გამომეცხადა!
ხელი მოგაელო, მოდი, ბარემ... თუმც ვერ შეგიპყარ,
მაგრამ ვხედავ კი... მაშ თვალთათვის გაჩნდი შენ მხოლოდ,
ოჰ, საბედშავო მოჩვენებავ! იქნება იყო
ყალბი ქმნილება, აღტყინებულ ტვინის ნაყოფი
მაგრამ შენ ისე ცხადლივ ვხედავ, როგორც ამ ხანჯალს,
რომელსაც ეხლა ბუღით ვიღებ. შენ მიჩვენებ გზას,
რომლის გავლასაც ვაპირობ მე და შენისთანა
იარალი მჭირს მე სახმარად. ჩემი თვალები
ან სამასხაროდ ვახდომიან სხვათა გრძნობათა,
ან მათ უღრიან ყველას ერთად თავიანთ ძალით...
თვალ წინ მიდგახარ და შენს ტარსა და პირზედ ვხედავ
სისხლის წვეთებსა, რასაც წედან ვერა ვხედავდი. —
არა, ნამდვილად არ არსებობ და ჩემ თვალთ მხოლოდ
წინ ელანდება იგი საქმე მოსისხლობისა. —
ამ ჟამად ქვეყნის ნახევარზედ ბუნება თითქო
მიმკვდარებულა და სიზმარნი ბოროტეულნი
გულით მძინარეთ აწუხებენ. კუდიანეთი
ეხლა უზიდავს მსხვერპლს გაცრეცილს ღმერთსა ჰეკათას;

გაშეშებული სიკვდილიცა, ვით მოჩვენება,
უცბად დამფრთხალი თვის დარაჯის მგელის ყმუილზედ, —
და ყმუილი ხომ წაქეზების ხმა არის მისთვის —
მიიპარება მზგავსად ტარკვინ მტაცებელისა,
რომ შეისრულოს თვის წადილი. — შენ, დედამიწავ,
მკვიდრო და მტკიცევე, ჩემ ფეხის ხმას ყურს ნუ დაუგდებ,
ნურაფერი გრჯის ჩემის გზისა, რომ თვით ქვებმაც კი
არ გაამხილონ, თუ სად ვიყავ, ან სად მივდივარ,
და არ მოუსპონ ყრუ სიჩუმე ამ წყვილიად დრო-ჟამს,
რაც ისე კარგად მას შეჰფერის... მე მოსაკლავად
მივდივარ მასთან... ჭერედ იგი ცოცხალი არის.
სიტყვა აგრილებს თვის სუნთქვით ამ მხურვალე საქმეს...

(ისმის ზარის ხმა)

წავალ, მოვრჩები... ზარიც მიწვევს... ყურს ნუ დაუგდებ
შენ ამას, დუნკან, ეგე ზარი გლოვისა არის,
რაიც შენ გგზავნის ან სამოთხეს, ანუ ჯოჯოხეთს.

(გადის. შემოდის ლედი მაკბეტ).

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

რამაც ისინი გამოათრო, მე მომიმატა
გაბედულობა; და რამაც მათ შუქი მოუსპო,
ახალის ცეცხლით ამანთო მე. — სსუ! გაიგონეთ?
ჭოტი გაჰკივის! ეს ყვირილი ცუდ ამბავს ნიშნავს
და საზაროა მის სალამი ამ ბნელ ღამეში. —
მაკბეტ ასრულებს თავის საქმეს... კარი ღიაა,
და დამაძღარი დარაჯები თავიანთ ვალსა
გულიან ხვრინვით დასცინიან. ძილის წამალი
ჩავყარე ბლომად მათ სასმელში, ასე რომ სიკვდილს
და ბუნების ძალთ ვედარას გზით ვერ გაუგიათ,
მკვდარნი არიან, თუ ცოცხალნი.

მ ა კ ბ ე ტ (სცენის გარედამ)

ვინ არის, ვინა?

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

მეტად მეშინის, ხმაურობამ არ დააღვიძოს
და არ დაბრკოლდეს ამით საქმე. რაკი დავიწყეთ,

დავიღუპებით, თუ თავს ბოლოც არ მოვადევნეთ. —
ეს რა ხმა ისმის? — ხანჯლები იქ აკი დაუწყვე,
უნდა ეპოვნა მას უთუოდ. — ძილის დროს იგი
მამაჩემს რომ არ ჰგვანებოდა, იმ საქმეს მე თვით
შევასრულებდი. — ჩემი ქმარი! (შემოდის მ ა კ ბ ე ტ.)

მ ა კ ბ ე ტ

მე გავათავე...

არ მოჰქარ ყური რაღაც ხმასა?

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

მე ყური მოგქარ

ჭოტის ყვირილსა და ჭრიჭინას ჭრიჭინსა მხოლოდ. —
მგონი რაღაც სტყვი.

მ ა კ ბ ე ტ

როდის?

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

ეხლა.

მ ა კ ბ ე ტ

რომ შემოვედი?

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

ჰო.

მ ა კ ბ ე ტ

სსუ! ვინა წევს იმ მეორე გვერდის ოთახში?

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

დონალბენ წევს.

მ ა კ ბ ე ტ (ხელეზუდ დაიხდავს)

რა საზარი სანახავია!

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

ეგ სულელს ეთქმის, რასაც ამბობ.

მ ა კ ბ ე ტ

ერთმა ძილის დროს

გაიცინა და მეორემ კი შეჰყვირა: „მკვლელი“
თავინთვე ხმამ ორნივე უცბად გამოაღვიძა.
მე გავშეშდი და ყურს ვუგდებდი, მაგრამ ილოცეს
და ისევ ისევ დაიძინეს.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

იქ ორნი წვანან

ოთახში ერთად.

მ ა კ ბ ე ტ

„შეგვიწყალე ღმერთო!“ სთქვა ერთმა;
მეორემ „ამინ“ ზედ დაურთო, თითქო მხედვენი
მე ამ ჯალათის ხელებითა. სულგანაბული
იმათ შეკრთომას ყურს ვუგდებდი და ვერ შევიძელ,
როს შეწყალებას სთხოვდენ ღმერთსა, „ამინი“ მეთქვა.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

ქარგი, მაგისტვის ნუ იშფოთებ ტყუილად გულსა.

მ ა კ ბ ე ტ

რატომ ვერ შევიძელ ამ სიტყვის თქმა! მე სხვებზედ მეტად
ვსაჭიროებდი შეწყალებას და სიტყვა „ამინ!“
სასას მიმეკრა...

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

გეუბნები, რომ მაგ საქმეებს

არ უნდა ეგრე ჩაუყვირდე, თორემ ჰკუილამ
შეგვშლის ეგ ფიქრი.

მ ა კ ბ ე ტ

მე მომესმა თითქო რალაც ხმა:

„ძილი გაგიქრა!“ მაკბეტმაო მოჰკლაო ძილი,
მოჰკლაო ძილი, რაიც ზრუნვის დახვლანჯულს გორგალს
ჰხსნის, არკვევს! ძილი თვით უბიწო, ძილი-სიკვდილი

ყოველდღიურის ცხოვრებისა; ტანჯულ სულთა ხსნა,
მწარე შრომისგან განმზანელი, დიდის ბუნების
დიადი შემწე; ამ ცხოვრების მონადიმეთა
მსაზრდოებელი...

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

რაებს ამბობ?

მ ა კ ბ ე ტ

„ძილი გაგიქრა!“

ამბობდა-მეთქი და მთელ სახლში ეს გაისმოდა:
მოჰკლავო ძილი გლემისმავ და დღეის იქით
ვერ დაიძინებს ველარც კავდორო, ველარც მაკბეტი.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

ვინ იყო, ვინა, მაგის მთქმელი? რისთვის ისუსტებ
ძლიერს ბუნებას, ღირსო თენო, და შეშლილსავით
რად გაგიტაცა მაგ ფიქრებმა? წადი და წყალით
გადაიბანე გე საზიზღი ლაქა ხელთაგან.
ან ეს ხანჯლები აქ რაისთვის წამოგიღია?
იქავე უნდა დაგეყარა. წადი, წაიღე
და ის მძინარე შინაყმანი სისხლით მოთხვარი.

მ ა კ ბ ე ტ

მე ვვლარ წავალ, მე მეშინის ჩემივ საქმისა
და ვერ გავბედავ კვლავ შეხედვას.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

ნებით უძღლურო!

მომეც მაშ მე აქ. არ იცი, რომ მძინარეს და მკვდარს
სურათს აღრიან, და დახატულ ეშმაკისა ხომ
მხოლოდ ბავშვის თვალს ეშინიან. თუ კვლავ სისხლი სდის,
მსახურთ იმ სისხლით დაუმშვენებ პირის-სახეთა,
რომ მათ დაბრალებს ყველაფერი.

(გადის. კარებს არახუნებენ).

მ ა კ ბ ე ტ

ვინ არახუნებს?

რა მემართება, რომ ვთრთი ყოველ ხმაურობაზედ!
რა მოუვიდა ამ ჩემს ხელებს! ოჰ, თვალებსა მთხრის
ეს სანახავი! დიდ ნებტუნის მთელ ოკეანეს
ძალუძს გარეცხოს ჩემნი ხელნი იმ სისხლისაგან?!
არა და არა! ეს ხელები უფრო ადვილად
ურიცხვის ზღვების ლაყვარდ ზვირთებს წითლად შეღებენ!

(შემოდის ლედი მ ა კ ბ ე ტ).

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

ჩემი ხელებიც ეხლა სწორედ მაგ ფერისაა,
მაგრამ ეგ მკრთალი გული ამ ჩემ მკერდ ქვეშ რომ იყოს,
სირცხვილი დამწვავს. — (კიდევ კარს არახუნებენ)

სამხრეთის კარს არახუნებენ.

წავიდეთ ჩქარა ჩვენს ოთახში. ცოტა რამ წყალი
გაგვბანს სრულიად ამ საქმის კვალს და
დავმშვიდდებით...

შენმა სიმტკიცემ გილალატა... (კიდევ კარს არახუნებენ)

კიდევ რახუნია!

ხომ გეყურება? საღამური ტანისამოსი
ჩაიცვი, თორემ შესაძლოა შემთხვევით გენახონ
და მიხვდენ, რომ არ გვიძინებია. ეგრე ფიქრებში
ნუ ხარ გართული.

მ ა კ ბ ე ტ

არ მომსვლოდა ის ამბავი მე
და თუნდ ქვეყნად არ შობილვიყავ! — (კიდევ კარს არახუნებენ).

ოჰ, ნეტავი კი,

დუნკან როგორმე მაგ რახუნით გამოაღვიძო!

(გაღიან. შემოდის მეკარე. გარედამ კიდევ არახუნებენ).

მ ე კ ა რ ე

აი, ბრახუნიც ამასა ჰქვიან! კაცი რომ ჯოჯონეთის მეკარე
იყოს, მარტო გასაღების ტრიალი დააბერებდა. (კიდევ არახუნე-

ბენ დაჰკა, დაჰკა, დაჰკა! ტარტაროზის მადლსა, სიქვი, ვინა ხარ? ეს ალბათ მემამულეა, კაი მოსავლის ლოდინში რომ თავი ჩამოიღრჩო. დროზედ უნდა მოსულიყავ. სარტყელში ხელსახოცები ბლომად ჩაიკეცე, თორემ აქ ბევრი ოფლი მოგედინება. (კიდევ არახუნებენ) დაჰკა, დაჰკა! მეორე ეშმაკის მადლს გაფიცებ, სიქვი, ვინა ხარ? უთუოდ ეს სიტყვების ოსტატია, რომელიც ფიცით სასწორს საითაც უნდა, იქით გადაწევს. ეს სულ ღვთის სახელით ავკაცობდა, მაგრამ ღმერთთან მაინც არ მიუშვეს. მოდი, მოდი, სიტყვების ოსტატო! (კიდევ არახუნებენ) დაჰკა, დაჰკა, დაჰკა! სიქვი, ვინა ხარ? ესეც ალბათ ის ინგლისელი თერძია, ფრანგული შარვლის ნაჭერი რომ მოიპარა. მოდი, დერციკო, შენს უთოს აქ კარგად გაახურებ. (კიდევ არახუნებენ) კიდევ! ახლა აღარ გაჩუმდები! აბა, ვნახო, ვინა ხარ. — ვითომ ესეც ჯოჯოხეთია, ლამის გამყინოს. მე ეშმაკების მეკარედ ყოფნა აღარ მინდა; ის მინდოდა მხოლოდ სხვა და სხვა ჯურის ხალხი მიმელო, რომელნიც ყვავილებით მოფენილ გზაზედ ჭიკოკონების სანახავად მოდიან. (კიდევ არახუნებენ) ეხლავე, მოვდივარ! აბა, ვინძლო, მეკარე არ დაივიწყო. (კარებს აღებს. შემოდიან მ ა კ დ უ ფ და ლ ე ნ ო ქ ს).

მ ა კ დ უ ფ

ძმობილო, განა აგრე გვიან დაწექ წუხელის
დასაძინებლად, რომ აქამდის ვეღარ ამდგარხარ?

მ ე კ ა რ ე

მე და ჩემმა ღმერთმა, ბატონო, წუხელის მამლის მეორე ყვივამდე ვსვამდით და ხომ მოგეხსენებათ, რომ ღვინის სმას სამი რამ მოსდევს.

მ ა კ დ უ ფ

რა არის ეგ სამი რამ?

მ ე კ ა რ ე

ვაი, შენ ჩემო თავო, არ იცი? ცხვირის სიწითლე, ძილი და შარდი. ხურუშიც მოსდევს სმას და არც მოსდევს; სურ-

ვილს ჰბადებს და კაცს კი ღონეს ართმევს. სჯობს, ასე ვთქვა: სმა ხურუმს ოსტატურად ექცევა, — კიდევ აჩენს, კიდევ აქრობს. თან აქეზებს, თან ხელებს უკრავს; ახალისებს და ხალისს უკარგავს, აღვიძებს და აძინებს; მაშასადამე ოსტატურად ძილსა ჰგვრის და რაკი ძილისკენ გააცურებს, თავს ანებებს.

მ ა კ დ უ ფ

მაშ სასმელს წუხელი შენც გაუცურებიხარ.

მ ე კ ა რ ე

მეც სამაგიერო გადავუხადე, უფრო ღონიერი გამოვდექ და თუმცა ცოტა ხანს ფეხებში ბორკილი გამიყარა, მაგრამ დავძლიე და ყელში რაკრაკით ჩავაცურე.

მ ა კ დ უ ფ

შენი ბატონი არ ამდგარა? — აგერ, აქ მოდის; ეტყობა, ჩვენმა ხმაურობამ გამოაღვიძა.

(შემოდის მ ა კ ბ ე ტ).

ლ ე ნ ო ქ ს

კეთილი დილა გაგითენოს ღმერთმა, ბატონო.

მ ა კ ბ ე ტ

აგრეთვე თქვენცა, ბატონებო.

მ ა კ დ უ ფ

მეფე აბრძანდა,

თუ ჯერედ არა?

მ ა კ ბ ე ტ

ჯერედ არა.

მ ა კ დ უ ფ

მე მიბრძანა, რომ

დილით ადრიან აქ ვხლებოდი; მგონი, ვადასაც გადავაცილე.

მ ა კ ბ ე ტ

წავიძღვები იმათ კარამდე.

მ ა კ დ უ ფ

ვიცი ეს გარჯა საამოა შენთვის, მაგრამა
მაინც გარჯაა.

მ ა კ ბ ე ტ

საამური რაიმე შრომა
ამცირებს გარჯის შეწუხებას. აი კარებიც.

მ ა კ დ უ ფ

გავბედავ შესვლას, თვით მათგანვე მაქვს ნაბრძანები.
(გაღის).

ლ ე ნ ო ქ ს

მეფე დღეს ხომ არ მიბრძანდება?

მ ა კ ბ ე ტ

დიაღ, დღეს მიდის...
ბრძანება აგრე გამოვიდა.

ლ ე ნ ო ქ ს

ლამე წუხელის

აშფოთებული იყო ფრიად. სადაც ვიწექით,
საკვამლეთ თავნი ქარმა სრულიად გადაანგურია.
როგორც ამბობენ, ტირილის ხმა ისმოდა ცაში
და უცნაური რამ კივილი ზარის კილოთი
ამცნევდა თურმე წინასწარად სიკვდილის ნიშნებს,
ცეცხლის გაჩენას და საშინელ შფოთსა და ამბოხს,
რასაც თან მოსდევს დრო აღსავსე მწუხარებითა.
ბნელის ფრინველიც თურმე მთელი ღამე ჰკიოდა.

ზოგნი ამბობენ, დედამიწა დაგდაგებდაო,
როგორც ციებით ავადმყოფი და კიდევ იძრა.

მ ა კ ბ ე ტ

მოუსვენარი ღამე იყო, მართალსა ბრძანებ.

ლ ე ნ ო ქ ს

ჯერედ არ ახსოვს მზგავსი რამ ჩემს ყმაწვილკაცობას.

(შემოდის მ ა კ დ უ ფ).

მ ა კ დ უ ფ

ოჰ, საზარლებავ, საზარლებავ!

მ ა კ ბ ე ტ და ლ ე ნ ო ქ ს

რა ამბავია?

მ ა კ დ უ ფ

ბიწმა დღეს თავი საგანგებოდ გამოიჩინა:
მკვლელმა სიკვდილის შემლახველმა დღეს შეუნგრია
უფლის ცხებულსა ტაძარს კარი და წარიტაცა
ვისი სიცოცხლე სულის მდგმელი!

მ ა კ ბ ე ტ

რაო, სიცოცხლე?!

ლ ე ნ ო ქ ს

სთქვი, ხელმწიფეს ხომ არაფერი დაშავებია?

მ ა კ დ უ ფ

შედით საწოლში და მოისპეთ ეგ მხედველობა
ნახვით ახალის გორგონისა. ნუ მათქმევინებთ
მე ნურაფერსა; ნახეთ თითონ და თითონვე სთქვით.

(გადიან მ ა კ ბ ე ტ და ლ ე ნ ო ქ ს)

ადექით ძილით, გაიღვიძეთ, ნაბათს დაჰკარით!
აქ ლალატია და კაცისკვლა. ბანქო, დონალბენ!

მალკოლმ! საჩქაროდ გაიღვიძეთ, განშორდით ტკბილ
ძილს.

სიკვდილის სახეს და სიკვდილი თვით ნახეთ თვალით!
აღექით, ნახეთ თქვენ სურათი მეორედ მოსვლის.
მალკოლმ და ბანქო! ლოგინიღამ აღექით-მეთქი,
მოჩვენებათა დაემზგავსეთ კუბოღამ ამდგართ,
რომ შესაფერნი იყვნეთ ესეთ საშინელების.

(შემოდის ლედი მაკბეტ).

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

რა მოხდა ნეტა ისეთი რამ, რომ ეს საყვირი
უსიამოვნო გვიხმობს მძინარ მოღარბაზეთა?
სთქვით საჩქაროდ, სთქვით!

მ ა კ დ უ ფ

ვერ აიტანთ იმის მოსმენას,
რაც მაქვს სათქმელი. ქალის ყურს რომ გავაგებინო,
ჩემი სიტყვები საწამლავედ გადაიქცევა. —

(შემოდის ბანქო)

ოჰ, ბანქო, ბანქო, მოჰკლეს ჩვენი მეფე-პატრონი!

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

ვაი ჩემს თავსა, ეს რა მესმის! როგორ, ჩვენს სახლში?!

ბ ა ნ ქ ო

ეგ სადაც უნდა მომხდარიყოს, საშინელია!
ძვირფასო მაკდუფ, გთხოვ, უარჰყო შენივე სიტყვა,
სთქვი, ვტყუოდი-თქო.

(შემოდის მაკბეტ და ლენოქს).

მ ა კ ბ ე ტ

ერთ საათ წინ რომ მოემკვდარიყავ,
ჩემს თავს ჩავთვლიდი ბედნიერად; დღეიდგან კია
გაჰქრა ამ მოკვდავთ ქვეყანაში ჰკვათამყოფლობა,

15. უ. შექსპირი, წ. II

ყოველისფერი ამოა! წარწყმდა დიდება,
სახელოვნება; დაილია ცხოვრების ღვინო
და დღეს სარდაფში თავმომწონედ ნალეკი მეფობს!

(შემოდინ მ ა ლ კ ო ლ მ და დ ო ნ ა ლ ბ ე ნ).

დ ო ნ ა ლ ბ ე ნ

უბედურობა მოხდა რამე?

მ ა კ ბ ე ტ

თქვენს თავზედ მოხდა
და არ იცით კი! დაშრა წყარო, ძირი, სათავე
თქვენის სისხლია და სიცოცხლით აღარ ჩქეფს იგი.

მ ა კ დ უ ფ

მეფე მოუკლავთ, მამათქვენი!

მ ა ლ კ ო ლ მ

ოჰ! როგორ, ვისა?!

ლ ე ნ ო ქ ს

როგორც ეტყობა, თვით მის დარაჯთ მოუქმედნიათ:
ხელები, სახე სისხლით ჰქონდათ სრულად გასვრილი,
ხანჯლებიც ჭერედ გაუწმენდნი იქვე ელაგათ
მათ ბალიშებზედ და გვიმზერდენ გაშტერებულნი, —
არ იყო მათთვის მისანდობი კაცის სიცოცხლე.

მ ა კ ბ ე ტ

მაინც ვნანობ, რომ ავღელდი და მოვკალ იგინი.

მ ა კ დ უ ფ

-
რადა ხოცავდი?

მ ა კ ბ ე ტ

რომელს ძალუქს ერთს და იმავე დროს
იყოს მრისხანეც და მშვიდიცა; ვინ მოათავსებს
ერთად სიწყნარეს და სიცხარეს, ერთგულეებასა
და გულგრილობას? ვერავინ. მშვიდი გონება ჩემი

უკან დასტოვა სიყვარულის აღფრთოვანებამ.
იქ იწვა დუნკან, რომელს სახე ვერცხლებრ ბრწყინვალე
სისხლის ვარაყით შეჰღებოდა. მის ჭრილობანი
ჰგავდნენ განზრახად ბუნებაში შენგრეულ ხერვლსა,
რომ აოხრებას მოეკიდნა იქ მკვიდრი ბინა.
აქეთვე მკვლელნი შეღებულნი თავიანთ ცოდვით...
მათი ხანჯლები ქარქაშთ წილად შეკუმშულ სისხლში
გახვეულიყვნენ საზიზღარად! ვინ მოითმენდა,
ვისაც აქვს გულში სიყვარული და ძალიც შესწევს,
ეს სიყვარული დაამტკიცოს.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

ვაი, მიშველეთ!

ჩქარა აქედამ წამიყვანეთ.

მ ა კ დ უ ფ

მიღით, მიჰხედეთ.

მ ა ლ კ ო ლ მ (ჩუმაღ დონალბენს)

ჩუმაღ რასა ვართ! ეს საქმე ხომ უფრო ჩვენია,
ვიდრემდე სხვისა.

დ ო ნ ა ლ ბ ე ნ (ჩუმაღ მალკოლმს)

რალა გვეთქმის აბა აქ კიდეც,
სად ბედისწერას ჩვენსას ძალუქს თვის საფარიდამ
უეცრად თავზედ დაგვეცეს და გაგვანადგუროს.
ის სჯობს, წავიდეთ, ცრემლი ჯერ არ დაგვმზადებია.

მ ა ლ კ ო ლ მ (ჩუმაღ დონალბენს)

და მწუხარებას ჩვენსას ძლიერს ჯერ დრო არა აქვს
საქმედ გადიქცეს.

ბ ა ნ ქ ო

ლედი მაკბეტს მიჰხედეთ-მეთქი...

(ლედი მაკბეტი გაჰყავთ)

და როდესაც კი ჩვენს სუსტსა და შამველსა სხეულს

შევიმოსავთ და მწვავ სიცივეს მოვერიდებით,
ერთად შევეგროვდეთ და ეს საქმე კაცისმკვლელობის
გამოვიძიოთ. შიში, ეჭვი გულში აღგვეძრა...
უფალს ვაბარებ ჩემს თავსა და სასტიკ ფიცსა ვდებ,
წევებრძოლო ფარულ ავთა წადილთ, რომელთ საზარლად
ესეთსა მუხთალ კაცისკვლაში თავი იჩინეს.

მ ა კ დ უ ფ

მეც მაგ ფიცსა ვდებ.

ყ ვ ე ლ ა ნ ი

აგრეთვე ჩვენც.

მ ა კ ბ ე ტ

წავიდეთ ჩქარა,
ტანისამოსი შევიმოსოთ და დიდს დარბაზში
ერთად მოვეგროვდეთ.

ყ ვ ე ლ ა ნ ი

თანახმა ვართ!

(გადიან ყველანი მ ა ლ კ ო ლ მ ს ა და დ ო ნ ა ლ ბ ე ნ ს გარდა).

მ ა ლ კ ო ლ მ

შენ რას აპირობ?

ვგონებ ისა სჯობს, მოვერიდოთ, ცბიერ კაცისთვის
ადვილი არის მწუხარების განგებ მიჩნევა.
მე ინგლისს წავალ.

დ ო ნ ა ლ ბ ე ნ

და მე კია ირლანდიაში.

როცა ერთმანეთს დავშორდებით, უფრო უშიშრად
ვიქნებით მაშინ. თორემ ღიმი მალავს ჭანჭლის წვერს
და ვინც ახლოა სისხლით ჩვენთან, უფრო სისხლსა სვამს,
მკვლელი ისარი ჩვენს მხარესკენ გამოსროლილი
ჯერ არ მოსულა თვის ნიშნამდე; ის გვირჩევნია,
თავი როგორმე აგარიდოთ. შევსხდეთ ცხენებზედ,
დავეხსნათ ფუჭსა თავაზობა-გამოსალმებას

და გავეშუროთ! არ ეძრაბვის არვის ქურდობა,
თუ თავს იპარავს ამისთანა უწყალო დროსა.

(გადიან).

ს უ რ ა თ ი II

იგვე აღვილი. მაკბეტის ციხე-დარბაზის ახლო.

(შემოდინ როს და ბერიკაცი):

ბერიკაცი

სამოცდაათის წლის ამბავი მახსოვს მე კარგად
და ამ გრძელ ხანში საზარო დროც ბევრი მინახავს,
უცნაური რამ ამბავიცა, მაგრამ ამ ღამემ
ბაიყუშურმა გააცუდა, რაც კი მახსოვდა.

როს

აღამიანის ქცევამ თითქო ცა შეაძრწუნა
და ჰხედავ, როგორ მის ასპარეზს სისხლითა მორწყულს
რისხვით ემუქრის. დრო-ჟამით რომ დღე უნდა იყოს,
ზნელი მწყვდიადი ეფარება ცათ მივალ მნათობს.
არ ვიცი, ღამე მეფობს, თუ ღღის ნათელი მორცხვობს, —
ეს კია, ზნელი დედამიწას გადუქრა სრულად,
როდესაც უნდა მას სინათლე სულის ჩამდგმელი
გარს ევლებოდეს.

ბერიკაცი

ეგ ბუნებას წინააღმდეგობს
იმ ახლად მომხდარ ცოდვის მზგავსად. სამშაბათს კიდევ,
როცა ამაყად შევარდენი ცაში ცურავდა,
თაგვიჭერია ბუ უეცრად დაეცა თავსა
და მოჰკლა იგი.

როს

კიდევ აი უცნაური რამ,
მასთან მართალი: მშვენიერნი ღუნკანის ცხენნი,

სანაქებონი და განთქმულნი თვისის სიმარდით,
დაგიჟდენ თურმე, გაანგრის საჯინიბონი,
გარდაიხვეწნენ შეუპოვრად და თითქო ომი
გამოუცხადეს ადამიანს.

ბ ე რ ი კ ა ც ი

ესეც სთქვეს კიდევ

გადაქამესო ერთმანეთი.

რ ო ს

სწორედ ეგრეა,

ჩემდა საოცრად ჩემივ თვალით ვნახე მე ეგა.

კეთილი მაკდუფ მოდის აგერ. — (შემოდის მ ა კ დ უ ფ).

რა ამბავს იტყვი

ამ ქვეყნისასა?

მ ა კ დ უ ფ

განა თითონ შენ კი არ იცი?

რ ო ს

ხომ არ გამეღავნდა, თუ ვინა ჰქმნა ის ბოროტება?

მ ა კ დ უ ფ

იმათ უქმნიათ, ვინც დახოცა მანინ მაკბეტმა.

რ ო ს

მერე ნეტავი რა სიკეთეს გამოელოდენ!

მ ა კ დ უ ფ

შესყიდულნი თუ იქნებოდენ. ხელმწიფის ძენი,
მალკოლმ, დონალბენ გაქცეულან და ეს ამბავი
ეჭვს სწორედ მათზედ გვატანიანებს.

რ ო ს

ესეც ბუნების

წინააღმდეგ. უთაურო თავმოყვარებავ,

გინდა, რომ შთანთქა თვით შენივე მსაზრდოებელი —

ეჭვი არ არის, მას მეფობა მაკბეტს ერგება.

მ ა კ ლ უ ფ

და დასვეს კიდევ; ეხლა იგი სკონს გაემგზავრა
საკურთხებელად.

რ ო ს

სადლა არის ღუნჯანის გვამი?

მ ა კ ლ უ ფ

ის წაასვენეს კოლომბანის აკაღდამაში,
იქ, სადაც მისთა წინაპართა ძველთ სამარხია.

რ ო ს

შენც სკონს მიდიხარ?

მ ა კ ლ უ ფ

არა, ძმაო, მე ფაიფს მივალ.

რ ო ს

მე კი სკონს წავეალ.

მ ა კ ლ უ ფ

მაშ მშვიდობით. ღმერთმა ინებოს,
რომ შენმა თვალმა იქ იხილოს კარგი ამბები;
ნაგრამ ვაი თუ ახალ სამოსს ძველი გვერჩიოს.

რ ო ს

მშვიდობით, ჩემო ბერიკაცო!

ბ ე რ ი კ ა ც ი

ღმერთმა გაკურთხოს!
აკურთხოს ღმერთმა მის მარჯვენაც, ვინც კი შეიძლებს
აეის კეთილად გარდაქმნასა, მტრისას მეგობრად.

(ვადიან).

ს უ რ ა თ ი I

ფორესი. ოთახი სასახლეში.

(შემოდის ბ ა ნ ქ ო).

ბ ა ნ ქ ო

რაც კი აღითქვეს იმ გულთმისან დედაკაცებმა, ყველა ასრულდა: გლემისიც ხარ, კავდორიც, მეფეც! მეშინის მსოლოდ, ვაი თუ შენ ამ დიდებისთვის ბოროტი გზა რამ აგერჩიოს. ისიც ხომ გითხრეს, რომ არ შერჩება ტახტი შენსა შთამომავლობას და მე ვიქნები მეფეთ გვარის მამამთავარი. თუ მართალი სიტქვეს — შენზედ აკი ცხადად აღსრულდა იმათი სიტყვა — მაშ არ არის განა შესაძლო, რომ მეც ნამდვილად იმგვარადვე დამპირებოდენ და გულს იმედი გაეღვიძათ?! — სსუ, აწ კი ჩუმაღ!

(საყვირის ხმა. შემოდიან მ ა კ ბ ე ტ მეფის ტანისამოსში, ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ დედოფლისაში, ლ ე ნ ო ქ ს, რ ო ს, დ ი დ ე ბ უ ლ ნ ი, მ ა თ ნ ი ც ო ლ ნ ი და მ ხ ლ ე ბ ე ლ ნ ი).

მ ა კ ბ ე ტ

აქა ყოფილა უმთავრესი სტუმარი ჩვენი.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

აქ რომ არ იყოს, ჩვენს დიდ მეჯლისს დაეტყობოდა, მოაკლდებოდა უკეთესი თვის სამკაული.

მ ა კ ბ ე ტ

ამდამ დიდი ვახშამი გვაქვს, გთხოვ შენც მოხვიდე.

ბ ა ნ ქ ო

ბრძანებას თქვენსას, ხელმწიფეო, ვემორჩილები; თქვენს სამსახურად ვალი ჩემი სამარადისოდ განუწყვეტელის ჯაჭვით არის მტკიცედ დაბმული.

მ ა კ ბ ე ტ

მიდიხარ სადმე ამ სალამოს?

ბ ა ნ ქ ი

დიაღ, ხელმწიფევ.

მ ა კ ბ ე ტ

ეგ რომ არ იყოს, დღეს კრებაზედ რჩევას გკითხავდი, —
შენი რჩევა ხომ საკეთილო ყოფილა მუდამ.
ხვალისთვის დარჩეს. შორს მიდიხარ?

ბ ა ნ ქ ი

იმდენად შორსა,
რომ ვახშობამდე დავბრუნდები. თუ ჩემმა ცხენმა
არ მოუმატა ნაბიჯს, მაშინ ერთს, თუ ორ საათს
დავესესხები ბნელსა ღამეს.

მ ა კ ბ ე ტ

ეცადე, ნადიმს

არ გამოაკლდე.

ბ ა ნ ქ ი

გიახლებით, უთუოდ, მეფევ.

მ ა კ ბ ე ტ

ჩვენნი ბოროტნი ნათესავნი, როგორც გვაუწყეს,
გარდახვეწილან ინგლისსა, თუ ირლანდიაში;
არა ტყდებიან, მალვენ საზარ მამისმკვლელობას
და მათთა მსმენელთ უამბობენ თურმე უცნაურ,
მოგონილ ამბებს. ამაზედ ხვალ ვილაპარაკოთ,
როს სახელმწიფოს სხვა საქმისთვის ერთად შევკრებით. —
(ბანქოს) მაშ ჩქარა წადი, გეთხოვებით ამალამადის.
ფლენსიცი შენთან ხომ არ მოდის?

ბ ა ნ ქ ი

დიაღ, ხელმწიფევ.

უნდა სასწრაფოდ გავეშურო.

მ ა კ ბ ე ტ

ვინატრი შენთვის
ცხენსა სწრაფსა და ფეხმაგარსა, რომ არ გიმტყუნოს.
წადი, მშვიდობით. — (ბანქო გაღის)

ამ სალამოს შვიდ საათამდე
თავისუფალნი ხართ ყოველნი. რომ უფრო ტკბილად
შეკლო დახვედრა, ვახშობობამდე მსურს მარტო დავრჩე.
დრომდე მშვიდობით. —

(გაღიან ყველანი, გარდა მ ა კ ბ ე ტ ი ს ა და ერთის მ ხ ლ ე ბ ლ ი ს ა)
შენ, აქ მოდი. ხომ იქ არიან
დაბარებულნი?

მ ხ ლ ე ბ ე ლ ი

დიად, მეფევე, სასახლის კართან
თქვენს ბრძანებასა მიელიან.

მ ა კ ბ ე ტ

აქ დამიძახე. —

(მხლებელი გაღის)

რაა ეს ყოფა, თან უშიშრად თუ არ ვიქნები!
ღრმად გამჯღარი მაქვს ბანქოს რიდი; მის ხასიათში
რალაცა არის ხელმწიფური და საშიშარი:
გამბედაობას, შეუღრვეკელს იმის ბუნებას
ნათელი ჭკუა წინ მიუძღვის გამაფრთხილებლად.
მხოლოდ მის შიში მაქვს მე-მეტქი, სხვა არაეისი.
ჭკუა-გონება ჩემი მის წინ ისე არად სჩანს,
ვით არად სჩანდა კეისრის წინ, როგორც ამბობენ,
მარკ ანტონიოს გონივრება. აკი იმ დებსაც
უსაყვედურა, როს პირველად მეფე მიწოდეს,
და უბრძანა რომ ეთქვათ რამე მაგისათვისაც.
მაშინ იყო რომ მიულოცეს წინასწარმთქმელებრ
დიდ მეფეთ გვარის მამად ყოფნა. მე თავს დამადგეს
ფუჭი გვირგვინი, უნაყოფო სკიპტრა ხელთ მომცეს;
ვალაცა უცხომ უნდა იგი ძალით წამართვას
და არ არგუნოს ჩემთა ძეთა! თუ ეს ახდება,

ბანქოს შეილთათვის გამისვრია მაშ ჩემი გული,
მათთვის მომიკლავს ქველი ღუნკან და აღმივსია
სინიდისისა ქენჯნით მშვიდის ცხოვრების თასი!
იმათთვის-მეთქი! მაშ საუნჯეც სამარადისო
მისთვის დავუთმე კაცის მავნე ბოროტსა სულსა,
მხოლოდ იმისთვის, რომ ბანქოს თესლს მეფობა მიეცე?!
ამას ის არ სჯობს, რომ პირისპირ შეგება ბედსა
და სიცოცხლეც კი არ დავზოგო მედგარ ბრძოლაში!
ეს ვინ ხმაურობს? —

(შემოდის მხლებელი და ორი კაცის მკვლეელი)
(მხლებელს) შენ წადი და კარებთან იდევ,

ვიდრე არ გიხმო. — (მხლებელი გადის)

თქვენ გუშინ არ გელაპარაკეთ?

პირველი კაცის მკვლეელი

დიად, ხელმწიფევ.

მ ა კ ბ ე ტ

მერე ყველა კარგად იფიქრეთ,
რაც მე გითხარი? ხომ იცით, რომ ის იყო იგი,
რომელსაც დღემდის ჰყავდით აგრე გაწვილებულნი.
თქვენ კი მსახავდით მე, უბრალოს, მაგის მიზეზად.
გუშინ ეგ ყველა დაგიმტკიცეთ, თვალით გიჩვენეთ,
ვით გატყუებდენ, გზაზედ როგორ გეღობებოდენ,
რა და რა ღონით ხელს გიშლიდენ, — რაღას ვაგრძელებ,
ნახევარ-კაცსაც ეს ყოველი, თვით სუსტსა ჭკუას
ათქმევინებდა: „აი, ყველა ეს ბანქომა ჰქმნა!“

პირველი კაცის მკვლეელი

ყოველისფერი გვიბრძანეთ თქვენ.

მ ა კ ბ ე ტ

ეგ მართალია,

და აი ეხლა მსურს გაუწყობ დანარჩენიცა.
როგორ გგონიათ, მოთმინება თქვენს ბუნებაში
იმდენად მძლავრობს, რომ ამ საქმეს თავი ანებოთ

და სახარების სიტყვისამებრ გინდათ ილოცოთ
იმ სათნოიან კაცისათვის და მის შვილთათვის,
რომლის სასტიკმა ხელმა ჩაფლათ ცოცხლივ საფლავში,
გლახად გარდაგქმნათ?

პ ი რ ვ ე ლ ი კ ა ც ი ს მ კ ვ ლ ე ლ ი

ჩვენც კაცნი ვართ.

მ ა კ ბ ე ტ

დიად, კაცნი ხართ,
თქვენცა სწერიხართ კაცთა რიცხვში. მწევარს, მეძებარს,
ფინიას, ქოფაკს, გოშისაც ძაღლებს ეტყვიან,
ერთად არიან მოქცეულნი ძაღლთა სიაში.
მაგრამ გარჩევა ადვილია მის კვალობაზედ,
თუ რა ნიჭს აძლევს მათ გულუხვი ბუნება ჯილდოდ:
ზოგი მაღია, ზოგი ნელი, მინაზებული,
ზოგი ნადირობს, ზოგი სახლ-კარს დარაჯობს ღამე
და ეს თვისება მათ სიაში ჩამოთვლილია,
თუმცა კი ყველას თანაბრად სძევს ძაღლის სახელი.
ესევე ითქმის კაცებზედაც. ახლა რას იტყვიოთ?
თუ თქვენც ადგილი გაქვთ რაიმე კაცთა ხროვაში,
კაცობრიობის უღირსს ნაღეს თუ არ შეადგენთ,
მაშინ მოგანდობთ ერთსა საქმეს, რის შესრულება
მძლავრს მტერს თავიდან მოგაცილებთ, დაგახლოვებთ
თქვენ ჩემს გულთანაც, რადგან იმის სიცოცხლე მძიმე
ტვირთად მაწევს მეც და მის მოკვლით ამ ტვირთს
ავიხსნი.

მ ე ო რ ე კ ა ც ი ს მ კ ვ ლ ე ლ ი

ჩემო ხელმწიფევე, ქვეყანამ მე ისე დამჩაგრა
და წამაქეზა ქიშტის კვრით, რომ არას მივხედავ,
ოღონდ ეს ჯავრი როგორმე კი ამოვიყარო.

პ ი რ ვ ე ლ ი კ ა ც ი ს მ კ ვ ლ ე ლ ი

მეც კი, ბატონო, ისე დამცა უბედურებამ,
ისე გამთელა ილბალმა, რომ თავს არ დავზოგავ:
ანუ მოვკვდები, ან უკეთესს ბედს შევეყრები.

მ ა კ ბ ე ტ

ორივემ კარგად იცით, ბანქო თქვენი მტერია.

ორივე კაცის მკვლელი
ვიცი, ბატონო.

მ ა კ ბ ე ტ

ჩემიც არის; მერე ისეთი
მოსისხლე მტერი, რომ რამდენიც დღე ემატება,
იმდენს სიცოცხლეს ვაკლებდი მე. თუმცა შემეძლო
ჩემი სურვილი თვალსაჩინოდ გამოემეცხადა
და ამ უფლებით აღმეგავა იმისი კვალი,
მაგრამ არ მწადის ეს, რადგანაც იმასაც და მე
მეგობარნი გვყავს საერთონი. მე არ დავკარგავ
ამ მეგობრებსაც, რაკი განგებ გამოვიტირებ,
ვისაც მევე ვსპობ ამ ქვეყნიდამ! აი რისთვისაც
მოწყალე გულით მოგმართეთ თქვენ და მსურს დავფარო
ზოგიერთ მძიმე მიზეზთ გამო ეს ხალხის თვალში.

მეორე კაცის მკვლელი
რასაც გვიბრძანებთ, აღვასრულებ, ჩემო ხელმწიფევე.

პირველი კაცის მკვლელი
თუნდ რომ დავგზოცონ...

მ ა კ ბ ე ტ

თქვენს სახეში სჩანს თქვენი გული.
ამ ერთ საათში მე განიშნებთ, სად უნდა დადგეთ,
საიღამ უნდა უთვალთვალთ, რა დროს მისცვივდეთ;
საჭიროა, რომ ამალამვე შესრულდეს ყველა
ცოტა სსახლის მოშორებით, რადგან არა მსურს,
ჩემზედ რამ ეჭვი მოიტანონ. იმასთან ერთად, —
რომ აღარ დარჩეს არც ნახევი და არც ნაფლეთი —
მის შვილ ფლენასაც იმ ბნელ ჟამის ბედი უწილეთ.
ისიც თან წაჰყვა თავის მამას. მის მოკვლა ჩემთვის
ნაკლებ საჭირო აღარ არის მამის სიკვდილზედ.

ორივე კაცის მკვლელი
გადაწყვეტილი გვაქვს, მეფეო.

მაკბეტ

ძალიან კარგი,
ეხლავე მოვალ, სასახლიდამ ნულარსად წახვალთ.

(კაცისმკვლელები გადიან)

მორჩა, გათავდა! ბანქო, შენი სული გაფრინდა.
თუ ცა გხვდა წილად, ამაღამვე ზეცას ეწევი. (გაღის).

ს უ რ ა თ ი II

იგივე ადგილი. ოთახი სასახლეში.

(შემოდინან ლედი მაკბეტ და მსახური).

ლედი მაკბეტ

ბანქო წაეიდა სასახლიდამ?

მსახური

დიალ, გიახლათ

და ამაღამვე დაბრუნდება.

ლედი მაკბეტ

წადი, ხელმწიფეს

მოახსენე, რომ ლაპარაკი მსურს მე იმასთან.

მსახური

ეხლავე, ბატონო, გიახლებით. (გაღის).

ლედი მაკბეტ

როცა საწადელს

მივალწევთ ჩვენსას და ვერ ვიგრძნობთ კმაყოფილებას,
„დაკვარგეთ ყველა“ ითქმის მაშინ, „არა-რა ვპოვეთ“..
სჯობს მკვდარი ვიყოთ, თვით ის, ვისიც სიცოცხლე
მოესპეთ,

ვიდრე საეჭვო ლხენა ვპოვოთ ამ მოსპობითა.

(შემოდის მ ა კ ბ ე ტ)

ბატონო ჩემო, როგორა ხარ? რად რჩები მარტო,
და ამხანაგად რისთვის იხდი მავნე ოცნებით?
ეგე ღრმა ფიქრნი, რომელთ სრულად გაუტაცნიხარ,
თავის საგანთან ერთად უნდა დამარხულიყვნენ.
რასაც არა-რა ეშველება, სჯობს რომ დავეხსნათ.
რაც მოხდა, მოხდა.

მ ა კ ბ ე ტ

გველესაპი დავჭერთ მხოლოდ,
კი ვერ მოვკალით. ტანს შეიკრებს, გამოცოცხდება
და ჩვენს უღონო მძულვარებას იმისი კბილი
კბენას უქადის უწინდელებრ. მაგრამ ისა სჯობს,
არსთა კავშირი დაიშალოს, ორთავ ქვეყანას
დაადგეს ტანჯვა, ვიდრე ლუქმას შიშითა ვჭამდეთ,
ლამე გვიკრთობდენ ძილს საზარო მოჩვენებანი.
სჯობს მკვდართან ვიწვეთ, რომელს ჩვენვე ხმა

ჩავუკმინდეთ

ამ ღირსებისა შესაძენად, ვიდრე მუდამ ჟამს
მოსვენებასა მოკლებულნი, მწარედ ვგმინავდეთ.
საფლავში არის ეხლა დუნკან, მას კარგად სძინავს
ამა მღელვარე, ფუჭ ცხოვრების ტალღების ქვეშე...
რაც კი შვეძლო უარესი, ლალატმა ის ჰქმნა:
ვერც საწამლავი, ვერც ფოლადი, ვერც შინ ამბოხი,
ველარც გარეშე მტერი იმას ვერას დააკლებს.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

ბატონო ჩემო, კარგი, კმარა. გადაიშალე
ეგ პირის-სახე მოღრუბლული, გამხიარული,
სიამოვნებით დაუხვდი შენს სტუმრებს ამაღამ.

მ ა კ ბ ე ტ

აგრე ვიქ, აგრე და შენცა გთხოვ, ჩემებრ მოიქცე.
ეცადე ზანჭოს განსხვავებით კარგად მოეპყრა,
ასიამოვნე თვალითაც და ტკბილის ენითაც.
ცუდი დრო არის, რაკი ჩვენი ხარისხ-ღირსება

ცრუ მლიქვნელობის მდინარეში უნდა განვზანოთ,
გადავაფაროთ პარის-სახე გულს დასამალად.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

კმარა მაგაზედ ლაპარაკი.

მ ა კ ბ ე ტ

ჩემი გონება

მორიელებით სავსე არის, სულზედ უტკბესო, —
ბანქო და ფლენს, კარგად იცი, ქვეყნად დადიან.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

მერე უკვდავი ხომ არა სძევთ სახიერება!

მ ა კ ბ ე ტ

ეგ მანუგეშებს, სიკვდილს ვერსად გაეჭყვევიან...
მაშ გაიხარე: ვიდრე ნანგრევთ ვარს შემოუფლის
ფრენით ღამურა; ვიდრე შაეის ჰეკათის წვევით
ბჭყვრიალ-ფრთიანი ღამის ბუზი თანაბარის ხმით
გამართავს ბზუილს მთქნარებისა და ძილის მომგვრელს,
საზარი საქმე შესრულდება.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

რაო, რა საქმე?

მ ა კ ბ ე ტ

ნუ იცოდინებ, ჩემო გვრიტო, იყავ უმანკო,
როს გათავდება, მაშინ ნაქმნარს ქება მიუძღვენ.
თვალთა-ამხვევო ღამევ, მოდი და გადაეფარე
შემბრალელების დღის ნაზ თვალებს! მაგ უხილავის,
მოსისხლე ხელით შუა გასჭერ, წვრილად დაჰგლიჯე
სიცოცხლის ძაფი, რაიც შიშის ჟრუანტელსა მგვრის...
ხშირი ბინდია. ეხლა ყვაევი თავის სასურველ
ტყისკენ მიფრინავს; დღის კეთილნი არსნი მიყუჩდენ
და ღამის ბნელთა მოხელეთა მათს მსხვერპლს მიჰმართეს.
ჩემი სიტყვები გაოცებენ, მაგრამ დამშვიდდი:
ცუდად დაწყებულ საქმეს ცუდივ შესძენს სიმტკიცეს.
აბა, წავიდეთ. (გაღიან).

იგივე ადელი. ხევნარი, რომელშიაც მოჩანს სასახლეში
მისავალი დიდი კარი.

(შემოდის სამი კაცის მკვლეელი

პირველი კაცის მკვლეელი

ვინ გითხრა, რომ ჩვენთან მოდინარ?

მესამე კაცის მკვლეელი

მაკბეტმა.

მეორე კაცის მკვლეელი

ვენდოთ. მაგან იცის აქ რისთვისა ვართ
და ან რა საქმეც გვიკისრია.

პირველი კაცის მკვლეელი

დარჩი მაშ ჩვენთან. —

დასავლეთისკენ კიდევ ცოტად ბუტავს დღის შუქი;
ნავიანევი მგზავრი ეხლა ცხენს მიაშურებს,
რომ თავის დროზედ დაბინავდეს. ვისაც ჩვენ ველით,
ისიც ეხლავე უნდა გაჩნდეს.

მესამე კაცის მკვლეელი

სსუ, ყური უვდეთ!

ცხენის ფეხის ხმა.

ბ ა ნ ქ ო (გარდამ).

მოგვინათეთ, არავინა ხართ?

მეორე კაცის მკვლეელი

ის არის, ისა, სხვა ყველანი, ვისაც ელოდენ,
სულ აქ არიან.

პირველი კაცის მკვლეელი

უკან მიჰყავთ იმის ცხენები.

მესამე კაცის მკვლელი
ყველას აგრე აქვს ჩვეულებად. აქა ხტებიან
და ფეხით მივლენ სასახლემდე.

მეორე კაცის მკვლელი
სინათლე მოჩანს.

მესამე კაცის მკვლელი
ის არის!

პირველი კაცის მკვლელი
აბა, მარჯვედ ვიყოთ.
(შემოდინ ბანქო და ფლეანს. წინ მსახური მოუძღვით
მაშხალით ხელში).

ბანქო
ამალამ უნდა

წვიმა მოვიდეს.

პირველი კაცის მკვლელი
დე, მოვიდეს! (ბანქოს მისცვივინ).

ბანქო

ჰოი, ლალატი!
გაიქეც, ფლეანს, ჩქარა, ჩქარა! ჯავრს ნუ შეარჩენ. —
ბოროტო მონავ! (კვდება. ფლეანს ჯაჭყევა).

მესამე კაცის მკვლელი
ვინ გააქრო ნეტა სანათი?

პირველი კაცის მკვლელი
ისე არ სჯობდა?

მესამე კაცის მკვლელი
მამა მოკვდა, შვილი გაგვისხლტა.

მეორე კაცის მკვლელი
ვერ შევასრულეთ მაშ რაც უფრო საჭირო იყო.

პირველი კაცის მკვლელობა
რა ვქნათ, წავიდეთ და რაც მოხდა, იგი ვაცნობოთ.
(გადიან).

ს უ რ ა თ ი IV

იგივე ადგილი დიდი დარბაზი სასახლეში.

(ნადიმია მომზადებული. შემოდიან მაკბეტ, ლედი მაკბეტ, როს, ლენოქს, დიდებულნი და მხლებელნი).

მაკბეტ

აქვენ ხარისხი ყველამ იცით, გთხოვთ, რომ დაბრძანდეთ. თავიც და ბოლოც ეს იქნება ჩემის სიტყვისა: დიდად მიხარის თქვენი ხილვა ჩემ სასახლეში.

დიდებულნი

გმადლობთ, ხელმწიფევ.

მაკბეტ

ჩვენ თითონვე თქვენში ვიქნებით, როგორც სტუმარი უმცირესი და მასპინძლად შეუღლე ჩემი გვეყოლება. მოვთხოვთ მხოლოდ გულით დახვედრა.

ლედი მაკბეტ

ჩემს მაგივრად თქვენ განუცხადეთ ჩვენთა მეგობართ, თუ ვით ვხარობ მაგათ ხილვასა.

მაკბეტ

შეხედე, როგორ გულითადად გიძღვნიან მადლსა. — თანაბარია ორივე მხარე. მე აქ დავჯდები სწორედ შუაში. აბა, კარგად გაუმხიარულდეთ და სავსე ჭიქა სათითაოდ ჩამოვარიგოთ. —

(პირველი კაცისმკვლელი კარებთან გამოჩნდება)

სისხლი გაცხია შენ სახეზედ.

კაცის მკვლელი

ბანქოსი უნდა

იყოს ეს სისხლი.

მ ა კ ბ ე ტ

შენ გარედგან უფრო გიხდება,
ვიდრე მას შიგნით. გაისტუმრე?

კაცის მკვლელი

ყელი გამოვჭერ

აი ამ ხელით.

მ ა კ ბ ე ტ

ყელის-მჭრელი საუკეთესო
ყოფილხარ მაშ შენ; ბარაქალა იმასაც ეთქმის,
ვინც ფლენსაც ეგ საქმე უყო. თუ შენა ჰქმენი,
შეუღარებელს დაგიძახებ.

კაცის მკვლელი

დიდო ხელმწიფევე,

ფლენს გაიქცა.

მ ა კ ბ ე ტ

ოჰ, მაშ ისევ შემიბყრა სენმა.
ისიც რომ გექმნათ, განმკურნავდით, მოვიპოვებდი
მე მარმარილოს სიმკვიდრესა და კლდის სიმტკიცეს,
ცის ჰაერივით გავხდებოდი თავისუფალი!
აწ ვარ ჩამწყვდეულ, ჩაკეტილი, შემოზღუდული
და შეჯაჭვული თავხედ ეჭვთან და შიშთან ერთად!
ბანქო ხომ მაინც წასულია?

კაცის მკვლელი

დიად, ხელმწიფევე:

თხრილში წევს იგი თავში ისეთ ოცის ჭრილობით,
რომ თითო კმარა უმცირესიც კაცის საკლავად.

მ ა კ ბ ე ტ

მადლობელი ვარ მაგისტრისაც. ბებერი გველი
იქ მკვდარი გდია, მის წიწილი კი გაქცეულა.
თუმც მშობელსავეთ ისიც ერთხელ გესლს დაიმზადებს,
მაგრამ არ უჭრის ჯერედ კბილი. ეხლა კი წადი;
ხვალ კიდევ გნახავ და მოგისმენ.

(კაცისმკვლელი გადის).

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

ბატონო ჩემო,
რაისათვის არ მხიარულობთ? თუ მასპინძელი
არ უწილადებს სტუმართ თავის სიამოვნებას,
მაშინ ნადიმი ფასით ნაყიდს დაემზგავსება.
პურის ჭამისთვის შინ ჯდომა სჯობს. თავაზიანი
სიტყვა, ზრდილობა ლაზათია მასპინძლის სუფერის
და უიმისოდ მეჯლისიც კი მოსაწყენია.

მ ა კ ბ ე ტ

ტკბილო მრჩეველო! აბა, მადა ვინატროთ კარგი,
ვიმხიარულოთ, რომ სიმრთელედ გადგვექცეს საზრდო.

ლ ე ნ ო ქ ს

სკამს არ ინებებთ, ხელმწიფეო?

(ბ ა ნ ქ ო ს ა ჩ რ დ ი ლ ი შემოდის და მაკბეტის სკამზედ დაჯდება).

მ ა კ ბ ე ტ

ამ სასახლეში
დღეს შეკრებილი იქნებოდა მთელი დიდება
ჩვენის ქვეყნისა, ბანქოც ჩვენთან რომ დასწრებოდა.
ღმერთმა ჰქმნას, ისევ დაეაყვედრო მოუსვლელობა
და ჩვენდა ჭირად ხიფათი რამ არ დამართოდეს.

რ ო ს

უნდა რცხვენოდეს, დაგვირდა და არ კი მოვიდა. —
ბედნიერ გვყავით, ხელმწიფეო, ჩვენთან დაბრძანდით.

მ ა კ ბ ე ტ

ყველგან რომ სხედან!

ლ ე ნ ო ქ ს

აი თქვენთვის ადგილი მზაა.

მ ა კ ბ ე ტ

სადა?

ლ ე ნ ო ქ ს

აი აქ, ხელმწიფეო. რამ აგაღელვათ?

მ ა კ ბ ე ტ

ეს ვინა ჰქმენით?

დ ი დ ე ბ უ ლ ნ ი

რას გვიბრძანებთ?

მ ა კ ბ ე ტ

შენ ხომ მაგას მე
ვერ დამაბრალე! რისთვის მიქნევ მაგ სისხლიან თავს?

რ ო ს

ავდგეთ ყველანი აუქციონად შეიქმნა მეფე.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

ისევ დაბრძანდით, მეგობარნო, ეგ ხშირად მოსდის
ჩემსა მეუღლეს, — სიყრმიდამვე დასჩემებია.
გთხოვთ დაბრძანებას. ეგე სნება წუთიერია;
გამობრუნდება ამ წამსვე. თუ ჩააცვივდით,
ძალიან იწყენს, სენი უფრო გაუმწვავდება.
შიირთვით რამე, ნუ უყურებთ. — კაცი არა ხარ?

მ ა კ ბ ე ტ

კაცი ვარ, მაშა და ფრიადაც გულადი კაცი,
რომ შევცქერვიეარ ამ სანახავს, რომელიც თითონ
ტარტაროზსაც კი შეჰზარავდა.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

არა გრცხვენიან?

ეგ სურათია შიშისაგან შემოხაზული
იმ ჰაერში მსრბოლ ხანჯლის მზგავსად, რომელმაც ვითომ
დუნკანისაქენ გზა განიშნა. ეგ რიდი, ძრწოლა,
ნამდვილის შიშის მიმბაძავნი, უფრო შვენიან
დედაკაცისგან ბუხრის ცეცხლთან მოთხრობილ ამბავს,
დიდი-დედისგან კვერდაკრულსა. სირცხვილი არის!
გაშტერებული რად ხარ აგრე? სკამს არ უტქერი,
სხვას ხომ არაფერს!

მ ა კ ბ ე ტ

ნახე ერთი, აბა, შეჰხედე!

ახლა რას იტყვი? — რაო, მე რა! რაკი თავს იქნევ,
სათქმელიცა სთქვი. თუ კუბონი და სამარენი
უკან ჰგზავნიან დამარხულებს, ძეგლებს დავეხსნათ
და კუბოს ნაცვლად დავუმზადოთ სვავის გულ-გვამი.

(აჩრდილი გაქრება).

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

გონება შიშმა დაგიკარგა?

მ ა კ ბ ე ტ

მე ვნახე იგი

ისე, როგორც რომ შენ მე მხედავ.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

ვაი სირცხვილო!

მ ა კ ბ ე ტ

სისხლი უწინაც დაქცეულა, ძველს დროებაში,
ვიდრე კანონმა მოარჯულა კაცთა ზნეობა.
მასუკანაც კი ბევრი კაცთკვლა მომხდარა თურმე
სმენად საშიში. იყო დრო რომ, რაკი ტვინს კეფით
გადმოუნთხევდენ, მოკვდებოდა და ყოველივე
გათავდებოდა. ეხლა კია მკვდრეთით დგებიან

ოცგან დაჭრილნი სასიკვდილოდ და სკამს გვართმევენ.
ჟაჟის. მოკვლაზედ ეს უფროდაც საზარო არის.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

ბატონო ჩემო, უთქვენობას გრძნობენ სტუმარნი.

მ ა კ ბ ე ტ

არ დამავიწყდა! — მეგობრებო, ჩემთვის ნუ სწუხართ:
ეს უცნაური სენი მჭირს მე; ვინც კარგად მიცნობს,
არაფრად აგდებს. აბა, მე თქვენს სადღეგრძელოს ვსვამ.
აწ კი დავჯდები. — ღვინო, ღვინო! კარგად აავსეთ. —
გისურვებ თქვენთვის სიხარულსა და ვადღეგრძელებ
ძვირფასს მეგობარს ჩვენსას ბანქოს, ჩვენთან არ დამსწრეს.
ოჰ, ნეტავი კი ის აქ იყოს. ვსვამ მე საერთო
სადღეგრძელოსა; გიწვევთ ყველას, რომ თქვენც
მიერთვით.

დ ი დ ე ბ უ ლ ნ ი

მადლობას გიძღვნით უმდაბლესად. ჩვენც გიახლებით.

(ა ჩ რ დ ი ლ ი კვალად შემოდის).

მ ა კ ბ ე ტ

იქით! თვალთაგან მიმეფარე! მიწამ ჩაგმალოს!
შენს ძვლებში ტვინი აღარ არის, სისხლიც ცივი გაქვს
და მხედველობაც აკლია შენს ბჭყვრიალა თვალებს.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

ჩვეულებრივი ამბავია, სხვა არაფერი.
ყურს ნუ დაუგდებთ, მეგობარნო; მხოლოდ მას ვწუხვარ,
მხიარულება მოგვეშალა.

მ ა კ ბ ე ტ

რაც კი კაცს ძალუძს,
მეც ყველაფერი შემიძლიან. მოდი შენ ჩემზედ
თუნდა რუსულის ბანჯგვლიანის დათვისა სახედ,
თუნდ ვით მარტორქა შეჭურვილი, ანუ ვით ვეფხი
ჭირკანისა, — რაც სახე გსურს, იგი მიიღე,

ოდონდ ეგრე ნუ მეჩვენები და ჩემთა ძარღვთა
შეუკრთობელთა შიშს ვერ მოგვრის შენი დანახვა.
თუნდა გაცოცხლდი, ტრიალ მინდორს ხმალში გამიხმე,
და თუ შევშინდე, დაგემალო, დამდე სახელი
პატარა ქალის ტიკინისა. იქით! გამშორდი,
სახარო ჩრდილო, მოჩვენებავ დამცინავ სახით!
იქითა-მეთქი! (აჩრდილი გაქრება)

აი აგრე, რაკი წავიდა,
კვალად კაცი ვარ. გთხოვთ, დაბრძანდეთ.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

მაგ უცნაურის
აღელვებითა მთლად მოგვისპე მხიარულება,
ტკბილი ნადიმი მოგვიშალე.

მ ა კ ბ ე ტ

ეს სანახავი
ღრუბლების ჩრდილი როდი არის, რომ გადგვეფაროს
და აღელვება არ შეგვემჩნეს. ჩემი ბუნება
მეუცხოება მე თითონვე, როდესაც ვფიქრობ,
რომ ამ ამბების შემაცქერალთ დაწვთა სიწითლე
ჩვეულებრივი შეგრჩენიათ და მე კი შიშით
ნაცრისფრადა ვარ ალესილი.

რ ო ს

რა ამბებს ბრძანებთ?

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

გთხოვთ, ნურას ეტყვით; ავად ხდება თანდათან უფრო
და გამოკითხვას ბრახზედ მოჰყავს. ყველას საერთოდ
გიძღვნით სალამსა; ნუ მიჰხედავთ დათხოვნის წესსა,
ერთად მიბრძანდით.

ლ ე ნ ო ქ ს

ღმერთმა მოგცეთ მშვიდობის ღამე
და განკურნება სწრაფი მაგათ დიდებულებას.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

თქვენ ყოველთათვის კეთილ ღამეს ვინატრი მეცა.

(გადიან ყველანი მ ა კ ბ ე ტ ი ს ა და ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ ი ს . გ ა რ დ ა) .

მ ა კ ბ ე ტ

სისხლი მოჰყვება... ამბობენ სისხლს სისხლი მოსდევსო!
მომხდარაო, რომ ქვა შეძრულა, ხეს სიტყვა უთქვამს
და ჭილყვავე-ყორანთ შემწეობით გაუმხელიათ
მკითხავთ ბნელაში მიმალული სისხლის-დამღვრელი. —
რა ღროა ეხლა?

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

ებრძოლება ღამე განთიადს.

მ ა კ ბ ე ტ

მამ მაკდუფს არ სურს, რომ დაესწროს ჩვენს ნადიმობას?

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

მოწვევის კაცი გაუგზავნე?

მ ა კ ბ ე ტ

სხვა გზით შევიტყე.

მაგრამ გავგზავნი კაცსაც მალე და იქ მივუჩენ.

მე ყველას სახლში მოსყიდული ჯაშუშები მყავს.

ხვალ იმ გულთმისან დებთან წავალ, წავალ ადრიან...

უნდა ყოველი ვათქმევინო, არ მოვეშვები

არა მავნე გზას, ცუდზე ცუდიც რომ ჩამავონოს.

უნდა შემოიწყოს ყველამ ხელი, ისე ჩავიფალ

მე ეხლა სისხლში, რომ გასვლა თუ არ მოხერხდება,

გამობრუნება არა ნაკლებ საძნელო არის.

თავში უცხო რამ ფიქრნი მომდის, ხელთ სთხოვენ შევლას

და უსინჯავად აღსრულებას საჭიროობენ.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

შენ გეჭირება ძილი, შემწე ბუნების კმნილთა.

ძ ა კ ბ ე ტ

მაშ წამოდი და დავიძინოთ. ეს უცნაური
თავდავიწყება გამოუცდელ შიშისგან მომდის.
საქმე სიმტკიცეს მოგვიპოებს, გამოცდას შეგვძენს.
(გადიან).

ს უ რ ა თ ი V

ტრიალი მინდორი.

(ჰქუხს, ს ა მ ი კ უ დ ი ა ნ ი შემოდის და წინ ჰეკათა შეეყრება).

პ ი რ ვ ე ლ ი კ უ დ ი ა ნ ი

ჩაო, ჰეკათა, რად ხარ აგრე განრისხებული?

ჰ ე კ ა თ ა

არ მაქვს მიზეზი, ბაიყუშებო,
ვანა რისხვისა? ურცხვნო, ლირფებო!
როგორ გაბედეთ თქვენ მაკბეტანა
სიკვდილ-სიცოცხლის სჯა-გამოცანა?
და მე, უფროსი თქვენთა გრძნებათა,
მომგონი ყოველ ბოროტ ვნებათა,
არ მიხმეთ, წილი მეც შემეძინა
და ჯადოს ძალა მეჩვენებინა!
ცუდი ეს არის, რომ გარჯა თქვენი
უქმია, ფუჭი და მოსაწყენი:
თქვენ დაეხმარეთ კერპ კაცსა, ავსა,
ყველას შეგწირავთ ის თავის თავსა.
აწ შეინანეთ, აქერონს წადით,
იმის ნაპრალში ხვალ დილით დამხვდით;
იქ მოვა იგი ბედის საცნობლად,
თქვენც მოამზადეთ ჭურჭელი ბლომად:
გრძნებანი, ჯადო და სხვა მანქანა,
მე კი საქმე მაქვს ეხლა სხვაგანა,
საქმე სამძიმო და საზარელი,

შუადღის წინად მოსახდენელი:
უნდა ჰაერში ავფრინდე სწრაფად,
იქ ბულის წვეთსა ხელს ვტაცებ მარდად;
იგი ჰკიდია მთვარისა კუთხეს
და არ დავუშვებ, რომ ძირს დაეცეს.
იმ ბუღს აორთქვლას დავუწყებ გრძნებით,
გავაჩენ ლანდებს მე ხელოვნებით;
ის ლანდნი იმას თვალებს აუბმენ
და მოტყუებით სრულად დაღუპვენ.
წერას, სიკვდილს არ შეეპოება,
იმედი მეტად განუცხოვლდება;
დაჰკარგავს ჭკუას, რიდსა და რწმენას,
შეეფეთება მრისხანე ზენას
და ყველამ იცით, გულდაჯერება
ძნელად თუ კაცსა ეპატიება.

(მოისმის მუსიკა და გარედამ ხმა: „აქ მოდი, აქ! აქ მოდი, აქ!“
სსუ! მიძახიან: პაწია სული
მელის, ბურუსში გამოხვეული.

(გადის).

ს უ რ ა თ ი VI

ფორესი. ოთახი სასახლეში.

(შემოდიან ლენოქს და ვრთი დიდებულნი).

ლენოქს

ჩემის წინანდელ ლაპარაკით მე მსურდა მხოლოდ,
მიხვედრილიყავ; აწ შენ იცი, რასაც დაასკენი.
კიდევ და კიდევ იმას ვამბობ, რომ უცნაურად
მოხდა ეს ყველა: სიბრალოლი აღეძრა მაკბეტს
ქველის დუნკანის, — მკვდარი მართლაც საბრალისია.
მამაცი ბანქოც მეტად გვიან მოგზაურობდა;
ნება გაქვთ, რომ სთქვათ, ვითომც ფლეანსს მოეკლას
იგი,
რადგანც გაიქცა, — გვიან ღამე კვლავ ნუ ივლიან.

ვინ არ იტყვის, რომ მხეცობაა საძრწუნებელი
დონალდენის და მალკოლმისგან მათის კეთილის
მშობელის მოკვლა! საზარელი ამბავი არის.
ვით სწუხდა მაკბეტ! ერთგულებით გამხეცებულმა
როგორ აჰკუწა ის ორნივე დამნაშავენი,
საჭმლის მონანი, ძილისაგან დატყვევებულნი!
ბრძნულად მოიქცა, კეთილშობილს კაცს ვით შეჰფერის.
მართლაც, ვისაც კი გული ერჩის, ვინ მოითმენდა,
რომ მოესმინა მათგან ბრალის უარისყოფა.
ყოველისფერი კარგადა ჰქმნა და მე მგონია,
დუნკანის შვილნი ხელთ რომ ეგდო, — ღმერთმა კი ნუ
ჰქმნას —

აგრძნობინებდა, თუ რა მოსდევს მამის მოკვლასა.
ფლენანსაც არას დააკლებდა. ეხლა კი ჩუმად,
თორემ მაკდლუფსა კადნიერის ლაპარაკისთვის
და მისთვის, რომ არ გამოცხადდა მტარვლის ნადიმზედ,
აპყრია მაგის მოწყალება. თქვენ ხომ არ იცით,
საით წასულა.

დი დ ე ბ უ ლ ი

დუნკანის ძე, რომელს მტარვალმა
მემკვიდრეობა ჩამოართვა, ინგლისში სცხოვრობს
ღვთისნიერ მეფის, ედგარის კარს ისეთ პატივით
და დიდებით, რომ მუხთალ ბედს არ ამჩნევენებენ.
მაკდლუფიც თურმე იქ წასულა, რომ შეევედროს
იმ წმიდა მეფეს, დახმარება რამ გაგვიწიოს,
გამოგვიგზავნოს ნორტუმბერლანდ და გმირი სივარდ,
რათა მათ შველით და თვით მეფის მფარველობითა
ეკვალად შევირგოთ ლუკმაპური, კვლავ ძილი შევძლოთ,
სუფრა-ნადიმი მოვაშოროთ სისხლიან დანებს,
ერთგულების წილ დაგვხვდეს ისევ მოწყალე გული, —
შეგვიძინოს იგი, რასაც მწარედ დაგვანატრულეს.
ამ ამბავს მაკბეტ ბრაზზედ თურმე ბოლუყვანია
და ომისათვის შესდგომია მომზადებასა.

ლ ე ნ ო ქ ს

მაკდლუფთან კაცი არ გაპგზავნა?

დი დებული

გაპგზაენა, მაგრაამ

გადაჭრით ეთქვა, არ მოვალო. მოღრუბლულ შიკრიკს
უეცრად ზურგი შეექცია, წაეტუტუნა,
თითქო უნდოდა იმისი თქმა: „შეინანებო
იმ საათს, როცა ეგ პასუხი ენით წარმოსთქვი“.

ლენოქს

უნდა გაფრთხილდეს მაშ მკადუფი, ჭკუა იხმაროს
და შორს წავიდეს ამ ქვეყნიდამ. — ოჰ, ნეტა იმას
წინამძღვარად წმიდა ანგელოზი აღუჩნდებოდეს,
რათა აუწყოს ინგლისს ყველა. ეგების ღმერთმა
თავისი მაღლი კვლავ მოჰფინოს წყეულის ხელში
ტანჯულ ქვეყანას.

დი დებული

თან გავატან მეც ჩემს ლოცვასა.

(გადიან).

მ ო ქ მ ე დ ე ზ ა მ ე ო თ ხ ე

ს უ რ ა თ ი I

გამოქვაბული. შუაში ქვაბი დუღს. ჰქუხს.

(შემოდის სამი კუდიანი).

პირველი კუდიანი

სამჯერ იკნავლა ჭრელმა კატამა.

მეორე კუდიანი

სამჯერ და ერთხელ ხმა მისცა ზღარბმა.

მესამე კუდიანი

და დედაბერიც ჰკივის, დროაო.

პირველი კუდიანი

აბა, ქვებს გარსა შემოვუაროთ,
შიგ მოწამლული წელები ვყაროთ. —
გრძნების ჭურჭელში ჩადი პირველი,
გომბეშო შენა, რაკი თვე მთელი
ცივის ქვის ქვეშა იწექ, გეძინა
და გესლი კანით ოფლად გედინა.

ყველანი

გაგვიორკეცდი, შრომავ და ჯაფავ,
გაფიცხდი, ცეცხლო, ადუღდი, ფაფავ!

მეორე კუდიანი

ჭაობში მბუდავ მცურავის სუკო,
იხარშე ისე, რომ ჩაიხრუკო,
ბაყაყის ცერო და ხელიკის თვალო;
ღამურას ბურტყლო; ჩამონათალო
ძაღლის ენისა; გველის ნეშტარო,
ჯოჯოს ფეხო და ჭოტის ფრთა-მხარო
აქაფ-ადუღდით ჯოჯოხეთურად,
რომ გასჭრას ჯადომ უფრო ერთგულად.

ყველანი

გაგვიორკეცდი, შრომავ და ჯაფავ,
გაფიცხდი, ცეცხლო, ადუღდი, ფაფავ!

მესამე კუდიანი

მგლის ღოჯო, ქერქო გველეშაბისა,
მუმიავ ბებრის დედაკაცისა,
ზღვის ზვიგენისა ხანავ, ტუჩ-კბილო;
კონიოს ძირო, ღამე მოთხრილო;
ღვთის მემობ ურიის ღვიძლო და თხისა
ბალღამო; შტოო ურთხელის ხისა,
მთვარ-დაბნელებას ჩამოტეხილო;
თათრის ტუჩო და ოსმალოს ცხვირო;
თიოო პაწია დამღვრჩაღ ბავშვისა,

ურცხვის გომბიოს გავარდნილისა, —
აბა, ეს ფაფა გახადეთ სქელი,
თუნდ მიიშატეთ ფოცხვერის წელი.

ყ ვ ე ლ ა ნ ი

გავვიორკეცდი, შრომავ და ჯაფავ,
გაფიცხდი, ცეცხლო, ადულდი, ფაფავ!

მ ე ო რ ე კ უ დ ი ა ნ ი

მაიმუნისა სისხლი აპკურეთ
და გრძნობას ძალა მით შეუხსრულეთ.

(შემოდის ჰეკათა).

ჰ ე კ ა თ ა

ბარაქალა თქვენ! მაგ შრომისთვის მიძღვნია ქება
და საშოვარში ყველას თავის წილი ერგება.

ქებაბის გარს, აბა, იწყეთ სიმღერა,
რომ აღქაჯებმა გაჯობონ ვერა;
რაც შიგა ჰყრია, სცადეთ ეგ ჯერა.

(მუსიკა და სიმღერა: „შავნი სულნი!“ და სხვ. ჰეკათა გადის).

მ ე ო რ ე კ უ დ ი ა ნ ი

მე მითამაშებს როგორღაც ცერი,
ბოროტი მოდის აქ, კაცის მტერი.

გაფულთ კარი,
ვიღაცა არი.

(შემოდის მაკბეტ).

მ ა კ ბ ე ტ

თქვენ, შუღამის იღუმალნო და ბნელნო სულნო,
აქ რას აკეთებთ?

ყ ვ ე ლ ა ნ ი

საქმეს, რასაც არ სძევს სახელი.

მ ა კ ბ ე ტ

მაგ თქვენს საფიცარს გაფიცებთ მე, მითხარით სწორედ

და საპასუხო რა გზითაც გასურთ, იმ გზითა სცანით:
ბუდით აუშვით თუნდ გრიგალნი და ეკლესიებს
ზედ მიუსიეთ; თუნდ მღელვარე ზვირთებსა ზღვისას
დაალეწინეთ გემ-ხომალდნი, შთაანთქმევიანეთ;
გაანადგურეთ მარცვლით სავსე პურის თავთავნი;
ხენი მიწილამ ამოფხვერით; ციხე-დარბაზნი
თავს დაანგრით თვისთა მცველთა; თუნდ პირამიდნი
და სასახლენი დაიყვანეთ მათ საძირკვლამდე;
ყოვლი ნასახი ბუნებისა მოსპეთ სრულიად,
ვიდრე თვისითვე ნგრევის ძალა არ მისუსტდება, —
ოლონდ მითხარით, რასაც გკითხავთ, პასუხი მიგეთ.

პ ი რ ვ ე ლ ი კ უ დ ი ა ნ ი

სთქვი.

მ ე ო რ ე კ უ დ ი ა ნ ი

გვკითხე.

მ ე ს ა მ ე კ უ დ ი ა ნ ი

გეტყვი.

პ ი რ ვ ე ლ ი კ უ დ ი ა ნ ი

ის გიკობს, რომ ჩვენგან გაიგო,
თუ უფროსთაგან?

მ ა კ ბ ე ტ

მოუწოდეთ, ვნახო ისინიც.

პ ი რ ვ ე ლ ი კ უ დ ი ა ნ ი

თავის ცხრა გოჭი რომ გადაჰყლაპა,
იმ ღორის სისხლიც ჩაასხით აბა,
და აღში თავი უკარით ქონსა,
საღრჩობელის ხეს გამონაყონსა.

ყ ვ ე ლ ა ნ ი

მოდით თუნდ ზეცით, თუნდა ქვესკნელით,
გვაჩვენე შენი ხელობა, გელით.

(ჰქუხს. მიწილამ ამოდის მოჩვენება შექუჩვილის თავისა).

მ ა კ ბ ე ტ

შითხარ შენ, ძალო უცნაურო...

პ ი რ ვ ე ლ ი კ უ დ ი ა ნ ი

იცის, რაც გინდა.

ყური დაუგდე შენ მას მხოლოდ, ნურარას იტყვი.

მ ო ჩ ვ ე ნ ე ბ ა შ ე ქ უ რ ვ ი ლ ი ს თ ა ვ ი ს ა

უფრთხილდი მაკბეტ, მაკბეტ, მაკბეტ, მაკდუფს

უფრთხილდი.

უფრთხილდი თენსა ფაიფისას... მივდივარ... კმარა...

(მიწაში ჩავა).

მ ა კ ბ ე ტ

რაც უნდა იყო, მადლსა გწირავ გაფრთხილებნისთვის, —
შენ ამიყდერე მაგ თქმით სიმნი მოშიშობისა.

კიდევ ერთს გკითხავ...

პ ი რ ვ ე ლ ი კ უ დ ი ა ნ ი

ეგ ბრძანებას არ არის ჩვეულ,

აი მეორე, იმ პირველზედ უფრო ძლიერი.

(ჭეუხს. მიწიდან ამოდის მ ო ჩ ვ ე ნ ე ბ ა ს ი ს ხ ლ ი ა ნ ი ს ბ ა ვ შ ე ვ ი ს ა).

მ ო ჩ ვ ე ნ ე ბ ა ს ი ს ხ ლ ი ა ნ ი ს ბ ა ვ შ ე ვ ი ს ა

მაკბეტო, მაკბეტ, მაკბეტ!..

მ ა კ ბ ე ტ

სამი ყური რომ მეზას

ორის მაგივრად, სამსავ მხოლოდ შენ მოგაპყრობდი.

მ ო ჩ ვ ე ნ ე ბ ა ს ი ს ხ ლ ი ა ნ ი ს ბ ა ვ შ ე ვ ი ს ა

იყავ მოსისხლე, გამბედავი, შეუპოვარი,

კაცის ძალს ზიზლით დაჰყურებდე, რადგან ვერავინ

დედაკაცისგან შობილი შენ ვერარას გავნებს.

მ ა კ ბ ე ტ

ნაშ ცოცხალ იყავ, მაკდუფ, შენგან რაღას ვშიშობდე!

შაგრამ ისა სჯობს, რომ რწმუნება გავიორკეცო,
წინდი მოვთხოვო ჩემს ბედობას; უნდა მოკვდე შენ,
რომ ვუთხრა ჩემ შიშს ფერწართმეულს, მატყუება-მეთქი
და ელვა-ჭეჭამ ტკბილი ძილი ვეღარ დამიფრთხოს. —

(ჰქუხს. ამოდის მოჩვენება გვირგვინოსანის ბავშვისა,
რომელსაც ხელში შტო უჭირავს)

ეს რაღა არის, რომ ჰგავს მეფეთ შთამომავალსა?
დიდებულების ნიშნად თავზედ გვირგვინი ადგას.

ყველანი

უსმინე მხოლოდ, ნურას ეტყვი.

მოჩვენება გვირგვინოსანის ბავშვისა

იყავ ამაყი,
ლომებრ მამაცი, შფოთ-ამბოხის ნურა გენადლის:
არ დამარცხდება მაკბეტ, ვიდრე დიდ ბირნამის ტყე
მთაზედ აყრილი არ დაიძვრის თვის ადგილიდამ
და არ წამოვა დუნსინანის მალალ მთისაკენ. (ჩაფა).

მაკბეტ

ეგ ხომ არას დროს არ მოხდება: ტყეს ვინ რას ეტყვის,
ან ხეს ვინ მოსთხოვს მიწას ჩაკრულ ფესვების ახსნას? —
ტკბილნო იმედნო! ფრიად კარგი! ხელი არ გასძრა
შაშ შენც, ამბოხო, ბირნამის ტყის მიწით დაძვრამდე
და ტკბილად განვლის მეფე მაკბეტ თვის ცხოვრებას
დღეთ,

რომ დანიშნულ დროს მიაბაროს სული სიკვდილსა. —
შაგრამ ერთ რასმეს კიდევ გკითხავთ გულის ძგერითა
და თუ ძალუძს თქვენს ხელოვნებას, პასუხი მიგეთ:
მეფედ იქნება ვინმე ბანქოს შთამომავალი
აქ როდისმე, ამ სამეფოში?

ყველანი

მეტის შეტყობას

ნულარა ცდილობ.

მ ა კ ბ ე ტ

უნდა-მეთქი, უნდა შევიტყო!
თუ უარს მეტყვით, საუკუნოდ წყეულ იყავით; —
ის ქვაბი რაღად ჩადის ქვევით? ეს რა ხმა არის?

(სალამურის ხმა).

პ ი რ ვ ე ლ ი კ უ დ ი ა ნ ი

ჩქარა გამოჩნდით!

მ ე ო რ ე კ უ დ ი ა ნ ი

გამოცხადდით!

მ ე ს ა მ ე კ უ დ ი ა ნ ი

გამო, გამოჩნდით!

ყ ვ ე ლ ა ნ ი

ვითა აჩრდილი ეჩვენებთ თვალსა
და გაჰქრით, რა გულს ჩაუსხავთ შხამსა.

(გამოჩნდება რვა ხელმწიფე, რომელნიც თითო-თითოდ გაივილიან.
უკანასკნელს ხელში სარკე უჭირავს. ბანქოს აჩრდილი უკან
მოსდევს).

მ ა კ ბ ე ტ

ბანქოს აჩრდილის მზგავსი ხარ შენ, წა, დაიღუპე!
ეგე გვირგვინი თვალთ გუგას მწვავს! — და შენ, მეორე
შუბლსხივოსანო, შენი თმაც ჰგავს პირველის თმასა!
მესამეც იმათ მზგავსი არის... ოჰ, ბაიყუნო!
რისთვის მაკრობთ ამ სანახავით?.. მეოთხეც კიდევ?
თვალნო დადექით! განა ქვეყნის დასასრულამდე
არ მოეღება ამ ჩრდილთ ბოლო?.. კიდევ და კიდევ!
ეს მეშვიდეა? აღარ მინდა, აღარ ვუყურებ...
მაგრამ შეჰხედეთ, მეორე მოდის, ხელში აქვს სარკე,
რამიც ბევრი სხვა მზგავსი მოჩანს. ზოგიერთ მათგანს
ბურთი უპყრია ორეული და სამი სკიპტრა.
ოჰ, რა საზარელს ამბავს ვხედავ! — ეხლა კი მჯერა, —
სისხლით გასვრილი ბანქო აგერ როგორ დამცინის
და მითითებს თვის შთამომავალთ. ასე არ არის?

პირველი კუდიანი

ეგრეა, მაგრამ გვითხარ შენც ესა,
რამ გააშტერა მაკბეტი დღესა? —
დებო, ვეცადოთ გავურთოთ გული,
ვაჩვენოთ ჩვენი ხელობა სრული:
მე ვეტყვი ქარსა, დაგვატკბოს ხმებით,
თქვენ ძველ ფერხულში მარდად ჩაებით;
მაშინ ირწმუნებს ხელმწიფე დიდი,
რომ ჩვენ გვაქვს მისი კრძალვა და რიდი.
(მუსიკა. კუდიანები ცეკვაობენ და მერე ჰქრებიან).

მაკბეტი

რა იქნენ, გაჰქრენ? ოჰ, ეს უამი ბედშავი იყოს,
სამარადისოდ დაწყევლილი დროთა სიაში! —
ვინა ხართ მანდა, აქეთ მოდით.

(შემოდის ლენოქს).

ლენოქს

რას მიბრძანებდით,

ჩემო ხელმწიფე?

მაკბეტი

გულთმისანი დები არ ნახე?

ლენოქს

მე არაფერი არ მინახავს.

მაკბეტი

განა შენ გვერდით

არ გაგიარეს?

ლენოქს

არავის არ გამოუვლია.

მაკბეტი

ჭირმა წაიღოს ის ჰაერი, რითაც იგინი
ყველგან დაძრწიან; წყეულ იყოს, ვინც კი მათ ენდოს! —
ცხენის ჭენების ხმა მომესმა... ვინ იყო ნეტა?

ლ ე ნ ო ქ ს

ორნი, თუ სამნი უცხო კაცნი! მათ მოიტანეს
იმის ამბავი, რომ მაკდუფი ინგლისს წასულა.

მ ა კ ბ ე ტ

ინგლისს წასულა? გაქცეულა?

ლ ე ნ ო ქ ს

დიაღ, ბატონო.

მ ა კ ბ ე ტ

დროვ, შენ. წამართვი მსხვერპლი ჩემის მრისხანებისა;
ჭკვად გარბენილ აზრს ასრულებაც თან უნდა მოჰყვეს,
თორემ გაჰქრება უნაყოფოდ. მაშ ამას იქით
განზრახვას ხელებს მივაშველებ; აი ეხლაც კი
დავაგვირგვინებ საქმით ფიქრსა, აღარ ვაყოვნებ:
ციხეს ავიღებ მაკდუფისას, ფაიფს დავიპყრობ,
სმალზედ ავაგებ იმის ცოლშვილს, ბედშავ ნათესავთ.
არ ვარგა კვეხნა სულელური: ვიდრე განზრახვა
განელდებოდეს, საქმედ უნდა ვაქციო იგი.
დავეხსნათ რალაც მოჩვენებებს... ეხლა ის კაცი
ხად უნდა იყვნენ? წამიყვანე მეც იმათთანა.

(გაღიან).

ს უ რ ა თ ი II

ფაიფი. ოთახი მაკდუფის ციხე-დარბაზში.

(შემოდინა ლედი მაკდუფი, ამისი გაჟიშვილი დროს)..

ლ ე დ ი მ ა კ დ უ ფ

რისთვის გაიქცა სამშობლოდამ, რა ჰქმნა ისეთი?

რ ო ს

გთხოვ, მოთმინება იქონიო.

ლ ე დ ი შ ა კ დ უ ფ

იმას საღ ჭკონდა
ეგ მოთმინება, რომ გიჟივით მირბოდა სხვაგან!
თუ საქმე არა, მორიდება გვხდის მუხანათად.

რ ო ს

რა იცი, ჭკუით მოუვიდა, თუ მორიდებით!

ლ ე დ ი შ ა კ დ უ ფ

როგორ თუ ჭკუით! ცოლი, შვილი, სახლი, დიდება,
ყველა დასტოვა და თვით საღდაც გარდაიხეწა!
მოკლებულია იგი სრულად ბუნებურს გრძნობას
და არ აქვს ჩვენი სიყვარული. ბელურა ჩიტაც.
ყველა ფრინველზედ უმცირესი თვის საბუღარში
ბარტყებისათვის თავს არ ზოგავს და თვით ჭოტს ებრძვის.
შიშს ვხედავ მხოლოდ, სიყვარული აქ არსადა სჩანს;
სად არის ჭკუა, რაკი ჭკუას თვითვე ექცევა!

რ ო ს

ჩემო ძვირფასო ნათესავო, გთხოვ დამშვიდებას.
შენი მეუღლე ჭკვიანია, კეთილშობილი,
გონივრად მსჯელი და ამ დროის აურზაურსაც
მიხედვრილია. მეტის თქმასა ველარა ვბედავ:
მძიმეა, როცა კაცსა სთვლიან მოღალატედა
და თვითც არ იცის რა მიზეზით; ვშიშობთ რალსაც
და რას ვშიშობთ, ვერ გავვიგია. აქეთ და იქით
მღელვარე ზღვაზედ დავქანაობთ და ვეხეთქებით. —
ეხლა წავალ და ისევ მალე გამოვბრუნდები.
წამხდარი საქმე ანუ უნდა მოისპოს სრულად,
ან დაუბრუნდეს თვის დასაბამს, თვის სახედ იქცეს. —
ჩემო ლაშაზო ნათესავო, ღმერთი გწყალობდეს!

ლ ე დ ი შ ა კ დ უ ფ

მამა ჰყავს ამ ბავშვს, მაგრამ მაინც უმამო არის.

როს

უნდა წავედე, არას მარგებს აქ დაყოვნება,
მე დავისჯები და თქვენ კია ვერ განუგეშებთ.
წმვიდობით იყავ! (გაღის).

ლ ე დ ი მ ა კ დ უ ფ

მამაშენი მომკვდარა თურმე.
ახლა რას იზამ შენ, ბიჭიკო, როგორ იცხოვრებ?

შ ვ ი ლ ი

ფრინველებივით, დედაჩემო.

ლ ე დ ი მ ა კ დ უ ფ

კიალუას სკამ?

შ ვ ი ლ ი

რასაც ვიწოვი, ფრინველივით, მით ვისაზრდობ.

ლ ე დ ი მ ა კ დ უ ფ

საბრალო ჩიტო, მერე მითხარ, არ გეშინიან
შენ ან ბადესი, ან ხაფანგის, ან კაკანათის?

შ ვ ი ლ ი

პატარა ჩიტი ვის რად უნდა, რად დამიჭერენ,
და მამაჩემიც არ მომკვდარა, ტყუილად ამბობ.

ლ ე დ ი მ ა კ დ უ ფ

მკვდარია-მეთქი, გეუბნები, რას იქმ უმამოდ?

შ ვ ი ლ ი

შენ უქმროდ რას იქმ?

ლ ე დ ი მ ა კ დ უ ფ

ქმარს ბაზარში თუნდ ოცს ვიყიდი.

შ ვ ი ლ ი

რაკი იყიდი, ისევ ისე მალე გაჰყიდი.

ლ ე დ ი მ ა კ დ უ ფ
საბრალო ბავშვო, მაგ ტრტინით რა მართალს ამბობ?

შ ვ ი ლ ი

დედა, მამაჩემი განა მუხანათი იყო?

ლ ე დ ი მ ა კ დ უ ფ

მუხანათი იყო, შვილო.

შ ვ ი ლ ი

მუხანათი რა არის?

ლ ე დ ი მ ა კ დ უ ფ

ვინც ფიცსა სტეხს, ვინც ტყუილად ფიცულობს,
მუხანათი იმასა ჰქვია.

შ ვ ი ლ ი

მაშ ვინც ტყუილად ფიცულობს, ყველა მუხანათია?

ლ ე დ ი მ ა კ დ უ ფ

სწორედ მუხანათია და ჩამოსაღრჩობიც.

შ ვ ი ლ ი

მაშ ვინც ტყუილად ფიცულობენ, ყველანი უნდა ჩამო-
აღრჩონ?

ლ ე დ ი მ ა კ დ უ ფ

ყველანი.

შ ვ ი ლ ი

ვინ უნდა ჩამოაღრჩოს მერე?

ლ ე დ ი მ ა კ დ უ ფ

ვინა და პათოსანმა კაცებმა.

შ ვ ი ლ ი

მაშ ვინც ტყუილად ფიცულობენ, სულელები ყოფილან,

თორემ ისე ბევრნი არიან, რომ პატიოსან კაცებს ყველასა სცემდენ და ჩამოაღრჩობდენ.

ლ ე დ ი მ ა კ დ უ ფ

ღმერთი იყოს შენი მფარველი, ჩემო ტიქტიკა: ერთი მი-
თხარ, მამად ეხლა ვილა გეყოლება?

შ ე ი ლ ი

მამაჩემი რომ მართლა მკვდარი იყოს, შენ იტირებდი და
თუ არ იტირებდი, იმის ნიშანი იქნებოდა, რომ მალე ახალი
მამა მეყოლებოდა.

ლ ე დ ი მ ა კ დ უ ფ

ჩაგებს მიჰქარავ, პაწია ყბედო!

(შემოდის შ ი კ რ ი კ ი).

შ ი კ რ ი კ ი

დღეგრძელ იყავით, ქალბატონო! თქვენ თუმც არ
შიცნობთ,

მაგრამ მე კარგად ვიცი თქვენი დიდი ხარისხი.
ეს მაქვს სათქმელი, რომ ხიფათი მოგელით დიდი
და თუ უბრალო კაცის სიტყვას ძირს არ დაფუშვებთ,
წადით აქედამ, პატარებიც თან წაიყვანეთ.
სიმხეცე არის ჩემ მხრივ თქვენი ასე დაფრთხობა,
მაგრამ ახლოა უარესი კაცთ-მძვინვარება
თქვენს დასაღუპად მომართული. ღმერთი გფარვიდეთ!
ველარ ვაყოვნებ ამაზედ მეტს. (გაღის).

ლ ე დ ი მ ა კ დ უ ფ

საით გავიქცე?

ან რა ბოროტი მოვიქმედე? მაგრამ ხომ ვიცი,
რომ ამ ბიწიერ ქვეყანაში ვცხოვრობ, ვტრიალებ,
სადაც ბოროტის მოქმედს ხშირად ქებას უძღვნიან
და კარგის ჩამდენს დასწამებენ საშიშ სიგიჟეს;

მაშ დედაკაცის ფარხმალით თავს რიღასთვის ვიცავ
და ვიძახი, რომ ბოროტი არ მომიქმედნია. —

(მკვლელები შემოდინ)

ეს ვინ არიან! რა სახე აქვთ?

პირველი მკვლელი

გვითხარ, სად არის

შენი მეუღლე?

ლელი მაკდუფ

იმედი მაქვს, წყეულს ალაგას
არსად იქნება ისეთსა, რომ შენ შეგეფეთოს.

პირველი მკვლელი

მუხანათია შენი ქმარი.

შვილი

სტყუი, მიჰქარავ,

ჯაგართმიანო ავაზაკო!

პირველი მკვლელი

ოჰ, შენც ხმას იღებ,

წუწკო წიწილო ღალატისავ! (ხანჯალს ჩასცემს).

შვილი

ოჰ, მომკლა, მომკლა!

გაიქიც, დედა, გევედრები, შენს თავს უშველე. (კვდება).

(გადის ლედი მაკდუფ ყვირილით: „დაგვხოცეს, დაგვხოცეს!“

მკვლელები უკან მისდევენ).

ინგლისელთ ხელმწიფის სასახლის კარმიდამო.

(შემოდინ მ ა ლ კ ო ლ მ და მ ა კ დ უ ფ).

მ ა ლ კ ო ლ მ

მოენახოთ ცალკე კუთხე სადმე და მწუხარე გულს
შეება რამ მიეცეთ ცრემლის დაღვრით.

მ ა კ დ უ ფ

სჯობს, ხელი ვტაცოთ
გალესილ ხმალსა და ვით კაცურ კაცსა შეჰფერის,
მცველად გავუხდეთ ჩვენს უფლებას ფეხქვეშ გათელილს.
ყოველს დილაზედ ისმის ახალ ქვრივთა ქვითინი,
ტორილი ახალ ობლებისა, ახალ ვაების
ლაღადი სწვდება თითონ ზეცას; ისიც ბანს აძლევს
და ჰეჭა-გრგვინვით იმეორებს მწუხარე ხმებსა,
თითქო სტანჯავდეს მასაც ტანჯვა შოტლანდიისა.

მ ა ლ კ ო ლ მ

ვიგლოვებ ყველას, რაც კი მჭერა; მჭერა ყოველი,
რაც სწორედ ვიცი და როცა დრო შემოიწყობს ხელსა,
ვეცდები მრუდე საქმის შევლას, გასწორებასა.
იქნება მართლა ეგრეც იყოს, როგორც მიაშბე,
მაგრამ მტარვალი, ვის სახელის ხსენება მარტო
ენას გვიწყულულებს, პატიოსნად მიაჩნდათ ერთ დროს;
შენც ხომ გიყვარდა და ჯერ შენთვის მას არ უვნია.
მე ყმაწვილი ვარ, მაგრამ ჩემით შენ შეგიძლიან,
იმის წყალობა შეიძინო; ჰკვით მოიქცევი,
თუ სუსტ, საბრალო და უმანკო ბატკნის შეწირვით
მრისხანე კერპის გულს მოიგებ.

მ ა კ დ უ ფ

მე მოლალატე

არ ვარ, ბატონო.

მ ა ლ კ ო ლ მ

მაკბეტი ზომ მოღალატეა
და სათნო, კეთილ სულსა ძალუძს, გზას გადუხვიოს,
რომ შეასრულოს მტკიცედ თავის უფლის ბრძანება.
გთხოვ, მომიტევე; ჩემი აზრი შენის ბუნების
შეცვლას ვერ შესძლებს; ანგელოზნი დღესაც ბრწყინავენ,
თუმც უკეთესი იმათგანი პირქვე დაემხო.
თუნდ მთლად ბოროტმა სათნოების სახე მიიღოს,
თვით სათნოება არ დაჰკარგავს თავის იერსა.

მ ა კ დ უ ფ

გამოვესალმე ჩემს იმედებს.

მ ა ლ კ ო ლ მ

იქნება მისთვის,
რომ მე ეჭვნი წინ დამხვდომოდა მისასალმებლად.
შენნი ცოლშვილი ვით ანდე იმ უკაცურობას,
შენნი ძვირფასნი საუნჯენი, მტკიცე საგანნი
სიყვარულისა უნახავნი როგორ დასტოვე?
გთხოვ რომ საწყენად შენ ეს კითხვა არ მიიჩნო
და გაფრთხილებას მიაწერო. შესაძლო არის,
სრულად მართალი იყო ჩემ ეჭვთ მიუხედავად.

მ ა კ დ უ ფ

ბარემ სისხლიდამ დაიცალე, საბრალო მხარევე!
დამკვიდრდი, მძლავრო მტარეალობავ, რადგან სიმართლე
შენ ვერაფერს ვერ შემოგბედავს! იხარე შენის
ბოროტებითა, ეგ დიდება მთლად შენ გაკუთვნეს. —
ხელმწიფის შვილო, გესალმები; შენ რომ გგონია,
არ ვინდომებდი მაგ საზიზღარ ქმნილებად ყოფნას
მთელ სამეფოსთვის, რომელიც აწ მტარეალს უპყრია;
აღმოსავლეთის სიმდიდრეც რომ სართად დაედოთ.

მ ა ლ კ ო ლ მ

შეურაცხყოფად ნუ მიიღებ. შესაძლო არის
ბოლო მოეღოს ჩემს ეჭვებსა. მე მჭერა იგი,

რომ ჩვენს ქვეყანას ქედს უხრიან მძიმე უღელ ქვეშ:
იქ გოდებაა და სისხლისღვრა; ყოველ დღე და ჟამ
თითო იარა ემატება იმის ჭრილობას.

მჯერა აგრეთვე, რომ მრავალი ხელი აღიძვრის
ჩემის უფლების აღსადგენად; ინგლისის მეფეც
ათასობითა უხვად მითმობს თვის უკეთესს ჯარს.
ეს ყველაფერი ასე არის, მაგრამ თუ მტარგლის
თავს ფეხქვეშ გავთელ, ან ავაგებ ჩემ ხმალის წვერზედ,
მაინც საბრალო ჩემ ქვეყანას ერგება წილად
თვით აწინდელზედ უმრავლესი ბიწიერება
და დაიტანჯვის სხვადასხვა გზით უფრო იმისგან,
ვისაც შეხედება ხელმწიფება.

მ ა კ დ უ ფ

ვიზედა ბრძანებ?

მ ა ლ კ ო ლ მ

თითონ ჩემზედვე. ყოველგვარი ბიწი, ავი ზნე
ჩემს ბუნებაზედ ნამყნობია. როს გაიხარებს,
თვით შავი მაკბეტ სპეტაკ თოვლსა დაემზგავსება
და შედარებით ჩემს უსაზღვრო ბოროტებასთან
ჩემი ბედკრული ქვეყანა მას ბატკნად დასახავს.

მ ა კ დ უ ფ

თვით უსაზარლეს ჯოჯოხეთის ლეგიონებში
ისეთ სატანას ვერ ჰპოვებთ, რომ ბოროტის ქმნითა
დაწყველილ მაკბეტს აღემატოს.

მ ა ლ კ ო ლ მ

მე თანახმა ვარ;

ის მოსისხლეა, გარყენილებით სავსე, ცრუ, ყალბი,
ძუნწი, უთმენი, შურიანი და გაყდენთილი
ყოველგვარ ცოდვით, რასაც კი სძევს სახელი ცალკედ,
მაგრამ საზღვარი არა აქვს ჩემს ვნებათ-სიყვარულს:
თქვენი ცოლები, ქალიშვილნი, დედანი, დანი
სურვილის აუზს ვერა ღონით ვერ ამივსებენ;

რაც უნდა მტკიცე ზღუდე დაჰხედეს, ეს ავხორცობა
ძალით გაანგრევს, რომ მომოკლას გულის წადილი.
ესეთის ყოფას ისევ მაკბეტ გერჩიოთ მეფედ.

მ ა კ დ უ ფ

ენებათ-მიყოლა უსაზომო მტარვალობაა,
კაცთ ბუნებაში ჩანერგილი. მაგის ბრალია
ღრეულადა ბედნიერის ტახტების დაცლა
და მრავალ მეფეთ ქვედამხობა; მაგრამ ნუ შიშობ,
დაინსაკუთრო, რაც გეკუთვნის. შენ შეგიძლიან
უხვად უწილო შენს გულისთქმას კმაყოფილება
და ზნე-წმიდისა შეიძინო ხალხში სახელი.
მსუბუქნი ქალნი ბევრი გეყავს ჩვენ და შენში, ვგონებ,
ისეთი სვავი არ იჯდება, რომ ყველა შთანთქას,
ვინც მზად იქნება თვის ნამუსი შესწიროს შენსა
ღიღებულებას, ამ საქონლის შეძენის მსურველს.

მ ა ლ კ ო ლ მ

სიავით სავსეს ჩემს ბუნებას დასჩემებია
მასთან სიძუნწე უძლომელი და ისე მძლავრი,
რომ თუ მეფობა მეღირსა მე, ღიღებულ გვართა
ამოვყლეთ სრულად: ზოგსა იმის მამულისათვის,
ზოგს მის ძვირფას თვალთ, ან სასახლის შესაძენდა.
საშოვართ შოვნა სანელეებელს მისცემს ჩემს მადას
და უარესად სიმშობის მომგვრის; მაშინ ავუტეხ
დავიდარაბას უსამართლოს თვით ერთგულთ, კეთილთ,
რომ ჩემს ქონებას წავუმატო იმათ დაღუპვით.

მ ა კ დ უ ფ

სიძუნწე უფრო ღრმად სჭრის კვალსა და მავნებელ ფესვს
უფრო ღრმად იღგავს, ვიდრე ვნება ზაფხულებრ მოკლე.
მაგ ბიწს მრავალი მეფე ჩვენი შემოკვდომია,
მაგრამ მაგისიც ნუ გეშინის: ჩვენს შოტლანდიას
ქალუძს მოგიკლას ეგ სურვილი, აგავსოს უხვად
შენის საკუთარ ქონებითვე; ეგე ყოველი
ასატანია, სხვა სიკეთე როს ზედ დაერთვის.

მ ა ლ კ ო ლ მ

კიდევ ეგ არის, რომ სიკეთეს მოკლებული ვარ.
თვისება მეფეთ შესაფერი: ვით გულწრფელობა,
ზომიერება, მტკიცე პირი, კეთილი გული,
სიმაართლე, სიმხნე, მოწყალება, თავის სიმდაბლე,
ღვთის სიყვარული, მოთმინება და სიმამაცე, —
არარა მაქვს მე, მათ ნასახიც არ არის ჩემში.
სამაგიეროდ ავკაცობა სხვადასხვა გვარი
გულს დამხვევია და არ ვზოგავ არაფერ ღონეს
კმაყოფილების შესაძენად. მე რომ შემეძლოს,
თანხმობის შარბათს ჩავასხავდი სრულად ჯოჯოხეთს,
ავაჭოთებდი მშვიდ ცხოვრებას და ქვეყანაზედ
თვით ნიშანწყალსა ერთობისას მოესპობდი სრულად.

მ ა კ დ უ ფ

ოჰ, შოტლანდიაე, შოტლანდიაე!

მ ა ლ კ ო ლ მ

მითხარ მაშ გხლა,

ესეთი კაცი ღირსი არის სამეფო მართოს?

რაც ვთქვი, ისა ვარ.

მ ა კ დ უ ფ

ღირსიაო სამეფო მართოს!!

სიცოცხლის ღირსიც კი არ არის. საბრალო ერო!
სისხლით გასვრილი სკიპტრა მტარვალს უპყრია ხელში.
და უსამართლოდ გბატონობს შენ; როს ეღირსები
შენთა სანატრელთ დღეთა ხილვას, რაკი მემკვიდრე
კანონიერი შენის ტახტის თავის პირითვე
წუნს სდებს და მწარედ სწყევლის თავის გაჩენის დღესა.
სხვა მეფეთ შორის უწმინდესი მამა გყავდა შენ
და დედოფალი, დედაშენი, მუხლის თავებზედ
ლოცვით და მარხვით ლევდა მშვიდად ცხოვრების დღეთა.
მშვიდობით! რაც შენ შენზედ ავი დღეს ჩამოსთვალე,
შოტლანდიიდან განმდევნა მე. ოჰ, მკერდო ჩემო,
შენი იმედი აქ დასრულდა, ბოლო მოეღო!

მ ა ლ კ ო ლ მ

მაგ სულგრძელურმა აღელვებამ, ერთგულების შტომ ჩემის სულიდამ ამოჰხოცა ბნელი ეჭვები და მამცნო შენი სიმართლე და პატიოსნება. მაკდუფ, იცოდე, რომ მაკბეტი, იგი სატანა მრავალ ამ გვარის გზით ეცადა ჩემს ხელთ მოგდებას, და წყნარი ჭკუა მშველის მხოლოდ თავი დაეიხსნა მეტისმეტ ჩქარის ნდობისაგან. მაღალი ღმერთი მე და შენს შორის იყოს, — ეხლავ გაბარებ ჩემ თავს და უარსა ეყოფ დადებულ ბრალს ჩემგან ჩემზედვე. ბუნებას ჩემსას არ ეკუთვნის, ვფიცავ, ის ლაქა და ის განკიცხვა, რაც აქ ითქვა ჩემის ენითვე. ჯერ დედაკაცი მე არ ვიცი; ფიცი არას დროს არ დამიგმია; რაც მეკუთვნის მე საკუთრებად, მასხედაც კი არ მიხარბნია; არ მიმუხთლია ერთგულებისთვის არა ჟამსა; სატანებსაც კი არ დავაბეზლებ ერთმანეთთან და სიცოცხლეზედ ჭეშმარიტება არა ნაკლებ მასიამოვნებს. რაც ჩემს თავზედ ვთქვი, ეგ პირველი სიცრუე იყო, ჩემის პირიდან ამოსული. ჩემს ნამდვილ სახეს ჩემ ჭვეყანას და შენ გაბარებ, — მითხარით, რა ვქნა. შენს აქ მოსვლამდე ათიათას მამაცსა კაცსა მოხუც სივარდმა მოუყარა ერთ ალაგს თავი და გალაშქრებას აპირობდა შოტლანდიისკენ. ერთად წავიდეთ ეხლა კია; ბედი გვწყალობდეს, ვით მართალს საქმეს ემართლება. ჩუმაღ რადა ხარ?

მ ა კ დ უ ფ

მეტად სამძიმოდ მიმაჩნია, რომ მოვათათესო ერთად ამდენი სიამე და უსიამობა.

(შემოდის ექიმო).

მ ა ლ კ ო ლ მ

სხვა შერე იყოს, ჯერედ კმარა. — ერთი მითხარით, გამობრძანდება დღეს ხელმწიფე?

ღიად, უთუოდ.

სნეულთა გროვა მისგან ელის განკურნებასა;
 ექიმთა დიდი ხელოვნება ვერარას აწყობს,
 მაგრამ მის ხელს აქვს წმიდა ძალი მონიკებული,
 რომ მხოლოდ ერთის შენებითა განდევნის იმ სენს.

მ ა ლ კ ო ლ მ

გმადლობთ, ექიმო. (ექიმი გადის).

მ ა კ დ უ ფ

რა სენს ამბობს?

მ ა ლ კ ო ლ მ

მაგ სენს უხმობენ.

ხელმწიფის სენად და სიკეთით აღსავსე მეფე
 სასწაულებრივ ჰკურნავს სნეულთ; რაც ინგლისში ვარ,
 მე ჩემის თვალთ ეგ ამბავი ხშირად მინახავს.
 თუ ვით გამოსთხოვს ამ ნიჰს ზეცას, თვით უკეთ იცის,
 მაგრამ არჩენს კი უცნაურის სენით ჰყრობილთა,
 შეჭირვებულთა სიმსივნით და იარებითა,
 შესაბრალისთა სანახავად; სნეულთ, რომელნიც
 განწირულებას ჰგერიან მკურნალთ ხელოვნებასა;
 მხოლოდ ოქროს ფულს ჰკიდებს ყელზედ იგი ავადმყოფს
 და თან ლოცულობს გულმოდგინედ. ამბობენ კიდევ,
 განკურნების ნიჰს გადასცემსო თვის შთამომავალთ.
 ამა უცნაურს ღირსებასთან აქვს კიდევ ძალი
 წინასწარმეტყველის, ზეცით ნიჰად მომადლებული;
 სხვა კიდევ ბევრი მოჰფენია მის ტახტს სიკეთე,
 მაღლიან მეფის სახელი მას ახად ეკუთვნის.

მ ა კ დ უ ფ

იცნობთ, ვინ მოდის?

მ ა ლ კ ო ლ მ

ვხედავ, ჩემის მიწის შვილია,

მაგრამ არ ვიცნობ.

(შემოდის რ ო ს).

მ ა კ დ უ ფ

მოსვლა შენი კეთილი იყოს,
ჩემო ძვირფასო ნათესავო.

მ ა ლ კ ო ლ მ

ეხლა კი ვიცან.

ძლიერო ღმერთო აგვაშორე მალე მიზეზი,
რომელიც ასე უცხოთა გვხდის ერთმანეთისთვის.

რ ო ს

ამინ.

მ ა კ დ უ ფ

მითხარ, როს, ჩვენს ქვეყანას იგივ დღე ადგას?

რ ო ს

საბრალო მხარე! თითქმის რცხვენის თავის ყოფნისა;
საფლავი არის იგი ჩვენი და არა დედა:
იქ ვერვის ნახავთ მოღიმარეს ჭკვათამყოფელსა,
იქ ოხვრა, კვნესა და გოდება ჰაერს სწამლავენ
შეუმჩნეველად ყველასათვის. იქ გიჟად სახვენ,
ვინც აგდებს რადმე ამ უზომო ტანჯვა-ვაებას.
როს გლოვის ზარი განისმის იქ, არც კი იკითხვენ,
თუ ვის მარხავენ; კეთილ კაცთა სიცოცხლე ჭკნება
იმ ყვავილს ადრე, რომელიც მათ ქულში ურჭვიათ.

მ ა კ დ უ ფ

ოჰ, ეს ამბავი მეტად სწორე და ნამდვილია.

მ ა ლ კ ო ლ მ

რაა ახალი მწუხარება?

როს

ერთ საათ წინად
მომხდარის ამბის მამბობელს ყურს არ უგდებენ,
ყოველი წუთი იქ ახალს შობს უბედურებას.

მაკდუფ

რას მეტყვი ჩემის მეუღლისას?

როს

მშვიდობით არის.

მაკდუფ

ჩემი შვილები?

როს

შვილებიცა.

მაკდუფ

მტარვალს ჯერ მათთვის
ხომ არაფერი უწყენია?

როს

როცა წამოველ,
უწყინრად იყვნენ.

მაკდუფ

ყველა მითხარ, ნუ სიტყვაძვირობ.

როს

როს მოვდიოდი დატვირთული მძიმე ამბებით,
ჩმა იყო, ვითომც ზოგიერთნი წარჩინებულნი
გადუდგნენო მას. ეს მით უფრო დასაჯერია,
რომ საომრად ეტყობოდა მის ჯარს მზადება.
აწ შველის დროა: თვალს რომ მოჰკრავთ მოტლანდიასა,
ერთის შეხედვით ჯარებს შეჰქმნით; თვით დედაკაცებს
აომებთ, ოღონდ მოაშორეთ საშინელ ტანჯვას.

მ ა ლ კ ო ლ მ

მაშ ინუგეშონ, იქ მივდივართ! ინგლისის მეფეც
ათი ათასის კაცით მამაც სივარდს გვაშველებს.
მასზედ ნაცადი, უკეთესი ჯარის უფროსი
საქრისტიანოს არსადა ჰყავს.

რ ო ს

ნეტა შემეძლოს

მაგ ნუგეშისთვის სამაგივროდ მეც ნუგეში გცეთ;
მაგრამ სათქმელი ჩემი უნდა უღაბნო მინდორს
კენესით აღმოხდეს, რომ ყურთ სმენამ ვერ განიცადოს.

მ ა კ დ უ ფ

ეგე ვარამი შეეხება ქვეყნის საქმეს, თუ
კერძო კაცს ატკენს ვისმე გულსა?

რ ო ს

პატიოსანი

ვისაც კი ეთქმის, წილს ამაში ყველა ჩაიდებს,
მაგრამ ეს დარდი უმთავრესად შენი ხვედრია.

მ ა კ დ უ ფ

თუ მე მეკუთვნის, ჩქარა მითხარ, ნულარა მზოგავ.

რ ო ს

ნუ შეაზიზღებ საუკუნოდ შენ ყურთ ჩემს ენას,
რაკი შეასმენს იგი ამბავს უსაზარლესსა
როდისმე მათგან გაგონილზე.

მ ა კ დ უ ფ

შენი სიტყვა

ჰმ, ჰმ! მივხვდი მე, მივხვდი!

რ ო ს

მტერმა დაიპყრო შენი ციხე, შენი ცოლშვილი
მხეცურად სრულად ამოჟლიტა; დაწვრილებით რომ
გიაშბო ყველა, იმ საბრალოდ ამოხოცილებს
შენი სიკვდილიც ზედ დაერთვის.

მ ა ლ კ ო ლ მ

მოწყალე ზეცავ! —

ოჰ, მაკდუფ, მაკდუფ, ქუდს მაგ შუბლზედ რისთვის
იფხატავ?
სთქვი, სთქვი ყოველი, რადგან ბოლმა ენით არ თქმული
ათრთოლებულს გულს ჰკბენს უსიტყვოდ და შუა გაჭხეთქს.

მ ა კ დ უ ფ

ჩემი შვილებიც?

რ ო ს

ცოლიც, შვილიც, მსახურნიც, ყველა,
ვისაც მოასწრეს,

მ ა კ დ უ ფ

და მე უნდა შორს ვყოფილიყავ!
ცოლიც მომიკლეს?

რ ო ს

აკი გითხარ.

მ ა ლ კ ო ლ მ

გულით გამაგრდი.

მაგ საშინელსა მწუხარებას შურისძიება
წამლად დავადოთ და განვკურნოთ.

მ ა კ დ უ ფ

ეგ უშვილოა...

რაო, რა სთქვი შენ?.. მაშ ამიკლო და გამოეკლიტა
ჩემი ლამაზი პაწიები?! — ოჰ, ჯოჯოხეთის
მშეიერო სვავო! — ყველანიო, ყველანი ერთად,
ისე უწყალოდ კრუხი თავის წიწილებითა!

მ ა ლ კ ო ლ მ

გულმაგრად დახედი მაგ სატანჯველს, როგორც კაცს
ჰფერობს.

მ ა კ დ უ ფ

მანც ავრე ვიქ, მაგრამ გრძნობაც რომ კაცისა მაქეს!
ვით დავივიწყო, რომ ისინი იყვნენ ჩემთვისა
უძვირფასესნი ქვეყანაზედ. — როგორ, მაგ ამბავს
ზედ. დაჰყურებდა ზეცა და მწედ არ გაუხდა მათ?
ოჰ, ცოდვიანო მაკდუფ, შენთვის, შენის გულისთვის
გასწყდენ ისინი! რა ჰქონდათ მათ დანაშაული!
ჩემი ბრალია რომ საზარელს ეწივნენ სიკვდილს!
ოჰ, მე უბადრუკს! განუსვენე ღმერთო მათ სულსა!..

მ ა ლ კ ო ლ მ

სალესი იყოს ეგ შენის ხმლის; სევდა გარდაჰქმენ
ცოფად და ბრაზად, მრისხანე გულს ნუ დაიყუჩებ!

მ ა კ დ უ ფ

როგორ! თვალთ ცრემლი მოვიდინო ღედაკაცივით
და ფუჰ სიტყვებით კვებნას მოვყვე! — შენ, მოწყალე ცავ,
უსწრაფე უამი დროთა ბრუნვას და შემახვედრე
მალე პირისპირ იმ სატანას შოტლანდიისას!
მომიახლოვე იმდენად, რომ ხმალი მიმიწვდეს
და თუ გადამრჩა, მიუტევე მაშინ ყოველი.

მ ა ლ კ ო ლ მ

აი ეგ კილო ვაუკაცურს ჰგავს! წამო მეფესთან;
ჩვენი ჭარები მზად არიან, გამოვეთხოვოთ
და გზას გავუდგეთ. მაკბეტს ბედი მომწიფებია,
იშის დალუპვას თვით ცის ძალნი ხელს შეუწყობენ.
შენ ინუგეშე როგორც იყოს. გრძელია ღამე,
რომელსაც არ სდევს თან იმედი გათენებისა.

(გადიან).

მ ო ქ მ ე ლ ე ბ ა მ ე ს უ თ ი

ს უ რ ა თ ი I

დუნხინანი. ოთახი ციხე-დარბაზში.

(შემოდან ექიმი და ლედი მაკეტის მხლებელი ქალი).

ექიმი

ამ ორ ღამეს ვათევ თქვენთან ერთად და ისეთი არა შემინჯნევია-რა, რომ თქვენს ნათქვამს ამტკიცებდეს. უკანასკნელად როდისა ნახეთ ისე მოსიარულე?

მხლებელი ქალი

რაც მათმა დიდებულებამ ომი დაიწყო, რამდენჯერმე მინახავს, რომ დედოფალი საწოლიდამ წამომდგარეყოს, წამოესხას ღამის სამოსი, გაედოს თავის სამუშაო ოთახი, ქალაღზე დაეწეროს, დაეკეცოს, დაებეჭდოს და მასუკან ისევ დაწოლილიყოს. მერე ყოველს ამას ღრმა ძილში ჩადიოდა.

ექიმი

ეგ დიდი აშლილობაა ბუნებისა, როდესაც ადამიანი თან ძილით განსვენებას არ აკლდება და თან ფხიზელის საქმეს აკეთებს. მაგ შფოთიან ძილის დროს იმას გარდა რომ დადის და ეგრე მოქმედობს, ლაპარაკი ხომ არა გაგიგონიათ-რა?

მხლებელი ქალი

გავიგონე, ბატონო, მაგრამ გაგონილის თქმას ვერ გავხედავ.

ექიმი

მე უთუოდ უნდა მითხრათ, ეგ მართებულობის წინააღმდეგი არ იქნება.

მხლებელი ქალი

ვერც თქვენ გეტყვით და ვერც სხვას ვისმე, რადგან მო-

წამე არა მყავს, ჩემი სიტყვები დაამტკიცოს. — აგერ, შეხედეთ, მოდის! აი, სწორედ ასე იცის სიარული.

(შემოდის ლედი მაკბეტ, ხელში სამთელი უჭირავს)

სიცოცხლეს გეფიცებით, რომ ღრმად მძინარეა. კარგად ჩააცქერდით, მიდით ახლო.

ეჭიმი

სამთელს როგორ მიაგნო?

მხლებელი ქალი

გვერდითა ჰქონდა. სამთელი ყოველთვის გვერდით უდგას, — ასე აქვს ნაბრძანები.

ეჭიმი

ჰხედავთ, თვალები გახელილი აქვს!

მხლებელი ქალი

დიაღ, მაგრამ მხედველობა კი დახშულია.

ეჭიმი

ამას რას ჩადის, ხელებს რად ისრესს?

მხლებელი ქალი

ეგ ჩვეულებადა აქვს, თითქოს იბანსო. მე მინახავს, რომ სამთელი თხუთმეტი წამი ხელები აგრე უხეხია.

ლედი მაკბეტ

მაინც კიდევ ლაქა აჩნევია.

ეჭიმი

სსუ! ლაპარაკობს. რასაც იტყვის, ყველას ჩავნიშნავ, რომ უფრო კარგად ჩამრჩეს გონებაში.

ლედი მაკბეტ

გამშორდი, წყეულო ლაქავ, გამშორდი-მეთქი!.. ერთი... ორი... ეხლა დროა, შესრულდეს... ჯოჯოხეთში უკუნეთის სიბნელეა... გრცხვენოდეს, გრცხვენოდეს! მეომარი და

თრთოლვა! ან რად გეშინიან, შეგვიტყობენო?! თუნდა შეგვიტყონ, ვინ გაბედავს ანგარიშის მოთხოვას? ვინ იფიქრებდა, რომ ბერიკაცს იმდენი სისხლი ექნებოდა!

ეჭიმი

შენიშნეთ?

ლელი მაკბეტი

ფაიფის თენს ცოლი ჰყავდა, ეხლა ის სად არის? — რა ექნა, ამ ხელებს თავის დღეში სიწმინდე აღარ მოეციდებათ! — კარგი, თავი დავანებოთ: საქმეს აფუჭებ მაგ თრთოლვა-კანკალით.

ეჭიმი

მერე, მერე! შენ იმისთანები გცოდნია, რაც არ უნდა იცოდე.

მხლებელი ქალი

ისა სთქვა, რაც არ უნდა ვთქვა და იცის რაზე თუ არა, ეგ ღმერთმა უწყის.

ლელი მაკბეტი

მაინც სისხლის სუნი მომდის; მთელის არაბეთის სურნელოვანი ბალახები ამ პატარა ხელს ვერ გასწმენდენ. ოჰ, ოჰ, ოჰ!

ეჭიმი

როგორ ოხრავს! გული სიმწარით შემძიმებია.

მხლებელი ქალი

სრული მაგისი ღირსება რომ მოეცათ, მაინც არ ვინდობები, ეგ გული ამ მკერდ ქვეშა მქონდა.

ეჭიმი

კარგო, კარგი...

მხლებელი ქალი

ღმერთსა თხოვეთ, მართლა კარგი დრო დაგვედგომოდეს.

ე ქ ი მ ი

... ამ ავადმყოფობას ჩემი ხელოვნება ვერას უზამს. მაგრამ შენ მინახავს, რომ ძილში მოსიარულენი თავიანთ საწოლში მასუკან წმიდანებსავით გარდაცვლილიყვნენ.

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

ხელები დაიბანე, ჩაიცვი შენი ღამის სამოსი, აგრე ფერ-მკრთალი ნუ ხარ; კიდევ და კიდევ გეუბნები, ბანქო დამარ-ხეს და საფლავივით ვეღარ ადგება.

ე ქ ი მ ი

მართლა?

ლ ე დ ი მ ა კ ბ ე ტ

... დაწექ, დაწექ! კარებს არახუნებენ. მოდი, მოდი, მოდი, ხელი მომეც. რაც მოხდა, მოხდა. დავწვეთ, დავწვეთ, და-წვეთ! (გაღს).

ე ქ ი მ ი

ეხლა საწოლში წავა და დაწვება?

მ ხ ლ ე ბ ე ლ ი ქ ა ლ ი

... დიად, პირდაპირ.

ე ქ ი მ ი

საზარელ სიტყვებს მოვკარ ყური. საქმე ბუნების წინააღმდეგი უცნაურსვე შობს მღელვარებას და სინიდისი შებღალული თვის საიდუმლოთ ანდობს მხოლოდ ყრუ თავ-სადებელს. მაგისტვის ეხლა მძოდვარი უფრო საჭიროა, ვიდრე მკურნალი. დიშვით, ყოველთა მოგვიტევე! — გამუდმებულად გეჭიროთ თვალი; ყური უგდეთ, რომ სახიფათო არაფერი არ მიაკაროთ. — დამე მშვიდობის. — გონება სრულად გამიცვიფრა და მხედველობა შეფთოებული მაქვს ამ ხილვით. ვფიქრობ და თქმა ვერ გამიბედნია.

მხლებელი ქალი
ღმერთმა მოგცეთ მშვიდობის ღამე!
(გადიან).

ს უ რ ა თ ი II

ღუნსინანის ახლო მღებარე მხარე.

(შემოდინ დაფდაფებით და ღროშებით მენტეთ, კათნეს, ანგუს,
ლენოქს და ჯარისკაცნი).

მ ე ნ ტ ე თ

ინგლისის ჯარი ახლო არის; წინ მოუძღვიან
მალკოლმ, იმისი ბიძა სივარდ და სათნო მაცდუფ.
შურისძიების ცეცხლი ღვივის იმათ მკერდ ქვეშა:
მართლაც მათ საქმე ნათელივით ცხადი და წმიდა
წააქვებდა საბრძოლველად, სისხლ-დასათხველად
თვით უძღურებით სულმიშვებულს, გაგულცივებულს.

ა ნ გ უ ს

ჩვენ უნდა იმათ ბირნამის ტყის მახლობლად შევხვდეთ;
ამზობუნ, იქით მოდიანო.

კ ა თ ნ ე ს

ხომ არვინ იცის,
თვის ძმასთან არის დონალბენიცი?

ლ ე ნ ო ქ ს

ნამდვილად ვიცი,
მასთან არ არის: ყველა იქ მყოფ კეთილშობილთა
სრული სია მაქვს; მათში არის სივარდის შვილი
და მრავალი სხვა ახალგაზრდა უწვერ-ულვაშო,
რომელნიც პირველ ნაბიჯს აწ სდგმენ ვაჟკაცობაში.

მ ე ნ ტ ე თ

მტარვალი მერე რაღას ჩადის?

კ ა თ ნ ე ს

იგი ამაგრებს
როგორც კი ძალუძს ძლიერს ციხეს ღუნსინანისას,
ზოგნი ამბობენ, გაგიჟდაო და ზოგიერთნი,
რომელთაც იგი ნაკლებად სძაგთ, მის მოქმედებას
გახელებასა უწოდებენ ვაჟაკობისა.
ეს კი სწორეა, რომ ნახტომი შეშლია სრულად
და აღვირ-წყარილს მღელვარებას ვერ იშოშმინებს.

ა ნ გ უ ს

ეხლა გრძნობს იგი, მისგან ჩუმად დახოცილთ სისხლი
ხელთ ვით ეკრობა. ამბოხება ახალ-ახალი
ყოველ წუთს და წამს ნიშნს უგებს მის მუხანათობას.
მის ხელქვეითნი მორჩილებენ მხოლოდ ბრძანებას
და არ უფროსის ერთგულებას; ღირსება თვისი
ტანზედ ადგია ბოშად ისე, როგორც ქურდ ჯუჯას
დაადგებოდა შესამოსი ბუმბერაზისა!

მ ე ნ ტ ე თ

მაშ ვით ეძრახვის იმის გრძნობათ შეშფოთებულთა
უკან დაწევა და დაფრთხობა, რაკი ყოველი,
რაც ბუდობს მასში, თავს იწყევლის იქ ყოფნისათვის!

კ ა თ ნ ე ს

აბა, წავიდეთ და ჩვენც იმას დავემორჩილოთ,
ვისი მორჩილნიც უნდა ვიყოთ სიმართლისამებრ.
ვპოვოთ მკურნალი ამ საერთო მწუხარებისა,
მივემხროთ მას და ჩვენის ქვეყნის განკურნებისთვის
უკანასკნელსა სისხლის წვეთსა ნულარ დავზოგავთ.

ლ ე ნ ო ქ ს

ან ნუ დავზოგავთ იმდენს, რაიც საჭირო იყოს
ყვაგილთ მეფის რწყვად და ცუდ ღვარძლის
წასარღვნელადა.
ეხლა დრო არის გავემგზავროთ ბირნამისაკენ.

(რაზმდაწყობილნი გადიან).

დუნსინანი, ოთახი ციხე-ღარბაზში.

(შემოდინ მ ა კ ბ ე ტ, ეჭიმი და მხლე ბ ე ლ ნ ი).

მ ა კ ბ ე ტ

ნულარ მომიტანთ ნურა ამბავს. დეე, წავიდენ,
 გაიქცენენ ყველა! შიში მე ვერ შემიკრობს ფერსა,
 ვიდრე ბირნამის ტყე არ მოვა დუნსინანისკენ.
 მალკოლმმა უნდა შემაშინოს! განა. ევ ბავშვი
 დედაკაცისგან არ შობილა? იმ სულთ, რომელთაც
 ყველა იციან კაცთა საქმის, ასე მითხრეს მე:
 „ნუ შიშობ, მაკბეტ, ვინც შობილა დედაკაცისგან,
 ვერა-რას გაენებს“. გარდიხვეწეთ მამ მოლაღატე
 დიდებულებო, შეუერთდით გარყენილ ინგლისელთ!
 ჩემს წინამძღოლ ჭკვას და ამ მკერდთან დაბუდებულს
 გულს
 ვერ შეაპრწუნებს შიში და ვერც ეჭვი შეაკრობს. —

(შემოდის მსახური)

აი ეშმაკმა შეგაჩვენოს შავად და ბნელად,
 გაყვიტლებულო ქალაჩუნავ! სად დაემზგავსე
 შენ აგრე ბატსა?

მ ს ა ხ უ რ ი

ჩვენ დავთვალეთ ათი ათასი...

მ ა კ ბ ე ტ

მხეცო, ბატები იქნებოდენ.

მ ს ა ხ უ რ ი

არა, ბატონო,
 ჯარისკაცებზედ მოგახსენებთ.

მ ა კ ბ ე ტ

წა, აილანძე
 ..ევ პირის-სახე, შეიღებე ალისფრად შიშით,

შე შრომან-ღვიძლო სალახანა! ჯარისკაცები!
წუწკო მასხარა, სასიკვდილევ! ეგ მიტკლის სახე
კაცს თუ არ შიშსა, მაშ ნეტა სხვას რას ჩააგონებს.
ჯარისკაცები მომიგონა, უჰ, დოყლაპია!

მ ს ა ხ უ რ ი

ინგლისის ჯარი გახლავთ-მეთქი.

მ ა კ ბ ე ტ

წა, დაიკარგე!

(მსახური გაღის)

სეიტონ! — გული მტკივა, როცა ვუყურებ ხოლმე. —
სეიტონ-მეთქი! — ეს კვეთება ან ცამდე ამწევს
სამარადისოდ და ან აწვე პირქვე დამამხობს.
ნე საკმარისი მიცხოვრია; ეხლა ჩემმა გზამ
ფოთოლთა ჰკნობას მიიღწია და რაც სიბერეს
თან მოსდევს ხოლმე: სიყვარული, პატივისცემა,
შეგობარტ ხროვა, მორჩილება, — არარა მაქვს მე.
მათ სამაგივროდ წილად მერგო წყევლა და ქოლვა
გულის სიღრმეში მიმალული; ენით ლაქუცი,
პირმოთნეობა, რომელსაც კი ის უბედურნი
სიამოვნებით უარჰყოფდენ, რომ გაბედავდენ. —
სეიტონ!

(შემოდის სეიტონი).

ს ე ი ტ ო ნ

რა გსურთ, ხელმწიფეო?

მ ა კ ბ ე ტ

კიდევ რას იტყვი

ახალ ამბავსა?

ს ე ი ტ ო ნ

რაც მოგხსენდათ, ყველა მტკიცდება.

მ ა კ ბ ე ტ

მაშ ვიბრძვი ვიდრე ხორცს ძვლებიდან არ ჩამომჩხებენ.
აქ მომეც ჩემი საჭურველი.

ს ე ი ტ ო ნ

ჯერ არ გჭირიათ.

მ ა კ ბ ე ტ

მაინც შევიმოს. ცხენოსანნი გაგზავნეთ კიდეც,
კარგად მოლაზონ მთელი მხარე და ჩამოაღრჩონ,
ვინც კი შიშზედ ხმას ამოიღებს. აბჯარი მომეც. —
ექიმო, შენი ავადმყოფი როგორ-ღა არის?

ე ქ ი მ ი

სენი იმდენად არ აწუხებს, ვით მისეულნი
მოჩვენებანი.

მ ა კ ბ ე ტ

და მაგასაც ხომ საშველი აქვს;
სწულ გონებას ვერ მოუვლი? ამოავლიჯე
ნეხსიერებას სევდა მასში ღრმად ფესვგადგმული,
შკვას ჩაჭდეული მღელვარება მთლად ამოფხიკე
და წამალი რამ მიეც სევდის გამქარვებელი;
შკერდს განაშორე ტვირთი იგი სულის შემხუთი,
რაც საზარლად ლოდებრ მძიმედ გულს დასწოლია.

ე ქ ი მ ი

თვითონვე უნდა ავადმყოფმა ხელი შეუწყოს
მაგ განკურნებას.

მ ა კ ბ ე ტ

მაშ წამლები ძალთ გადუყარე,
რალაღა გინდა! — საჭურველი ტანს შემომარტყით.
მომეციოთ კვერთხი! — სეიტონ, ჯარს უთხარ, გავიდეს! —
ექიმო, თენნი გამექცენ მე. — სეიტონ, ჩქარა! —
ოჰ, რომ შეგეძლოს ჩემის ქვეყნის მაჯის გასინჯვა

და უწინდელის ჯანმრთელობის კვალად აღდგენა,
მამინ, ექიმო, დაგიკრავდი ტაშსა ქებისას,
ვიდრე ამ ქებას ყოველ მხრიდამ ბანს არ მისცემდენ. —
მომხსენით-მეთქი, არ გითხარით! — განა არ ძალუძს
სინამაქასა, ან რევანდს, ან სხვა სასაქმებელს,
რომ შოტლანდია გასწმინდოს ამ ინგლისელთაგან?!
მათი ამბავი შენც ხომ იცი?

ე ქ ი მ ი

დიალ, ხელმწიფევ,
თქვენმა მზადებამ ზოგიერთი რამ გვამცნო მათზედ.

მ ა კ ბ ე ტ

თან წამომიღეთ. მე არც სიკვდილს და არც საწამლავს
არ შევეუდრკები, ბირნამის ტყე ღუნსინანისკენ
თუ არ წამოვა!

(ექიმს გარდა ყველანი გადიან).

ე ქ ი მ ი

თუ გავექეც მე ამ ღუნსინანს,
ვგონებ, ვერა-რა ვერცხლი ველარ შემომიტყუებს.

(გადის).

ს უ რ ა თ ი IV

ღუნსინანის ახლო მდებარე მხარე. შორს ტყე მოჩანს.

(შემოდინ დაფდაფებით და დროშებით მალკოლმ, მოხუცი სკ-
ვარდ და იმისი შვილი, მაკდუფ, მენტეთ, კათნეს, ან-
გუს, ლენოქს, როს და ჯარისკაცნი რაზმად დაწყობილნი).

მ ა ლ კ ო ლ მ

ვიმედულობ, ნათესაენო, რომ ახლოა დღე,
როს თავისუფლად ჩვენს კერაზე ამოვისუნთქებთ.

მ ე ნ ტ ე თ

ჩვენც არ გვაქვს ეჭვი.

ს ი ვ ა რ დ

ეს რა ტყეა, აიქ რომ მოჩანს?

მ ე ნ ტ ე თ

ბირნამისაა.

მ ა ლ კ ო ლ მ

სათითაოდ ჯარისკაცებმა

თითო შტო ხისა მოსტეხონ და წინ აიფარონ:

ამით ჩვენს ჯარსა დავუჩრდილებთ და მტრის ჯაშუშნიც
გზადაბნეულნი ვერა სცნობენ ჩვენს რიცხვს და ძალას.

ჯ ა რ ი ს კ ა ც ნ ი

ბრძანება თქვენი აღსრულდება.

ს ი ვ ა რ დ

მხოლოდ ეს ვცანით,

რომ გულდანდობით დუნსინანში რჩება მტარვალი
და იქ მიელის იერიშით ჩვენგან მისვლასა.

მ ა ლ კ ო ლ მ

ნუგეშად ისღა დარჩომია, რადგან ყველანი,
დიდი, პატარა, ვისაც შესწევს დრო და შემთხვევა,
გადუდგნენ თურმე. დანარჩენნიც ნაძალადევად
თუ მორჩილობენ, თორემ გულით სხვაგან არიან.

მ ა კ დ უ ფ

ნურას ვიმედობთ, ჯერ ვიომოთ ვით ვაეკაცს ჰფერობს.

ს ი ვ ა რ დ

ახლოა ის დრო, როს შევიტყობთ დაბეჯითებით,
ჩვენი რა არის და სხვისა რა. სწრაფი გონება
ხშირად საეჭვო იმედებსა წარმოშობს ხოლმე.

მაგრამ კი ბედის გადამწყვეტი ომის ბოლოა
და ჩვენც ვეცადოთ, რომ ეს ბოლო მოვიახლოვოთ.

(გადიან რაზმ-ლაწყობილნი).

ს უ რ ა თ ი V

ღუნსინანი. ციხე-ღარბაზის შიგნითი ეზო.

(შემოდინ დაფდაფებით და ღროშებით მაკბეტ, სეიტონ და
ჯარისკაცნი).

მ ა კ ბ ე ტ

გარეთ კედლებზედ გამოჰკიდეთ ბაირაღები.
ეს ისმის მხოლოდ „მოდინაო!“ ამ ციხის ძალას
სასაცილოდაც არ ეყოფა მათი მოსევა.
დეე, კიდრემდე სიმშლილი და ციებ-ცხელება
მთლად არ მოიდნობს, მანდ ეყარნენ. რომ ჩვენნიანებს
იმათთვის მხარი არ მიეცათ, მაშინ ხმალდახმალ
შევებრძოდით და სულ კუდით ქვას ვასროლინებდით. —
(ქალების კივილი მოისმის)

ეს რა ხმა არის?

ს ე ი ტ ო ნ

ხელმწიფეო, დედაკაცების
კივილი ისმის. (გაღის).

მ ა კ ბ ე ტ

შიშის გემო თითქმის დავკარგე.
იყო ღრო, როცა ერთხანტელი ტანში მივლიდა,
რაკი ბნელ ღამეს ყურს მოვკრავდი ხმაურობასა;
და სამწუხარო ამბის სმენა თმას მიბუროძენიდა
და მიშეშებდა, თითქო გრძნობა, სული ჰქონდესო.
ეხლა ყელთამდე აღსავსე ვარ შიშით და ელდით
და ვერაგვარი საზარლობა ვეღარ შემაკრთობს,

რადგან ბოროტი ჩემს ჭკვას აღარ ეუცხოება. —

(ს ე ი ტ ო ნ დაბრუნდება)

რასა ჰყვიროდენ?

ს ე ი ტ ო ნ

დედოფალი გარდაიცვალა.

მ ა კ ბ ე ტ

რას უჩქაროდა, სიკვდილს ველარ მოესწრებოდა!
და მეც ხომ მალე შევიტყობდი. ხვალე ხვალს მოსდევს
და წვრილ ნაბიჯით დღე დღის უკან მიიზღწნება,
ვიდრე უამთ ბრუნვა უკანასკნელს საათს დაჰკრავდეს.
გუშინდელთა დღეთ უგუნურებს გზა გაუნათეს
შიწად გარდამქცევ სიკვდილამდე... ოჰ, შენ ხანმოკლე
მანათობელო! გაჰქერ, გაჰქერ!.. სიცოცხლე მხოლოდ
ჩრდილი ყოფილა მოარული; ტაკიმასხარა,
რომელსაც ვიდრე დრო აქვს, აღის მაღალ სცენაზედ
და იჭიმება, იგრიხება მთლად გაქრობამდე.
სულელის ენით მოთხრობილი ამბავი არის,
თუმც უმნიშვნელო, მაგრამ სავსე აურზაურით. —

(შ ი კ რ ი კ ი შემოდის)

გეტყობა, ენა გეჭავება, მითხარ, რაც იცი.

შ ი კ რ ი კ ი

მოწყალე მეფევე, მსურს გაუწყოთ თვალით ნახული,
მაგრამ არ ვიცი, როგორა ვქნა.

მ ა კ ბ ე ტ

სთქვი, სთქვი, ყურს გიგდებ.

შ ი კ რ ი კ ი

ღარაჯად ვიდეგ მაღალ სერზედ, ბირნამის ტყისკენ
ვიყურებოდი და უეცრად ისე მეჩვენა,
თითქო ტყე ჩვენსკენ წამოვიდა.

მ ა კ ბ ე ტ

ოჰ, შე ცრუ მონავ!

შ ი კ რ ი კ ი

ღირსი ვარ თქვენის რისხვისა, თუ ტყუილს ვამბობდე:
სამს მიღზე არის აქედამ და თქვენ შეგიძლიანთ
მომავალი ტყე დაინახოთ თქვენის თვალითვე.

მ ა კ ბ ე ტ

თუ სტყუი, ცოცხალს ჩამოგვიდებ პირველ ხეზედვე,
ვიდრე სიმშვილი არ მოგიდმობს, და თუ სწორე სთქვი,
მაშინ ეგევ თუნდ მე დამმართე, არ მენადვლება.
აზრი მეცვლება და სატანას ორპირული თქმა
ეჭვებს მიბადებს; მათ სიცრუე სიმართლეს ჰგავდა:
„ვიდრე ბირნამის ტყე არ მოვა დუნსინანისკენ,
ნუ გეშინიან!“ — ასე მითხრეს და აი მართლა
დუნსინანისკენ ტყე დაძრულა. შეიარაღდით
და გადით ჩქარა! თუ რაცა სთქვა, მართლა ასრულდა,
არც გარდახვეწა გვარგებს რასმე, არც აქ დარჩენა.
მომწყინდა სწორედ მზის ყურება და იმას ვნატრობ,
მოსპობილ იქმნას უცბად მთელი ქვეყნიერება.
ნაბათს დაჰკარით! — მო, სიკვდილო, იქროლე, ქარო!
აბჯარჩაცმულნი დავიხოცოთ, ეს მაინცა ვქნათ!

(გაღიან).

ს უ რ ა თ ი VI

იგივე ადგილი. მინდორი ციხე-დარბაზის წინ.

(შემოდინან დაფდაფებით და დროშებით მა ლ კ ო ლ მ, მო ხ უ ც ი
ს ი ვ ა რ დ, მ ა კ დ უ ფ და ს ხ ვ ა ნ ი. ჯარი უკან მოსდევს და ხელში
შტოები უჭირავს).

მ ა ლ კ ო ლ მ

ეხლა საკმაოდ მოვანლოვდით. დროა, დაჰყაროთ
ფოთლის ფარები და ეჩვენოთ თქვენივე სახით.

შენ, ღირსეულო ბიძაჩემო, ჩემს ბიძაშვილთან,
შენს კეთილშობილ შვილთან ერთად, წინ წაემძღვარე
მოწინავე რაზმს. ყოველსავე დანარჩენ საქმეს
ჩვენ და მკადღუფი შევასრულებთ, როგორც დავაწყეთ.

ს ი ვ ა რ დ

მაშ გამარჯვება! სალამომდე თუ შეხვდით მტარვალს,
ან ვაჟკაცურად დავხვდეთ დღესვე ანუ დავმარცხდეთ.

მ ა კ დ უ ფ

ჩაჰბერეთ საყვირთ, გამოსცეს ხმა ყველამ საერთოდ,
ხმა სისხლისღვრისა და სიკვდილის წინა-მორბედი.

(გადიან).

ს უ რ ა თ ი VII

იგივე ადგილი. მინდვრის მეორე მხარე.

(ომის ხმაურობაა. შემოდის მ ა კ ბ ე ტ).

მ ა კ ბ ე ტ

ველარსად წავალ! ბოძს მიმაბეს და მეც დათვივით
მწარედ ვიბრძოლებ. — ის ვინ არის დედაკაცისგან
რომ არ შობილა? იმის შიში უნდა მქონდეს მე,
სხვა არავისი.

(შემოდის ა ხ ა ლ გ ა ზ რ დ ა ს ი ვ ა რ დ).

ა ხ ა ლ გ ა ზ რ დ ა ს ი ვ ა რ დ

შენ რა გქვიან?

მ ა კ ბ ე ტ

ეგ რომ გაიგო,

ფერი გეცვლება.

ა ხ ა ლ გ ა ზ რ დ ა ს ი ვ ა რ დ

ჯოჯოხეთის მწვავ სახელებზედ
უარესიც რომ გერქვას, მაინც არ შევშინდები.

მ ა კ ბ ე ტ

მე მქვიან მაკბეტ.

ახალგაზრდასივარდ

თვით სატანა ვერ წარმოსთქვამდა
ჩემთა ყურთათვის მაგ სახელზედ უფრო საზიზღარს.

მ ა კ ბ ე ტ

და უფრო საშიშს.

ახალგაზრდასივარდ

სტყუი, სტყუი, ბილწო მტარვალო!
ეხლავე ჩემის ხმლით დაგიმტკიცებ მაგ შენს სიცრუეს.

(იბრძვიან. მაკბეტი სივარდასა ჰკლავს).

მ ა კ ბ ე ტ

შენც დედაკაცსა უშობიხარ და დედაკაცის
ნაშობისაგან მოქნეულს ხმალს არად მივიჩნევ.

(გადის. ომის ხმაურობაა. შემოდის მაკდუფ).

მ ა კ დ უ ფ

აქეთკენ ისმის ხმაურობა. მაჩვენე შენი
სახე, მტარვალო! ამ ხელით რომ არ მოგაკედინო,
ჩემის ცოლ-შვილის ჩრდილნი აღარ მომასვენებენ.
ნე არას ვერჩი ამ საბრალო ირლანდიელთა,
რომელთაც ქირის გულისთვის ხელთ კეტნი უპყრიაო.
თუ ვერ გიპოვე, მაკბეტ, ჩემ ხმალს მე არ მოვიცდენ,
უქმად ჩავაგებ ისევ ქარქაშს. — იქ უნდა იყოს;
ამ დიდ ჩახი-ჩუხს ეტყობა, რომ ძლიერს მეომარს
იქა აქვს ბინა. — ბედო ჩემო, სხვას არასა გთხოვ,
ოლონდ კი იმას შემახვედრე პირისპირ სადმე.

(გადის. ხმაურობაა. შემოდინ მალკოლმ და მოხუცი სივარდ).

ს ი ვ ა რ დ

აქეთ, ბატონო. დაგვმორჩილდა თავისით ციხე,

მტარვლის ლაშქარი ზოგი ჩვენს ჯარს მოემხრო კიდეც
და დიდებულთა თენთაც თავი მედგრად იჩინეს.
ცოტალა დაგვრჩა; გამარჯვება თითქმის თქვენია.

მ ა ლ კ ო ლ მ

იმისთანა მტერს შევეყარეთ, რომელიც ომში
ჩვენვე გვერდს გვიდგას.

ს ი ვ ა რ დ

წამობრძანდით ციხე-დარბაზში.
(გადიან, ომის ხმაურობა).

ს უ რ ა თ ი VIII

იგივე ადგილი. მინდვრის სხვა მხარე.

(შემოდის მ ა კ ბ ე ტ).

მ ა კ ბ ე ტ

რისთვის წავბაძო გიჟ რომაელს და ჩემსავ ხმალზე
რისთვის ავეგო? ვიდრე სხვათა ვხედავ ცოცხალთა,
სჯობს, რომ მის ძალა მათზე ვცადო.

(შემოდის მ ა კ დ უ ფ).

მ ა კ დ უ ფ

მობრუნდი, ძაღლო
ჯოჯოხეთისავ, აქ მობრუნდი!

მ ა კ ბ ე ტ

ისე არავის
ვერიდებოდი, ვით შენ, მაკდუფ. სჯობს რომ გამშორდე;
შენიანების სისხლი ისეც მიმძიმებს სულსა.

მ ა კ დ უ ფ

მე არას გეტყვი, ჩემმა ხმალმა ამოიღოს ხმა,
ბილწო მოსისხლევე, ვის ავ საქმეს სახელსაც ვერ ვღებ.

(იბრძვიან).

მ ა კ ბ ე ტ

ამაოდ ცდილობ: ვით ბასრის ხმლით კვალს ვერ დააჩნევ
ხელშეუხებელს ჰაერს, ისე მე სისხლს ვერ მადენ.
დაჰკარ ეგ ხმალი ისევ სხვა ზუჰს, ჭრილობის შემტყობს;
ჩემი სიცოცხლე შეკრულია გრძნება-თილისმით, —
ვერას დააკლებს მას ნაშობი დედაკაცისგან.

მ ა კ დ უ ფ

ვეღარ გიშველის ეგ თილისმა. დეე, გაუწყოს
იმ ანგელოზმა, რომელსაც შენ მუდამ მონებდი,
რომ მაკდუფ უღროდ ამოჰგლიჯეს დედის მუტლიდამ.

მ ა კ ბ ე ტ

წყეული იყოს ენა, რაიც მაგ ამბავს მამცნევს;
რაც იყო ჩემში უკეთესი, მაგან მომისპო.
აღარაა მჯერა იმ მასხარა ალქაჯებისა,
რომელნიც ჩვენთან ორპირობენ და კუდს იქნევენ
და თუმცა ყურებს უსრულებენ მოცემულ სიტყვას,
გულს აღძრულ იმედს გვიუქმებენ. — მე შენ არ გებრძვი.

მ ა კ დ უ ფ

ეგ იარაღი დაჰყარე მამ, მხდალო, ლაჩარო,
და იცოცხლე, რომ საჩვენებლად, საოცრად გვეყვანდე.
როგორც უცნაურთ მახინჯთ, შენცა ბოძხედ დაგხატავთ
და მივაწერთ, რომ აქ მტარვალი ამწყვდევიაო.

მ ა კ ბ ე ტ

არა, არას დროს! იარაღი მისთვის დავყარო,
რომ ხალხმა წყევლით ამომადღოს და უსუსურის
მალკოლმის ფერხთ წინ ვეამბორო იმის ნატერფალს?!
თუმც ბირნამის ტყე წამოვიდა ღუნსინანისკენ
და წინ მიდგახარ არნაშობი დედაკაცისგან,
მანც ვცდი ღონეს უკანასკნელს: წინ ავიფარებ
ჩემს საომარ ფარს; დაჰკარ, მაკდუფ, და წყეულ იყოს,
ვინც კი პირველად დაიძახოს: „გაჩერდი, კმარა!“

(ბრძოლით გადიან. ისმის ხმა ომის გაყრისა. საყვირს უკრავენ. შემოდის დაფდაფებითა და დროშებით მალკოლმ, მოხუცი სივარდ, როს, ლენოქს, ანგუს, მენტეტ და ჯარისკაცნი).

მალკოლმ

ნეტა უვნებლად მეგობარნი გადაგვრჩენოდნენ,
რომელთაც ეხლა აქ ვერ ვხედავთ.

სივარდ

ზოგთ დახოცავდენ,
მაგრამ თუ განესჯით მათ მიხედვით, ვინც აქ არიან,
იაფად უნდა დაგვჯდომოდეს ეს დიადი დღე.

მალკოლმ

მაკდუფ არსად სჩანს და არც შენი მამაცი შვილი...

როს

ბატონო ჩემო, თქვენმა შვილმა მეომრის ვალი
გარდაიხადა. მან იცოცხლა მხოლოდ იმ დრომდე,
ვიდრე მამაცად თავს იჩენდა ცხარე ბრძოლაში
და ვაჟკაცობის სახელს ამით დაიმტკიცებდა;
ვაჟკაცურადაც მოკვდა იგი.

სივარდ

მოკვდაო, ამბობ?

როს

მოკვდა და კიდევ მოასვენეს ბრძოლის ველიდამ.
თქვენს მწუხარებას ნუ შეუწონთ იმის ღირსებას,
თორემ დასასრულს ვერა ჰპოვებთ.

სივარდ

წინიდამ არის

იგი დაჭრილი?

როს

დიაღ, შუბლში.

ს ი ვ ა რ დ

ღმერთს თვის მეომრად
მიუწოდია. თმა რაცა მაქვს, იმდენი შვილი
რომ გამჩენოდა, არც ერთ მათგანს უკეთესს სიკვდილს
არ ვუნატრიდი. მაშ დაუკრავს მის სიკვდილის ჟამს!

მ ა ლ კ ო ლ მ

ის მეტის გლოვის ღირსი არის და ჩვენც ვიგლოვებთ.

ს ი ვ ა რ დ

კმარა, რაც ერგო, რაკი იგი, როგორც ამბობენ,
ისე პირნათლად წუთისოფელს გამოესალმა.
აცხონოს ღმერთმა. — აგერ კიდევ ნუგეშსა ვხედავ.

(შემოდის მ ა კ დ უ ფ შუბზე მაკბეტის თავი აქვს აგებული).

მ ა კ დ უ ფ

იცოცხლე, მეფევ, დღეს შენა ხარ ხელმწიფე ჩვენი!
ჰხედავ, წყეულის მპარავის თავს, რა ყოფაშია?
თავისუფალს დროს ვეღირსენით. შენ გარს გარტყია
აწ სახელმწიფოს შევენება და ყველა თვის გულში
ამ სალამს ამბობს. მსურს, მათი ხმა შემომიერთონ
და შემოსძახონ: შოტლანდიის მეფევ, იცოცხლე!

ყ ვ ე ლ ა ნ ი

იცოცხლე დიდხანს, ხელმწიფეო შოტლანდიისავ!

(საყვირის ხმა).

მ ა ლ კ ო ლ მ

დროს ნუ დავკარგავთ. მსურს, რომ ყველას სამაგიერო
ერთგულებისთვის გადგიხადოთ. დღეიღამ თენრო
და ნათესავნო, მოგვიცია თქვენთვის გრაფობა, —
შოტლანდიისთვის ახალია ესე ღირსება.
რაც დავგრჩა კიდევ ჩვენის ქვეყნის აღსადგენელად:
ვით, დაბრუნება გარდახვეწილთ ჩვენთა მეგობართ,
რომელნიც ფხიზელ მტარავლის მახეს სხვაგან გაექცნენ;
ან გასჯა სასტიკ მოხელეთა, ხელქვეითთ ამა

მკვდარის ყასაბის და მის ეშმაკთ ტოლის დედოფლის,
რომელმაც ძალად თვისის ხელით მოიკლა თავი,
როგორც ჰფიქრობენ, ყოველს ამას და სხვასაც კიდევ,
რა საქმეც კი გვაქვს მონდობილი, ჩვენ შევასრულებთ
უფლის შეწევნით თავის დროსა და თავის ადგილს.
მადლობას გიძღვნით ყველას ერთად და სათითაოდ
და ჩვენს გვირგვინის კურთხევაზედ მიგიწევით სკონსა.

(საყვირის ხმა. გაღიან).

ანბონიოსი და კლეოპატრა

სუმოქსეაზიანი გრაფია